

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Crichton_Michael-Pristi.PDB

PDB Name: Crichton_Michael-Pristi
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.11.2008
Modification Date: 11.11.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Michael Crichton
Příští

Přeložila Veronika Volhejnová

NEXT

Copyright © 2006 by Michael Crichton
All rights reserved.
Copyright of the Czech edition © Euromedia Group k. s., 2007
Translation © Veronika Volhejnová, 2007

ISBN 978-80-242-2033-8

Tento román je fikce,
až na ty části, které fikce nejsou.

Čím více vesmíru rozumíme, tím se nám zdá
nesmyslnější.

STEVEN WEINBERG

Slovo "příčina" je oltář neznámému bohu.
WILLIAM JAMES

Co není možné, je nepodstupovat volbu.
JEAN-PAUL SARTRE

PROLOG

Devětačtyřicetiletý Vasco Borden si cestou přes přepychovou halu s vysokým kobercem popotáhl klopky saka a narovnal kravatu. Nosit oblek nebyl zvyklý, i když tenhle, tmavě modrý, si nechal speciálně na míru ušít tak, aby co nejvíce zmenšoval jeho mohutné svalnaté tělo. Borden byl veliký, měřil přes metr devadesát, vážil sto deset kilo a dřív hrával profesionálně americký fotbal. Nyní pracoval jako soukromý detektiv a jeho specialitou bylo stíhání a zatýkání hledaných. Teď právě Vasco jednoho takového sledoval - třicetiletého plešatějšího vědce s poměrně čerstvým doktorským titulem, s kterým měla nevyřízené účty společnost MicroProteconomics, Cambridge, stát Massachusetts. A ten nyní mířil rovnou do hlavního konferenčního sálu.

Konference BioChange 2006 se pod optimistickým heslem "Uskutečněme to ještě dnes!" konala v Las Vegas v hotelu Benátky. Dva tisíce účastníků zastupovalo nejrůznější kategorie lidí zabývajících se biotechnologiemi - byli tu investoři, personalisté hledající schopné vědce, odborníci na uvádění nových technologií do výnosné praxe, výkonní ředitelé i právníci specializovaní na oblast duševního vlastnictví. Tak či onak tady byla zastoupena prakticky každá společnost, která měla v Americe co činit s biotechnologií.

Lepší místo si hledaný na setkání se svým kontaktem vybrat nemohl. Sám vypadal trochu jako když neumí do pěti počítat; měl nevinný obličej, pod spodním rtem pár vousků, při chůzi se hrbil a vůbec působil zakřiknutě a neschopně. Dokázal ale vynést z laboratoře dvanáct geneticky manipulovaných embryí a v Dewarově nádobě s kapalným dusíkem je převézt až na tuhle konferenci, kde je hodlal předat tomu, kdo si je objednal.

Nebylo to ostatně poprvé, co asistenta přestalo bavit dělat jen za svůj plat. A jistě to nebylo naposledy.

Sledovaný se zastavil u registračního pultu, aby si vyzvedl účastnickou průkazku a pověsil si ji kolem krku. Vasco se pozdržel u vchodu a přetáhl si nenápadně přes hlavu svou vlastní kartičku. Na tohle byl připravený. Předstíral přitom, že si čte program konference. Všechny hlavní projevy se konaly ve velkém sále. Dále byly naplánovány semináře na taková témata jako "Optimalizace náborových procesů", "Jak si udržet vědecké talenty", "Kompenzace vedoucích pracovníků a investorů", "Správa společnosti ve vztahu k Úřadu pro dohled nad americkým kapitálovým trhem", "Trendy v patentovém právu", "Soukromí investoři: požehnání, nebo kletba?" a konečně "Vědecké pirátství - chraňte se!".

Vasco většinou pracoval pro firmy věnující se špičkovým technologiím. Na takovéhle konferenci nebyl poprvé; buď na nich šlo o vědu, nebo o byznys. Na téhle o byznys.

Sledovaný, mimochodem jmenoval se Eddie Tolman, prošel kolem něj do sálu. Vasco vykročil za ním. Tolman rychle sestoupil o pár řad sedadel dolů a svezl se do křesla, kolem nějž nikdo neseděl. Vasco vklouzl do řady za ním a posadil se kousek stranou. Sledovaný mladík se podíval na mobil, zda nemá nějaké textové zprávy, pak se zřejmě uklidnil, zvedl oči k pódiu a zaposlouchal se do projevu.

Vasco by rád věděl proč.

Muž na pódiu byl jeden z nejproslulejších rizikových investorů v Kalifornii, mezi těmi, co investují do špičkových technologií, doslova legenda: Jack B. Watson. Watson měl za zády plátno, na němž se promítala jeho vlastní hlava, obrovsky zvětšená, a ta dominovala celému sálu.

Watson byl proslulý tím, že vypadá spíš jako filmový herec, opálený a krásný. Bylo mu dvaapadesát, ale působil mladší a pečlivě si pěstoval image "investora, který má svědomí". Díky téhle nálepce mu už prošlo pěkných pár bezohledných obchodních transakcí; v médiích se objevovaly jen záběry z jeho návštěv ve školách, které sponzoroval, a články o stipendiích, jež rozdával znevýhodněným dětem.

Vasco ale věděl, že v tomhle sále má každý na zřeteli především Watsonovu pověst tvrdého byznysmena. Zauvažoval o tom, jestli je Watson natolik bezohledný, aby si opatřil tucet ilegálně získaných geneticky pozměněných embryí.

Nejspíš ano.

V téhle chvíli ovšem Watson povzbudivě vyvolával: "Biotechnologie prožívá obrovský vzestup! Stojíme na prahu největšího rozkvětu, jaký zaznamenalo kterékoli průmyslové odvětví od doby rozvoje počítačů před třiceti lety. Největší biotechnologická firma, Amgen z Los Angeles, zaměstnává sedm tisíc lidí. Vládní granty univerzitám přesahují částku čtyři miliardy dolarů ročně, a tyto univerzity působí od New Yorku po San Francisco, od Bostonu po Miami. Investoři vkládají do biotechnologických společností pět miliard ročně. Úžasné možnosti léčení, jež nabízejí kmenové buňky, cytokiny, a proteomika, lákají do oboru ty nejnadanější mozky. A vzhledem k tomu, že světová populace každou minutou stárne, jsou naše budoucí vyhlídky stále lepší. A to není všechno!

Dospěli jsme do stadia, kdy můžeme dělat dlouhý nos na velké farmaceutické koncerny - a taky ho uděláme. Ty mohutné, uměle nafouklé společnosti nás potřebují a dobře to vědí. Potřebují geny, potřebují technologie. Oni jsou minulost. My jsme budoucnost. My reprezentujeme příští zisky!"

To vyvolalo bouřlivý aplaus. Vasco poposedl. Publikum tleská, i když ví, že ten parchant by jejich společnost rozcupoval na kousíčky, kdyby se mu to hodilo do krámu.

"Samozřejmě, že se náš rozvoj setkává i s překážkami. Někteří lidé - ačkoli si myslí, že jednají v nejlepším úmyslu - se rozhodli postavit se do cesty zdokonalení lidstva. Nechtějí, aby ochrnutí chodili, aby se pacienti s rakovinou uzdravili, aby nemocné děti žily a hrály si. Tito lidé mají pro námítky svoje důvody. Náboženské, etické, dokonce i 'praktické'. Ale ať jsou tyto důvody jakékoli, stojí na straně smrti. A nakonec nebudou triumfovat!"

Další hromový potlesk. Vasco se podíval po sledovaném Tolmanovi. Mladík už zase koukal na telefon. Zřejmě čekal na nějakou zprávu. A čekal na ni netrpělivě.

Znamenalo to snad, že se jeho kontakt zdržel?

Není divu, že je v tom případě Tolman nervózní. Protože, jak Vasco věděl, má někde schovanou nerezovou termosku s tekutým dusíkem a v ní ta embrya. V pokoji to není, ten Vasco už prohledal. A z Cambridge Tolman odjel před pěti dny. Chladicí médium nevydrží věčně. A jestli embrya roztají, budou k ničemu. Takže pokud Tolman nemá nějakou možnost, jak dusík doplnit, musí už být jako na trní, aby si tu nádobu vyzvedl a předal ji kupujícímu.

Musí k tomu dojít brzo.

Vasco si byl jistý, že do hodiny.

"Lidé se samozřejmě vždycky budou pokoušet bránit pokroku," kázal Watson z pódia. "Dokonce i naše nejlepší firmy se zaplétají do zbytečných, neproduktivních sporů. Jedna z mých společností, BioGen z Los Angeles, teď právě čelí soudnímu sporu, protože jistý člověk jménem Burnet si myslí, že nemusí plnit podmínky smlouvy, kterou sám podepsal. On si to totiž rozmyslel. Burnet se bude pokoušet brzdit pokrok medicíny, leda bychom mu samozřejmě zaplatili. Je to vyděrač a u soudu ho zastupuje jeho dcera, právnička. Zůstalo to pěkně v rodině." Watson se usmál.

"Ale my případ Burnet vyhrajeme. Pokrok se zastavit nedá!"

Při těch slovech Watson zvedl obě ruce do výše a mával na tleskající publikum. Chová se skoro jako kandidát před volbami, napadlo Vasca. Míří tam snad skutečně? Peněz na to, aby byl zvolen, má rozhodně dost. Být bohatý, to je dnes v americké politice základní podmínka. Už brzo -

Otočil hlavu a zjistil, že mladý Tolman je pryč.

Místo bylo prázdné.

Ale do prdele!

"Pokrok je náš cíl, naše svaté poslání," vyvolával Watson. "Pokrok, který vyhubí nemoci! Pokrok, který zastaví stárnutí, vymýtí demenci, prodlouží život. Život bez nemocí, rozkladu, bolesti a strachu! Velký sen lidstva se konečně stane skutečností!"

Vasco Borden ho neposlouchal. Hnal se řadou k postranní uličce a rozhlížel se přitom po východech. Pár lidí odcházelo, ale nikdo z nich nevypadal jako Tolman. Nemohl přece stihnout zmizet, vždyť -

Ohlédl se právě včas, aby uviděl Tolmana, jak pomalu stoupá hlavní uličkou. Mladík se zase díval na mobil. "Šedesát miliard jen letos. Dvě stě miliard příští rok! To je budoucnost našeho oboru a to je vyhlídka, kterou předkládáme celému lidstvu!"

Dav se náhle zvedl a odměnil Watsona potleskem vestoje, takže Vasco na okamžik Tolmana neviděl vůbec.

Ale to trvalo jen chvíli - Tolman teď mířil k hlavnímu východu. Vasco se otočil a vyklouzl postranními dveřmi právě včas, aby uviděl, jak sledovaný vyšel do jasně osvětlené haly a zamžoural.

Tolman se podíval na hodinky a zamířil chodbou opačným směrem, kolem velkých oken, z nichž byl výhled na červenou cihlovou zvonici svatého Marka; její repliku si hotel Benátky nechal zvlášť postavit a v noci ji jasně osvětloval. Chodbou mohl mít Tolman namířeno k bazénu, nebo možná na nádvoří. V tuhle večerní dobu tam budou davy.

Vasco se držel poblíž.

Jde na to, pomyslel si.

Jack Watson v hlavním sále rázoval tam a zpátky, usmíval se a mával na jásající dav: "Děkuji, děkuji vám všem, díky..., " a kdykoli to řekl, maličko se uklonil. Přesně odměřená dávka skromnosti.

Rick Diehl ho pozoroval a div si znechuceně neuplivil. Diehl byl v zákulisí a všechno to sledoval na malém monitoru.

Bylo mu čtyřiatřicet a byl výkonným ředitelem společnosti BioGen Research, poměrně nové společnosti, která se zatím jen taktak držela nad vodou. A z představení, které tu předváděl jeho nejdůležitější investor, mu naskakovala husí kůže.

Diehl totiž věděl, že i přes všechny tyhle propagační řeči a přes novinové články s usmívajícími se černými dětmi je Jack Watson ve své podstatě čistokrevný parchant. Kdosi se o něm vyjádřil: "To nejlepší, co můžu o Watsonovi říct, je, že není sadista. Jenom prvotřídní hajzl." Diehl přijal investici od Watsona velice nerad. Strašně si přál, aby ji nebyl potřeboval. Diehlova manželka byla bohatá a on založil BioGen pomocí jejích peněz. To první, co podnikl jako ředitel, bylo, že se pokusil získat licenci na buněčnou linii, kterou nabízela UCLA, Kalifornská univerzita v Los Angeles. Byla to takzvaná Burnetova buněčná linie, získaná od muže jménem Frank Burnet, jehož tělo produkovalo silné protirakovinové chemické látky zvané cytokiny.

Diehl vlastně nečekal, že licenci dostane, ale stalo se a on náhle měl povolení FDA, Komise pro ochranu potravin a léčiv, k uskutečnění klinických testů, což znamenalo zařadit vyšší rychlost. Klinické testy měly nejdřív stát kolem milionu dolarů, ale cena se rychle vyšplhala na deset milionů, nepočítaje v to vedlejší náklady. Už se nemohl spoléhat jen na manželčiny peníze. Potřeboval financování zvenčí.

A v té chvíli zjistil, za jak riskantní věc považují cytokiny investoři. Mnoho cytokinů, například interleukiny, se dostalo na trh až po mnoha letech. A v případě mnoha dalších se ukázalo, že jsou pro pacienty nebezpečné, někdy dokonce smrtelné. A pak ještě Frank Burnet firmu BioGen zažaloval a zpochybnil její právo na vlastnictví buněčné linie. Diehlovi se nedařilo přimět investory ani k tomu, aby se s ním vůbec sešli. Nakonec musel přijmout usměvavého a opáleného Jacka Watsona.

Ale Diehl dobře věděl, že Watson si především přeje BioGen převzít sám a jeho, Ricka Diehla, vykopnout na dlažbu.

"Jacku! Fantastická řeč! Fantastická!" napráhl Rick k Watsonovi ruku, když se konečně objevil v zákulisí.

"Jo. Jsem rád, že se ti líbila." Watson mu ruku nestiskl. Místo toho si odepnul bezdrátový vysílač a upustil ho Diehlovi do dlaně. "Postarej se o to, Ricku."

"Jasně, Jacku."

"Je tu tvoje žena?"

"Ne, Karen se sem nedostala." Diehl pokrčil rameny. "Něco s dětmi."

"To mě mrzí, že o ten projev přišla."

"Vezmu jí to na DVD," slíbil Rick.

"Ale ty špatné zprávy jsou venku," pokračoval Watson. "A o to šlo. Všichni teď vědí, že běží proces, vědí, že ten zlý je Burnet, a vědí, že máme navrch. To je důležité. Firma je teď v perfektním postavení."

"Proto jsi souhlasil, že tu budeš mluvit?" ptal se Diehl.

Watson na něj vytřeštil oči. "A to sis myslel, že mám chuť jet do Vegas? Panebože!" Odepnul si mikrofon a i ten podal Diehlovi. "Tohle vezmi taky."

"Jasně, Jacku." A Jack Watson se obrátil a odkráčel od něj bez jediného dalšího slova. Rick Diehl se zachvěl. Díkybohu za Kareniny peníze, pomyslel si. Bez nich by byl se mnou konec.

Vasco Borden prošel pod podloubím dóžecího paláce na nádvoří, kde se sledovaný Eddie Tolman proplétal davem. Slyšel, jak mu zapraskalo ve sluchátku. To bude jeho asistentka Dolly, která se teď nachází v jiné části hotelu. Dotkl se ucha. "Můžeš," řekl.

"Náš plešounek Tolman si objednal zábavu."

"Vážně?"

"Vážně. On si -"

"Moment," zarazil ji Vasco. "Nezapomeň, co jsi chtěla říct."

Před sebou totiž viděl něco neuvěřitelného. Z pravé strany nádvoří se blížil Jack B. Watson, doprovázený krásnou,

štíhlou černovláskou, a vmísil se do davu. Watson byl proslulý tím, že ho neustále doprovázely nádherné ženy.

Všechny byly chytré, všechny pro něj pracovaly a všechny byly oslnivě krásné.

Ta žena Vasca nepřekvapila. Překvapilo ho to, že Watson mířil přímo k Eddiemu Tolmanovi, k jeho sledovanému. Tohle vůbec nedávalo smysl. Dokonce i kdyby se Tolman skutečně smluvil s Watsonem, proslulý investor by se s ním nikdy nesetkal tváří v tvář. A rozhodně ne na veřejnosti. Ale přitom tady oba byli, na přeplněném nádvoří hotelu Benátky, a mířili přímo proti sobě.

Co to sakra má znamenat? Nemohl uvěřit, že se něco takového vážně děje.

Ale pak štíhlá dívka klopýtla a zastavila se. Měla na sobě krátké přiléhavé šaty a podpatky. Opřela se o Watsonovo rameno, ohnula nohu v kolenu, takže jí bylo vidět nohy až k dovkám, a zkoumavě pohlédla na svůj střevíc. Upravila si řemínek přes patu, znova se narovnala a usmála se na Watsona. A když od nich Vasco odvrátil pohled, byl Tolman pryč.

Tou dobou už Watson a ta žena zkřížili Vascovi cestu a prošli kolem něj tak blízko, že cítil její parfém. Watson jí něco tiše mumlal do ucha, ona mu stiskla předloktí a opřela si při chůzi hlavu o jeho rameno. Romantický páreček.

Bylo to celé náhoda? Nebo se to stalo záměrně? Sghráli to na něj? Stiskl sluchátko.

"Dolly. Ztratil jsem ho."

"To nic. Já ho mám." Podíval se nahoru. Dolly byla v patře a viděla všechno z výšky. "Byl to Jack Watson, co zrovna prošel kolem?"

"Jo. Napadlo mě, jestli..."

"Ne, ne," pochopila Dolly. "Neumím si představit, že by se Watson do tohohle zapletl. Není to jeho styl. Chci říct, že plešoun se žene do svého pokoje, protože má schůzku. To jsem ti začala říkat. Objednal si zábavu."

"Konkrétně?"

"Rusku. Jak to vypadá, má rád jenom Rusky. A vysoké."

"Někdo, koho známe?"

"Ne, ale pár informací bych měla. A mám v jeho apartmá kamery."

"Jak jsi to dokázala?" usmál se.

"No, řekněme, že bezpečnostní režim v Benátkách už není, co býval. A taky je lacinější."

Dvaadvacetiletá Irina Katajevová zaklepala na dveře. V levé ruce držela láhev vína zabalenou v sametovém sáčku se zdrhovací šňůrkou na konci. Dveře otevřel asi třicetiletý muž a usmál se. Přitažlivý nebyl.

"Ty jsi Eddie?"

"Jo. Pojď dál."

"Tohle jsem ti donesla z hotelového sejfu." Podala mu víno.

Vasco to všechno sledoval na příručním monitoru a podotkl: "Dala mu to na chodbě. V dohledu bezpečnostní kamery. Proč nepočkala, až budou vevnitř?"

"Třeba jí řekli, aby mu to dala takhle," usoudila Dolly. "Má určitě metr osmdesát. Co o ní víme?" "Mluví dobře anglicky. V téhle zemi je čtyři roky. Studuje na univerzitě."

"Pracuje v hotelu?"

"Ne."

"Takže není profesionálka?"

"Tady jsme v Nevadě," pokrčila rameny Dolly.

Ruska na monitoru vešla do pokoje a dveře se zavřely. Vasco otočil ladicím knoflíkem monitoru a chytil jednu z kamer uvnitř. Ten kluk měl dost velké apartmá, snad sto devadesát, dvě stě metrů, vybavené v benátském stylu. Dívka kývla a usmála se.

"Hezké. Hezký pokoj."

"Hm. Chceš něco k pití?"

Zavrtěla hlavou. "Ne, nemám čas." Sáhla dozadu a rozepnula si zip, takže jí šaty zůstaly viset jen na ramenou. Otočila se tak, aby mu poskytla dobrý výhled na svá nahá záda a zadek, a jakoby zmateně se rozhlédla. "Kde je ložnice?"

"Tady, kočko."

Když zamířili do ložnice, Vasco zase přeladil. Pohled do ložnice se mu naskytl právě ve chvíli, kdy řikala: "O tom, co děláš, nevím vůbec nic, a taky vědět nechci. Byznys je strašná nuda." Nechala šaty spadnout na zem. Vykročila z nich a lehla si na postel; byla nahá, až na střevíčky s vysokými podpatky. Shodila i ty. "Myslím, že ty pít nepotřebuješ," řekla. "A já určitě ne."

Tolman se na ni vrhl, až to žuchlo. Hekla a pokusila se trochu usmát. "Pomalů, miláčku." Funěl a supěl. Natáhl ruku, aby ji pohladil po vlasech. "Na vlasy nesahej," vykroutila se mu. "Pěkně si lehni," vybídla ho, "a já ti udělám hezky."

"No sakra," ulevil si Vasco s pohledem upřeným na maličkou obrazovku. "Věřila bys tomu? Ten to vzal hákem. Když ženská vypadá takhle, tak bych čekal -"

"To máš fuk," zarazila ho Dolly ve sluchátkách. "Ta holka se už oblíká."

"Hm," kývl. "A dost pospíchá."

"Měla by mu věnovat půlhodinku. A jestli jí něco platil, tak já jsem to neviděla."

"Ani já. Ale on se taky oblíká."

"Tady něco nehraje," uvažovala Dolly nahlas. "Jde ven." Vasco přešel prstem po ladicím knoflíku a pokoušel se chytit jinou kameru. Všude bylo ale jenom zrnění.

"Vidím hovno."

"Ona odchází. On je pořád vevnitř. Ne, počkej... on jde taky."

"Jo?"

"Jo. A tu flašku vína si bere s sebou."

"Fajn," řekl Vasco. "A kam s ní má namířeno?"

Zmrazená embrya v tekutém dusíku se přepravují ve speciální nerezové termosce s borosilikátovým sklem vevnitř, které se říká Dewarova nádoba. Dewarky jsou většinou veliké, vypadají jako konve na mléko, ale dělají se i takové, které nemají víc než litr. Dewarka sice nevypadá jako láhev vína, protože má mnohem širší hrdlo, ale rozměry by odpovídaly. A do sáčku na víno by se vešla zcela jistě.

"Určitě to má u sebe," sykl Vasco. "V tom pytlíku."

"Taky myslím," souhlasila Dolly. "Vidíš je už?"

"Jo, vidím."

Vasco objevil dvojici v přízemí, poblíž baru v podobě gondoly. Šli zavěšení do sebe a mladík nesl láhev s vínem, opíral si ji o předloktí tak, aby stála. Nebyl to zrovna šikovný způsob, a ti dva vůbec tvořili prapodivný pár - krásná dívka a bázlivý, nahrbený mladík. Kráčeli kolem kanálu, ale obchodům, jež míjeli, sotva věnovali pozornost.

"Jdou na schůzku," komentoval to Vasco.

"Vidím je," potvrdila Dolly. Vasco se rozhlédl po přeplněné ulici a na druhém konci Dolly zahlédl. Dolly bylo osmdvacet a vypadala naprosto všedně. Mohla být kýmkoli: účetní, přítelkyní, sekretářkou, asistentkou. Nikde nevyčnívala. Dnes byla oblečená, jak se slušelo na Vegas - třpytivé šaty s velkým výstřihem a natupírované světlé vlasy. Měla maličko nadváhu, takže celkový dojem byl perfektní. Vasco s ní spolupracoval už čtyři roky a jako tým si skvěle sedli. V soukromém životě spolu vycházeli jen jakžtakž. Nesnášela, že Vasco kouří v posteli doutníky.

"Mají namířeno do haly," hlásila Dolly. "Ne, jdou zpátky."

Hlavní hala byla velká elipsa s vysokým zlaceným stropem, měkkým osvětlením, mramorovými sloupky. Davy, které se tudy pohybovaly, vypadaly, jako by je tvořili samí trpaslíci. Vasco couvl. "Rozmysleli si to? Nebo nás vyčenichali?"

"Já myslím, že je to jen opatrnost."

"No, tak teď přijde ta velká chvíle." Mnohem víc než jen chytit hledaného totiž chtěl vědět, komu ta embrya předá.

Zjevně někomu, kdo je tady na konferenci.

"Už to dlouho nepotrvá," uklidňovala ho Dolly.

Rick Diehl přecházel tam a zpátky podél obchodů u kanálu a držel v ruce mobil. Obchodů si nevšímal, byly plné drahého zboží toho druhu, o jaký nikdy nestál. Diehl vyrůstal v Baltimoru jako třetí syn lékaře. Všichni ostatní bratři šli na medicínu a stali se porodníky jako jejich otec. Diehl to odmítl udělat a začal se věnovat lékařskému výzkumu.

Rodinný nátlak ho časem donutil přestěhovat se na západní pobřeží. Nějakou dobu pracoval na Kalifornské univerzitě v San Francisku v genetickém výzkumu, ale víc ho zajímaly podnikatelské záměry, na sanfranciských univerzitách běžné. Připadalo mu, že každý profesor, který za něco stojí, buď založil svou vlastní společnost, nebo sedí ve správních radách několika biotechnologických firem. U oběda se nemluvalo o ničem jiném než o praktickém využití výzkumu, o výměně licencí, o etapových platbách, o tom, kdo koho koupil či přeplatil, o copyrightových právech a intelektuálním vlastnictvím.

V té době Karen, Rickova manželka, zdědila větší částku peněz, a on si uvědomil, že má dostatečný počáteční kapitál. V samotném sanfranciském zálivu si firmy téměř šlapaly na hlavy; to znamenalo ostrou konkurenci, jak co se týkalo prostor, tak lidí. Rozhodl se tedy pustit se do oblasti severně od Los Angeles, kde si svůj obrovský závod postavil Amgen. Diehl vybudoval moderní zařízení, sehnal si skvělé výzkumné týmy a vše se báječně rozjíždělo. Jeho otec a bratři přijeli na návštěvu; udělalo to na ně náležitý dojem.

Ale... proč mu pořád nevolá zpátky? Podíval se na hodinky: devět. Děti už by měly být touhle dobou v posteli. A Karen by měla být doma. Služebná říkala, že odjela před hodinou; kam, to nevěděla. Karen ale přece nikdy nikam nechodí bez svého mobilu. Musí ho mít u sebe. Tak proč mu nevolá?

Nerozuměl tomu a byl z toho hrozně nervózní. Byl tady sám, sám v tomhle zatraceném městě, kde na jednom čtverečním metru bylo víc krásných žen, než kolik jich viděl za celý život dohromady. Je fakt, že byly většinou umělé, skvělá práce plastických chirurgů, ale stejně byly neuvěřitelně sexy.

Před sebou uviděl takového chudinku, a přitom byl zavěšený do vysoké dívky, která si to vedle něj vykračovala na jehlových podpatcích. Přepychová kočka: černé vlasy, hladká pleť a svůdné štíhlé tělo. Ten ubožáček za ni sice určitě zaplatil, ale i tak - zjevně ji neuměl

ocenit. Držel si svou láhev s vínem jako mimino a vypadal tak nervózní, že se skoro potil.

Ale ta holka... Ježíši, ta byla. Rajcovní jako blázen.

Proč, sakra, proč ho ta Karen nevolá?

"Hele," řekl Vasco. "Kohopak to tady máme? To je ten chlap z BioGenu. Prochází se tady, jako by neměl co na práci."

"Vidím ho," potvrdila Dolly. Byla teď asi blok před ním.

"Ne, nic, není to on."

Tolman a ta Ruska prošli kolem člověka z BioGenu a ten neudělal nic, než že rozevřel mobil a začal vytáčet číslo. Jak se jmenuje? Diehl. Vasco o něm už něco slyšel. Založil společnost z peněz svojí manželky, takže je možné, že v jejich manželství teď má navrch ona. Takového něco. Bohatá ženská, stará východní rodina, prachů jako slupek. Tyhle pipky umějí nosit kalhoty.

"Restaurace," upozornila ho Dolly. "Jdou támhle, do Terazza."

Il Terazzo Antico byla dvoupodlažní restaurace s prosklenými balkony. Zařízení bylo ve stylu moderního bordelu,

samé zlato. Sloupy, strop, stěny, všechno bylo pozlacené a nazdobené. Vascovi naskakovala husí kůže, jen se na to podíval.

Dvojice vešla dovnitř, suverénně minula rezervační stůl a zamířila k jednomu z postranních stolů. U něj Vasco uviděl podsaditého muže, který vypadal jako kriminálník, snědého, s mohutným obočím. Muž se koukal po Rusce a div se neolizoval.

Tolman napochodoval rovnou ke stolu a snědého muže oslovil. Ten se tvářil nechápavě. Nepozval je, aby si přisedli. Vasca napadlo: Tady něco nehraje. Ruska o krok couvla.

V té chvíli se blýsklo. To si Dolly udělala fotografii. Tolman vzhlédl, všechno pochopil a dal se na útěk.

"Doprdele, Dolly!"

Vasco se rozběhl za Tolmanem, který mířil dál do restaurace. Číšník zvedl vyčítavě ruce. "Pane, promiňte, ale -"

Vasco ho srazil, ani nezpomalil. Tolman byl před ním, pohyboval se pomaleji, než by mohl, protože se pokoušel příliš netrást svou drahocennou vinnou láhví. Už ale nevěděl, kam vlastně utíká. Restauraci neznal; prostě jenom prechal.

Proběhl litacími dveřmi do kuchyně, Vasco těsně za ním. Kdekdo na ně řval a někteří z kuchařů dokonce mávali noži, ale Tolman se hnál dál, zřejmě přesvědčený, že kuchyně musí mít nějaký zadní vchod.

Jenže neměla; byl v pasti. Horečně se rozhlédl kolem. Vasco zpomalil a vytáhl jednu ze svých legitimací v úředně vyhlížejícím pouzdře. "Občanské zatčení," prohlásil. Tolman couval mezi dvě chladicí komory, k úzkým dveřím s malým svislým okénkem. Proběhl jimi a dveře se za ním zavřely.

Bylo to nákladní výtah.

Do prdele. "Kam to jede?"

"O patro výš."

"Ještě někam jinam?"

"Ne, jen do patra." Vasco stiskl sluchátko. "Dolly?"

"Mám to," odpověděla. Slyšel ji funět, jak utíkala do schodů.

Vasco se postavil před dveře výtahu a čekal. Stiskl tlačítko, aby výtah přivolal dolů.

"Už jsem u výtahu," hlásila Dolly. "Viděla jsem ho; jel zase dolů."

"Ten výtah je mřínávy," podotkl Vasco.

"Já vím."

"Jestli u sebe vážně má tekutý dusík, tak tam vůbec neměl lézt." Před nějakými dvěma roky sledoval Vasco jednoho podobného uprchlíka do laboratoře. Ten chlápek se tenkrát málem udusil, když se zavřel ve skříni.

Výtah přijel zpátky dolů. Jen zastavil, Vasco škulbl za držadlo, aby otevřel dveře, jenže Tolman musel zmáčknout nějaké nouzové tlačítko, protože zůstaly zavřené. Vasco viděl na podlaze sáček s vínem, samet byl shrnutý, takže bylo vidět nerezový okraj dewarky.

A otevřené víko. Z otvoru stoupala bílá pára. Tolman na něj přes sklo hleděl jako zvíře zahnané do kouta. "Pojď ven, chlapče," vyzval ho Vasco. "Nedělej hlouposti."

Tolman zavrtěl hlavou.

"Je to nebezpečné," varoval ho Vasco. "Víš dobře, že je to nebezpečné."

Mladík však stiskl tlačítko a výtah vyrazil zase nahoru.

Vasco měl zlé tušení.

Ten kluk to věděl, ne že ne. Věděl přesně, co dělá.

"Je tady nahoře," hlásila Dolly, která stála v patře. "Ale dveře nejdou otevřít. Ne, jede zase dolů."

"Vrať se k tomu stolu," zavelel Vasco. "Jeho nech být."

Okamžitě si uvědomila, o čem to mluví. Otočila se a hnala se po přepychovém schodišti potaženém červeným sametem do přízemí. Nepřekvapilo ji, že stůl, kde předtím seděl ten násilnický chlapík, je teď prázdný. Nebyl tam ani ten ranař, ani krásná Ruska. Jen stodolarovka zastrčená pod skleničku. Zaplatil hotově, jak jinak.

A zmizel.

Vasca teď obklopili tři bezpečáci z hotelu a všichni mluvili najednou. Vasco byl o půl hlavy vyšší než oni a přeřval je:

"Chci vědět jednu věc. Jak ten výtah otevřeme?"

"Nejspíš stiskl nouzovku."

"Jak to otevřeme?"

"Budeme tam muset vypnout proud."

"Pak se to otevře?"

"Ne, ale pak to půjde vypáčit, až zastaví."

"Jak to dlouho potrvá?"

"Deset, možná patnáct minut. Ale to je jedno, ten nám nikam neuteče."

"Ale jo," odsekl Vasco.

Strážný se zasmál. "Kam by tak asi sakra mohl utéct?"

Výtah přijel zase dolů. Tolman klečel a držel víčko nádoby zavřené.

"Vstávej," křikl Vasco. "Vstávej, zvedni se. No tak, synku, nestojí to za to, zvedni se!" Náhle Tolman obrátil oči v sloup a padl na záda. Výtah začal stoupat.

"Co se sakra děje?" ptal se jeden ze strážných. "Kdo to vlastně je?"

Ale do prdele, pomyslel si Vasco.

Mladík stiskl nějaké nouzové tlačítko, které zkratovalo obvody výtahu. Trvalo čtyřicet minut, než dokázali dveře otevřít a vytáhnout ho. Tou dobou byl už samozřejmě dávno mrtvý. V okamžiku, kdy upadl, se ocitl v atmosféře skládající se stoprocentně jen z dusíku; příčinou byl kapalný dusík proudící z otevřené nádoby. Dusík je těžší než vzduch, a tak plnil výtah odspodu nahoru. V době, kdy mladík padl na záda, byl už v bezvědomí a musel během minuty zemřít. Lidé z bezpečnostní služby chtěli vědět, co je v dewarce, z které se už nekouřilo. Vasco si opatřil od někoho rukavice a vytáhl dlouhou kovovou tyčku. Nebylo na ní nic, jen řádka prázdných svorek, kde měla být embrya. Někdo je ale odstranil.

"To chcete říct, že se zabil sám?" žasl jeden ze strážných.

"Přesně," potvrdil Vasco. "Pracoval v embryologické laboratoři. Moc dobře věděl, jak nebezpečný je tekutý dusík v malém prostoru." Dusík způsobil v laboratořích víc smrtelných úrazů než jakákoli jiná chemikálie. A půlka z těch, kdo zemřeli, byli lidé pokoušející se zachránit spolupracovníky, kteří se zhroutili v uzavřeném prostoru.

"Byl to jeho způsob, jak se dostat ven z ošklivé situace," dodal ještě Vasco.

* * *

Později, když jeli domů, se Dolly zeptala: "Tak co se stalo s těmi embryi?" Vasco zavrtěl hlavou. "Nemám ponětí. Ten kluk je ale nedostal."

"Myslíš, že je vzala ta holka? Než šla k němu do pokoje?"

"Někdo je vzal určitě." Vasco povzdychl. "V hotelu ji neznají?" "Přežráli si nahrávky z bezpečnostních kamer. Neznají ji."

"A co její studium?"

"Na univerzitě byla loni vedená jako studentka. Letos se ale už nezapsala."

"Takže zmizela."

"Jo," kývla Dolly. "Ona, ten tmavý chlap, embrya. Všechno zmizelo."

"To bych rád věděl, jak to do sebe zapadá," uvažoval nahlas Vasco.

"Třeba nezapadá," pokrčila rameny Dolly.

"Nebylo by to poprvé," potvrdil Vasco. Před sebou zahlédl neonový nápis na pouštním motelu. Zastavil. Potřeboval se napít.

KP001

Síň 48 losangeleského vyššího soudu byla dřevem obložená místnost, již dominoval obří znak státu Kalifornie. Sálek byl malý a působil dojmem laciné parády. Červenavý koberec byl prodřený a špinavý. Lak na dřevěném stanovišti pro svědky oprýskal a jedna ze zářivek nesvítla, takže na místech pro porotu byla větší tma než jinde. Porotci sami byli oblečení ležerně, v džínách a košilích s krátkými rukávy. Soudcovská židle zaskřípala, kdykoli se Jeho Ctihodnost Davis Pike naklonil ke svému laptopu, a to během dne dělal dost často. Alex Burnetová ho podezírala, že buď čeká nějaký e-mail, nebo kontroluje, jak si stojí jeho akcie.

Celkově vzato se tahle soudní síň stylově moc nehodila k projednávání složitých biotechnologických otázek, ale přesně to se tady dělo už dva týdny, co běžel proces Frank M. Burnet versus Správa Kalifornské univerzity.

Alex bylo dvaatřicet, byla úspěšnou advokátkou, mladší partnerkou své právní firmy. Seděla u stolu pro navrhovatele spolu s ostatními členy otcova právního týmu a dívala se, jak její otec zaujímá místo na stanovišti pro svědky. A i když se chlácholivě usmála, ve skutečnosti měla obavy, jak si povede.

Frank Burnet byl muž se širokou hrudí a na svých jednapadesát nevypadal. Když skládal přísahu, zdál se zdravý a sebejistý. Alex věděla, že právě tenhle silný, energický vzhled může jejímu otci v případě uškodit. A publicita před procesem byla samozřejmě krajně nepříznivá. Tiskové oddělení Ricka Diehla dělalo, co mohlo, aby jejího otce vypoodobnilo jako nevděčného, chamtivého a bezohledného člověka. Jako člověka, který stojí v cestě lékařskému výzkumu. Jako člověka, který nedodržuje slovo a stojí jen o peníze.

Nic z toho nebyla pravda - naopak, nic nemohlo být pravdě vzdálenější. Ani jediný reportér jí ani jejímu otci nezavolaal a nezeptal se na jejich stanovisko. Ani jeden. Za Rickem Diehlem stál Jack Watson, známý filantrop, a protože média měla Jacka Watsona zafixovaného jako kladného hrdinu, musel její otec zákonitě být padouch. Jakmile se jednou v novinách objevila tahle verze celé té poučné komedie - bylo to v New York Times a psal to redaktor, který tam obvykle mívá na starosti zábavu -, všichni ostatní se přidali. L. A. Times vydaly veliký článek, jímž se snažily svého newyorského konkurenta v očerňování jejího otce ještě překonat. A místní noviny si hned také přihlázely polívčičku články o muži, který chce zastavit pokrok medicíny, o muži, který se odváží kritizovat Kalifornskou univerzitu, vážené vědecké centrum, slavnou domácí vysokou školu. Kdykoli ona a její otec stoupali po schodech k soudu, mířilo na ně pět šest kamer.

Snahy dostat do médií jejich vlastní verzi příběhu byly do jedné bezúspěšné. Její otec si sice najal docela schopného mediálního poradce, ale proti obrovské, skvěle promazané mašinérii Jacka Watsona neměl šanci.

Členové poroty samozřejmě aspoň něco z toho četli. A vinou těch článků byl teď otec v situaci, kdy musel ne pouze vyprávět svůj příběh, ale ospravedlnit se, napravit škody, které napáchaly noviny dřív, než se vůbec dostal na stanoviště svědků.

Otcův advokát vstal a začal s otázkami: "Pane Burnete, vraťme se k měsíci červnu, před nějakými osmi lety. Co jste tehdy dělal?"

"Pracoval jsem ve stavebnictví," odpověděl Frank Burnet pevným hlasem. "Měl jsem na starosti veškeré svářečské práce na plynovodu z Calgary."

"A kdy jste prvně začal mít podezření, že jste nemocný?"

"Začal jsem se v noci budit. Úplně promáčený potem."

"Měl jste horečku?"

"Myslel jsem si to."

"Šel jste k lékaři?"

"Ne hned," odpověděl. "Myslel jsem, že mám chřipku nebo tak něco. Ale pocení nepřestávalo. Po měsíci už jsem byl hodně slabý. Šel jsem k doktorovi."

"A co vám řekl?"

"Řekl, že mám nějaký nádor v břiše. A poslal mě k nejlepšímu specialistovi na západním pobřeží. K profesorovi z fakultní nemocnice Kalifornské univerzity v Los Angeles."

"Kdo byl tím specialistou?"

"Doktor Michael Gross. Táhle sedí." Její otec ukázal na žalovaného u vedlejšího stolu. Alex se tam nepodívala, nespouštěla oči ze svého otce.

"A doktor Gross vás potom vyšetřoval?"

"Ano."

"Provedl fyzickou prohlídku?"

"Ano."

"A nějaké testy?"

"Ano. Odebral mi krev, rentgenoval mě a poslal mě na počítačovou tomografii celého těla. A provedl i biopsii kostní dřeně."

"To se dělá jak, pane Burnete?"

"Píchl mi jehlu do kyčle, tadyhle. Jehla projde kostí až do dřeně. Dřeň se vysaje a pak se analyzuje."

"A po provedení těch testů vám řekl diagnózu?"

"Ano. Řekl, že mám akutní lymfoblastickou leukemii T-lymfocytů."

"A pochopil jste, o jakou nemoc jde?"

"Rakovina kostní dřeně."

"Navrhl vám léčbu?"

"Ano. Operace a pak chemoterapie."

"A sdělil vám prognózu? Jak ta nemoc asi skončí?"

"Říkal, že to nevypadá dobře."

"Upřesnil to nějak?"

"Říkal, že nejspíš ani ne rok."

"Navštívil jste pak ještě jiného specialistu?"

"Ano."

"A s jakým výsledkem?"

"Moji diagnózu... ehm, hm... diagnózu potvrdil." Otec se odmlčel, kousl se do rtu, bojoval s emocemi. Alex to překvapilo. Otec byl obvykle tvrdý a nic ho nevyvedlo z míry. Píchl ho u srdce obavou o něj, ačkoli věděla, že tenhle okamžik mu v případě pomůže. "Měl jsem strach, strašný strach," pokračoval. "Všichni mi říkali, že už nebudu dlouho žít." Sklonil hlavu.

V soudní síni bylo ticho.

"Pane Burnete, nechcete trochu vody?"

"Ne, už je to dobré." Zvedl hlavu, přejel si rukou po čele.

"Pokračujte prosím, až budete moci."

"Šel jsem ještě k třetímu doktorovi. A všichni mi říkali, že na tuhle nemoc je nejlepší odborník doktor Gross."

"Takže jste se začal léčit u doktora Grosse."

"Ano."

Otec se zřejmě vzpamatoval. Alex se opřela a zhluboka se nadechla. Svědectví teď běželo hladce, tenhle příběh její otec vyprávěl už mnohokrát. To, jak on, vydešený a polekaný člověk, obávající se o svůj život, vložil svou důvěru do doktora Grosse; jak podstoupil operaci a chemoterapii pod vedením doktora Grosse; jak během následujícího roku příznaky nemoci pomalu slábly; jak byl doktor Gross zřejmě zpočátku přesvědčený, že její otec je v pořádku a že léčba byla úspěšná.

"Chodil jste pak k doktoru Grosse na dodatečné kontroly?"

"Ano, každé tři měsíce."

"S jakým výsledkem?"

"Všechno bylo normální. Zase jsem přibral, vrátila se mi síla, znova mi narostly vlasy. Bylo mi dobře."

"A co se stalo pak?"

"Asi rok nato, po jedné kontrole, mi doktor Gross zatelefonoval a řekl mi, že potřebuje udělat ještě nějaké další testy."

"Vysvětlil vám proč?"

"Některé výsledky krevních testů prý nevypadají, jak by měly."

"Řekl konkrétně, kterých testů?"

"Ne."

"Řekl vám, že ještě pořád máte rakovinu?"

"Ne, ale já jsem se toho samozřejmě bál. Nikdy předtím žádné testy neopakoval." Poposedl. "Zeptal jsem se ho, jestli se rakovina vrátila, a on odpověděl: 'Zatím ne, ale musíme vás hodně pečlivě monitorovat.' Trval na tom, že potřebuju

soustavné testování."

"Jak jste na to reagoval?"

"Vyděsilo mě to. Svým způsobem to podruhé bylo horší. Když jsem onemocněl poprvé, sepsal jsem závěť, všechno jsem připravil a uzavřel. Pak jsem dostal druhou šanci - mohl jsem začít znova žít. Potom přišel ten telefonát - a já jsem se zase začal bát."

"Byl jste přesvědčený, že jste nemocný."

"Samozřejmě. Proč by jinak opakoval testy?"

"Měl jste strach?"

"Strašný."

Alex celé svědectví sledovala a říkala si: Škoda, že nemáme fotky. Její otec teď byl silný a zdravý. Ona si ale pamatovala, když byl křehký, šedivý a slabý. Šaty na něm visely; působil, jako když umírá. Teď vypadal statně, jako stavební dělník, jímž celý život byl. Nedělal dojem člověka, který se nechá tak snadno vyděsit. Alex bylo jasné, že tyto otázky jsou klíčové, pokud má být uznáno obvinění z podvodu a ze způsobeného duševního strádání. Na tohle se muselo opatrně. A ona věděla, že jejich hlavní právník má ten nepříjemný zvyk zapomínat na vlastní poznámky, jak se svědectví jednou rozjede.

Advokát pokračoval: "Co se stalo dál, pane Burnete?"

"Šel jsem na ty testy. Doktor Gross opakoval úplně všechno. Dokonce dělal znova i biopsii jater."

"S jakým výsledkem?"

"Řekl mi, ať zase přijdu za šest měsíců."

"Proč?"

"Nevím. Jenom: 'Přijďte zase za šest měsíců.'"

"Jak jste se tehdy cítil?"

"Připadal jsem si zdravý. Ale usoudil jsem, že asi došlo k re-cidivě."

"To vám doktor Gross řekl?"

"Ne. Neřekl mi nikdy nic. Nikdo v nemocnici mi nic neřekl. Jenom: 'Přijďte zase za šest měsíců.'"

Alexin otec samozřejmě předpokládal, že je pořád nemocný. Seznámil se se ženou, kterou by si možná byl vzal, ale neudělal to, protože myslel, že už nebude dlouho živ. Prodal dům a přestěhoval se do malého bytu, aby neměl hypotéku.

"To vypadá, že jste čekal na smrt," podotkl advokát.

"Námítka!"

"Beru otázku zpátky. Ale pojďme dál. Pane Burnete, jak dlouho jste chodil na univerzitu na testy?"

"Čtyři roky."

"Čtyři roky. A kdy jste začal prvně mít podezření, že vám o vašem stavu neříkají pravdu?"

"No, po čtyřech letech jsem si pořád ještě připadal zdravý. Nic se nedělo. Každý den jsem čekal, kdy udeří blesk, ale nikdy k tomu nedošlo. Doktor Gross ale pořád říkal, abych chodil na další a další testy. Tou dobou jsem se přestěhoval do San Diega a chtěl jsem, aby se ty testy dělaly tam a jemu posílaly. On ale říkal, že to nejde, že musím k němu na Kalifornskou univerzitu."

"Proč?"

"Prý upřednostňuje vlastní laboratoř. To ale nedávalo smysl. A pořád mi dával podepisovat další a další formuláře."

"Jaké formuláře?"

"Nejdřív jsem podepisoval jen to, že jsem si vědom, že podstupuji riskantní zákrok. Ty první formuláře měly tak stránku dvě. Krátce nato mi dal další, ve kterých jsem souhlasil s účastí na výzkumném projektu. A kdykoli jsem se tam vrátil, měl pro mě další formuláře. Ty poslední byly už desetistránkové a samý právnícký termín."

"A vy jste je podepisoval?"

"Ke konci už ne."

"Proč ne?"

"Protože mezi nimi byl i souhlas ke komerčnímu využití mých tkání."

"A to vám vadilo?"

"Jistě. Protože jsem byl přesvědčený, že mi neříká pravdu o tom, co dělá. Jaký důvod mají všechny ty testy. Při jedné návštěvě jsem se doktora Grosse přímo zeptal, jestli moje tkáň používá ke komerčním účelům. Odpověděl, že to rozhodně ne, že má čistě výzkumný zájem. Tak jsem řekl: Dobře, a podepsal jsem všechno kromě těch formulářů povolujících komerční užití mých tkání."

"A co se stalo?"

"Strašně se rozčílil. Prohlásil, že mě nebude moci dál léčit, když to nepodepíšu všechno, a že riskuju svoje zdraví a svou budoucnost. Že prý dělám velkou chybu."

"Námítka! Svědectví z doslechu!"

"No dobře. Pane Burnete, když jste odmítl podepsat ten souhlas, přestal vás doktor Gross léčit?"

"Ano."

"A pak jste se obrátil na právníka?"

"Ano."

"A co jste následně zjistil?"

"Že doktor Gross prodal moje buňky - ty, které mi odebral během těch testů - farmaceutické společnosti jménem BioGen."

"A jak jste se cítil, když jste se to dozvěděl?"

"Byl jsem šokovaný," odpověděl Alexin otec. "Přišel jsem k doktoru Grossovi, když jsem byl nemocný, vyděšený a zranitelný. Důvěřoval jsem svému lékaři. Svěřil jsem mu do rukou svůj život. Věřil jsem mu. A pak se ukázalo, že mi lhal a že mě celé roky zbytečně děsil, jen aby mi mohl vzít část těla, prodat ji a vydělat na tom. Do vlastní kapsy. Na mně mu nezáleželo ani trochu. Chtěl jenom moje buňky."

"A víte, jakou cenu ty buňky měly?"

"Podle té farmaceutické společnosti tři miliardy dolarů."

Porotci zalapali po dechu.

KP002

Alex sledovala během svědecké výpovědi obličej porotců. Tvářili se lhostejně, ale nikdo se nepohnul, nikdo nepoposedával. To jejich zájmutí bylo bezděčným důkazem, jak hluboce zabraní jsou do toho, co slyší. A i během následujících otázek zůstala porota stejně zaujatá.

"Pane Burnete, omluvil se vám doktor Gross někdy za to, že vás uvedl v omyl?"

"Ne."

"Rozdělil se s vámi o svůj zisk?"

"Ne."

"Žádal jste ho o to?"

"Nakonec ano. Když jsem si uvědomil, co už udělal. Byly to moje buňky, z mého těla. Myslel jsem si, že bych měl mít co mluvit do toho, co se s nimi stane."

"Ale on odmítl?"

"Ano. Řekl, že do toho, co udělal s mými buňkami, mi nic není."

Na to porota zareagovala. Několik porotců se podívalo po doktoru Grossovi. Alex si pomyslela, že to je také dobré znamení.

"Ještě poslední otázka, pane Burnete. Podepsal jste někdy doktoru Grossovi souhlas s tím, aby použil vaše buňky pro komerční účely?"

"Ne."

"Nedal jste nikdy souhlas s jejich prodejem?"

"Nikdy. Ale on to udělal i tak."

"Další otázky nemám."

Soudce vyhlásil patnáctiminutovou přestávku, a když se soud znovu sešel, začali advokáti univerzity s křížovým výsledkem. Pro tenhle případ si univerzita najala firmu Raeper a Cross, která se specializovala na velké obchodní procesy. Reaper zastupoval ropné společnosti a podniky pracující na velkých vojenských dodávkách. Bylo jasné, že univerzita nepojímá proces jako obranu lékařského výzkumu. V sázce byly tři miliardy dolarů, a tak si najali firmu, která umí chodit ve velkém byznysu.

Hlavním advokátem UCLA byl Albert Rodriguez. Působil mladistvě a uvolněně, měl přátelský úsměv a vyvolával odzbrojující dojem, že je v téhle profesi nový. Ve skutečnosti sice Rodriguezovi bylo pětáctýřicet a byl to zkušený advokát s dvacetiletou praxí, ale přesto se mu nějak dařilo působit jako začátečník při prvním procesu a nenápadně tak apelovat na porotu, aby k němu byla shovívavá.

"Pane Burnete, chápu, že jste během posledních pár let přestál řadu těžkých a emocionálně vyčerpávajících zážitků. Cením si toho, že jste o nich vyprávěl porotě, a nebudu se vyptávat dlouho. Myslím, že jste porotě říkal, že jste byl hodně vyděšený, což je v této situaci jen přirozené. Mimochodem, o kolik jste zhubl v době, kdy jste prvně přišel k doktoru Grossovi?"

Alex si pomyslela: A kruci. Bylo jí jasné, kam protivník míří. Chtějí zdůraznit, o jak dramatické vyléčení šlo. Podívala se po advokátovi sedícím vedle ní, který se zjevně pokoušel vymyslet nějakou strategii. Naklonila se k němu a zašeptala: „Zaraz to."

Advokát zmateně zavrtěl hlavou.

Její otec právě říkal: "Nevím, kolik jsem zhubnul. Asi dvacet nebo pětadvacet kilo."

"Takže šaty vám nepadly?"

"Vůbec ne."

"A jak to bylo v té době s vaší energií? Mohl jste třeba vyjít do schodů?"

"Ne. Po dvou třech schodech jsem se musel zastavit."

"Byl jste vyčerpaný?" Alex šfouchla advokáta vedle sebe a zašeptala: "Položená a zodpovězená." Advokát okamžitě vyskočil.

"Námítka, Vaše Ctihodnosti. Pan Burnet už říkal, že mu diagnostikovali smrtelnou nemoc."

"Ano," kývl Rodriguez, "a také říkal, že byl vyděšený. Ale myslím, že porota by měla vědět, v jak zoufalém stavu skutečně byl."

"Otázku povolují."

"Děkuji. Tak tedy, pane Burnete. Zhubl jste o čtvrtinu své váhy, byl jste tak slabý, že jste nedokázal vyjít víc než dva tři schody, a měl jste smrtelnou formu leukemie. Je to tak?"

"Ano."

Alex zaťala zuby. Zoufale potřebovala tenhle směr výsledku zarazit, byl jasné podjatý a nijak nesouvisel s otázkou, zda lékař jejího otce jednal nesprávně poté, co ho vyléčil. Jenže

soudce rozhodl, že dovolí v něm pokračovat, a ona nemohla dělat vůbec nic. A na druhou stranu to nebylo ani dost do nebe volající, aby se na základě toho dalo podat odvolání.

"A v této kritické situaci," pokračoval Rodriguez, "jste přišel za nejlepším lékařem na západním pobřeží, aby vaši nemoc léčil?"

"Ano."

"A on vás léčil."

"Ano."

"A vyléčil. Tento špičkový odborník a pečlivý lékař vás vyléčil."

"Námítka! Vaše Ctihodnosti, doktor Gross je lékař, ne světec."

"Námítka se připouští."

"Dobře," couvl Rodriguez. "Řeknu to tedy jinak: Pane Burnete, jak je to dlouho, co vám diagnostikovali leukemií?"

"Šest let."

"A není to tak, že při rakovině se dožití pěti let považuje za vyléčení?"

"Námítka, vyžaduje odborné závěry."

"Připouští se."

"Vaše Ctihodnosti," obrátil se Rodriguez na soudce, "já nechápu, proč je tohle pro advokáty pana Burneta taková potíž. Jen se snažím dokázat, že doktor Gross navrhovatele skutečně vyléčil ze smrtelného onemocnění rakovinou."

"A já zase nechápu," odsekl soudce, "proč je pro obhajobu tak obtížné položit tu otázku normálně, bez zavádějících formulací."

"Ano, Vaše Ctihodnosti. Děkuji. Pane Burnete, považujete se za vyléčeného z leukemie?"

"Ano."

"Jste teď úplně zdrav?"

"Ano."

"Kdo vás podle vašeho názoru vyléčil?"

"Doktor Gross."

"Děkuji. Dále: Říkal jste myslím soudu, že když vás doktor Gross požádal, abyste přišel na opakované testy, myslel jste si, že to znamená, že jste pořád nemocný."

"Ano."

"Řekl vám někdy doktor Gross, že ještě máte leukemii?"

"Ne."

"Řekl vám to někdy někdo v jeho ordinaci, nebo někdo z jeho personálu?"

"Ne."

"Pak tedy," pokračoval Rodriguez, "pokud vašemu svědectví správně rozumím, nikdy a za žádných okolností jste nedostal konkrétní informaci, že jste stále nemocný?"

"Správně."

"Dobře. Teď se vraťme k vaší léčbě. Sestávala z operace a chemoterapie. Víte, jestli to byla standardní léčba pro leukemii T-lymfocytů?"

"Ne, moje léčba nebyla standardní."

"Byla nová?"

"Ano."

"Byl jste první pacient, který byl tímto postupem léčen?"

"Ano."

"To vám doktor Gross řekl?"

"Ano."

"A řekl vám také, jak byl tento nový postup vyvinut?"

"Říkal, že je to součást výzkumného programu."

"A vy jste souhlasil, že se tohoto výzkumného projektu budete účastnit?"

"Ano."

"Spolu s dalšími pacienty se stejnou nemocí."

"Ano, myslím, že byli i jiní."

"A ten experimentální postup ve vašem případě zabral?"

"Ano."

"Byl jste vyléčen."

"Ano."

"Děkuji vám. Pane Burnete, jste si vědom, že v případě lékařského výzkumu se nové léky, které pomáhají v boji s nemocí, často vyvíjejí z tkání pacientů, nebo se na nich testují?"

"Ano."

"Věděl jste, že vaše tkáně budou takto použity?"

"Ano, ale ne pro komerční -"

"Promiňte, ale odpovězte jen ano, nebo ne. Když jste souhlasil s tím, aby vaše tkáně byly použity k výzkumu, věděl jste, že z nich mohou být odvozeny nebo na nich zkoušeny nové léky?"

"Ano."

"A pokud by byl nalezen nový lék, očekával jste, že bude k dispozici i jiným pacientům?"

"Ano."

"Podepsal jste souhlas s tím, aby se tak stalo?"

Dlouhá pauza, a pak: "Ano."

"Děkuji vám, pane Burnete. Další otázky nemám."

"Co myslíš, jak to šlo?" zeptal se Alex otec, když odcházeli od soudu. Na následující den byly plánovány závěrečné řeči. Bylo slunečné, ale kalné odpoledne, typické pro centrum Los Angeles, a oni spolu mířili k parkovišti.

"Těžko říct," pokrčila rameny Alex. "Velice úspěšně se jim podařilo zamlžit fakta. My víme, že z toho programu žádný nový lék nevzešel, ale pochybuju, že porota pochopila, co se opravdu stalo. Předvoláme další znalce, aby vysvětlili, že UCLA z tvých tkání jen vypěstovala buněčnou kulturu a použila ji pro výrobu cytokinu, stejně jako se přirozeně vytváří ve tvém těle. Nejde o žádný 'nový lék', ale to porota zřejmě nepochopí. Kromě toho je tady ještě ten fakt, že Rodriguez zjevně manipuluje případ tak, aby vypadal přesně jako Mooreův proces, ke kterému došlo před dvěma desítkami let. Ten byl hodně podobný tomu tvému. Odebrali mu tkáň pod falešnou záminkou a prodali je. UCLA tenkrát snadno vyhrála, ačkoli vyhrát neměla."

"Takže, paní doktorko? Jak si stojíme?"

Usmála se na otce, vzala ho kolem ramen a políbila na tvář.

"Pravdu? Nic moc," řekla.

KP003

Barry Sindler, právník specializovaný na rozvody, především rozvody hvězd, podrážděně poposedl. Pokoušel se sledovat, co mu vykládá klient sedící naproti němu, ale nějak se mu to nedařilo. Klientem byl takový bláznivý vědec jménem Diehl, šéf jakési biotechnologické společnosti. Ten chlápek mluvil abstraktně, bez emocí, výraz ve tváři se mu skoro neměnil, dokonce ani když vykládal, jak mu jeho žena nasazovala parohy. Diehl byl nejspíš úplně příšerný manžel. Barry si ale nebyl jistý, kolik peněz se v tomhle případě vlastně točí. Zatím to vypadalo, že bohatá je jeho žena, ne on.

Diehl pokračoval ve svém kolovrátkovém líčení. Jak začal mít první podezření, když jí volal z Las Vegas. Jak objevil účty z hotelu, kam chodila každou středu. Jak si počkal v hale a nacytla ji, jak se v hotelu zapisuje s místním tenisovým trenérem. Zkrátka kalifornská klasika. Tohle Barry slyšel už stokrát. Uvědomují si ti lidé vůbec, že představují chodící klišé? Pobouřený manžel nacytá manželku s tenisovým trenérem. Tohle by už nepoužili ani scenáristi v Zoufalých manželkách.

Barry se přestal pokoušet vnímat. Zrovna dneska měl úplně jiné starosti. Prohrál Kirkorivichův případ a celé město o ničem jiném nemluvalo. Jen proto, že testy DNA ukázaly, že to dítě miliardářovo není. A soud mu pak ani nepřřkl jeho palmáře, ačkoli ho osekal na ubohých 1,4 milionu dolarů. Soudce mu přiklepl čtvrtinu. Všichni zatracení právníci v celém tomhle mizerném městě si mnuli ruce, protože měli Barryho Sindlera plné zuby. Slyšel také, že L. A. Magazine připravuje o případu velký článek, a ten Barrymu taky moc nakloněný nebude. Ne že by na tom záleželo. Pravda byla taková, že čím víc se o něm mluvilo jako o bezzásadovém a bezohledném hajzlovi, tím víc klientů se k němu slétalo. Když totiž dojde na rozvod, tak lidé prostě chtějí bezohledného hajzla. Na takového budou klidně stát ve frontě. A Barry Sindler byl nepochybně ten nejbezohlednější, nejméně zásadový, ničeho se neštítící, nejnafoukanější a po publicitě nejhladovější parchant mezi rozvodovými právníky v celé jižní Kalifornii. A byl na to pyšný!

Ne, nic z toho Barrymu starosti nedělalo. Dokonce si nelámal

hlavu ani s tím domem, který stavěl v Montaně pro Denise a její dvě rozmazlené děti. Netrápil se ani renovací domu na Holmby Hills, i když jen kuchyň bude stát pět set tisíc a Denise neustále mění plány. Ona zkrátka musí neustále něco renovovat. To už je nemoc.

Ne, ne, ne. Barrymu Sindlerovi dělala starosti jen jediná věc - nájem. Měl celé jedno patro kancelářské budovy na rohu Wilshire a Doheny, povalovalo se tam třicet právníků, jeden jako druhý sice byli úplně na prd, ale na klienty dělalo dojem, když je tam všechny viděli sedět za stolem. Kromě toho se hodili na drobnosti - mohli přijímat depozita, vykonávat zdravotní manévry - zkrátka dělat to, s čím se Barry osobně nehodlal obtěžovat. Barry dobře věděl, že v těchto procesech jde především o to, kdo to děle vydrží, zvlášť pokud šlo o svěření dětí do péče. Cílem bylo vyhnat náklady co nejvýš a natahovat proces, jak nejdéle to bylo možné; tím způsobem si jednak Barry vydělal nejvyšší honorář a jednak ty nekonečné průtahy, nové dokazování a pochopitelně i závratně stoupající náklady nakonec druhého člena manželského páru unavily. Dokonce i ty nejbohatší to nakonec unavilo.

Manželé byli obecně vzato obvykle rozumní. Chtěli žít v klidu, koupit si nový dům, nastěhovat se tam s novou přítelkyní, nechat si ho hezky vykourit. Chtěli to všechno konečně vyřídit. Manželky se ale obvykle toužily pomstít - a tak se Barry staral o to, aby se nic nevyřídilo, rok za rokem, dokud to manželé nevzdali. A vzdali to nakonec všichni. Milionáři, miliardáři, pitomé hvězdy-zkrátka všichni. Všichni se nakonec vzdali. Lidé sice říkali, že tahle strategie ubližuje dětem. Pche. Děti ať mu něco políbí. Kdyby klientům záleželo na dětech, tak se nebudou rozvádět. Zůstanou pěkně manželé a budou si tiše nešťastní jako každý jiný, protože -

Ten cvok řekl něco, co advokáta probralo.

"Prosím?" řekl Barry Sindler. "Zopakujte mi to ještě jednou, pane Diehle. Co jste to zrovna říkal?"

"Řekl jsem: 'Chci, aby manželka prošla maximálním možným množstvím zkoušek.'"

"Ujist'uji vás, pane Diehle, že zkouška to pro ni bude víc než těžká. Samozřejmě na ni nasadíme detektivy, zjistíme, jak moc pije,

jestli neužívá drogy, jestli neflámuje, nemá lesbické aférky a vůbec všechno. To je standardní procedura."

"Ale ne, ne," vrtěl hlavou Diehl. "Mám na mysli genetické zkoušky."

"Na co?"

"Na všechno," odpověděl.

"Aha," pokýval Barry moudře hlavou. Neměl nejmenší tušení, o čem ten člověk mluví. Genetické zkoušky? Ve sporu o svěření do péče? Sjel pohledem do papírů, které měl před sebou a kde ležela i vizitka. Richard "Rick" Diehl, Ph.D. Barry se nešťastně zamačkal. Přezdívky si na vizitky dávají jenom pitomci. Dál na vizitce stálo, že je výkonným ředitelem BioGen Research, a. s. a že ta společnost sídlí ve Westview Village.

"Například," vysvětloval Diehl, "bych se vsadil, že moje žena má genetické předpoklady pro bipolární afektivní poruchu. Rozhodně jedná nekonzistentně. A možná má také gen pro Alzheimer. A jestli ano, tak se v psychotestech můžou projevit první příznaky."

"Výborně, výborně." Teď Barry Sindler nadšeně přikyvoval. Tohle se mu moc líbilo. Úplně nové téma sporu. Sindler miloval sporná témata. Uskutečnit psychologický test. Projevují se v něm časné známky Alzheimer, nebo ne? A kdo to sakra může říct jistě? Náhdera, prostě náhdera - ať test dopadne jakkoli, je možno ho zpochybnit. Další dny u soudu, další znalci, a takové boje mezi doktory, ty se můžou táhnout celé dny. A dny u soudu jsou obzvlášť výnosné. A nejlepší ze všeho je, že genetické testy se můžou stát standardní součástí sporů o svěření, uvědomil si Barry. Otevíraly se mu úplně nové možnosti. Za tohle se dostane do novin! Naklonil se dychtivě dopředu. "Pokračujte, pane Diehle."

"Ať ji otestují na dispoziční cukrovce, k rakovině prsu a vůbec na všechno. A kromě toho," pokračoval Diehl, "má moje žena možná taky gen pro Huntingtonovu nemoc, která působí smrtelnou degeneraci nervů. Její dědeček Huntingtona měl, takže v rodině to je. Oba její rodiče jsou ještě mladí a ta nemoc se projeví teprve ve starším věku. Takže moje žena ten gen mít může, což by znamenalo rozsudek smrti na Huntingtona."

"Ehm, ano," pokývl Barry Sindler. "To by ji mohlo diskvalifikovat jako hlavní pečovatelku o děti."

"Přesně tak."

"Překvapuje mě, že si ten test ještě nenechala udělat."

"Ona to nechce vědět," pokrčil rameny Diehl. "Ta šance, že gen má, je půl napůl. A jestli ho má, tak se ta nemoc nakonec rozvine a ji čeká před smrtí nechutná demence. Ale je jí osmdvacet. Nemoc se nemusí projevit ještě dvacet let. Takže kdyby to věděla už teď... mohlo by jí to zničit zbytek života."

"Ale jestli ten gen nemá, tak by se jí taky mohlo ulevit."

"To je moc velké riziko. Ona na ten test nepůjde."

"Ještě nějaké testy vás napadají?"

"To si pište," prohlásil Diehl. "To je teprve začátek. Chci na ní provést všechny zkoušky, které jsou v současné době k dispozici. A genových testů je teď dvanáct set."

Dvanáct set! Sindler si při té představě až olízl rty. Náhdera! Proč o tomhle ještě nic neslyšel? Odkášlal si. "Ale uvědomujete si, doufám, že jestli to uděláte, bude ona trvat na tom, abyste si stejné testy nechal udělat také?"

"To není problém," mávl Diehl rukou.

"Vy už je máte?"

"Ne. Ale vím, jak zfalšovat laboratorní výsledky."

Barry Sindler se spokojeně rozvalil v křesle.

Tak tohle je dokonalé.

KP004

Džungle pod vysokou klenbou stromů byla tmavá a tichá. Kapra-diny vysoké až po ramena nerozhoupal ani jemný vánek. Hagar si otřel pot z čela, otočil se na ostatní a vykročil dál. Expedice mířila hluboko do džungle střední Sumatry. Nikdo nemluvil a Hagarovi to tak vyhovovalo.

Řeku měli přímo před sebou. Na bližším břehu ležela vydlabaná kánoe, přes řeku bylo ve výši ramen natažené lano. Překročili vodu ve dvou skupinách, Hagar v kánoi stál a přitahoval loď přes proud. Pak se vrátil po ostatní. Všude

bylo ticho, jen z dálky se ozval zoborožec.

Dál pokračovali po druhém břehu. Stezka džunglí se zužovala a místy byla samé bláto. Jeho týmu se to moc nelíbilo; jak se pokoušeli mokrá místa obejít, nadělali hrozný rámus. Konečně se jeden z nich zeptal: "Jak je to ještě daleko?"

Byl to ten kluk. Ukňouraný americký puberták s bedřary na obličejí. Díval se po své matce, mohutné matroně v širokém slamáku.

"Už tam budeme?" fňukal kluk.

Hagar si přiložil prst na ústa. "Tiše!"

"Bolí mě nohy." Ostatní turisté postávali kolem jako balík pestrobarevného oblečení. Všichni se koukali po klukovi.

"Podívej," prohlásil Hagar, "když budeš dělat rámus, tak je neuvidíš."

"Nevidím je stejně." Kluk uraženě našpulil rty, ale když skupina vykročila dál, poslušně se zařadil. Dnes to byli většinou Američané. Hagar neměl Američany rád, ale ještě nebyli nejhorší. Úplně nejhorší, to musel připustit, byli - "Támhle!"

"Koukněte!" Turisté rozčileně ukazovali před sebe a mleli jeden přes druhého. Asi padesát metrů před nimi a trochu doprava od stezky stál vzpřímeně mladý orangutaní samec a větve se pohupovaly pod jeho vahou. Bylo to nádherné stvoření se zrzavou srstí, mohl mít tak dvacet kilo a nad uchem měl v srsti výrazný bílý pruh. Hagar ho neviděl už několik týdnů.

Hagar gestem všechny umlčel a vykročil dál po stezce. Turisté mu teď byli těsně v patách, klopýtali a samým rozčilením do sebe naráželi.

"Pssst!" sykl.

"Co je?" namítl jeden. "Tohle snad je rezervace."

„Pssst!"

"Ale tady jsou přece chránění -"

"Psssst!"

Hagar potřeboval, aby bylo ticho. Sáhł do kapsy košile a stiskl tlačítko nahrávání. Z límce si odepnul mikrofon a držel ho v ruce.

Byli teď asi třicet metrů od orangutana. U cesty minuli tabulku S nápisem ORANGUTANÍ REZERVACE BUKUT ALAM. Tady léčili osiřelá orangutaní mláďata, a když zesílila, vraceli je do volné přírody. Byla tu veterinární ošetřovna, výzkumné středisko, působil tady tým vědců.

"Když je to rezervace, tak nechápu, proč -"

"Georgi, slyšel jsi přece, co říkal. Mlč."

Dvacet metrů.

"Koukejte, další! Dva! Tři!" Ukazovali nalevo. Vysoko v korunách se asi roční lidoop houpal vedle staršího mláděte.

Hagara ale nezajímali. Soustředoval se na to první zvíře.

Orangutan s bílým pruhem neutekl. Visel teď za jednu ruku, houpal se ve vzduchu a s hlavou skloněnou ke straně si je prohlížel. Mladší zvířata v korunách zmizela. Bílý pruh zůstal, kde byl, a zíral na ně.

Deset metrů. Hagar držel mikrofon před sebou. Turisté vytahovali kamery. Orangutan se díval přímo na Hagara a pak vydal podivný zvuk, trochu jako zakašlání: "Dwaas."

Hagar zvuk opakoval. "Dwaas." Orangutan z něj nespouštěl oči. Oblouk rtů se pohnul. Řada hrdelních zvuků: "Ooh stomm dwaas, varlaat leanme." Jeden z turistů se zeptal: "Ty zvuky dělá on?"

"Ano," potvrdil Hagar. "To jako... mluví?"

"Opice nemluví," ozval se jiný turista. "Orangutani jsou němí. píšou to v té knížce."

Rozsvítilo se několik blesků, jak si turisté zavěšeného lidoopa fotografovali. Mladého samce to zřejmě nepřekvapilo. Rty se ale pohnuly: "Geen lichten dwaas."

"Není nasydlý?" zeptala se jedna žena nervózně. "Vypadá to, jako by kašlal."

"Ten nekašle," namítl jiný hlas.

Hagar se ohlédl. Mohutný muž na konci skupiny, který měl co dělat, aby vůbec ostatním stačil, zarudlý a udýchaný, teď držel v ruce malý magnetofon a mířil jím na orangutana. Ve tváři měl odhodlaný výraz. Zeptal se Hagara: "Zkoušíte na nás nějaký trik?"

"Ne," popřel to Hagar.

Muž ukázal na orangutana: "To bylo holandsky," řekl. "Sumatra bývala holandská kolonie. Bylo to holandsky."

"To nevím," pokrčil Hagar rameny.

"Ale já ano. To zvíře řeklo: 'Pitomci, nechte mě být.' A pak ještě: 'Žádná světla.' To když blýskaly ty fotoaparáty."

"Já nevím, co to bylo za zvuky," řekl Hagar.

"Ale nahrával jste je."

"Jen ze zvědavosti -"

"Měl jste v ruce mikrofon mnohem dřív, než ty zvuky začaly. Vy jste věděl, že to zvíře bude mluvit."

"Orangutani nemluví," namítl Hagar. "Tenhle ano."

Všichni zírali na orangutana, který stále ještě visel za ruku. Volnou rukou se podrbal. Mlčel.

Mohutný muž řekl hlasitě: "Geen lichten." Lidoop jen zíral a pomalu mrkal.

"Geen lichten!"

Orangutan nedal najevo žádné známky pochopení. Po chvíli se přehoupl na vedlejší větev a začal zlehka šplhat do výše, přehmatával pažemi z větve na větev.

"Geen lichten!"

Opičák šplhal dál. Žena v širokém slamáku podotkla: "Já jsem myslela, že kašle nebo tak něco."

"Hej!" houkl ten mohutný muž. "Msieu? Comment ca va?"
Lidoop pokračoval vzhůru, rytmicky a bez námahy se houpal na dlouhých pažích. Dolů se nepodíval.
"Myslel jsem, jestli třeba nemluví francouzsky." Pokrčil rameny. "Asi ne."
Z korun se začal snášet deštík. Ostatní turisté uložili fotoaparáty.
Jeden si přes sebe přehodil lehkou, průhlednou pláštěnku. Hagar si otřel pot z čela. Kus před nimi se tři mladí orangutani honili a poskakovali kolem tácu papájí, položeného na zem. Turisté se zadívali na ně.
Vysoko z korun se ozvalo zavrčení: "Esp?ce de con." Ta věta se v nehybném vzduchu rozlehla překvapivě zřetelně.
Mohutný muž se zprudka otočil. "Cože?" Všichni se obrátili a podívali se nahoru.
"To byla nadávka," prohlásil ten puberták. "Francouzská. Určitě to byla nadávka. Francouzská."
"Mlč," okřikla ho jeho matka.
Všichni se dívali nahoru do korun a pátrali očima v hustém listí. Lidoopa ale vidět nebylo.
Mohutný muž zařval: "Qu'est-ce que tu dis?" Žádná odpověď. Jen praskot větví a vzdálené volání zoborožce.

ODRZLÝ OPIČÁK ODMLOUVÁ TURISTŮM
(News of the World)

AFFE SPRICHT IM DSCHUNGEL, FLÜCHE GEORGE
(Der Spiegel)

BUSH

ORANG PARLE FRANCAIS?!!
(Paris Match, pod obrázkem Jacquesa Derridy)

MUSLIMSKÁ OPICE PROKLÍNÁ ZÁPAD
(Weekly Standard)

ORANGUTAN ODMLOUVÁ, SVĚDKOVÉ ZÍRAJÍ
(National Enquirer)

NA JÁVĚ HLÁŠEN MLUVÍCÍ ŠIMPANZ
(New York Times, později otištěna oprava)

PRIMÁTI POLYGLOTI SPATŘENI NA SUMATŘE
(Los Angeles Times)

"A na závěr ještě jedna zpráva: Skupina turistů cestujících po Indonésii přísahá, že jim v džunglích Bornea nadával orangutan. Podle turistů je lidoop proklínal holandsky a francouzsky, což znamená, že byl nejspíš mnohem chytřejší než oni. Nikdo ale klejícího opičáka nenahrál, což nás vede k závěru, že jestli té historie věříte, tak pro vás máme místo v současné vládě. Tam je mluvících opic až až!"

(Odpočítávání s Keithem Olbermannem, MSNBC News, bez úprav)

KP005

"No to si poslechni," prohlásil Charlie Huggins s pohledem upřeným na televizi v kuchyni svého domu v San Diegu. Zvuk byl vypnutý, ale on četl stručné textové zprávy běžící dole. "Ze Sumatry hlásí mluvící opice."
"Co? To nemají dost lidí?" mrkla jeho žena po obrazovce. Připravovala snídani.
"Ale ne," zasmál se Huggins. "Jako že jsou tam hlášené."
"K trvalému pobytu, nebo k přechodnému?" nedala se jeho žena. Byla středoškolská profesorka angličtiny a takovéhle vtípky milovala.
"Ne, miláčku. Nějací turisté prý tvrdí, že se v džungli potkali s opicemi, které mluvily."
"Já myslela, že opice nemluví," podivila se jeho žena. "No, tady tvrdí, že jo."
"Tak to musí být lež."
"Myslíš? No... Hele, Britney Spearsová se nerozvádí. No to se mi ulevilo. Prý je zase těhotná. Podle těch obrázků na to rozhodně vypadá. A Posh Spice přišla na galavečer v elegantních zelených šatech. A Sting tvrdí, že se dokáže milovat osm hodin v kuse."
"Natvrdo?"
"Prý tantricky."
"Ne, já se ptám na vejce. Jak je chce?"
"Jo, natvrdo."

"Buď tak hodný, zavolej děti," požádala ho. "Už jsem skoro hotová."
"Tak jo." Charlie vstal od stolu a zamířil ke schodům. Když procházel obývacím, zazvonil telefon. Z laboratoře. V laboratořích Radial Genomics, a. s. situovaných v eukalyptovém háji Kalifornské univerzity v San Diegu, bubnoval Henry Kendall netrpělivě prsty o stolní desku a čekal, až Charlie zvedne telefon. Zvonilo to už třikrát. Kde sakra je? Konečně Charlieho hlas: "Haló?"
"Charlie," ozval se Henry. "Slyšels to?"
"Co?"
"No o té opici na Sumatře, proboha."
"To musí být kachna," mávl rukou Charlie. "Proč?"
"Ale prosím tě, Henry. Víš sám, že to musí být kachna."
"Ten opičák prý mluvil holandsky."
"Povídám ti, kachna. Nesmysl."
"Mohl to být ten Uttenbroekův tým," namítl Kendall.
"Ale ne. Ten opičák byl velký, dva nebo tři roky starý."
"No a co? Uttenbroek to mohl provést už před pár lety. Tým na to má schopný dost. Kromě toho ti z Utrechtu jsou lháři, jeden jako druhý."
Charlie Huggins pokrčil rameny. "V Holandsku je takový výzkum ilegální."
"No právě. Proto se s tím přestěhovali na Sumatru."
"Henry, ta technologie je příliš obtížná. To bude ještě roky trvat, než vytvoříme transgenovou opici. To víš moc dobře."
"To tedy nevím. Slyšel jsi, co Utrecht oznámil včera? Odebrali kmenové buňky býka a kultivovali je v myších varlatech. Tohle je podle mě taky dost těžké. Dokonce bych řekl, že to je sakra na ostří nože."
"No zvlášť pro ty bejky."
"Koukej, mně to nijak směšné nepřipadá."
"Umiš si představit toho chudáka myšáka, jak za sebou vláčí obří fialové býčí koule?"
"Ještě pořád se nesměju."
"Henry," žasl Charlie. "Chceš mi říct, že vidíš jednu televizní reportáž o mluvícím lidoopovi a věříš tomu?"
"Je mi líto, ale ano."
"Henry." Charlie už toho začínal mít dost. "Vždyť je to televize. To je něco jako ty historky o dvouhlavých hadech a tak. Prosím tě, vzpamatuj se."
"Ten dvouhlavý had taky skutečně existoval."
"Koukni, já musím odvézt děti do školy. Promluvíme si potom." A Charlie zavěsil. Hajzl. Děti do školy vždycky vozí jeho žena.
Vymlouvá se.
Henry Kendall chvíli rázoval po laboratoři, vykoul z okna a zase se vydal na pochod. Zhluboka se nadechl. Jistěže věděl, že Charlie musí mít pravdu. Určitě to je kachna. Jenže... co když není?

Byla pravda, že Henry Kendall neměl tak docela v pořádku nervy; když mluvil, občas se mu trásl ruce, zvlášť když byl rozčilený. A taky nebyl z nejšíkovnějších, pořád klopýtal a do kdečeho v laboratoři vrážel. Měl žaludeční neurózu. A se vším si moc lámal hlavu.

Ale co Henry nemohl Charliemu říct, byl hlavní důvod, proč se strachuje teď: jistý rozhovor, který se odehrál před týdnem. V té době vypadal celkem bezvýznamně.

Teď působil mnohem zlověstněji.

Nějaká nedůležitá sekretářka z Národního zdravotního institutu volala do laboratoře a chtěla mluvit s doktorem Kendalllem. Když to vzal, zeptala se: "Jste doktor Henry A. Kendall?"

"Ano..."

"Je správná moje informace, že před čtyřmi lety jste byl v Národním zdravotním institutu na šestiměsíční stáži?"

"Ano."

"Bylo to od května do října?"

"Myslím, že ano. O co jde?"

"A vykonával jste část svého výzkumu ve středisku pro primáty v Marylandu?"

"Ano."

"A je pravda, že když jste v květnu toho roku přišel do NZI, prošel jste obvyklými testy na přenosné nemoci, protože se váš výzkum měl týkat primátů?"

"Ano," potvrdil Henry. Dělal mu tehdy snad všechny testy, na které si dokázali vzpomenout - od HIV přes žloutenku až po chřipku. Odebrali mu tenkrát spoustu krve. "Můžu vědět, co se děje?"

"Jen nějaké doplňující výkazy," vysvětlila, "pro doktora Bel-larmina."

Henrymu přeběhl mráz po zádech.

Rob Bellarmino byl šéfem genetického oddělení NZI. Před čtyřmi lety, když tam Henry pracoval, na tom místě ještě neseděl, teď ale držel všechno pevně v rukou. A Rob Bellarmino nebyl v obzvlášť přátelských vztazích ani s Henrym, ani s Charliem.

"Děje se něco?" zeptal se Henry. Měl silný pocit, že ano.

"Ne, ne," ujistila ho sekretářka. "Jen jsme někam založili nějaké papíry a doktor Bellarmino je na záznamy pes. Když jste

byl ve výzkumném středisku, pracoval jste také na výzkumu šimpanzice jménem Mary? Měla laboratorní číslo F-402." "Já už si to nepamatuju," pokrčil rameny Henry. "Je to už dost dlouho. Pracoval jsem s několika šimpanzi. Konkrétně si nevzpomínám."

"Během toho léta byla březí."

"Je mi líto, skutečně si nevzpomínám."

"To bylo to léto, kdy v zařízení vypukla encefalitida a většinu šimpanzů museli dát do karantény. Je to tak?"

"Ano, na tu karanténu si vzpomínám. Rozvezli šimpanze do různých zařízení po celé zemi."

"Děkuju, pane doktore. A když vás mám na telefonu, jen bych si ověřila vaši adresu. V záznamech máme Marbury Madison Drive 348, La Jolla?"

"Ano, to je správně."

"Děkuju, že jste se mi věnoval, pane doktore."

To byl konec rozhovoru. Tehdy si Henry pomyslel jen to, že Bellarmino je úskočný hajzl; člověk s ním nikdy jistě neví, na čem je.

Ale teď... s tím primátem na Sumatře...

Henry zavrtěl hlavou.

Charlie Huggins mohl namítat, co chtěl, skutečnost ale byla taková, že vědci už transgenovou opici vytvořili. Dokonce před lety. Dneska bylo takových transgenových zvířat spousta - psi, kočky, kdeco. Takže nebylo vyloučené, že ten mluvící orangutan na Sumatře je taky transgenový.

Výzkum, kterým se Henry na NZI zabýval, se týkal genetických základů autismu. Jel tehdy do střediska výzkumu primátů, protože chtěl vědět, které geny jsou zodpovědné za rozdíly v komunikačních schopnostech mezi šimpanzi a lidmi. Pracoval s několika šimpanzími embryi. Nevedlo to ale nikam. Vlastně sotva začal, když jeho výzkumy přetrhla epidemie encefalitidy. Nakonec skončil zase v Bethesda a až do konce stáže pracoval v laboratoři.

To bylo všechno, co věděl.

Nebo aspoň všechno, co věděl jistě.

KP006

Společnost BioGen Research, a. s. sídlila v krychli s titanovou slupkou, která byla součástí průmyslového parku poblíž Westview Village v jižní Kalifornii. Kostka, majestátně shlížející na hustý provoz dálnice č. 101, byla nápadem prezidenta BioGenu Ricka Diehla, který trval na tom, aby se jí říkalo hexahedron. Kostka vypadala působivě a velice moderně, přitom však vůbec ničím nenaznačovala, co se vlastně odehrává uvnitř - a přesně tak to Diehl chtěl.

Kromě toho BioGen vlastnil asi tři a půl tisíce čtverečních metrů neurčitých skladovacích prostorů v průmyslovém parku asi tři kilometry odsud. Tam byla umístěna zvířata a také některé nebezpečnější laboratoře. Josh Winkler, perspektivní mladý badatel, si na policiče u vstupu do oddělení zvířat vzal gumové rukavice a chirurgickou masku. Jeho asistent Tom Weller si četl výstřížek z novin přilepený na zdi páskou.

"Tak pojď, Tome," pobídl ho Josh.

"Diehl má nejspíš nadělané v kalhotách," zasmál se Weller a ukázal na výstřížek. "Četl jsi to?" Josh se obrátil a podíval se. Byl to článek z Wall Street Journalu:

Josh se zasmál: "Nechávají se ovládat módními tendencemi... to má být vtip?"

"Ne, to myslí vážně," zavrtěl hlavou Tom Weller. "Zkrátka marketing. Dneska je všechno marketing. Přečti si to do konce."

"No to je neuvěřitelné," ulevil si Josh. "Ti lidi z Toulouse uspořádají tiskovku a celý svět otiskne to jejich povídání o panovačném genu? Publikovali to v nějakém odborném časopise?"

"Kdepak, udělali jenom tu tiskovku. Nepublikovali to a ani se nezmínili o tom, že by to publikovat chtěli."

"Co nás čeká příště, otrocký gen? Podle mě je to pitomost," pokrčil Josh rameny. Podíval se na hodinky.

"Chceš říct, doufejme, že je to pitomost."

"Jo, to chci říct. Doufejme, že to je pitomost. Protože si to rozhodně protiřečí s tím, co hodlá oznámit BioGen."

"Myslíš, že Diehl to oznámení pozdrží?" ptal se Tom Weller.

"Možná. Jenže on Diehl nerad čeká. A od té doby, co se vrátil z Vegas, je celý nervózní."

Josh si natáhl gumové rukavice, nasadil si ochranné brýle a přetáhl si přes ústa papírovou masku. Pak vzal do ruky patnácticentimetrovou bombičku se stlačeným vzduchem a našrouboval na ni zkumavku s retrovirem. Celý přístroj byl velký asi jako pouzdro na doutníky. Navrch pak nasadil malý plastový kužel a zamáčkl ho palcem. "Nezapomeň si tu záznamník."

A oba prošli lítacími dveřmi ke zvířatům.

Silný, nasládlý pach krys jim byl dobře známý. Bylo jich tu pět nebo šest stovek, všechny v pečlivě označených klecích narovnaných do výšky metr osmdesát po obou stranách uličky táhnoucí se prostředkem místnosti.

"Co dneska aplikujeme?" zeptal se Tom Weller.

Josh přečetl řádku čísel. Tom je prohnal svým palmtopem a našel příslušné souřadnice. Prošli uličkou až ke klecím s dnešními čísly. Pět krys v pěti klecích. Zvířata byla bílá, buclatá, pohybovala se normálně. "Vypadají v pořádku. To je druhá dávka?"

"Jo."

"No tak, mrňousci," prohlásil Josh, "chovejte se k tatíkovi slušně." Otevřel první klec a rychle popadl krysu uvnitř. Přidržel zvíře za tělíčko, dvěma prsty zručně popadl krk a malý plastový kužel obratně nasadil zvířeti na čumák. Kužel se zamlžil dechem zvířete. Syklo to a vypustila se dávka viru; Josh přidržel masku deset vteřin, než se krysa pořádně nadechla. Pak vrátil zvíře do klece.

"Tak, jednu bychom měli."

Tom Weller ťukl písačkem na obrazovku a postoupil k další kleci.

Onen retrovirus byl produktem genetického inženýrství a nesl gen označovaný jako ACMPD3N7, který patří ke skupině genů ovládajících aminokarboxymukonát paraldehyd dekarboxylázu. V BioGenu mu interně říkali dozrávací gen. Když se ACMPD3N7 aktivoval, modifikoval zřejmě reakce amygdaly a gyrus cinguli v mozku. Výsledkem bylo urychlené dospívání - přinejmenším u krys. Mladé krysí samičky například vykazovaly první známky mateřského chování, třeba válení výkalů po kleci, mnohem dříve, než bylo obvyklé. A BioGen měl předběžné důkazy o tom, že dozrávací gen funguje i u makaků rhesus.

Ten gen byl zajímavý především pro své potenciální spojení s neurodegenerativními chorobami. Existoval názor, že neurodegenerativní nemoci jsou důsledkem přerušení zrání mozku.

Kdyby to byla pravda - kdyby ACMPD3N7 hrál roli, řekněme, u Alzheimerovy nemoci nebo jiné formy senility -, pak by jeho komerční hodnota byla obrovská.

Josh postoupil k další kleci a držel masku na čumáku druhého zvířete, když se mu rozječel mobil. Gestem požádal Toma, aby mu ho vytáhl z kapsy košile.

Weller se podíval na displej. "Tvoje matka."

"Ale sakra," ulevil si Josh. "Vem to chvilku za mě, prosím tě."

"Joshuo, co děláš?"

"Pracuju, mami." "A můžeš toho nechat?"

"Nemůžu -"

"Protože máme problém."

Josh povzdychl. "Co zas provedl, mami?"

"To nevím," odpověděla, "ale je ve vězení."

"Tak tam pošli Charlese, ať ho dostane ven." Charles Silverberg byl rodinný právník.

"Charles ho dostává ven zrovna teď," odvětila jeho matka. "Ale Adam musí k soudu. A někdo ho po tom výsledku musí odvézt domů."

"Já nemůžu. Jsem v práci."

"Je to tvůj bratr, Joshi."

"Ale taky je mu třicet," odsekl Josh. Takhle to chodilo už roky. Jeho bratr Adam byl investiční bankéř a už nejméně desetkrát byl na odvykací kúře. "Nemůže si vzít taxík?"

"To by za těchto okolností nebylo nejmoudřejší." Josh znova povzdychl. "Co provedl, mami?"

"Zřejmě si koupil kokain od ženské, co pracovala pro protidrogový úřad."

"Už zas?"

"Joshuo. Tak dojedeš tam a vyzvedneš ho, nebo ne?" Dlouhý povzdech. "No jo, mami. Dojedu tam."

"Hned? Pojedeš hned?"

"Jo, mami. Pojedu hned." Sklapnul telefon a podíval se po Wellerovi. "Nevadilo by ti, kdybychom to dodělali tak za dvě hodinky?"

"Vůbec ne," mávl Tom rukou. "Stejně si musím v kanceláři ještě napsat nějaké poznámky."

Joshua se obrátil, svlékl rukavice a vyšel z místnosti. Zastrčil přístroj, brýle i masku do kapsy laboratorního pláště, odepnul si hlásič radiace a vyběhl k autu.

Cestou do města sklouzl pohledem po válečku vykukujícím z kapsy pláště, který odhodil na sedadlo vedle sebe. Aby dodržel protokol, musí se vrátit do laboratoře a do pěti odpoledne vystavit zbývajícím krysám působení viru. Tenhle přísný rozvrh a nutnost ho dodržet jako by symbolizovaly všechny rozdíly mezi Joshem a jeho starším bratrem. Kdysi měl Adam všechno - byl hezký, oblíbený a dobrý sportovec. Během studia na elitní střední škole Westfield šel od triumfu k triumfu - byl redaktorem školního časopisu, kapitánem fotbalového mužstva, prezidentem debatního klubu a získal národní prospěchové stipendium. Josh byl naopak vždycky spíš divný. Byl malý, tlustý, neohrabaný. Při chůzi se kolébal; jinak to neuměl. Jeho matka trvala na tom, aby nosil ortopedické boty, ale nepomohlo to. Dívky jim pohrdaly. Když je míjel na chodbě, slyšel, jak se hihňají. Střední škola byla pro Joshe utrpení. Studium mu nijak zvlášť nešlo. Adam se dostal na Yale. Josh byl rád, že ho vzali na státní v Emersonu.

Jak se časy mění.

Před rokem Adama vyhodili z Deutsche Bank. Jeho problémy s drogami nebraly konce. Mezitím Josh začal u BioGenu jako obyčejný asistent, ale rychle stoupal po žebříčku, protože šéfové firmy si všimli jeho tvrdé práce i neotřelých nápadů. Josh teď vlastnil akcie společnosti, a jestli kterýkoli ze současných projektů, včetně toho dozrávacího genu, bude komerčně úspěšný, z Joshe bude boháč.

A Adam..

Josh zastavil před soudní budovou. Adam seděl na schodech a upřeně hleděl k zemi. Oblek měl uválený a špinavý a na bradě několikadenní strniště. Nad ním postával Charles Silverberg a telefonoval.

Josh zatroubil, Charles zamával a vykročil pryč. Adam se do-
vlekl k autu a nasedl.

"Dík, brácho." Zabouchl dveře. "Máš to u mě."

"No jo." Josh vyjel do proudu aut a podíval se na hodinky. Měl
ještě dost času odvézt Adama domů k matce a do pěti se vrátit do laboratoře.

"Vyrušil jsem tě v něčem?" zeptal se Adam. Tohle ho na bratrovi rozčilovalo nejvíc. Chtěl rozprášit život i všem kolem. Liboval si v tom. "Jo. Vyrušil."

"To mě mrzí."

"Mrzí? Kdyby tě to mrzelo, tak s těma sračkama přestaneš."

"Hele," ohradil se Adam. "Jak jsem to měl do prdele vědět? Byla to past. Dokonce i Charles to říkal. Ta kurva na mě nastražila past. Charles říkal, že mě z toho snadno vyseká."

"Jenže on by na tebe nikdo žádné pasti nestražil," odsekl Josh, "kdybys nefetoval."

"Hele, ty přednášky si strč do prdele, jo?"

Josh neodpověděl. Proč o tom vůbec začínal? Po těch letech věděl, že nic, co řekne, nepomůže. Nic nezabere. Řídil dál a v autě bylo dlouho ticho.

"Je mi to líto."

"Ale není."

"Jo, máš pravdu," pokýval Adam. "Máš pravdu." Svěsil hlavu. Teatrálně povzdychl. "Už jsem to zas posral."

Adam kajcník.

Tohle už Josh viděl všechno nejmní desetkrát. Hádavý Adam, kajcný Adam, logický Adam, popírající Adam. A během celé té doby jeho bratrovi vyšel každý test na drogy pozitivně. Každý.

Na palubní desce se rozsvítilo oranžové světélko. Docházel benzin. Před sebou uviděl pumpu. "Potřebuju benzin."

"To je dobře. Musím čurat."

"Ty zůstaneš v autě."

"Já kurva musím čurat!"

"Ty kurva zůstaneš v autě." Josh zastavil u stojanu a vystoupil. "Abych tě kurva viděl."

"To ti mám pochat auto?"

"Neopovaž se."

"Ale -"

"Prostě to vydrž, Adame!"

Josh zastrčil do stojanu kreditku a začal tankovat. Zadním sklem se podíval po bratrovi a pak se vrátil pohledem k otáčejícím se číslům. Benzin je teď strašně drahý. Asi by si měl koupit auto, které tolik nežere.

Skončil a znova nasedl. Podíval se na Adama. Jeho bratr se tvářil divně. V autě bylo něco cítit.

"Adame?"

"Co je?"

"Co jsi provedl?"

"Nic." Nastartoval. Ten pach... Zahlédl něco stříbrného. Podíval se na podlahu mezi bratrovy nohy a uviděl stříbrnou bombičku. Když ji zvedl, byla lehká.

"Adame..."

"Nic jsem neudělal!"

Josh zatřásl válečkem. Byl prázdný.

"Myslel jsem, že je to rajský plyn nebo tak něco," přiznal bratr. "Ty idiote."

"Co je? Nic jsem neudělal."

"To je pro krysy, Adame. Zrovna jsi vdechl virus určený pro krysy."

Adam se skoro zhroutil. "Je to zlé?"

"Dobré to není."

Než Josh zastavil před domem své matky v Beverly Hills, promyslel si to a došel k závěru, že Adamovi nic nehrozí. Kmen retrovíru byl infekční pro myši, a i když nakazit se mohl i člověk, dávka byla vypočítaná pro zvíře vážící osm set gramů. Jeho bratr vážil stokrát tolik. Genetický vliv, jemuž byl vystaven, byl subklinický.

"Takže se mi nic nestane?" ptal se Adam.

"Ne."

"Určitě?"

"Určitě."

"Tak promiň," řekl Adam a vystoupil. "Ale dík, žeš mě vyzvedl. Ahoj, brácho."

"Já počkám, než budeš vevnitř," odpověděl Josh. Sledoval, jak jde bratr ke dveřím a klepe. Matka otevřela. Adam vešel

a ona za ním zavřela.
Na Joshe se ani nepodívala.
Nastartoval a odjel.

KP007

Alex Burnetová v poledne zavřela dveře své kanceláře v právní firmě Century City a šla domů. Neměla to daleko - bydlela v bytě na Roxbury Park se svým osmiletým synem Jamiem. Jamie byl nachlazený a nešel dnes do školy. Staral se o něj dědeček.

Našla svého otce v kuchyni, jak vaří makaróny se sýrem. Bylo to jediné jídlo, které byl Jamie v poslední době ochoten pozřít. "Jak je mu?" zeptala se.

"Teplota šla dolů. Ale pořád mu teče z nosu a kašle."

"Má hlad?"

"Předtím neměl. Ale teď si řekl o makaróny."

"To je dobré znamení," kývla. "Mám se toho ujmut?" Její otec zavrtěl hlavou. "Já to zvládám. Nemusela jsi vůbec chodit domů."

"Já vím." Odmlčela se. "Soudce rozhodl, tati."

"Kdy?"

"Dneska ráno."

"A?"

"Prohráli jsme." Její otec dál míchal jídlo. "Všechno?"

"Ano," kývla. "Prohráli jsme ve všech bodech. Nemáš žádné právo na vlastní tkáň. Rozhodl, že to byly ,odpadní materiály' a že jsi souhlasil s tím, aby se jich univerzita zbavila. Soud prohlásil, že nemáš právo na nic ze svých tkání, jak jednou opustíš tvoje tělo. Univerzita si s nimi může dělat, co chce."

"Ale zvali si mě -"

"Řekl, že rozumný člověk by si uvědomil, že ty tkáň mu odebírají pro komerční využití. Což znamená, že jsi s tím mlčky souhlasil."

"Ale oni mi řekli, že jsem nemocný."

"Odmítli všechny naše argumenty, tati."

"Lhali mi."

"Já vím, ale podle soudce dobrá sociální politika podporuje lékařskou vědu. Kdyby ti teď přiznal práva, mohlo by to zmrazit budoucí výzkum. Tomu rozhodnutí předcházela úsudek, že je to pro obecné dobro."

"Ale tady nešlo o žádné obecné dobro. Někdo si chtěl nahrabat,"

namítl otec. "Proboha, tři miliardy dolarů..."

"Já vím, tati. Univerzity chtějí peníze. A v podstatě se dá říct, že ten soudce rozhodl stejně, jako to soudci v Kalifornii dělají už více než pětadvacet let, od rozhodnutí v tom Mooreově případě v roce 1980. Stejně jako ve tvém případě tehdy soud došel k závěru, že Mooreovy tkáň jsou pouze odpadní materiál a on na ně žádné právo nemá. A za více než čtvrt století se tenhle názor nezměnil."

"Tak co bude dál?"

"Odvoláme se," řekla. "Nemyslím, že pro to máme dobré podklady, ale musí se to udělat, než s tím budeme moci jít ke kalifornskému Nejvyššímu soudu."

"A to bude kdy?"

"Odteď za rok."

"A máme šanci?"

"Absolutně žádnou," prohlásil Albert Rodriguez a obrátil se i se židlí k Franku Burnetovi. Rodriguez a ostatní advokáti UCLA přišli po soudním rozhodnutí do kanceláře Alexiny právní firmy. "Odvolání nemá šanci, pane Burnete."

"Překvapuje mě," ozvala se Alex, "že si jste tak jistý, jak rozhodne Nejvyšší soud Kalifornie."

"Ale my nemáme ani ponětí, jak rozhodne," mávl rukou Rodriguez. "Myslím to prostě tak, že ten případ prohrajete, ať soud rozhodne jakkoli."

"A jak to?" zeptala se Alex.

"UCLA je státní univerzita. Správní rada je připravena jménem státu Kalifornie uplatnit na buňky vašeho otce právo vyššího zájmu."

Zamrkala. "Cože?"

"Kdyby Nejvyšší soud rozhodl, že buňky vašeho otce jsou jeho vlastnictvím - což považuji za nepravděpodobné -, stát uplatní právo vyvlastnění ve vyšším zájmu."

Vyvlastnění ve vyšším zájmu znamenalo právo státu přivlastnit si soukromé vlastnictví bez souhlasu majitele. Prakticky vždycky, když se použilo, bylo to pro nějakou veřejně prospěšnou stavbu. "Ale vyvlastnění ve vyšším zájmu je určené pro školy a dálnice..."

"V tomhle případě to stát použít může," pokrčil rameny Rodríguez. "A taky to udělá."

Její otec na ně hleděl, jako by do něj uhodil hrom. "To si děláte legraci?"

"Ne, pane Burnete. Je to legitimní a stát uplatní svoje právo."

"Jaký účel má tedy tahle schůzka?" chtěla vědět Alex.

"Považovali jsme za správné informovat vás o téhle situaci pro případ, že byste se chtěli vzdát dalšího jednání."

"Doporučujete nám, abychom v procesu nepokračovali?" zeptala se.

"Kdyby tohle byl můj klient," prohlásil Rodríguez, "poradil bych mu to."

"Ukončení procesu ušetří státu hodně peněz."

"Ušetří to hodně peněz všem," kývl Rodríguez.

"A jaké vyrovnání tedy navrhuje, abychom od dalšího projednávání ustoupili?"

"Ale vůbec žádné, paní Burnetová. Je mi líto, asi jste mi špatně rozuměla. Tohle není vyjednávání. Přišli jsme vám prostě vysvětlit svůj postoj, abyste se mohli na základě všech faktů rozhodnout ve svém nejlepší zájmu."

Její otec si odkašlal. "Takže vy nám vlastně říkáte, že si moje buňky vezmete, ať se děje cokoli. Prodali jste je za tři miliardy dolarů, ať se děje cokoli. A všechny ty prachy si necháte, ať se děje cokoli."

"Říkáte to sice drsně," prohlásil Rodríguez, "ale ne tak docela nepřesně."

Schůzka skončila. Rodríguez se svým týmem jim poděkoval za jejich čas, rozloučil se a odešel. Alex kývla na otce a pak vyšla za ostatními právníky na chodbu. Frank Burnet se přes sklo díval, jak spolu ještě o něčem mluví.

"Hajzlové," ulevil si nahlas. "V jakém světě to žijeme?"

"Mluvíte mi z duše," ozval se nějaký hlas za ním. Burnet se otočil.

Mladý muž s kostěnými brýlemi seděl za konferenčním stolem na druhém konci místnosti. Burnet si na něj vzpomínal; přišel během schůzky, donesl kávu a šálky a postavil je stranou na stolek. Pak si sedl do rohu a zůstal tam po celý zbytek schůzky. Burnet předpokládal, že to je nějaký začínající právník, ale teď ten mladík mluvil velmi sebejistě.

"Řekněme si to otevřeně, pane Burnete," prohlásil, "doběhli vás. Ukázalo se, že vaše buňky jsou velice vzácné a cenné. Jsou schopné účinně vyrábět cytokiny, chemické látky, které bojují s rakovinou. To je ten hlavní důvod, proč jste svou nemoc přežil. Fakt je ten, že vaše buňky chrlí cytokin mnohem účinněji než jakýkoli komerční postup. Proto se za ně dá získat tolik peněz. Lékaři z UCLA nic nevytvořili ani ne vynalezli. Nic ani geneticky neupravili. Jen prostě vzali vaše buňky, napěstovali je v misce a tu miskou prodali BioGenu. A vás, příteli, vás doběhli."

"Kdo jste?" zeptal se Burnet.

"A nemáte naději na spravedlnost," pokračoval mladík, "protože soudy jsou úplně neschopné. Soudy netuší, jak rychle se věci mění. Neuvědomují si, že už jsme v novém světě. Novým otázkám nerozumějí. A protože jsou soudci technicky negramotní, nechápou ani, jaké postupy se používají - nebo v tomhle případě nepoužívají. Vám ukradli buňky a prodali je. Prostě a jednoduše. A soud rozhodl, že to je všechno v pořádku."

Burnet dlouze povzdychl.

"Jenže," pokračoval ten muž, "ještě se může stát, že zlodějům sklapne."

"Jak to?"

"UCLA vaše buňky nijak neupravovala, což znamená, že by stejné buňky mohla vzít i jiná společnost, provést drobné genetické úpravy a prodat je jako nový produkt."

"Ale BioGen už moje buňky má."

"To je pravda. Ale buněčné linie jsou choulostivé. Může se jim něco stát."

"Jak to myslíte?"

"Kultury jsou citlivé na plísň, bakteriální infekci, kontaminaci, mutace. Zvrtnout se toho může moc."

"BioGen určitě udělal opatření..."

"To jistě. Ale občas je každé opatření nedostatečné," pokrčil muž rameny.

"Kdo jste?" zeptal se Burnet znova. Rozhlížel se kolem sebe,

přes skleněnou stěnu zasedací místnosti, do větší kanceláře. Viděl lidi chodit sem a tam. Napadlo ho, kam asi odešla jeho dcera.

"Já nejsem nikdo," odpověděl ten mladý muž. "Nikdy jsme se neviděli."

"Máte vizitku?"

Muž zavrtěl hlavou. "Já tu nejsem, pane Burnete." Burnet se zamračil. "A moje dcera -"

"O tom nic neví. Nikdy jsem se s ní nesetkal. Tohle je mezi námi."

"Ale vy mluvíte o nelegální činnosti."

"Já vůbec nemluví, protože jsme se nikdy nepotkali," usmál se muž. "Ale uvažujme o tom, jak by to mohlo fungovat."

"Tak dobře..."

"Teď svoje buňky legálně prodat nemůžete, protože soud rozhodl, že je už nevlastníte - vlastní je BioGen. Vaše buňky je ale možné získat i z dalších zdrojů. Během vašeho života vám mnohokrát a na různých místech brali krev. Před čtyřiceti lety jste šel do Vietnamu. Armáda vám odebrala krev. Před dvaceti lety vám v San Diegu operovali koleno. V nemocnici vám odebrali krev a nechali si i vaši chrupavku. Za ta léta jste byl u mnoha různých doktorů. Dělalí vám

krevní testy. Laboratoře krev ukládají. Takže vaše krev se najít dá, to není problém. A dá se získat z veřejně přístupných databází - kdyby například vaše buňky chtěla použít jiná firma."

"A co BioGen?" Mladík pokrčil rameny. "Biotechnologie je obtížný obor. Ke kontaminacím dochází dnes a denně. Jestli se v jejich laboratořích něco stane, váš problém to není, ne?"

"Ale jak by se -"

"Nemám ponětí. Stát se může spousta věcí." Chvilku bylo ticho. "A proč bych to měl udělat?" zeptal se Burnet.

"Dostanete sto milionů dolarů."

"Za co?"

"Za punkce a biopsie šesti orgánů."

"Já jsem myslel, že mou krev můžete dostat i jinde."

"Teoreticky. Kdyby došlo na soud, tvrdilo by se to. Ale v praxi bude firma chtít čerstvé buňky."

"Já nevím, co vám mám na to říct."

"To nevádí. Rozmyslete si to, pane Burnete." Mladík vstal a popostrčil si brýle na nose. "Možná vás doběhli. Ale není důvod se s tím smířovat."

Z Absolventských listů Beaumont College

DEBATA O KMENOVÝCH BUŇKÁCH ZUŘÍ DÁL

Účinné způsoby léčby jsou "vzdálené desítky let"

Prof. McKeown šokoval publikum

Max Thaler

Slavný profesor biologie Kevin McKeown šokoval své posluchače v přeplněném Beaumontově sále, když označil výzkum kmenových buněk za "krutý podvod".

"To, co vám říkali, není nic než mýtus," řekl, "jenž má jediný účel: zajistit vědcům peníze i za cenu falešných nadějí, které dávají vážně nemocným. Řekněme si, jak to je doopravdy."

Vysvětlil, že kmenové buňky jsou buňky, které se mohou proměňovat v jiné druhy buněk. Existují dva druhy kmenových buněk. Dospělé kmenové buňky se nacházejí v celém těle - ve svalech, v mozku, v játrech a tak dále.

Dospělé kmenové buňky mohou produkovat nové buňky, ale jen toho orgánu, ve kterém se vyskytují. Jsou důležité, protože lidské tělo každých sedm let všechny své buňky vymění.

Výzkumy využívající dospělé kmenové buňky většinou kontroverzní nejsou. Ale existuje ještě jeden druh kmenové buňky, buňka embryonální, a to už je otázka vysoce kontroverzní. Tyto buňky se nacházejí v pupečnickové krvi nebo se získávají z mladých embryí. Embryonální kmenové buňky jsou pluripotentní, to znamená, že se z nich může vyvinout jakýkoli typ tkáně. Výzkum ale vyvolává spory, protože se při něm používají lidská embrya a mnozí se domnívají, ať už z náboženských nebo jiných důvodů, že tato embrya mají práva lidských bytostí. Je to starý spor a není pravděpodobné, že by se v dohledné době vyřešil.

VĚDCI VIDÍ V ROZHODNUTÍ ZÁKAZ VÝZKUMU

Současná americká vláda prohlásila, že embryonální kmenové buňky se mohou odebírat z už existujících výzkumných kultur, ale ne z nových embryí. Vědci však existující kultury považují za nedostatečné, a v rozhodnutí proto vidí de facto zákaz výzkumu. Proto odcházejí do soukromých center a pokračují ve svých výzkumech bez federálních grantů. Skutečný problém ale není v nedostatku kmenových buněk. Je v tom, že aby vědci mohli opravdu mít nějaké léčebné výsledky, potřebují, aby každý člověk měl své vlastní pluripotentní kmenové buňky. Z těch by pak bylo možné vypěstovat nový orgán, napravovat škody způsobené zraněním nebo nemocí, odstraňovat ochrnutí. To všechno je velký sen. Tyto léčebné zázraky není dnes nikdo schopen vykonat. Nikdo ani nemá tušení, jak na to jít. Ale jsou k tomu potřeba ty buňky.

Pokud jde o novorozence, můžete sebrat pupečnickovou krev a zmrazit ji, a mnozí rodiče to také pro své čerstvě narozené děti dělají. Ale co dospělí? Kde my vezmeme pluripotentní kmenové buňky?

To je ta velká otázka.

ZA LÉČBOU SNŮ

Nám dospělým zbývají už jen dospělé kmenové buňky, které jsou schopné produkovat pouze jeden druh tkáně. Ale co kdyby existoval nějaký postup, jak dospělé kmenové buňky proměnit znova v embryonální? To by znamenalo, že každý dospělý bude mít přístup ke zdroji svých vlastních embryonálních kmenových buněk. Tím by se léčba snů stala možnou.

A ono se ukázalo, že dospělé kmenové buňky se skutečně dají do tohoto stavu vrátit, ale jen když je vložíte do vajíčka. Něco uvnitř vajíčka odstraní diferenciaci a promění dospělou kmenovou buňku zase v embryonální. To je dobrá zpráva, ale s lidskými buňkami je to mnohem složitější. A i kdyby ta metoda fungovala i u lidí, byla by k tomu potřeba obrovská zásoba lidských vajíček. Tím se celá procedura opět stává spornou.

Vědci tedy hledají jiné způsoby, jak z dospělých buněk udělat pluripotentní. Tato snaha je celosvětová. Jistý vědec v Šanghaji vpravuje lidské kmenové buňky do slepičích vajíček - se střídavými výsledky - a jiní jeho kolegové nesouhlasně pomlaskávají. Není jasné, jestli takové postupy budou fungovat.

A stejně tak je nejasné, zda sny a naděje vkládané do kmenových buněk - transplantace orgánů, které tělo neodmítne, náprava poškození míchy a tak dále - se vůbec kdy splní. Obhájcí těchto postupů vydávají nepoctivá prohlášení a v médiích se objevují fantastické spekulace už roky. V lidech s vážnými nemocemi to vyvolalo pocit, že účinná léčba už klepe na dveře. Bohužel to není pravda. Fungující léčebné postupy nebudou k dispozici dříve než za mnoho let, možná i desetiletí. Řada racionálně uvažujících vědců už soukromě uvedla, že to, zda léčba kmenovými buňkami funguje, se nedozvíme dříve než v roce 2050. Připomínají, že trvalo čtyřicet let od chvíle, kdy Watson a Crick rozluštili strukturu genu, než se začala používat lidská genová terapie.

SKANDÁL, KTERÝ ŠOKOVAL SVĚT

V atmosféře takových horečnatých a nadsazených nadějí oznámil v roce 2004 korejský biochemik Woo Suk Hwang, že úspěšně vytvořil lidskou embryonální kmenovou buňku z buňky dospělé pomocí somatického nukleárního transferu, tedy vpravení do lidského vejce. Hwang je proslulý workoholik, který sedm dní v týdnu tráví osmáct hodin v laboratoři. Jeho úžasná zpráva byla publikována v březnu 2004 v časopise Science. Do Koreje se začali sjíždět vědci z celého světa. Léčba pomocí lidských kmenových buněk se náhle zdála na dosah ruky. Hwang byl hrdinou Koreje a byl jmenován šéfem nového Světového centra pro kmenové buňky, financovaného korejskou vládou.

Ale v listopadu 2005 Hwangův americký kolega z Pittsburghu ohlásil, že s korejským vědcem ukončuje kontakty. A pak jeden z Hwangových spolupracovníků prozradil, že Hwang získal vajíčka ilegálně, od žen, které pracovaly v jeho laboratoři.

V prosinci 2005 Národní univerzita v Soulu oznámila, že Hwangovy buňky byly výmysl, stejně jako jeho zpráva v Science. Redakce časopisu ji také dementovala. Hwang je nyní obviněn z trestného činu. To je současný stav.

NEBEZPEČÍ MEDIÁLNÍCH KAMPANÍ

"Jaké poučení z toho vyplývá?" ptal se profesor McKeown.

"Především, že ve světě přesyceném médií vytrvalé nadsazování dodává nezasloužené důvěryhodnosti i těm nejdivočejším tvrzením. Celé roky média opěvovala výzkum kmenových buněk jako blížící se zázrak. Když tedy někdo oznámil, že se zázrak už stal, všichni mu věřili. Znamená to, že mediální kampaně jsou nebezpečné? No to si pište. Nejen že vyvolávají ukrutné naděje mezi nemocnými, ale působí to i na vědce. Začnou věřit, že zázrak je skutečně za rohem - i když by měli vědět, jak je to doopravdy.

Co tedy můžeme s takovými mediálně nafouknutými bublinami dělat? Stačil by týden a bylo by po nich, kdyby to tak chtěly vědecké instituce. Jenže ony nechtějí. Ony jsou z toho hubbuku nadšené. Vědí, že přináší granty. Tohle se tedy nezmění. Yale, Stanford a Johns Hopkins podobné kampaně ještě povzbuzují, stejně jako třeba Exxon nebo Ford. A jednotliví vědci v těchto institucích dělají přesně totéž. A kromě toho jsou vědci a univerzity stále více motivovaní

komerčními hledisky, právě tak jako firmy. Kdykoli tedy slyšíte nějakého vědce tvrdit, že novináři jeho tvrzení nadsadili nebo vytrhli z kontextu, schválně se ho zeptejte, jestli napsal dopis šéfredaktorovi a protestoval. V devětatadesáti případech ze sta to neudělal.

Další lekce: recenze od kolegů. Všechny Hwangovy články publikované v Science recenzovali jeho kolegové. Jestli jste někdy potřebovali důkaz o tom, že takové recenze jsou jen prázdný rituál, tady ho máte. Hwang přišel s výjimečnými tvrzeními. Nedoplnil je ale výjimečnými důkazy. Mnoho studií už dokázalo, že takové recenze nezlepšují kvalitu vědecké práce. Vědci sami vědí, že to nefunguje. Veřejnost v tom ale stále vidí známku kvality a říká: „Ta studie byla recenzovaná“ nebo „Ta studie nebyla recenzovaná“, jako by to něco znamenalo.

A dále, sami novináři. Kdepak byla pevná ruka šéfredaktora Science? Uvědomte si, že časopis Science je pořádně velký podnik - pracuje tam 115 lidí. Ale přitom takový velký podvod, ve kterém sehrály roli i fotografie upravené v Adobe Photoshopu, neodhalil nikdo. A o Photoshopu se přitom ví, že je hlavním prostředkem při vytváření vědeckých podvodů. Časopis přesto neměl k dispozici žádný způsob, jak ho odhalit. Ne že by Science byla jediná, kdo se nechal oklamat. Falešné výzkumy byly publikovány v New England Journal of Medicine, kde si autoři nechali pro sebe kritické informace o infarktech po léčbě Vioxxem, nebo v Lancet, kde se objevila naprosto vymyšlená zpráva o souvislosti drog a rakoviny úst; v tomhle případě mělo 250 lidí v databázi pacientů stejné datum narození! To snad mohlo někomu přijít divné. Podvody v medicíně jsou víc než skandál, je to ohrožení zdraví národa. A přesto pokračují."

CENA PODVODU

"Cena, kterou platíme za takový podvod, je obrovská," pokračoval McKeown, "odhaduje se na třicet miliard dolarů ročně, a možná je až trojnásobná. Podvody v medicíně nejsou vzácné a nedopouštějí se jich jen malé ryby. I velice vážení vědci byli usvědčeni z falšování dat. Sám Francis Collins, šéf projektu Lidský genom, byl uveden jako spoluautor u pěti podvodných studií, které se musely stáhnout.

Hlavní ponaučení tedy je, že věda není výjimečná - nebo přinejmenším už není. Snad kdysi, když si Einstein povídal s Nielsem Bohrem a v každém oboru bylo jen pár desítek významných osobností. Dnes jsou ale v Americe tři miliony vědců. Už to není poslání, je to kariéra. Věda je stejně zkorumpovatelná jako kterákoli jiná lidská činnost. Ti, kdo ji provozují, nejsou světci, jsou to lidé a dělají to, co lidé dělávají - lžou, podvádějí, navzájem se okrádají, soudí se, skrývají fakta, falšují fakta, přehánějí vlastní důležitost a názory protivníků nečestně snižují. Taková je lidská povaha. A ta se nezmění."

KP008

Ve zvířecí laboratoři BioGenu procházel Tom Weller mezi klecemi s Joshem Winklerem, který vystavoval krysy dávám viru obohaceného genem. Byla to jejich každodenní rutina. Tomovi zazvonil mobil.

Josh se po něm káravě podíval. Byl jeho nadřizený. Josh mohl v práci brát telefon, ale Tom ne. Weller si stáhl jednu gumovou rukavici a vylovil telefon z kapsy.

"Haló?"

"Tome." Byla to jeho matka. "Ahoj, mami. Jsem v práci."

Josh se po něm znova podíval.

"Můžu ti zavolat za chvíli?"

"Táta měl včera v noci bouračku," řekla, "a... umřel."

"Cože?" Najednou se mu točila hlava. Opřel se o řádku klecí, mělce dýchal. Josh se po něm teď díval ustaraně. "Co se stalo?"

"Kolem půlnoci narazil autem do mostního sloupu," vysvětlovala jeho matka. "Odvezli ho do nemocnice v Long Beach, ale k ránu umřel."

"Panebože. Jsi doma?" ptal se Tom. "Mám za tebou přijet? Ví to už Rachel?"

"Před chvílí jsem s ní dotelefonovala."

"Tak jo, já přijedu."

"Tome, ještě něco. Je mi líto, že to po tobě musím chtít, ale..." "Chceš, abych to řekl Lise?"

"Promiň. Já prostě nevím, kde ji sehnat." Lisa byla černá ovce rodiny, nejmladší ze sourozenců. Nedávno jí bylo dvacet. Se svou matkou nemluvila už roky. "Víš, kde teď je, Tome?"

"Snad ano," kývl. "Před pár týdny mi volala."

"Chtěla peníze?"

"Ne, jen mi chtěla dát adresu. Je v Torrance."
"Já ji nemůžu..."
"Dojedu tam," kývl.
"Pohřeb bude ve čtvrtek, kdyby chtěla přijet."
"Řeknu jí to." Sklapl telefon a otočil se na Joshe. Ten se na něj teď díval soucitně a ustaraně. "Co se stalo?"
"Táta umřel."
"To je mi strašně líto."
"Měl havárku, včera v noci. Musím to jet říct svojí sestře." "Musíš odjet hned?"
"Cestou se stavím v kanceláři a pošlu sem Sandyho."
"Sandy to neumí. Neví, jak se to dělá -"
"Joshi," zarazil ho Tom, "já prostě musím jet."

Na dálnici 405 byl hustý provoz. Trvalo mu skoro hodinu, než se ocitl před oprýskaným činžákem na South Acre v Torrance a stiskl zvonek bytu 38. Budova stála blízko dálnice, bylo tu neustále slyšet rámus projíždějících aut. Věděl, že Lisa pracuje v noci, ale teď bylo deset ráno. Možná je vzhůru. Za chvíli se skutečně ozval bzučák a on otevřel dveře. Chodba silně páchla kočičí močí. Výtah nefungoval, vyšel tedy po schodech do druhého patra a překračoval přitom pytle s odpadky. Jeden z nich roztrhl nějaký pes a obsah pytle se vyvalil na schody. Zastavil se před bytem 38, stiskl zvonek. "Moment, kurva," zavolala jeho sestra. Čekal. Konečně otevřela dveře. Měla na sobě župan. Krátké černé vlasy měla svázané do ohůn-ku. Vypadala rozčileně. "Ta kráva volala."
"Máma?"
"Vzbudila mě, kráva." Obrátila se a vrátila se do bytu. Šel za ní. "Když jsi zvonil, myslela jsem, že mi vezou chlast." V bytě byl strašný nepořádek. Lisa se šourala do kuchyně, chvíli se přehrabovala v hrncích a pánvích navršených ve výlevce a našla hrníček. "Chceš kafe?"
Zavrtěl hlavou. "Do prdele, Liso," prohlásil, "tohle je chlív, a ne byt."
"Dělám v noci, to přece víš."
Lise bylo odjakživa jedno, jak to kolem ní vypadá. Už když byla dítě, měla ve svém pokoji příšerný nepořádek. Zdálo se, že to prostě nevidí. Teď Tom vykoul mezi mastnými záclonami na hustý provoz dálnice 405. "Tak jak jde práce?"
"Dělám v palačinkárně. Jak myslíš, že to tak asi jde? Je to každou zasranou noc stejný."
"Co říkala máma?"
"Ptala se, jestli přijedu na pohřeb."
"A cos řekla ty?"
"Ať jde do prdele. Co bych tam jezdila? Můj táta to nebyl."
Tom povzdychl. Tohle byla stará vesta. Lisa byla přesvědčená, že není dcerou Johna Wellera. "A ty si to myslíš taky," dodala k Tomovi.
"Ale nemyslím."
"Ty prostě papouškuješ všechno, co po tobě máma chce." Vy-hrábla z přeplněného popelníku nedokouřeného špačka a sklonila se nad sporákem, aby si zapálila od hořáku. "Byl ožralej, když boural?"
"Nevím."
"Vsadila bych se, že byl na sračky. Anebo to měl z těch ste-roidů, co používal na tu svoji kulturistiku."
Tomův otec byl kulturista. Pustil se do toho až v pokročilejším věku a dokonce se zúčastňoval i amatérských soutěží.
"Táta žádné steroidy nebral."
"No jasně že ne, Tome. Já mu totiž koukala do koupelny, víš? Měl tam jehly."
"No dobře, tak jsi ho neměla ráda, no."
"Teď je to už jedno," mávla rukou. "Nebyl to můj táta. Seru na to všechno."
"Máma vždycky říkala, že to je tvůj otec a že ty to vykládáš jen proto, že ho nemáš ráda."
"A víš ty co? Můžeme to vyřešit jednou provždycky."
"Jak to myslíš?"
"Test otcovství."
"Liso," varoval ji, "nezačínej."
"Já nezačínám. Já končím."
"Nedělej to. Slib mi, že to neuděláš. No tak. Táta je mrtvý, máma se sesypala, slib mi to."
"Ty jseš pěkněj sralbotka, víš to?" V té chvíli si Tom všiml, že je sestra na pokraji slz.
Objal ji a ona se rozplakala. Držel ji v náručí a cítil, jak se její tělo otřásá. "Je mi to líto," vzlykala. "Je mi to všechno tak strašně líto."
Když bratr odjel, ohřála si v mikrovlnce šálek kávy a pak si sedla v kuchynce k telefonu. Vytočila informace. Tam jí řekl číslo do nemocnice. Za chvíli už slyšela hlas telefonistky v centrále: "Nemocnice Long Beach."
"Chtěla bych márnici," řekla.
"Márnice je v úřadu okresního koronera. Chcete číslo?"
"Někdo z mojí rodiny zrovna umřel u vás v nemocnici. Kde je teď jeho tělo?"
"Okamžik, přepojím vás na patologii."

O čtyři dny později jí volala matka. "Co to má sakra znamenat?" "Jako co?"
"No žes jela do nemocnice a chtěla jsi tátovu krev?"
"Není to můj táta."

"Liso, to tě ta hra pořád ještě baví?"

"Ne, a není to můj táta, protože genetické testy vyšly negativně. Píší tady," sáhla po vytištěném listu, "že šance, že je John J. Weller můj otec, je menší než jedna k 2,9 milionům."

"Jaký genetický test?"

"Nechala jsem si udělat genetický test."

"Ty mrcho jedna."

"Ne, mámi. Mrcha jseš tady ty. John Weller není můj táta, a ten test to dokazuje. Já to vždycky věděla."

"No to si ještě vyřídíme," odsekla matka a práskla telefonem.

Přibližně půl hodiny nato volal její bratr Tom. "Ahoj, Liso." Pohoda, nic se neděje.

"Zrovna mi volala máma."

"Jo?"

"Říkala něco o nějakém testu."

"Jo. Nechala jsem si udělat test, Tommy. A víš ty co?"

"Jo, slyšel jsem. Kdo ten test dělal, Liso?"

"Laborka tady v Long Beach."

"Jak se jmenuje?"

"BioRad Testing."

"No jo," odpověděl bratr. "Víš, ale ty laborky, co inzerují na internetu, nejsou moc spolehlivé. To snad víš, ne?"

"Dali mi na to záruku."

"Mámu to hrozně rozčílilo."

"To má smůlu," pokrčila rameny.

"Nechá si teď sama dělat test. A uvažuje o žalobě. Protože ji obviňuješ z nevěry."

"Víš ty co, Tommy? Mně je to fuk. Víš to?"

"Liso, já myslím, že kolem tátovy smrti děláš zbytečně vlny."

"Je to tvůj táta," odsekla. „Můj ne."

KP009

Kevin McCormick, správní ředitel nemocnice v Long Beach, vzhlédl k podsaditému muži, který vešel do jeho kanceláře, a zeptal se: "Jak se to sakra stalo?" Postrčil po stole složku papírů.

Marty Roberts, šéf patologie, rychle prolístoval dokumenty. "Nemám poněti," prohlásil pak.

"Manželka zesnulého, pana Johna J. Wellera, nás žaluje za neoprávněné vydání tkáně té dceři."

"Jak to vypadá z právního hlediska?" zeptal se Marty Roberts.

"Nejasně," odpověděl McCormick. "Právníci říkají, že dcera je člen rodiny, a má tedy jasné právo na to dostat tkáň k testům na nemoci, kterými by mohla být sama postižená. Problém je v tom, že si nechala udělat test paternity, a ten vyšel negativně. Takže to jeho dcera není. A to prý znamená, že jsme ty tkáň vydali neoprávněně."

"Ale jak jsme mohli vědět -"

"Nemohli, samozřejmě. Jenže já mluvím o zákonech. Jediná důležitá otázka je - může nás rodina žalovat? A odpověď zní ano, mají k tomu právní podklad, a taky to udělají."

"Kde je to tělo teď?" zeptal se Marty.

"Pohřbili ho. Před osmi dny."

"Aha." Marty zalistroval papíry. "A oni chtějí...?"

"Kromě kompenzace za blíže nespecifikovanou újmu žádají vzorky krve a tkání na další testy," odpověděl McCormick.

"Máme z toho zemřelého krev nebo tkáň?"

"To bych musel prověřit," odpověděl Marty. "Ale nejspíš ano."

"Máme?"

"Jasně. Dneska si necháváme spousty tkání, Kevine. Kdo přijde do nemocnice, od toho si vezmeme všechno, co legálně můžeme..."

"Špatná odpověď," zamračil se McCormick.

"Dobře. Tak jaká je správná?"

"Že z toho chlapka žádné tkáň nemáme."

"Ale oni budou vědět, že máme. Přinejmenším jsme ho testovali na drogy a tak, protože to byla bouračka, takže máme jeho krev -"

"Ten vzorek se ztratil."

"No dobře. Ztratil se. Ale k čemu je to dobré? Vždycky můžou to tělo vykopat a vzít si tolik vzorků, kolik budou chtít."

"Správně."

"Takže?"

"No tak ať si to udělají. To nám radí právní oddělení. Na exhumaci potřebuješ čas, povolení a peníze. Náš odhad je, že ten čas a peníze mít nebudou - a všechno to vyšumí."

"Dobře," kývl Marty. "A ode mě se chce co?"

"Od tebe se chce, abys šel na patologii a potvrdil mi, že bohužel už žádné vzorky ze zemřelého nemáme a že všechno,

co jsme nedali té dceři, se ztratilo nebo někam založilo."

"Chápu."

"Do hodiny mi zavolej," dodal ještě McCormick a otočil se k Martymu zády.

Marty Roberts vešel do suterénní patologické laboratoře. Jeho zřízenec Raza Rashad, hezký, tmavooký sedmadvacetiletý muž, drhnul nerezové stoly, aby byly připravené pro příští pitvu. Popravdě řečeno, Raza celou laboratoř v podstatě řídil sám. Marty si připadal příliš zatížený administrativou, jednáním s patologií, s atestujícími lékaři, se studenty na stáži a se všemi ostatními. Začal se hodně spoléhat na Razu, který byl vysoce inteligentní a ctižádostivý.

"Hele, Razo. Vzpomínáte si na toho šestačtyřicetiletého bělocha s rozdrčeným tělem, je to asi týden? Vletěl s autem do mostního sloupu?"

"Jo. Vzpomínám. Heller nebo Weller."

"Dcera chtěla jeho krev?"

"Jo. Dali jsme jí ji."

"No, tak si nechala udělat test otcovství a vyšel negativně. Ten chlap nebyl její otec."

Raza na něj nechápavě vykulil oči. "Vážně?"

"Jo. Její máma je z toho bez sebe. Chce další tkáň. Co máme?"

"To bych se musel podívat. Nejspíš jako obvykle. Všechny hlavní orgány."

Marty se zeptal: "A je možné, že by se ten materiál špatně zařadil? Takže bychom ho nemohli najít?"

Raza pomalu kývl a nespouštěl z Martyho oči. "Snad. Vždycky

je možné, že se na něj dala chybná nálepka. Pak by se hledal dost špatně."

"Třeba několik měsíců?"

"Nebo roků. Tak by se nemusel najít vůbec."

"To by byla smůla," pokrčil Marty rameny. "A co ta krev z to-xikologické zkoušky?"

Raza se zamračil: "Tu si nechává laborka. Do jejich skladovacích prostor přístup nemáme."

"Takže tam ten vzorek mají?"

"Jo, mají."

"A my k němu nemáme přístup?"

Raza se usmál. "Trvalo by mi to pár dní."

"Fajn. Tak to udělejte."

Marty Roberts došel k telefonu a vytočil kancelář správce. Když se ozval McCormick, řekl: "Mám špatné zprávy, Kevine. Všechny ty tkáň se bohužel ztratily nebo někam založily."

"Tak to mě mrzí," prohlásil McCormick a zavěsil.

"Marty," vešel do kanceláře Raza, "je s tím Wellerem nějaký problém?"

"Ne," zavrtil Marty hlavou. "Už ne. A říkal jsem vám už mockrát - pro vás nejsem Marty. Pro vás jsem doktor Roberts."

KP010

V laboratoři Radial Genomics v La Jolle otočil Charlie Huggins plochou obrazovku svého počítače k Henrymu Kendallovi a ukázal mu titulek "MLUVÍCÍ OPIČÁK BYL PODVOD".

"Co jsem ti říkal?" podotkl k tomu. "Stačil týden a ukázalo se, že to byla kachna."

"No dobře, dobře. Spletl jsem se," pokrčil Henry rameny. "Připouštím, dělal jsem si starosti zbytečně."

"Hrozná starost..."

"Co bylo, bylo. Nemůžeme mluvit o něčem důležitějším?" "Třeba o čem?"

"O tom genu novosti. Žádost o grant nám zamítli." Začal něco ťukat do klávesnice. "Zase s námi vyběhli - konkrétně tvůj osobní oblíbenec, papež dopaminu dr. Robert A. Bellarmino z Národního zdravotního institutu."

Během posledních deseti let se výzkum mozku stále více soustřeďoval na neurochemickou látku jménem dopamin. Zdálo se, že hladina dopaminu je jednak důležitá pro zachování zdraví a jednak hraje roli u nemocí, jako je Parkinsonova choroba nebo schizofrenie. Výzkumy, které se prováděly v laboratoři Charlieho Hugginse, naznačovaly, že receptory dopaminu v mozku ovlivňuje také gen D4DR. Charlieho laboratoř byla ve výzkumu na přední pozici, dokud jejich konkurent, vědec jménem Robert Bellarmino z Národního zdravotního institutu, nezačal D4DR označovat za "gen novosti", gen, který údajně kontroluje nutkání riskovat, hledat nové sexuální partnery nebo se pouštět do adrenalinových aktivit.

Bellarmino to vysvětloval tak, že muži mají vyšší hladiny dopaminu než ženy a to že je důvodem, proč víc riskují a proč je přitahují takové věci, jako je horolezectví nebo nevěra.

Bellarmino byl evangelík a přední vědec v NZI. Měl také slušné politické schopnosti a byl modelovým příkladem moderního vědce, který umí průměrný vědecký talent doplnit skvělým citem pro mediální popularitu. Jeho laboratoř byla první, která si najala vlastní propagační firmu, a v důsledku toho byly jeho nápady vždycky plné noviny. (To zase lákalo ty nejchytřejší a nejctižádostivější absolventy, kteří pro něj potom dělali výborné výzkumy a zvyšovali tak jeho prestiž.)

V případě D4DR byl Bellarmino schopen přizpůsobit své poznámky na míru přesvědčení svých posluchačů; před pokrokovými skupinami mluvil o genu nadšeně, před konzervativci ho odsuzoval. Jeho projevy byly barvitě, zaměřené na budoucnost a plné bezuzdných předpovědí. Dokonce šel tak daleko, že tvrdil, že jednoho dne by mohlo existovat

očkování proti nevěře.

Absurdita takových poznámek rozčílila Charlieho a Henryho natolik, že před šesti měsíci požádali o grant na testy rozšíření "genu novosti".

Jejich návrh byl prostota sama. Vyšlou výzkumné týmy do zábavních parků a odeberou krev těm, kdo se opakovaně vozí na horské dráze. Teoreticky by tihle "častí jezdcí" gen mít měli.

Jediný problém s tou žádostí byl ten, že ji budou posuzovat anonymní hodnotitelé. Bylo pravděpodobné, že jedním z nich bude i Robert Bellarmino. A Bellarmino byl pověstný tím, že si - jak se tomu zdvořile říkalo - "přivlastňuje".

"No," pokrčil Henry rameny, "grantová komise nás odmítla. Hodnotitelé nepovažovali náš nápad za dostatečně zásadní. Jeden z nich se vyjádřil, že 'to snad je vtip'."

"Hm," kývl Charlie. "Ale co to má společného s Robem Loupežníkem?"

"Vzpomínáš si, co jsme v té studii navrhovali?" "No jistě. Dva největší zábavní parky na světě, ve dvou různých zemích. Sandusky v USA a Blackpool v Anglii."

"No, a hádej, kdo je momentálně na cestách?" pokračoval Henry.

Otevřel jeden ze svých mailů.

Odesílatel: Rob Bellarmino, N2I

Předmět: Out of Office AutoReply: Služební cesta

Příští dva týdny nebudu ve své kanceláři. V naléhavých případech volejte mou kancelář na číslo...

"Volal jsem tam, a víš ty co? Bellarmino jede do Sandusky - a pak do Anglie, do Blackpoolu."

"Hajzl jeden," ulevil si Charlie. "Když už někomu ukradnu návrh výzkumu, tak bych snad měl aspoň mít tolik slušnosti, abych ho trochu změnil."

"Bellarminovi je zřejmě jedno, jestli se dozvíme, že to ukradl," pokrčil rameny Henry. "No nenaštvalo by tě to? Neobviníme ho z porušení etiky?"

"Sice by mi to udělalo ohromnou radost," odpověděl Charlie, "ale ne. Jestli ho formálně obviníme z neetického chování, tak to bude znamenat spoustu času a spoustu papírování. Můžou nám vyschnout granty. A nakonec ta stížnost stejně nikam nepovede. Rob je v NZI velké zvíře. Má velké výzkumné kapacity a rozdává v grantech miliony. Chodí na modlitební snídani s kongresmany. Je to vědec, který věří v Boha. Na Kapitolu ho milují. Toho z neetického chování nikdy neobviní. I kdybychom ho chytli, jak obdělává asáka v laboratoři, nic se mu nestane."

"Takže prostě dovolíme, aby mu to prošlo?"

"Svět není dokonalý," mávl rukou Charlie. "Máme moc práce. Nech to být."

KP011

Barry Sindler se nudil. Ta ženská neustále žvanila. Byla jasný typ - bohatá východní čubka v kalhotách, Katharine Hepburnová, co ví všechno nejlíp, svěrenecký fond, nosový newportský přízvuk. Ale i když se tvářila jako šlechtice, neumí nic lepšího než rozdávat si to s tenisovým trenérem, úplně stejně jako každá zdejší husa s umělými kozama. Dokonale se ale hodila k tomu tupému advokátovi, co seděl vedle ní - takový chlapeček z dobré rodiny, tenhle Bob Wilson, v proužkovaném oblečku a košili zapnuté až ke krku, v klubové kravatě a v těch pitomých šňěrovacích botách s perforací na špičce. Nebylo divu, že mu každý říkal Bělásek Wilson. Wilsona nikdy nepřestalo bavit kdekomu vykládat, že studoval na Harvardu - jako by to někoho zajímalo. Barryho Sindlera rozhodně ne. Věděl totiž, že Wilson je gentleman. Což ve skutečnosti znamenalo, že je sralbotka. Do krve se rvát nebude.

A Sindler se do krve rval vždycky.

Ta ženská, Karen Diehlová, ještě mluvila. Kristepane, tyhle bohaté děvky ale umějí kecat. Sindler ji nepřerušoval, protože nestál o to, aby Bělásek nadiktoval do protokolu, že Sindler tu ženskou zastrašuje. Už to řekl čtyřikrát. No tak dobře. Ať si kecá. Ať vyloží pěkně do všech nejmenších, vyčerpávajících a neuvěřitelně nudných detailů, proč je její muž nemožný otec a vůbec naprosto příšerný člověk. Protože pravda byla taková, že nevěrná byla ona.

Ne že by se o tom někdy u soudu mluvilo. V Kalifornii se konkrétní důvody k rozvodu neudávaly, jen "nesmířitelné rozdíly". Když ale byla ženská nevěrná, vždycky to proces ovlivnilo. Jestliže se to ocitlo ve zkušených rukou - v Barryho rukou -, vždycky se dalo naznačit, že měla jiné starosti než své roztomilé děti. Zanedbávala je, nedalo se na ni spolehnout, zkrátka to byla sobecká ženská, která klidně nechávala děti celé dny v péči španělsky mluvící služby.

A na osmadvacet vypadá dobře, pomyslel si. To jí taky přitíží. Barry Sindler už viděl před sebou v barvách, jak to sehraje. A Bělásek Wilson vypadal dost nespůj. Patrně věděl, kam Sindler zamíří. Možná ale, že Běláska znepokojoval jenom fakt, že se Sindler k výpovědi vůbec dostavil. On totiž v téhle fázi rozvodových jednání obvykle osobně nefiguroval, to přenechával těm tupcům ze své kanceláře. On raději trávil čas shrabováním nákladných hodin u soudu. Konečně se žena odmlčela, aby popadla dech. Sindler toho využil. "Paní Diehlová, rád bych teď tohle téma opustil a přešel k jiné otázce. Oficiálně žádáme, abyste podstoupila kompletní genetické testování v některé vážené instituci, nejlépe na Kalifornské univerzitě, a -"

Žena se prudce narovnala a zrudla ve tváři. "Ne!"

"Neukvapujte se," položil jí Bělásek chlácholivě ruku na paži. Vztekla ho odstrčila.

"Ne! V žádném případě! To odmítám!"

Úžasné. Nečekané a úžasné.

"Protože jsme předpokládali možnost, že odmítnete," pokračoval Sindler, "připravili jsme předběžnou žádost, aby soud tyto testy nařídil," podal Běláskovi dokument, "a očekáváme, že soudce nám vyjde vstříc."

"O ničem takovém jsem nikdy neslyšel," listoval Bělásek papíry. "Genetické testování ve sporu o svěření do péče..."

To už paní Diehlová byla doslova hysterická. "Ne! Ne! To neudělám! To je jeho nápad, co? Hajzl jeden! Co si to dovoluje! Čurák jeden podrazáček!"

Bělásek se na svou klientku díval nechápavě. "Paní Diehlová," řekl, "myslím, že bude nejlepší, když si o tom promluvíme -"

"Ne! O ničem si nepromluvíme! Žádné testy! To je moje poslední slovo. Ne!"

"V tom případě," pokrčil Sindler rameny, "nemáme jinou možnost než obrátit se na soud..."

"Jděte do prdele! A on taky! Všichni jděte do prdele! Žádný zasraný testy nebudou!"

Vyskočila, popadla kabelku, vyběhla z místnosti a zabouchla za sebou.

Chvilku bylo ticho. Pak se ozval Sindler: "Zapište do protokolu, že v patnáct hodin čtyřicet pět minut svědkyně opustila místnost a ukončila tak výpověď."

Začal strkat papíry do aktovky.

Bělásek Wilson řekl: "O něčem takovém jsem ještě nikdy neslyšel, Barry. Co mají genetické testy společného se svěřením dětí do péče?"

"To právě chceme těmi testy zjistit," odpověděl Sindler. "Je to úplně nová procedura, ale myslím, že se brzo začne hodně používat." Zaklapl aktovku, potřásl Běláskovi ochablou rukou a odešel z kanceláře.

KP012

Josh Winkler zavřel dveře své kanceláře a vyrazil do bufetu, když mu zazvonil telefon. Byla to jeho matka. Mluvila přívětivě, což bylo vždycky špatné znamení. "Joshi, miláčku, pověz mi, co jsi udělal se svým bratrem?"

"Jak, co jsem s ním udělal? Neudělal jsem nic. Neviděl jsem ho dva týdny, od té doby, co jsem ho vzal z vězení."

"Adam měl dneska stání," vysvětlovala. "Byl tam s ním Charles jako jeho zástupce."

"Hm..." Čekal, co bude dál. "No a?"

"Adam přišel k soudu včas, v čisté košili a kravatě, v čistém obleku, vlasy ostříhané, dokonce i boty měl vyčištěné. Prohlásil, že se cítí vinen, požádal o zařazení do programu drogové rehabilitace, řekl, že už dva týdny nic nebral, že si našel místo -"

"Cože?"

"Ano, má místo, dělá řidiče u své bývalé společnosti, a pracoval tam bez přerušení celé ty dva týdny. Charles říká, že přibral -"

"Já tomu nevěřím," vrtěl hlavou Josh.

"Já vím," řekla. "Charles taky nevěřil, ale přísahá mi, že je to všechno pravda. Adam je jako vyměněný. Prý se najednou chová jako dospělý. Je to zázrak, nemyslíš? Joshuo? Jsi tam?"

"Jsem tady," řekl po odmlce.

"Není to zázrak?"

"Jo, mami, zázrak."

"Volala jsem Adama. Má teď mobil a hned ho vzal. A říká, že jsi udělal něco, co mu pomohlo. Tak co jsi udělal?"

"Nic, mami. Jen jsme si promluvíli."

"Říkal, žeš mu dal něco genetického. Nějaký inhalátor."

Kristepane, pomyslel si. Na takovéhle věci jsou zákony. A dost tvrdé. Experimenty na lidech bez náležité žádosti, bez rozhodnutí schvalovací komise, bez respektování federálních pravidel. Joshe okamžitě vyhodí z práce. "Ne, mami, to si určitě špatně pamatuje. Byl tenkrát úplně mimo."

"Říkal něco o nějakém spreji."

"Ne, mami."

"Že vdechl nějaký sprej pro myši."

"Ne, mami."

"On to říkal."

"Ne, mami."

"Nemusíš se hned čertit," prohlásila. "Myslela jsem, že budeš mít radost. Pořád přece hledáš nějaké nové léky, Joshuo. Co by se dobře prodávaly. A co když ten sprej dokáže lidi dostat z drog? Co když to likviduje závislost?"

Joshua vrtěl hlavou. "Mami, vážně se nic nestalo."

"No dobře, nechceš mi říct pravdu, rozumím. Bylo to něco experimentálního? Bylo něco takového v tom tvém spreji?"

"Mami -"

"Protože, Joshi, já jsem o tom řekla Lois Grahamové, oni totiž jejího Erika vyhodili z Jihokaliifornské univerzity. Bere crack nebo herák nebo -"

"Mami -"

"A ona chce, abys ten sprej zkusil na něm."

Ježíši Kriste. "Mami, o tom nemůžeš mluvit."

"A Helen Sternová má dceru na práškách na spaní, nabourala se s autem a její dítě prý půjde do pěstounské péče. A Helen chce -"

"Mami, prosím! Už o tom vůbec nesmíš mluvit!"

"Zbláznil ses? Já o tom musím mluvit," namítla. "Vrátil jsi mi mého syna. Je to zázrak. Copak si to neuvědomuješ, Joshuo? Vykonal jsi zázrak. Celý svět bude mluvit o tom, co jsi dokázal - ať se ti to líbí, nebo ne."

Začínal se potit, motala se mu hlava, ale najednou se uklidnil a před očima se mu vyjasnilo. Celý svět o tom bude mluvit.

To byla samozřejmě pravda. Kdyby to dokázalo dostat lidi z drog? To by byl ten nejcennější lék za posledních deset let. Kdekdo by ho chtěl. A co kdyby uměl ještě víc? Co kdyby třeba léčil bipolární poruchu? Nebo poruchy pozornosti? Dozrávací gen ovlivňuje chování. To už přece vědí. To, že si Adam dýchnul toho aerosolu, to byl dar od Pánaboha.

A jeho další myšlenka byla: V jakém stavuje teď u ACMPD3N7 patentové řízení?

Rozhodl se vynechat oběd a vrátit se do své kanceláře.

"Mami?"

"Ano, Joshi?"

"Potřebuju, abys mi s něčím pomohla."

"Jistě, miláčku. Co potřebuješ?"

"Abys pro mě něco udělala a s nikým o tom nemluvila, nikdy."

"No, to je těžké -"

"Ano, nebo ne, mami."

"No tak dobře, miláčku."

"Říkalas, že syn Lois Grahamové je feťák a nechal studia?"

"Ano."

"Kde je teď?"

"No," odpověděla, "prý je někde tady ve městě, v nějaké příšerné barabizně poblíž kolejí -"

"Víš kde?"

"Ne, ale Lois tam za ním byla. Říkala, že je to hrůza. Je to na východní Třicáté osmé, prý nějaký starý hrázděný dům s oprýskanými modrými okenicemi. Osm nebo devět feťáků tam spí na zemi, ale můžu zavolat Lois a požádat ji -"

"Ne," zarazil ji rychle. "Nic nedělej, mami."

"Ale říkal jsi, že potřebuješ, abych ti pomohla -"

"To až později, mami. Zavolám ti tak za den za dva."

Do bloku si naškrábal:

E. Graham, východní 38. ul.

Hrazd, dům modré okenice

Sáhl po klíčkách od auta.

Rachel Allenová, která pracovala ve výdejně, řekla: "Ještě jste nevrátil jednu kyslíkovou bombu, kterou jste měl před dvěma týdny, Joshi. Ani tu zkumavku s virem, která u ní byla." Společnost měřila, kolik viru zůstalo ve vrácených zkumavkách, a tak měla aspoň zhruba představu, jak vysokou dávku krysy dostaly.

"Ano," kývl. "Já vím, ehm, pořád na to zapomínám."

"Kde je?"

"U mě v autě."

"V autě? Joshi, to je nakažlivý retrovirus."

"Jo, pro myši."

"I tak. Musí se neustále nacházet v laboratorním podtlakovém prostředí." Rachel bázírovala na pravidlech. Nikdo ji nebral vážně.

"Já vím, Rach," řekl, "ale měli jsme v rodině takový průšvih. Musel jsem svého bratra" - ztišil hlas - "vytáhnout z basy."

"Vážně?"

"Ano."

"Za co tam byl?"

Zaváhal. "Loupežné přepadení."

"Vážně?"

"Obchod s alkoholem. Máma je zničená. Ostatně já vám to donesu. Můžete mi zatím dát další?"

"Vydáváme vždycky jen jednu."

"Potřebuju ještě jednu. Prosím? Jsem pod dost velkým tlakem."

Mrholilo. Pod temnými nízkými mraky jel na východní Třicátou osmou ulici. Byla to stará část města, kterou minula moderní přestavba, probíhající na sever odsud. Domy postavené ve dvacátých a třicátých letech dvacátého století tady ještě stály. Josh projel kolem několika hrázděných domů v nejrůznějších fázích rozpadu. Jeden měl modré dveře. Žádný neměl modré okenice.

Skončil až ve skladištní oblasti, kde byly po obou stranách ulice nakládací rampy. Obrátil se a vyrazil zpátky. Jel tak pomalu, jak jen mohl, a nakonec ten dům našel. Nebylo to vlastně na Osmatřicáté, ale na rohu Osmatřicáté a Alamedy, zakrýval ho vysoký plevel a přerostlé křoví. Na chodníku před domem ležela stará matrace s rezavými šmouhami. Na trávníku se válela pneumatika z nákladáku. U chodníku stál otlučený mikrobusek Volkswagen.

Josh zaparkoval na protější straně ulice. Sledoval dům. A čekal.

KP013

Rakev vystoupala na denní světlo. Vypadala stejně, jako když byla před týdnem pohřbena, až na hroudy hlíny, které

opadávaly zespod.

"To je tak nedůstojné," povzdechla Emily Wellerová. Stála strnule vedle hrobu, doprovázená svým synem Tomem a dcerou Rachel. Lisa tu samozřejmě nebyla. Byla příčinou tohohle všeho, ale pochopitelně se neobtěžovala přijít podívat, co svému ubohému otci provedla.

Rakev se pomalu houpala ve vzduchu a hrobníci ji přitahovali na druhou stranu jámy pod dohledem nemocničního patologa, nervózního mužíka jménem Marty Roberts. Však má proč být nervózní, jestli to byl on, kdo dal Lise tu krev, aniž by to někdo povolil.

"Co se stane teď?" obrátila se Emily na svého syna. Tomovi bylo šestadvacet, na sobě měl elegantní oblek a kravatu. Vystudoval mikrobiologii a pracoval pro velkou biotechnologickou společnost v Los Angeles. Tom se povedl, stejně jako její dcera Rachel. Ta byla teď v posledním ročníku studia na Jihokaliifornské univerzitě, studovala podnikové řízení. "Odeberou Jackovi krev hned tady?"

"Oni odeberou víc než krev," odpověděl Tom.

"Jak to?" ptala se Emily.

"Víš," vysvětloval Tom, "na takovéhle genetické testy, když dojde k nějakému sporu, berou obvykle tkáň z několika typů orgánů."

"To jsem nevěděla," zachmuřila se Emily. Cítila, jak jí buší srdce, div jí nevyskočí z hrudi. Tenhle pocit nesnášela. Za chvíli už měla pocit, jako by ji někdo držel pod krkem. Bolelo to. Kousla se do rtu.

"Jsi v pořádku, mami?"

"Měla jsem si vzít ty prášky proti úzkosti."

"Potrvá to dlouho?" zeptala se Rachel.

"Ne," zavrtěl Tom hlavou, "mělo by to být jen pár minut. Patolog otevře rakev, aby si ověřil totožnost těla. Pak ho odveze do nemocnice a odebere tkáň ke genetické analýze. Zítřka nebo pozítří tělo vrátí k novému pohřbu."

"Zítřka nebo pozítří?" opakovala Emily. Popotáhla, otřela si oči.

"Chceš říct, že sem budeme muset ještě jednou? Ještě jednou Jacka pohřbít? To je všechno tak... tak..."

"Já vím, mami." Poplácal ji po paži. "Je mi líto. Ale jinak to nejde. Víš, oni si musejí ověřit - no, říká se tomu chiméra a -"

"Ne, nevysvětluj mi to," zarazila ho a mávla rukou. "Stejně bych nevěděla, o čem mluvíš."

"No dobře, mami." Vzal ji kolem ramen.

V antické mytologii byly chiméry obludy složené z částí různých zvířat. Původní Chiméra měla hlavu lva, tělo kozy a hadí ocas. Některé chiméry byly zčásti lidé, například egyptská sfinga, která měla tělo lvice, ptačí křídla a hlavu ženy. Ale skutečné lidské chiméry - tedy lidé s dvojí DNA - byly objeveny teprve nedávno. Jistá žena potřebovala transplantaci ledvin a obě její děti se nechaly testovat jako potenciální dárci. Přitom se zjistilo, že nemají stejnou DNA jako ona. Lékaři jí řekli, že děti nejsou její, a chtěli po ní, aby dokázala, že je skutečně porodila. Následovala žaloba. Po rozsáhlém zkoumání si lékaři uvědomili, že její tělo obsahuje dvojí DNA. Ve vaječnících objevili vajíčka s dvojí různou DNA. Buňky kůže na břiše měly stejnou DNA jako její děti; buňky z kůže na rameni ale ne. Byla jako mozaika. Ve všech orgánech do jednoho.

Ukázalo se, že žena byla počata jako jedno z dvojvaječných dvojčat, ale hned v časně fázi vývoje embryo její sestry splynulo s jejím. Byla tedy teď doslova sebou samou i svou sestrou - dvojčetem.

Od té doby bylo nalezeno přes padesát chimér. Vědci začínali tušit, že chimérismus není tak vzácný, jak si mysleli dřív. A kdykoli šlo o choulostivou otázku paternity, rozhodně se tahle možnost vždycky zkoumala. Bylo jistě možné, že Lisin otec byl chiméra. Ale aby to odborníci zjistili, budou potřebovat tkáň ze všech orgánů jeho těla, a nejlépe z několika míst každého orgánu.

Proto musel doktor Roberts odebrat tolik vzorků a proto se to muselo udělat v nemocnici, ne u hrobu.

Dr. Roberts zvedl víko a obrátil se k rodině stojící na protější straně hrobu. "Mohl by někdo z vás provést identifikaci, prosím?"

"Já to udělám," kývl Tom. Obešel hrob a nahlédl do rakve. Otec

vypadal překvapivě nezměněný, jen kůže byla mnohem šedivější, vlastně temně šedá, a končetiny jako by se scvrkly, zmenšily; zvlášť to bylo vidět na nohavicích kalhot.

Patolog se oficiálním tónem zeptal: "Je to váš otec, John J. Weller?"

"Ano. Je to on."

"Dobře. Děkuji."

Tom pokračoval: "Pane doktore, já vím, že máte předepsané procedury, ale... nebylo by přece jen možné odebrat ty tkáň tady... aby sem moje maminka nemusela jít ještě jednou a prožívat ještě jeden pohřeb..."

"Je mi líto," zavrtěl Marty Roberts hlavou. "Já se musím řídit zákonem. A ten žádá, abychom tělo převezli do nemocnice."

"A nedalo by se... pro jednou... ta pravidla trochu..."

"Je mi líto. Rád bych vám vyhověl, ale nemůžu."

Tom kývl a vrátil se k matce a sestře.

Matka se zeptala: "O čem jste to mluvili?"

"Jen jsem se na něco ptal."

Tom se ohlédl a viděl, že dr. Roberts je teď nakloněný nad rakví, málem půlkou těla uvnitř. Pak se patolog zprudka narovnal. Došel k Tomovi a promluvil mu do ucha tak, aby ho nikdo jiný neslyšel. "Pane Wellere, možná bychom toho

mohli vaši matku ušetřit. Jestli to zůstane jen mezi námi..."

"Samozřejmě. Takže..."

"Ano, uděláme to všechno tady. Mělo by to trvat jen chvíli. Počkejte, dojdou si pro nástroje." Odběhl k nedaleko zaparkovanému terénnímu vozu.

Emily se kousla do rtu. "Co to dělá?"

"Požádal jsem ho, aby ty testy udělal tady, mamí."

"A on souhlasil? Díky, miláčku," řekla a svého syna políbila.

"Udělá všechno, co by dělal v nemocnici?"

"Ne, ale k tomu, aby to přineslo odpovědi na tvoje otázky, by to mělo stačit."

Za dvacet minut byly všechny vzorky odebrány a vloženy do skleněných zkumavek. Ty byly zasunuty do přihrádek v kovovém chladicím boxu. Rakev se pak vrátila do hrobu, zmizela ve tmě.

"Pojďte," vybídla Emily Wellerová svoje děti, "jdeme pryč. Už sakra potřebuju panáka."

Když odjížděli, řekla Tomovi: "Mrzí mě, žeš musel tohle podstoupit. Bylo tělo chudáka Jacka už hodně rozložené?"

"Ne," zavrtil Tom hlavou, "moc ne."

"To je dobře," oddechla si Emily. "To je moc dobře."

KP014

Když Marty Roberts dojel zpátky do nemocnice Long Beach, byl celý zpocený. Za to, co udělal na hřbitově, by klidně mohl přijít o licenci. Někdo z těch hrobníků mohl zvednout telefon a zavolat na úřad okresního státního zástupce. Tam by se mohli začít divit, proč Marty porušil protokol, zvláště když celá věc hrozila žalobou. Když se odebírají tkáň přímo na místě, hrozí kontaminace. To ví každý. Na okrese by jim tudíž mohlo začít vrtat hlavou, proč to Marty udělal. A brzo by je mohlo třeba taky napadnout, jestli...

Kurva. Kurva, kurva, kurva!

Zaparkoval na parkovišti pro sanitky a utíkal podzemní chodbou na patologii. Bylo kolem oběda; nikde skoro nikdo nebyl. Řady nerezových stolů zely prázdnotou.

Raza uklízel.

"Debile," houkl na něj Marty, "chcete nás oba dva dostat do basy?"

Raza se pomalu otočil. "Co se děje?" zeptal se tiše.

"Děje se to," syčel Marty, "že jsem vám říkal, dlouhé kosti vyjímát jen v případě kremace. Ne při pohřbech do země. Při kremacích. Copak to je do prdele tak těžký pochopit?"

"No jo. Vždyť to tak dělám," namítl Raza.

"Ne, tak to teda neděláte. Protože teď zrovna jedu z exhumace, a víte, co jsem viděl, když toho chlapa vyhrabali?"

Kurevsky hubený nohy, Razo. A hubený ruce. Při pohřbu do země!"

"Ne," zavrtil hlavou Raza. "To nedělám."

"No, ale někdo ty kosti vytáhl."

Raza zamířil ke kanceláři. "Jak se ten člověk jmenoval?"

"Weller."

"Cože, zas on? To je ten chlap, co jsme ztratili ty jeho tkáň, je to tak?"

"Jo. A rodina ho exhumovala. Protože ho pohřbili do země." Raza se naklonil nad stůl a vytáhl do počítače pacientovo jméno. Podíval se na obrazovku. "No jo. Máte pravdu. Pohřeb do země. Ale já jsem to nedělal."

"Vy jste to nedělal?" opakoval nevěřícně Marty. "A kdo teda, do prdele?"

Raza pokrčil rameny. "Byl tady můj bratr, to je celé. Měl jsem ten večer schůzku."

"Váš bratr? Jaký bratr? Nikdo cizí tady přece nemá co -"

"Tolik se zas neděje, Marty," chlácholil ho Raza. "Brácha sem občas chodí. On ví, co má dělat. Pracuje v márnici v Hilldale."

Marty si otřel pot z čela. "Kristepane. Jak dlouho to už takhle děláte?"

"Asi rok."

"Rok!"

"Jenom v noci, Marty. Pozdě v noci. Má na sobě můj plášť, vypadá jako já... jsme si hrozně podobní."

"Moment," vzpomněl si na něco Marty. "Kdo dal té holce ten vzorek krve? Té Lise Wellerové?"

"No jo," pokrčil rameny Raza. "Občas udělá chybu, no."

"A občas tu dělá taky odpoledne?"

"Jen v neděli, Marty. Jenom když mám nějakou schůzku."

Marty se musel chytit desky stolu. Opřel se o ni a zhluboka dýchal. "Takže nějaký zrasanej chlápek, co ani nedělá v nemocnici, dá neoprávněně krev nějaký holce jenom proto, že si o ni řekla? Je to tak?"

"Ne nějaký zrasanej chlápek. Můj bratr."

"Kristepane."

"Říkal, že byla hezká."

"No to vysvětluje všechno."

"Ale no tak, Marty," snažil se ho uklidnit Raza. "To s tím Wel-lerem mě mrzí, fakt jo, ale to přece mohl udělat kdekdo."

Mohli ho vyhrabat na tom hřbitově a ty kosti mu odebrat. Nebo to mohli udělat hrobníci, co pro ně dělají na smlouvu.

To se přece stává každou chvilku. Ve Phoenixu byl takový případ. A v Minnesotě. A nedávno v Brooklynu."
"A všichni jsou teď v base, Razo."
"No dobře," pokrčil rameny. "To je fakt. Jenže já jsem bráchovi řekl, aby ty kosti vyndal."
"Vy jste..."
"Jo. Zrovna tu noc, co přišlo tělo toho Wellera, jsme měli naléhavý požadavek na kosti, a ten Weller měl správnou krevní skupinu. Tak co jsem mohl dělat, než tu objednávku splnit? Víte sám, že ti kostižerové můžou klidně jít jinam. Pro ně hned znamená hned. Dodávej, nebo chci pni."
Marty povzdechl. "No jo, když řeknou statim, tak se jim vyhovět musí."
"Tak vidíte."
Marty se svezl na židli a sám začal něco vytukávat do klávesnice. "No," dodal pak, "jestli jste ty dlouhé kosti vytahovali před osmi dny, jaktože tady nevidím, že byste mi převáděl prachy?"
"Nebojte, přijdou."
"Šek je na cestě?"
"No tak jsem zapomněl. O podíl nepřijdete."
"To doufám," odsekl Marty. Obrátil se k odchodu. "A odtěďka ať sem ten váš bratr kurva ani nepáchne. Rozumíte mi?"
"Jasně, Marty. Jasně."

Marty Roberts vyšel ven a vycouval autem z parkoviště pro sanitky. Zamířil do garáže, do sekce pro lékaře. Tam zastavil a dlouho seděl v autě. A přemýšlel o Razovi.

O podíl nepřijdete.

Jak to vypadalo, Raza si začínal myslet, že ten program řídí on. A Marty Roberts že pro něj pracuje. Raza rozdělával platby. Raza rozhodoval, kdo má přijít na záskok. Raza se nechoval jako zaměstnanec; začal se chovat, jako by u nich šéfoval, a to bylo nebezpečné hned z několika důvodů.

Marty s tím bude muset něco udělat.

A bude to muset udělat rychle.

Nebo bude ztráta lékařské licence jenom celkem zanedbatelný problém.

KP015

Titanová krychle, v níž sídlil BioGen Research, při západu slunce rudě žhnula a ta záře zalévala přilehlé parkoviště oranžovým světlem. Když prezident Rick Diehl vyšel z budovy, na chvilku se zastavil a nasadil si tmavé brýle a pak zamířil ke svému zbrusu novému stříbrnému Porsche Carrera SC. Miloval to auto, koupil si ho teprve před týdnem na oslavu svého nadcházejícího rozvodu -

"Kurva!"

Nevěřil vlastním očím.

"Kurva! Kurva! Kurva!"

Jeho parkovací místo bylo prázdné. Auto bylo pryč.

Ta mrcha!

Nevěděl, jak to provedla, ale to auto mu určitě sebrala ona. Nejspíš si řekla svému milenci a ten to zařídil. Koneckonců, ten nový byl obchodník s auty. Proti tenisovému trenérovi to rozhodně byl pokrok. Mrcha jedna!

Vletěl zpátky dovnitř. Bradley Gordon, šéf jeho bezpečnostní služby, stál v hale, opíral se o recepční pult a klábosil s Lisou, s tou recepční. Lisa byla hezká. Proto ji taky Rick zaměstnal.

"Zatraceně, Brade," houkl Rick Diehl, "musíme kouknout na bezpečnostní záznamy z parkoviště."

Brad se otočil. "Proč? Co se děje?"

"Někdo mi ukradl porsche."

"Ale do prdele," ulevil si Brad. "Kdy se to stalo?"

Ricka v té chvíli napadlo: Ten se na to místo nehodí. A nenapadlo ho to poprvé.

"Pusťte ty záznamy, Brade."

"No jasně, hned to bude," kývl Brad. Mrknul na Lisu a vyrazil přes bezpečnostní dveře, které se otevíraly jen na kartu, do chráněné části budovy. Rozzuřený Rick ho následoval.

U jednoho ze dvou stolů v malém proskleném velínu si nějaký kluk podrobně prohlížel vlastní dlaň. Řádky monitorů, které měl před sebou, si vůbec nevšímal.

"Jasone," ozval se Brad varovným tónem, "je tady pan Diehl."

"Kruci." Kluk se zprudka narovnal. "Pardon. Mám nějakou vyrážku. Nevěděl jsem, jestli -"

"Pan Diehl chce vidět záznamy z bezpečnostních kamer. Ze kterých kamer přesně, pane Diehle?"

Kristepane, pomyslel si Diehl. "Z parkoviště."

"Parkoviště, jasně. Jasone, začneme před osmačtyřiceti hodinami a -"

"Dneska ráno jsem tím autem přijel do práce," zarazil ho Diehl. "Jasně, v kolik to bylo?"

"Byl jsem tu v sedm."

"Jo. Jasone, vrať to na sedm dneska ráno."

Kluk poposedl. "Ehm, pane Gordone, kamery na parkovišti nefungují."

"No jo vlastně." Brad se otočil na Ricka. "Kamery na parkovišti nefungují."

"Proč?"

"To nevím jistě. Myslíme si, že je problém s kabelem."

"Jak dlouho už nejdou?"

"No-"

"Dva měsíce," odpověděl kluk.

"Dva měsíce!"

"Museli jsme objednat náhradní díly," bránil se Brad.

"Jaké díly?"

"Z Německa."

"Jaké díly?"

"To bych musel najít."

Kluka napadlo: "Můžeme na to kouknout na kameře ze střechy."

"No tak mi ukažte to," kývl Diehl.

"Tak jo. Jasone, střešní kameru."

Trvalo jim patnáct minut, než přetočili digitální záznamy a mohli je pustit normálně. Rick se díval, jak porsche přijelo.

Díval se sám na sebe, jak vystupuje a vchází dovnitř. Překvapilo ho ale, co se stalo dál. Během dvou minut se objevilo jiné auto, vyskočili z něj dva muži, rychle se vloupali do jeho auta a odjeli s ním.

"Čekali na vás," komentoval to Brad. "Nebo vás sledovali." "Vypadá to tak," kývl Rick. "Zavolejte na policii, ohlaste to a řekněte Lise, ať mě hodí domů."

Při té poslední větě Brad nervózně zamrkal.

Když Lisa vezla Ricka domů, uvažoval o tom, že Brad Gordon je sice idiot, jenže problém je v tom, že ho Rick nemůže vyhodit. Brad Gordon, šílenec do surfování, lyžování a cestování, vyléčený alkoholik a nedostudovaný vysokoškolák, byl totiž synovec Jacka Watsona, hlavního investora BioGenu. Jack Watson se o Brada odjakživa staral, vždycky dohlédl na to, aby měl zaměstnání. A Brad se znova a znova dostával do průšvihů. Dokonce se povídalo, že když dělal v GeneSystems v Palo Alto, spal s manželkou viceprezidenta; tam ho za to vyhodili, ale až po velikém kraválu, protože jeho strýček neviděl důvod, proč by Brad měl dostat padáka. Proslavil se výrokem: "Viceprezident si za to může sám." Jenže tohle? Kamery na parkovišti! A dva měsíce! Ricka napadlo, co ještě je asi s bezpečnostním systémem BioGenu v nepořádku.

Střelil pohledem po Lise, která pokojně řídila. Rick ji najal jako recepční krátce nato, co zjistil, že ho žena podvádí. Lisa měla krásný profil; mohla by být klidně modelka. Ať už ten její dokonalý nos a bradu takhle jemně vycizeloval kdokoli, byl to génus. A měla krásnou postavu, se štíhlým pasem a velmi pěkně zvětšenými řadry. Bylo jí dvacet, studovala na státní univerzitě v Crestview a teď měla prázdniny. Byla zdravě, americky sexy. Všichni chlapi ve firmě z ní byli celí pryč.

Bylo tedy překvapující, že kdykoli se spolu milovali, Lisa prostě jen ležela. Po několika minutách si snad všimla, že mu to vadí, a začala se mechanicky pohybovat a maličko oddechovat, jako by jí někdo vysvětlil, co tak lidé v posteli dělají. Občas, když měl Rick starosti a myslel na úplně jiné věci, dokonce promluvila: "Miláčku, jo, miláčku, udělej mi to, jo," jako by tím mohla věci popohnat. Bylo ale celkem zřejmé, že s ní to ani nehne.

Rick se trochu porozhlédl a zjistil, že existuje syndrom zvaný anhedonie, neschopnost cítit rozkoš. Anhedonici nejsou schopni vyjadřovat emoce, a to pro Lisu v posteli rozhodně platilo. A co bylo zajímavější, vypadalo to, že ta porucha je do jisté míry podmíněná geneticky. Zřejmě v tom hrál roli limbický systém v mozku. Je tedy možné, že tahle porucha má svůj gen. Rick byl rozhodnutý Lisu jednoho krásného dne otestovat. Jen pro zajímavost.

Ty noci, které s ní trávil, by ho ale skoro znejistěly, nebýt Gre-ty, té australské absolventky, co pracovala v mikrobiologické laboratoři. Greta byla obtlouklá, nosila brýle a vlasy měla ostříhané po chlapecku nakrátko, ale šukat uměla jako prvotřídní děvka, až byli oba zpocení a lapali po dechu. Greta křičela, svíjela se a vyla. Bylo mu pak vždycky skvěle.

Auto zastavilo před jeho novým bytem. Rick sáhl do kapsy po klíčích. Lisa se věcně zeptala: "Mám jít nahoru?"

Měla krásné modré oči s dlouhými řasami. A krásné kypré rty.

Ale co, pomyslel si. "Jasně," řekl, "pojď nahoru."

Zavolal svého právníka Barryho Sindlera a ohlásil, že mu manželka ukradla auto.

"Myslíte?" ptal se Sindler pochybovačně.

"Jo, myslím. Najala si na to nějaké chlapy. Mám je na bezpečnostním záznamu."

"Máte ji na záznamu?"

"Ne, ty chlapy. Ale stojí za tím ona."

"Tím bych si nebyl tak jistý," varoval ho Sindler. "Ženy obvykle manželovi auto zničí, ne ukradnou."

"Já vám říkám-"

"No dobře, podívám se na to. Ale teď bych s vámi potřeboval projít pár dalších věcí. Kolem rozvodu."

Lisa se na protější straně pokoje svlékala. Každý kus oblečení poskládala a položila ho na opěradlo židle. Měla na sobě růžovou podprsenku a růžové kalhotky, které sotva zakrývaly stydkou kost. Nebyly krajkové, jen z pružné látky, která hladce obepínala její hladké tělo. Sáhla si za záda, aby rozepnula podprsenku.

"To vás budu muset zavolat později," odpověděl Rick.

KP016

V džungli bylo naprosté ticho. Ani cikáda nezabzučela, ani zobo-rožec nevykřikl, ani z dálky se neozvalo štěbetání opic. Úplné ticho - a není divu, myslel si Hagar. Zavrtěl hlavou a rozhlédl se po deseti televizních štábech z celého světa, které se teď shlukly po malých skupinkách na povrchu džungle a chránily své kamery před vodou kapající z větví, zatímco pátraly pohledem v korunách stromů. Řekl jim, ať mlčí, a skutečně nikdo nepromluvil. Francouzi kouřili. Německý štáb sice také zachovával mlčení, ale kameraman neustále velitelsky luskal prsty na svého asistenta, aby udělal tohle a ono. Japonský štáb z NHK byl skutečně zticha, ale vedle nich seděl štáb CNN ze Singapur a ti si šeptali, mumlali, vyměňovali objektivy a cvakali kovovými krabicemi. Lidé z hongkongského štábu britské Sky TV dorazili v nevhodném oblečení. Právě si sundali boty a vybírali si mezi prsty pijavice. A nadávali přitom.

Beznaděj.

Hagar varoval všechny společnosti před podmínkami, jaké na Sumatře panují, a upozornil je, jak obtížné je tu točit. Doporučoval všem, aby poslali štáby zvyklé natáčet přírodovědné dokumenty a pracovat v terénu. Nikdo ho samozřejmě neposlouchal. Místo toho nahnali do Berastagi nejbližší štáb, který měli k dispozici, a výsledkem bylo, že polovina štábů uměla tak leda postávat kolem s připravenými mikrofony, jako by hodlali přepadnout ze zálohy hlavu státu.

Čekali už tři hodiny.

Mluvící orangutan se zatím neobjevil a Hagar by se vsadil, že se ani neobjeví. Zachytil pohled jednoho člena francouzského štábu a gestem mu naznačil, ať uhasí cigaretu. Francouz jen pokrčil rameny, obrátil se k Hagarovi zády a kouřil dál.

Jeden člen japonského štábu se protáhl skupinou k Hagarovi. Zašeptal: "Kdy to zvíře přijde?"

"Až bude ticho."

"Chcete říct, že dnes ne?"

Hagar rozhodil bezmocně ruce.

"Je nás moc?"

Hagar kývl.

"Třeba zítra. Přijdeme sami."

"Dobře," souhlasil Hagar.

Právě v té chvíli projela štáby vlna vzrušení, skočili po kamerách, upravili stativy a začali točit. Hagar slyšel tichý šepot v mnoha jazycích. Člověk ze Sky TV si blízko něj přidržoval mikrofon těsně u úst a polohlasem vykládal: "Stojíme hluboko v opuštěné džungli Sumatry a přímo před námi, jen přes cestu, vidíme tvora, který vyvolal zvědavost celého světa - šimpanze, který prý mluví a dokonce i nadává."

Panebože, pomyslel si Hagar. Otočil se, aby viděl, co to natáčeji. Zahlédl hnědavou srst a tmavou hlavu. Zvíře mělo zjevně sotva nějakých šedesát centimetrů a skoro okamžitě vydalo hluboký sténavý zvuk - křik makaků.

Štáby byly jako u vytržení. Mikrofony mřily na rychle prchající zvíře jako hlavně pušek. Mezi listím se ozývalo další sténání. Byla jich tu zřejmě slušná skupina.

Němci ho poznali první. "Nein, nein, nein!" Kameraman rozzlobeně odstoupil od kamery. "Es ist ein macaque."

Za chvíli už se korunami stromů přehnal směrem na sever snad deset makaků.

Jeden z Britů se obrátil na Hagara. "Tak kde je ten šimpanz?"

"Orangutan," opravil ho Hagar.

"Ale to je jedno. Kde je?" Z hlasu byla slyšet netrpělivost. "Schůzku si s ním domluvit nemůžete," pokrčil rameny Hagar. "Ale tady se obvykle vyskytuje? Ano? Nemůžeme ho navnadit na nějaké jídlo, něčím ho přivolat? Třeba nějaké zvuky samičky?"

"Ne," zavrtěl hlavou Hagar.

"Takže přilákat se nedá?"

"Nedá."

"To tu budeme prostě sedět a doufat v nejlepší?" Novinář se podíval na hodinky. "Doma to chtějí do poledne mít."

"Je mi líto," řekl Hagar, "ale jsme v džungli. Až se to stane, tak se to stane. To je přirozené."

"Jestli to mluví, tak to přirozené není," odsekl kameraman. "A já tady sakra nemůžu trčet celý den."

"Nevím, co vám na to říct," odpověděl Hagar.

"Sežeňte mi tu zasranou vopici!" zařval ten chlapík. Jeho výkřik polekal makaky v korunách, takže se rozkřičeli a rozprchli.

Hagar se rozhlédl po ostatních štábech. Francouzský kameraman to zkusil: "Snad tišeji? Všichni?"

"Jdi do prdele, ty zkurvená nádhro," vyjel na něj Brit.

"Klid, kámo." Mohutný muž z australského štábu k nim přistoupil a položil Britovi na rameno svou tlapu, ale ten se po něm ohnal a dal mu jednu do brady. Australan ho chytil za paži, zkroutil ji a vrazil jím do jeho vlastního stativu. Stativ upadl, kameraman na něj. Zbytek britského štábu se vrhl po Australanovi, tomu ovšem přišli na pomoc zase jeho kolegové a s nimi i Němci. Za chvíli se už všechny tři štáby divoce mlátily. Když přitom podrazili Francouzům stativ a shodili kameru do bláta, přidaly se i další štáby.

Hagar se na to jen nevěřičně díval.

Dneska určitě žádný orangutan nepřijde, pomyslel si.

KP017

Rick Diehl, šéf BioGenu, se oblékal v šatně sportovního klubu Bel Air. Přišel si zahrát ve čtyřech s investory, kteří by možná mohli mít zájem o BioGen. Jeden chlapík z Merrill Lynch, jeho přítel a pak ještě jeden z Citibank. Rick se snažil tvářit, jako že se vůbec nic neděje, ale ve skutečnosti mu to připadalo dost naléhavé, protože od té chvíle, co viděl svou ženu projít hotelovou halou s tím idiotem v tenisových šortkách, žil v panice. Bez Kareniny finanční podpory byl Rick vydán na milost a nemilost svému druhému hlavnímu investorovi Jacku Watsonovi. A to nebylo nic příjemného. Potřeboval další peníze.

Na golfovém hřišti, kde svítilo sluníčko a pofukoval vánek, je krmil historkami o nevidaných zázracích biotechnologie a o tom, co dokážou cytokiny vyráběné z Burnetovy buněčné kultury, kterou BioGen vlastní. Tohle je přece skvělá příležitost koupit si podíl na společnosti, která hodně rychle poroste.

Oni to tak ale neviděli. Ten od Merrill Lynch se zeptal: "Nejsou lymfokiny stejné jako cytokiny? A nedošlo po cytokinech k nějakým nevysvětleným úmrtím?"

Rick mu vysvětlil, že k několika úmrtím došlo, to ano, před pár lety, protože ti doktoři tenkrát při léčbě moc přitlačili na pilu.

Ten od Merrill Lynch pokrčil rameny. "Do lymfokinů jsem šel před pěti lety. Nevydělal jsem ani pětník."

Pak se ozval ten ze Citibank: "A co cytokinové bouře?"

Cytokinové bouře. Panebože, pomyslel si Rick. Patoval a zkazil to. "No," řekl pak, "cytokinové bouře jsou zatím jenom spekulace, teorie. Základní myšlenka je, že za určitých vzácných situací může imunitní systém reagovat přehnaně a napadnout vlastní tělo, což způsobí selhání několika orgánů naráz -"

"Nestalo se něco takového při té epidemii chřipky v roce 1918?"

"Někteří vědci to sice tvrdili, ale ti všichni pracují pro farmaceutické společnosti, které mají na trhu konkurenční produkty."

"Chcete říct, že to možná není pravda?"

"Dneska si musí člověk dávat hodně velký pozor na to, co tvrdí univerzity."

"Dokonce i o roce 1918?"

"Dezinformace můžou mít mnoho podob," shýbl se Rick pro svůj míček. "Pravda je taková, že cytokiny mají budoucnost, že jdou rychle do klinických testů a do výroby a že ze všech produktů, které jsou dnes k dispozici, nabízejí nejrychlejší návratnost. Proto jsem taky cytokiny pořídil jako svou první akvizici v BioGenu. A zrovna jsme vyhráli proces, který se týkal -"

"Nebudou se odvolávat? Já jsem slyšel, že ano."

"Rozhodnutí soudu jim vzalo všechnu bojovnost."

"Ale nedošlo už k úmrtím po genových transferech, které vyprovokovaly cytokinovou bouři? A nebylo takových případů docela hodně?"

Rick povzdychl. "Tak moc ne."

"Kolik? Padesát, sto, tak něco?"

"Přesné číslo neznám," odpověděl Rick a uvědomil si, že dnešek nebude zrovna dobrý den. A to tu s nimi musí strávit ještě nejmíň hodinu, než některý z nich natvrdo prohlásí, že jen idiot by investoval do cytokinů.

Náhle.

Když pak vyčerpaný a s pocitem porážky seděl zhrouceně v šatně, objevil se Jack Watson v zářivě bílém tenisovém oblečení, svezl se vedle něj na lavičku a zeptal se: "Tak co, užitečná hra?"

Watson byl ten poslední člověk, kterého by Rick v té chvíli chtěl vidět. "Nebyla špatná."

"Chytil se některý z nich?"

"Možná. Počkáme a uvidíme."

Watson prohlásil: "U Merrill Lynch jsou sralbotkové. Riskovat pro ně znamená tak nejvýš vyčurat se ve sprše. Na ty bych nespolehal. Co si myslíš o té záležitosti s Radial Genomics?"

"Co je s Radial Genomics?"

"Aha, tak to se ještě nerozneslo. Myslel jsem, že o tom víš."

Sehnul se a začal si rozšněrovávat boty. "Jen jsem si říkal, jestli nebudeš nervózní," pokračoval. "Neměli jste v poslední době nějakou loupež?"

"Jo. Někdo mi z parkoviště ukradl auto," kývl Diehl. "Ale já se zrovna rozvádím a teď to právě je dost na nože."

"Takže myslíš, že ti to auto ukradla manželka?"

"No jo..."

"A víš to určitě?"

"Ne." Diehl se zamračil. "Jen jsem předpokládal..."

"Tak to totiž u Radial Genomics začalo. Drobné materiální krádeže. Auto laboranta na parkovišti, kabelka v bufetu. Identifikační karta na záchodě. Nikdo tomu nepřikládal velký význam - i když ze zpětného pohledu je jasné, že někdo zkoušel jejich systém, jaké má slabiny. To pochopili až po krádeži databáze."

"Krádež databáze?" zamračil se Diehl. To byla potenciálně hodně vážná věc. U Genomics znal Charlieho Hugginse. Zavolá mu a dozví se to všechno i s podrobnostmi.

"Huggins samozřejmě nepřizná, že se něco stalo," prohlásil Watson ve stejné chvíli. "Jsou před primární emisí, má to být tuším v červnu, a to by o ty jejich akcie moc velká rvačka nebyla. Jenže pravda je taková, že jim minulý měsíc z laborek ukradli čtyři buněčné linie a padesát terabytů dat, včetně záloh, které byly uloženy mimo budovu. Dokonale profesionální práce. Byla to pro ně pořádná rána."

"No nazdar. To je mi jich líto."

"Jasně že jsem Charliemu dal kontakt na BDG, Biological Data Group. To je bezpečnostní firma. Určitě je znáš."

"BDG?" Diehl to slyšel poprvé, ale zdálo se, že by je znát měl. "Jasně že znám BDG."

"No. Dělalí bezpečnostní systém pro Genentech, Wyeth, Bio-Syn a kdoví koho ještě. Z jejich klientů o tom samozřejmě nikdo mluvit nebude, ale když má člověk problémy, je BDG nepochybně to nejlepší, co můžeš mít. Přijdou, analyzují bezpečnostní systém, identifikují slabé stránky a všechny díry v síti prostě uzavřou. Tiše, rychle a diskrétně."

Diehl si pomyslel, že jediný problém, který má s bezpečností on, je synovec Jacka Watsona. Nahlas ale řekl: "Možná bych si měl s nimi promluvit."

Tak se stalo, že se Rick Diehl ocitl v restauraci naproti elegantní blondýnce v tmavém kostýmu. Představila se jako Jacqueline Maurerová. Měla krátké vlasy a rázné chování. Pevně mu stiskla ruku a podala mu svou vizitku. Nemohlo jí být víc než třicet. Měla pevné tělo gymnastky. Při řeči se mu dívala do očí a mluvila bez okolků.

Rick se podíval na její vizitku. Byl na ní modrý nápis BDG a pod ním drobným písmem její jméno a telefonní číslo. Nic víc. Zeptal se: "Kde má BDG kanceláře?"

"V mnoha městech po celém světě."

"A vy?"

"Já mám teď právě základnu v San Francisku. Předtím jsem byla v Curychu."

Poslouchal její přízvuk. Původně ho považoval za francouzský, ale patrně byl spíš německý. "Vy jste z Curychu?"

"Ne. Narodila jsem se v Tokiu. Otec byl diplomat. V dětství jsem hodně cestovala. Studovala jsem v Paříži a Cambridgi. Nejdřív jsem pracovala pro Crédit Lyonnais v Hongkongu, protože mluvím mandarínskou i kantonskou čínštinou. Potom jsem přešla k Lombard Odier do Ženevy. Soukromá banka." Přišel číšník. Objednala si minerálku, značku, kterou neznal.

"Co to je?" zeptal se.

"Je norská. Moc dobrá."

Objednal si totéž.

"A jak jste se dostala k BDG?" zeptal se.

"Před dvěma lety. V Curychu."

"Za jakých okolností?" vyptával se dál Rick.

"Je mi líto, ale to vám říct nemůžu. Jistá společnost měla problém a povolala BDG, aby ho vyřešila. Mě požádali o pomoc v nějakých technických otázkách. Pak jsem k nim nastoupila."

"Nějaká společnost v Curychu měla problém?"

Usmála se. "Je mi líto."

"Pro jaké společnosti jste pracovala, co jste nastoupila k BDG?" "To nemohu říct."

Rick se zamračil. Pomyslel si, že to je skutečně prazvláštní pohovor, když mu nic neřekne.

"Víte jistě," pokračovala, "že loupeže dat jsou globální problém."

Postihují společnosti na celém světě. Odhadované ztráty jsou jeden bilion eur ročně. Žádná společnost si samozřejmě nepřeje, aby se o jejich problémech vědělo. Takže respektujeme soukromí svých klientů."

"A co mi vlastně můžete říct?" zeptal se Rick.

"Vzpomeňte si na kteroukoli velkou bankovní, vědeckou nebo farmaceutickou firmu. Pravděpodobně jsme pro ně pracovali."

"Velmi diskrétně."

"Stejně, jako budeme diskrétní ve vašem případě. Do vaší společnosti pošleme jen tři lidi, a to včetně mě. Budeme vystupovat jako účetní, kteří provádějí hloubkovou prověrku pro potenciálního investora. Strávíme týden zkoumáním stavu firmy a pak vám podáme hlášení."

Mluvila velice jasně a velice zpříma. Snažil se soustředit na to, co říká, ale její krása ho rozptylovala. Neudělala ani to nejmenší sexuální gesto - ani pohled, ani pohyb těla, ani dotek - a přitom byla neuvěřitelně přitažlivá. Podprsenku neměla, to viděl, pevná prsa pod hedvábnou halenkou...

"Pane Diehle?" řekla. Upřeně se na něj dívala. Nejspíš se koukal do prázdna.

"Omlouvám se." Zatřepal hlavou. "Mám zrovna dost těžké období..."

"O vašich osobních stresech víme," kývla. "A také o vašich bezpečnostních problémech. Myslím ty aspekty vaší bezpečnosti, které souvisejí s firemní politikou."

"Ano," kývl. "Máme šéfa ochranky, jmenuje se Bradley -"

"Toho je potřeba okamžitě vyměnit," prohlásila.

"Já vím," řekl, "ale jeho strýc -"

"To všechno nechte na nás," usmála se. Znova se objevil číšník a ona si objednala oběd.

* * *

Jak rozhovor pokračoval, přitahovala ho víc a víc. Jacqueline Maurerová v sobě měla něco exotického a přitom se chovala rezervovaně,

což na něj působilo jako výzva. Nebylo těžké se rozhodnout, zda ji najme. Chtěl ji zase vidět.

Když dojedli, vyšli ven. Pevně mu stiskla ruku.

"Kdy začnete?" zeptal se.

"Okamžitě. Ještě dnes, jestli chcete."

"Ano, dobře," kývl.

"Výborně. Přijdeme k vám na ústředí za čtyři dny."

"Ne dnes?"

"Kdepak. Začneme hned dnes, ale nejdřív musíme vyřešit problém vaší firemní politiky. Pak přijdeme."

Přijela černá limuzína, zastavila a řidič vystoupil, aby jí otevřel dveře.

"A mimochodem," řekla, "vaše porsche se našlo v Houstonu. A jsme si jistí, že ho vaše manželka nevzala." Usedla do limuzíny, sukně jí přitom vyjela nahoru. Nestáhla ji. Zamávala mu a řidič za ní zavřel.

Když auto odjíždělo, Rick si uvědomil, že nemůže popadnout dech.

KP018

Brad Gordon věděl, že je to pro něj jen takový odpočinek, jenže komukoli jinému by to těžko vysvětloval. Svobodný chlap musí být dneska opatrný. Proto taky kdykoli se usadil na tribuně školního stadionu, měl s sebou mobil a palmtop. Předstíral, že posílá esemesky a mluví do telefonu jako náležitě zaměstnaný rodič. Nebo možná strýček. A taky tam nechodil denně, jen jednou dvakrát za týden během fotbalové sezony. Když neměl nic jiného na práci.

Dívky pobíhající po hřišti v šortkách a podkolenkách vypadaly v odpoledním slunci půvabně. Byly ze sedmého ročníku - nohy jako hřibata, náznaky prsou, které se ještě při běhu skoro nehoupaly. Některé sice už měly pěkné balony a pořádně vyvinutý zadek, ale většina si jich ještě zachovala dětskou roztomilost. Ještě to nebyly ženy, ale také už ne holčičky. Byly nevinné, přinejmenším na chvíli.

Brad se usadil na obvyklém místě, asi v polovině tribuny a trochu s odstupem, jako kdyby se držel od ostatních stranou, aby měl klid na soukromé pracovní hovory. Kývnutím pozdravil ostatní pravidelné návštěvníky, prarodiče a hispánské služky, vytáhl palmtop a na klín si položil mobil. Vzal elektronické pero a začal ťukat do palmtopu, jako by byl příliš zaměstnaný, než aby se díval po dívkách.

"Promiňte."

Vzhlédl. Vedle něj seděla Asiátka. Nikdy ji ještě neviděl, ale byla hezká. Mohlo jí být tak osmnáct.

"Strašně se omlouvám," řekla, "ale potřebuju zavolat Emily-ným rodičům" - kývla hlavou k jedné z dívek na hřišti - "a došla mi baterie. Nemohla bych si půjčit váš telefon? Jen na minutku?"

"Jasně," řekl a podal jí telefon.

"Je to jenom místní hovor."

"To je v pořádku."

Volala skutečně krátce, něco o tom, že se hraje už třetí čtvrtina a že si pro ni můžou za chvíli přijet. Předstíral, že neposlouchá. Podala mu telefon, dotkla se ho přitom rukou. "Děkuju."

"Není zač."

"Ještě jsem vás nikdy na zápase neviděla," řekla. "Chodíte sem často?"

"Ne tak často, jak bych chtěl. Moc práce." Brad ukázal na hřiště. "Která je Emily?"

"Střední útočnice." Ukázala na černou dívku na druhé straně hřiště.

"Já jsem její kamarádka Kelly." Napřáhla k němu ruku.

"Brad," představil se.

"Těší mě, Brade. A s kým jste tady vy?"

"Ale moje neteř je dneska u zubaře," mávl rukou. "Dozvěděl jsem se to, teprve když jsem dojel sem." Pokrčil rameny.

"Fajn strejda. Musí mít radost, že sem chodíte. Ale nepřipadáte mi dost starý na to, abyste mohl být něčí strejda."

Usmál se. Kdovíproč byl nervózní. Kelly seděla hodně blízko u něj, stehnem se ho skoro dotýkala. Nemohl použít ani palmtop, ani mobil. Nikdo nikdy ještě neseděl takhle blízko.

"Já mám hrozně staré rodiče," postěžovala si Kelly. "Tátovi bylo padesát, když jsem se narodila." Zadívala se na hřiště.

"Proto mám asi taky ráda starší mužské."

Kolik jí asi je? přemýšlel v duchu, ale nemohl přijít na způsob, jak se jí na to zeptat, aniž by to bylo nápadné.

Zvedla ruce, doširoka roztáhla prsty a zadívala se na ně. "Zrovna jsem byla na manikúře," řekla. "Líbí se vám ta barva?"

"Ano. Moc hezká."

"Táta to nesnáší, když si nechávám dělat nehty. Myslí si, že vypadám moc dospělá. Ale podle mě je to dobrá barva.

Žhavá láska. Tak se ten odstín jmenuje."

"Ano..."

"Ostatně všechny holky si nechávají dělat nehty. Taky co je na tom, ne? Nechávala jsem si je dělat už v sedmém ročníku. A kromě toho mám po maturitě."

"Vy už jste maturovala?"

"Jo. Loni." Otevřela kabelku a něco v ní hledala. Kromě rtěnky, klíčků od auta, iPodu a kosmetické taštičky si všiml ještě dvou tří jointů zabalených v igelitu a několika barevných kondomů, jejichž průhledné obaly chrastily, jak je postrkovala.

Odvrátil pohled. "Takže teď jste na vysoké?"

"Ne," zavrtěla hlavou. "Udělala jsem si rok volno." Usmála se na něj. "Neměla jsem moc dobré známky. Málo práce, hodně zábavy." Vytáhla malou plastovou láhev pomerančového džusu. "Nemáte vodku?"

"U sebe ne," odpověděl překvapeně.

"Gin?"

"Ehm, ne..."

"Ale můžete něco opatřit, ne?" Usmála se na něj. "Asi bych mohl," připustil.

"Slibuju, že vám to splatím," dodala ještě, stále s úsměvem. A tak to začalo.

Ze hřiště odešli každý zvlášť, několik minut po sobě. Bradley šel první a čekal v autě na parkovišti. Díval se, jak k němu kráčí. Měla na sobě žabky, krátkou sukni a krajkové tílko, které se zdálo vhodné spíš do postele. Ale všechny holky se dneska oblékají takhle. Veliká taška jí při chůzi narážela do boku. Zapálila si a pak nasedla do svého auta. Měla černý mustang. Zamávala na něj.

Nastartoval, vyjel a ona ho následovala.

Nedělel si přehnaně naděje, napomínal sám sebe. Pravda ovšem byla taková, že už se stalo.

KP019

Marilee Hunterová, pedantická vedoucí genetické laboratoře nemocnice v Long Beach, se ráda poslouchala. Marty Roberts se ze všech sil snažil vypadat, jako by ho to zajímalo. Marilee se obvykle chovala upjatě a nedůtklivě, nic jí nedělalo větší radost, než když někoho z nemocničního personálu přistihla při chybě. Zavolala Martymu a sdělila mu, že s ním potřebuje mluvit, a to hned.

"Opravte mě, jestli se v něčem zásadním pletu," prohlásila. "Dcera pana Wellera si nechala udělat posmrtný test otcovství, který ukázal, že nemá s otcem společnou DNA. Vdova ovšem trvá na tom, že Weller je otcem, a žádá další testy. Vy mi dodáte vzorky krve, sleziny, jater, ledviny a varlat, ačkoli všechny byly ovlivněné látkami, kterými tělo napustili při přípravě k pohřbu. Předpokládám, že hledáte chiméru."

"Ano. Nebo chybu v původním testu," odpověděl Marty. "Nevíme, kam dcera tu krev dala testovat."

"U testů otcovství je nezanedbatelné procento omylů," připustila Marilee. "Zvlášť u těch, které nabízejí firmy přes internet. Moje laboratoř chyby nedělá. Prověříme všechny ty tkáně, Marty - jakmile dodáte buňky ústní sliznice té dcery."

"No jistě, jistě." Na to docela zapomněl. Potřebovali prověřit ještě buňky té dcery, aby porovnali DNA. "Je možné, že nebude spolupracovat."

"V tom případě," prohlásila Marilee, "otestujeme syna a tu druhou dceru. Ale uvědomujete si, že ty testy tkání budou nějaký čas trvat. Možná týdny."

"Ano, samozřejmě."

Marilee otevřela Wellerovu kartu, na které bylo razítko ZEMŘEL. Zalistrovala stránkami. "Ale než budou ty testy hotové - trochu si lámu hlavu nad tím původním ohledáním."

Marty prudce vzhledl: "Co je s ním?"

"Tady je záznam, že jste provedli test na jedy a že vyšel negativně."

"Ten děláme při všech automobilových nehodách. Je to běžná praxe."

"Hmmm," stiskla Hunterová rty. "Jenže my jsme v naší laboratoři ten test opakovali. A výsledek negativní není."

"Ano?" podivil se ovládaným hlasem. Myslel si přitom: Co zase je do prdele tohle?

"Je dost obtížné udělat kompletní testy na přítomnost jedů po všech těch konzervantech, kterými ho napustili před pohřbem ale s tím si umíme poradit. A zjistili jsme, že zesnulý pan Weller měl zvýšenou nitrobenzickou hladinu vápníku a hořčíku..."

No nazdar, pomyslel si Marty.

..., a v játrech také výrazně zvýšenou hladinu alkoholdehydro- genázy, což znamená, že v době nehody měl vysokou hladinu alkoholu v krvi..."

Marty v duchu kvílel. Kdo dělal ten původní test? Poslal to kurva vůbec ten Raza, nebo jen říkal, že to poslal?

..., a konečně," pokračovala Marilee, "jsme našli stopová množství kyseliny etakrynové."

"Kyseliny etakrynové?" opakoval Marty a vrtěl hlavou. "To přece vůbec nedává smysl. To je orální diuretikum."

"Správně."

"Tomu chlapovi bylo šestačtyřicet. Utrpěl hodně těžká zranění, ale i tak bylo vidět, že byl ve fantastické fyzické formě - jako by dělal kulturistiku nebo tak. A kulturisti takovéhle léky berou. Jestli bral nějaké orální diuretikum, mohlo to mít tenhle důvod."

"Vy předpokládáte, že věděl, že to bere," namítla Hunterová. "Ale možná to nevěděl."

"Vy myslíte, že ho někdo otrávil?" divil se Marty.

Pokrčila rameny. "Mezi toxické reakce patří šok, hypotenze a bezvědomí. Mohlo to přispět k jeho smrti."

"Nevím, jak byste to chtěla prokazovat."

"Vy jste dělal ohledání," připomněla mu a přežijďela prstem po tabulce s údaji.

"To ano. Weller byl hrozně pomlácený. Rozdrcená tvář a hrudník, protržený osrdečník, zlomenina kyčle a stehenní kosti. Airbag se mu nenafoukl."

"Auto předpokládám prověřovali?"

Marty povzddechl. "Na to se ptejte policajtů. To není moje práce."

"Mělo se prověřit."

"Koukejte," rozhodil Marty rukama, "byla to havárka jednoho auta. Viděli to svědkové. Ten člověk není ani opilý, ani v bezvědomí. Vjede rovnou do sloupu dálničního mostu v rychlosti skoro sto padesát kilometrů za hodinu. Skoro všechny havárky jednoho auta jsou sebevraždy. Není divu, že nejdřív vyřadil airbag."

"Ale neprověřili jste to, Marty."

"Ne. Neměli jsme důvod. Test na jedy vyšel negativně a hladiny elektrolytů byly v podstatě normální, když vezmeme v úvahu jeho zranění a dobu smrti."

"Jenže ony normální nebyly, Marty."

"Naše testy tak vyšly."

"Hmm," zamručela. "A víte jistě, že se ty testy skutečně dělaly?"

A v té chvíli začal Marty Roberts vážně přemýšlet o Razovi. Raza říkal, že tenkrát v noci dostali spěšnou objednávku z kostní banky. Raza ji chtěl uspokojit. Takže Raza samozřejmě nestál o to, aby Wellerovo tělo leželo čtyři nebo šest dní v boxu, než se analyzují abnormální výsledky toxikologických testů.

"Budu to muset prověřit a přesvědčit se, že se ty testy skutečně dělaly," prohlásil Marty.

"To bychom myslím měli," kývla Marilee. "Podle nemocničních záznamů syn toho zemřelého pracuje pro biotechnologickou společnost a manželka v ordinaci dětského lékaře. Předpokládám, že oba mají přístup k chemikáliím. V téhle chvíli si nemůžeme být jistí, že pan Weller nebyl otrávený."

"Možné to je," pokrčil rameny, "ale nepravděpodobné."

Zmrazila ho pohledem.

"Já se do toho hned pustím," ujistil ji Marty Roberts.

Když se vracel do laboratoře, pokoušel se rozhodnout, co s Razou. Ten člověk byl chodící hrozba. Marty si teď byl jistý, že Raza ten toxikologický test vůbec dělat nenechal, a to znamenalo, že zpráva z laboratoře byla padělaná. Buď ji Raza padělal sám, oxerovoval jinou zprávu a jen změnil jméno, nebo měl v laboratoři komplice, který mu ji zfalšoval.

Nejspíš to druhé. Bože dobrý, ještě další člověk je v tom všem zapletený!

A paní Akurátní teď ještě začíná stíhat zločince jen kvůli tomu, že se našly stopy etakrynové kyseliny. Etakrynová kyselina! Jestli byl John J. Weller skutečně zavražděn, tak to byl ohromně chytrý výběr, to musel Marty připustit. Ten chlápek byl zřejmě pyšný na svoje tělo a ve svém věku musel trávit několik hodin denně v posilovně. A nejspíš taky bral tunu potravinových doplňků a jiných sraček. Bude se tedy těžko dokazovat, že si to diuretikum nevzal sám.

Těžko. Ale nemožné to není... Kyselina etakrynová je na předpis. Někde musejí být nějaké záznamy. A i když to od někoho dostal, třeba od kolegy v posilovně nebo z nějaké webové stránky v Austrálii, bude to trvat celé dny, než se všechno ověří. A nepotrvá dlouho, než se někdo další rozhodne tělo si prohlédnout a zjistí, že v pažích a nohou nemá kosti.

Kurva.

Zasranej Raza!

Marty začal o tom šestačtyřicetiletém kulturistovi přemýšlet. Když chlap v tomhle věku - děti už jsou dospělé - dře v posilovně, aby si udržel takovéhle tělo, tak to má jen dva důvody: buď je gay, nebo má milenku. Tak nebo tak nespí se svou ženou. A co ona na to? Naštve se?

Nejspíš jo. Dost na to, aby vysportovaného manželka otráвила? Vyloučit se to nedá. Lidi už zabili manželku nebo manžela pro menší věci. Marty si uvědomil, že intenzivně přemýšlí o paní Wellerové a vybavuje si všechno, co se stalo při exhumaci. Úplně to v duchu viděl: usazená vdova, která se opírá o svého vysokého syna, zatímco svědomitá dcera stojí po jejím druhém boku a podává jí papírové kapesníčky. Dojemná scéna.

Až na to...

Jen se ta rakev vynořila nad zem, Emily Wellerová znervózňela. Najednou chtěla truchlící vdova všechno honem honem. Nevozte tělo do nemocnice. Neodebírejte moc vzorků tkání. Žena, která se dožadovala důkladné analýzy DNA, si to najednou rozmyslela. Proč asi, uvažoval.

Napadala ho jen jediná možná odpověď: paní Wellerová chtěla

test otcovství, ale netušila, že tělo převezou zpátky do nemocnice na vyšetření. Netušila, že budou odebírat vzorky z několika orgánů. Myslela si, že prostě jen vezmou vzorek krve, vrátí tělo do země a jedeme domů.

Co bylo nadto, paní Wellerovou zjevně znervózňovalo.

Možná tu přece jen je naděje.

Šel do své kanceláře a zavřel za sebou. Potřeboval zavolat paní Wellerové. Byl to choulostivý hovor. V nemocnici bude záznam o datu a čase hovoru. Takže proč jí volá? Zachmuřil čelo.

Ale jistě: Protože potřebuje od ní a od jejích dětí vzorky DNA.

Fajn, to by šlo. Ale proč ty vzorky neodebral hned na hřbitově? Stačilo přece udělat stěry z vnitřní strany tváří. Trvalo by to jen chvíli.

Odpověď: Protože si myslel, že laboratoř paní Akurátní to už udělala.

Marty o tom uvažoval. Obracel to v hlavě ze všech stran. Neviděl na tom nic špatného. Opravdu měl naprosto regulérní důvod ji volat.

Zvedl telefon a vytočil číslo.

"Paní Wellerová, tady doktor Roberts z nemocnice Long Beach. Marty Roberts."

"Ano, pane doktore." Pauza. "Je všechno v pořádku?"

"Ano, paní Wellerová. Jen se s vámi chci domluvit, na kdy vás a vaše děti můžu objednat k odběru krve a buněk ústní sliznice. Kvůli testu DNA."

"Na tom už jsme byli. U té paní z laboratoře."

"Aha! Myslíte doktorku Hunterovou? Tak to se omlouvám, to jsem nevěděl."

Další pauza. Pak se Emily zeptala: "Děláte teď, ehm, ty Jacko-vy testy?"

"Ano. Některé testy děláme přímo tady a některé se dělají v laboratoři."

"A už jste něco zjistili? Totiž, chci vědět, jestli je všechno, jak má být?"

Marty ji poslouchal a usmál se. Ta se neptá na otcovství. Ta má obavy z něčeho jiného, co by mohli zjistit. "No, tedy, paní Wellerová..."

"Ano?"

"Objevila se jedna drobná komplikace. Nic důležitého."

"Jaká komplikace?"

"Genetická laboratoř našla v tkáních pana Wellera stopy neobvyklé chemické látky. Nejspíš je to jen chyba laboratoře, nějaká kontaminace."

"Jaké chemické látky?"

"Zmírňuji se o tom jen proto, že vím, že jste si přála, aby se váš manžel dočkal nerušeného posledního odpočinku co nejdříve."

"To je pravda. Chci, aby měl klid," souhlasila.

"Já bych samozřejmě hrozně nerad, aby se jeho poslední odpočinek odkládal o celé dny nebo snad týdny," pokračoval Marty, "než by se vyjasnily všechny otázky kolem té chemikálie a toho, jak se ocitla v jeho těle. Protože i pokud to je chyba laboratoře, od téhle chvíle se už musíme řídit nařízením zákona, paní Wellerová. Já bych vám dokonce neměl ani telefonovat. Ale... no, řekněme, že cítím určitou zodpovědnost. Jak jsem říkal, hrozně nerad bych viděl, aby se poslední odpočinek vašeho manžela odkládal kvůli něčemu takovému, jako je šetření před koronerem."

"Rozumím," řekla.

"Samozřejmě bych vám nikdy neradil, abyste jednala jinak než podle zákona, paní Wellerová. Ale cítil jsem, že vyzvednutí ostatků vašeho manžela byl pro vás citově vyčerpávající zážitek..."

"Ano... ano..."

"A kdybyste si nepřála podstoupit další citový ořes při novém pohřbení - nemluvě už o nákladech -, mohla byste zvolit emocionálně méně náročné řešení. A také méně nákladné, kdyby byl třeba problém s penězi... Máte právo nechat tělo zpopelnit."

"To jsem si neuvědomila," podotkla.

"Jistě jste si nepředstavovala, že vyjmutí těla vašeho manžela z hrobu pro vás bude tak bolestné."

"To ne."

"Můžete se rozhodnout, že to už nechcete znova podstoupit."

"Přesně tak to cítím," potvrdila.

To bych se vsadil, že ano, myslel si Marty. "Samozřejmě kdybyste věděla, že dojde k vyšetřování, nesměla byste manželovo tělo zpopelnit. A já bych vám něco takového rozhodně nenavrhl. Ale můžete se pro kremaci rozhodnout sama, ze svých vlastních důvodů. A kdyby k tomu došlo brzo - řekněme ještě dnes, nebo zítra ráno -, to by byla prostě smůla. Tělo bylo bohužel zpopelněno dřív, než bylo nařízeno vyšetřování."

"Rozumím."

"Už musím končit," dodal.

"Vážím si toho, že jste si našel čas a zavolal mi," řekla. "Potřeboval jste ještě něco?"

"Ne, to je všechno," odpovídal Marty. "Děkuju vám, paní Wellerová."

"Není zač, pane doktore."

Cvak.

Marty Roberts se rozvalil v křesle. Líbilo se mu, jak hovor probíhal. Moc se mu to líbilo.

Ted' už bylo potřeba udělat jen jednu věc.

"Laboratoř, čtvrté patro. U telefonu Jennie."

"Jennie, tady doktor Roberts z patologie. Potřebuju, abyste mi ověřila výsledek jednoho laboratorního vyšetření."

"Statim, pane doktore?"

"Ne, to je starý test. Toxikologický rozbor nařízený před osmi dny. Pacient se jmenuje Weller." Přečetl pořadové číslo. Chvilku bylo ticho. Slyšel cvakání kláves. "John J. Weller? Běloch, muž, čtyřicet šest let?"

"Ano."

"Dělali jsme kompletní testy v neděli osmého května ve tři třicet ráno. Toxikologický screening a, ehm, ještě devět dalších testů."

"A ten vzorek krve jste zachovali?"

"Ano, určitě ano. Dneska všechny tkáně schováváme."

"Ověřila byste mi to?"

"Pane doktore, dneska si necháváme všechno. Dokonce i ty testovací proužky z patiček novorozenců. Jsou to zákonem vyžadované testy na fenylketonurii, ale schováváme si je tak jako tak. Zachováváme pupečnickovou krev. Zachováváme placentu. Zachováváme chirurgicky odňaté tkáně. Zachováváme úplně všechno -"

"Já to chápu, ale byla byste tak hodná a zkontrolovala to?"

"Vídím to zaznamenané tady na obrazovce před sebou," prohlásila. "Zmražený vzorek máme v boxu B-7. Na konci měsíce se převezde do externího skladu."

"Je mi líto," nedal se Marty, "ale tady jde o případ, který může mít právní důsledky. Byla byste tak hodná a mohla se fyzicky přesvědčit, že ten vzorek je skutečně tam, kde být má?"

"Samozřejmě. Někoho tam pošlu a zavolám vám zpátky."

"Děkuju, Jennie."

Zavěsil a znovu se uvelebil v křesle. Přes skleněnou stěnu viděl, jak Raza drhne ocelový stůl a připravuje ho na příští pitvu. Raza vždycky čistil důkladně. To mu Marty musel přiznat: důkladný byl. Dbal na detaily.

To ale znamenalo, že by klidně mohl změnit i nemocniční databázi tak, aby v ní bylo registrováno uložení neexistujícího vzorku. Buď to udělal sám, nebo to někdo udělal pro něj.

Telefon zazvonil. "Doktor Roberts? Tady Jennie."

"Ano, Jennie?"

"Je mi líto, ale ukvapila jsem se. Ten Wellerův vzorek je třicet kubíků žilní krve, zmrazených. Ale v B-7 není; vypadá, to, že ho někdo někam založil. Nechala jsem ho hledat. Upozorním vás, jakmile se najde. Potřeboval jste ještě něco?"

"Ne," zavrtěl Marty hlavou. "Děkuju mockrát, Jennie."

KP020

No konečně!

Ellis Levine našel svou matku v prvním patře obchodu Polo Ralph Lauren na rohu Madison a Dvaasedmdesáté, zrovna když vycházela z kabiny. Na sobě měla bílé lněné kalhoty a barevný zavinovací top. Postavila se před zrcadlo a otáčela se, aby na sebe viděla z různých stran. Pak si ho všimla.

"Ahoj, miláčku," řekla. "Co myslíš, jde to?"

"Mami," řekl, "co tady děláš?"

"Kupuju si oblečení na zábavní plavbu, miláčku."

"Ale ty na žádnou plavbu nejedeš," namítl Ellis.

"Ale ano," usmála se matka. "Jezdíme přece každý rok. Líbí se ti ty záložky na kalhotách?"

"Mami..."

Zamračila se a nepřítomně si načechrala bílé vlasy. "Tím topem si nejsem jistá," prohlásila. "Nevypadám v něm jako ovocný salát?"

"Musíme si promluvit," prohlásil Ellis.

"Dobře. Máš čas na oběd?"

"Ne, mami. Musím se vrátit do kanceláře." Ellis byl účetním v reklamní agentuře. Vyběhl z kanceláře a hnál se do města, protože ho naléhavě volal jeho bratr.

Došel až ke své matce a řekl tiše: "Mami, teď si nemůžeš dovolit nakupovat."

"Ale neblázni, miláčku."

"Mami, přece jsme si to všechno řekli..." Ellis a jeho dva bratři se minulý víkend sešli s rodiči. Obtížná a bolestná schůzka proběhla v domě ve Scarsdale. Oběma bylo kolem šedesáti let. Bratři s nimi probírali jejich finance.

"To nemůžeš myslet vážně," pokárala ho teď.

"Ale myslím." Stíkl jí paži.

"Ellisi Jacobe Levine," prohlásila, "chováš se nevhodně."

"Mami, táta přišel o práci."

"To vím, ale máme přece dost -"

"A jeho penzijní fond vytunelovali."

"To je jen dočasné."

"Ne, mami, to není dočasné."

"Ale vždycky jsme měli spoustu -"

"Už nemáte. Nemáte. Už ne."

Zamračila se na něj. "Promluvili jsme si s tatínkem, když vy jste odešli. Říkal, že bude všechno v pořádku. A ty řeči o prodeji domu a jaguára! To je všechno směšné."

"To říkal táta?"

"To tedy říkal."

Ellis si povzdechl. "Nechtěl, aby sis dělala starosti."

"Já si je nedělám. A toho jaguára miluje. Každý rok si kupoval nového, už od té doby, co jste byli úplně malí."

Prodavači na ně se zájmem hleděli. Ellis odvedl matku stranou. "Mami, situace se změnila."

"Ale prosím tě."

Ellis odvrátil pohled. Nedokázal se matce podívat do očí. Celý život k rodičům vzhlížel: byli úspěšní, solidní a spolehliví. On i jeho bratři byli občas dole a občas nahoře - jeho starší bratr byl dokonce už rozvedený -, ale jeho rodiče byli z předchozí generace, a ta byla stabilní. Dalo se na ně spolehnout.

Dokonce i když otec přišel o práci, nikdo si s tím nelámал hlavu. Byla sice pravda, že ve svém věku neměl šanci dostat jinou. Měli ale investice, akcie, nemovitosti v Montaně a v Karibiku, štědrrou penzi. Nebyl důvod ke starostem. Jeho rodiče nezměnili životní styl. Dál zvali hosty, cestovali, utráceli.

Jenže teď on a jeho bratři platili hypotéku ve Scarsdale. A pokoušeli se prodat byt v Charlottě Amalie a dům ve Vailu.

"Mami," řekl, "já mám dvě děti ve školce. Jeff má jedno v první třídě. Víš ty, co stojí soukromá škola ve městě? Aaron platí alimony. Máme svoje vlastní životy. Nemůžeme platit ty vaše."

"Za mě ani za svého otce nic neplatíte" utrhla se na něj.

"Ale platíme, mami. A já ti říkám, že si ty šaty koupit nemůžeš. Prosím. Vrať se tam a sundej to."

K jeho hrůze si náhle zakryla tvář dlaněmi a rozplakala se. "Já mám strašný strach," řekla. "Co s námi bude?" Celé její tělo se otřásalo. Objal ji kolem ramen.

"To bude dobré," chlácholil ji tiše. "Běž se obléknout. Vezmu tě na oběd."

"Ale vždyť nemáš čas." Ted' už jen vzlykala. "Sám jsi to říkal." Carlyle. To bude dobré."

Popotáhla a otřela si oči. Zamířila zpět do kabiny, hlavu hrdě vztyčenou. Ellis vytáhl mobil a zavolal do kanceláře, že se zdrží.

"To nic. Dáme si oběd, mami. Půjdem do

KP021

Ve Washingtonu se konala pravidelná modlitební snídaneň pro kongresmany. Tentokrát se měla zabývat otázkami biotechnologie. Dr. Robert Bellarmino netrpělivě čekal, až skončí úvod, jímž ho kongresman Henry Waters představoval. Řečník proslulý svou rozvlácností ale kázal dál. "Doktora Bellarmina všichni známe," vykládal, "jako lékaře, který má svědomí, jako muže vědy, ale zároveň i muže víry, zásadového muže ve věku sobeckých zájmů, muže poctivého a čestného v hédonistické době, kdy všechno je povoleno, zvláště na MTV. Doktor Bellarmino není jen ředitelem Národního zdravotního institutu, ale také laickým kazatelem při baptistickém kostele Thomase Fielda v Houstonu a autorem Bodů zlomu, knihy o duchovním prozření ke slovu našeho Pána Ježíše Krista. A vím - no, už se na mě významně dívá, protože za hodinu musí být na slyšení v Kongresu, a tak mi tedy dovoluňte předat slovo muži víry a vědy, doktoru Robertu A. Bellarminovi."

Bellarmino, hezký a sebejistý, přistoupil k řečnickému pultu. Téma jeho řeči podle tištěného programu znělo: "Boží plán pro lidstvo v genetické vědě."

"Děkuji panu kongresmanovi Watersovi, a děkuji vám všem, že jste dnes přišli. Někteří z vás si možná říkáte, jak může vědec - a zvláště genetik - sloučit svou práci se slovem Božím. Ale jak řekl Denis Alexander, bible nám připomíná, že Bůh, tvůrce všehomíra, je sice odloučen od toho, co vytvořil, ale zároveň to den co den aktivně živí. Bůh je tedy tvůrcem DNA, která je základem mnohosti života na naší planetě. Proto někteří kritici genetického inženýrství tvrdí, že bychom se mu měli vyhnout, protože si tak hrajeme na Boha. Také některé ekologické doktríny zastávají podobný názor, tedy že příroda je posvátná a nesmí se do ní zasahovat. Tyto názory jsou ovšem pohanské."

Bellarmino udělal pauzu, aby si jeho posluchači mohli to slovo vychutnat. Uvažoval o tom, že se u pohanského světónázoru ještě chvíli pozdrží, zvláště u panteistického uctívání přírody, nazývaného občas "kalifornská kosmologie". Ne, dnes ne, rozhodl se pak. Mluv dál.

"Bible nám jasně říká, v knize Genesis, kapitola 1, verš 28 a kapitola 2, verš 15, že Bůh dal lidským bytostem úkol, učinil je zodpovědnými za Zemi i za všechny tvory na ní. My si nehrajeme na Boha. My se budeme Bohu zodpovídat, pokud nebudeme dobrými správci toho, co nám Bůh ve své velikosti a rozmanitosti života svěřil. To je úkol, který jsme dostali od Boha. My jsme správci této planety."

Genetické inženýrství využívá nástrojů, které nám Tvůrce dal, ve prospěch planety. Nechráněné plodiny jsou napadány škůdci, vy- mrzají nebo usychají. Genetické úpravy tomu mohou zabránit, díky nim budeme moci využívat menší plochu obdělávané půdy, uchovat větší rozlohu nedotčené přírody, a přesto nasycit hladové. Genetické inženýrství nám umožňuje rozdělovat plody Boží štědrosti mezi všechny Jeho tvory, jak by si to On sám přál. Geneticky modifikované organismy vyrábějí čistý inzulin pro diabetiky, čisté koagulační faktory pro hemofiliky. Dříve tyto pacienti často umírali, protože jejich lék byl kontaminovaný. To, že jsme dosáhli takové čistoty, je jistě Boží dílo. Kdo si troufne říci, že není?

Kritici tvrdí, že genetické inženýrství je nepřírozené, protože mění samotnou esenci organismu, jeho nejhlubší podstatu. Ale to je řecká a pohanská představa. Nesporným faktem přece je, že do-mestikace rostlin a zvířat, jak ji známe a provozujeme už po tisíce let, také mění nejhlubší podstatu organismů. Náš pes už není vlk. Kukuřice už není zakrslý a skoro nejedlý plevel. Genetické inženýrství je prostě jen další krok na této dlouhé a tradiční cestě. Neznamená žádnou radikální odchylku od minulosti.

Někdy slyšíme názory, že bychom neměli měnit DNA, tečka. Ale proč ne? DNA není něco pevně daného. DNA se s časem mění. Máme snad zakázat sportovcům zvedat činky, protože se tím změní velikost jejich svalů? Máme zakazovat studentům číst knihy, protože se tím změní struktura jejich rozvíjejících se myslí? Samozřejmě že ne. Naše těla se neustále mění, a naše DNA s nimi.

Ale podívejme se na to konkrétněji: existuje pět set geneticky podmíněných nemocí, které by potenciálně bylo možné léčit genovou terapií. Mnoho takových nemocí působí strašné utrpení dětem, jejich časnou a bolestnou smrt. Jiné nemoci visí nad životem člověka jako rozsudek; člověk nemůže dělat nic než čekat, kdy ho nemoc zasáhne. Nemáme snad léčit takové nemoci, když můžeme? Nemáme snad ulehčovat utrpení, když můžeme? Pokud ano, musíme změnit DNA. Je to prostě a jednoduché.

Máme tedy modifikovat DNA, nebo nemáme? Je to Boží dílo, nebo lidská zpupnost? To je rozhodnutí, které nelze brát na lehkou váhu. Stejně tak tomu je i s nejcitlivější otázkou, s použitím kmenových buněk a embryí. Mnozí stoupenci židovsko-křesťanské tradice jsou zásadně proti jakémukoli užití embryí. Takové názory se ovšem časem dostanou do sporu s cílem léčit nemocné a ulehčovat utrpení. Nebude to letos, nebude to napřesrok, ale ta doba přijde. Abychom došli ke správné odpovědi, bude třeba pečlivě rozmýšlet a hodně se modlit. Náš Pán Ježíš učinil, aby chromí znova chodili. Znamená to snad, že my bychom totéž dělat neměli, pokud můžeme? Je to velice těžká věc, protože všichni víme, že lidská zpupnost může mít mnoho podob - nemusí znamenat jen to, že se zachází příliš daleko, ale i zatvrzelé bránění pokroku. Jsme tu proto, abychom vnímali Boží slávu ve všech jeho tvorech, a nikoli svéhlavé ego člověka. Já sám, jak tu dnes před vámi stojím, odpověď neznám. A přiznávám, že moje srdce je tím znepokojené.

Věřím ale, že Bůh nás nakonec dovede do takového světa, jaký si pro nás přeje. Věřím, že nás povede k moudrosti, že

budeme dost opatrní a že nebudeme o jeho dílo, o jeho trpící děti a o všechny tvory jím stvořené pečovat svéhlavě. A za to se pokorně modlím ve jménu Božím. Amen."

Řeč samozřejmě zabrala - zabírala vřdycky. Bellarmino ji už v nejrůznějších variacích používal dobrých deset let a pokaždé zašel trošku dál, mluvil o něco rozhodněji. Před pěti lety nepoužil vůbec slovo embryo. Ted' ano, i když krátce a opatrně. Připravoval si půdu. Ať mají o čem přemýšlet. Z myšlenky na utrpení budou nesví. Stejně tak z toho, že by chromí mohli zase chodit.

Nikdo samozřejmě neví, kdy k tomu dojde. Bellarmino osobně pochyboval, že se to vůbec kdy stane. Ale jen ať si myslí, že se to blíží. Ať si lámou hlavu. Mají proč: v sázce je hodně a pokrok postupuje raketovým tempem. Každý výzkum, který ve Washingtonu zakážou, se může uskutečnit v Šanghaji, v Soulu nebo v Sao Paulu. A Bellarmino, schopný a svatouškovský, se hodlal postarat, aby k tomu nedošlo. Zkrátka nic se nesmí postavit do cesty jeho laboratoři, jeho výzkumu a jeho pověsti. Všechny ty tři věci si uměl výborně chránit.

O hodinu později, v dřevem obložené zasedací síni Kongresu, vypovídal Bellarmino při kongresovém slyšení před komisí pro genetiku a zdraví. Šlo tu o to, zdáje správné, aby patentový úřad patentoval lidské geny. Tisíce takových patentů byly už vydány. Je to dobrý nápad?

"Není pochyb o tom, že je to problém," prohlásil dr. Bellarmino, aniž se přitom díval do poznámek. Naučil se svůj projev nazpaměť, aby mohl mluvit do televizních kamer; je to působivější. "Průmyslové patentování genů samozřejmě představuje významný problém pro budoucí výzkum. Na druhou stranu, pokud si geny patentují vědci, je to mnohem menší důvod k obavám, protože výsledky jejich práce budou veřejně přístupné."

To byl samozřejmě nesmysl. Bellarmino se pochopitelně nešířil o faktu, že rozdíl mezi akademiky a lidmi z průmyslu se už dávno znejasnil. Dvacet procent vědců na univerzitní půdě platily firmy. Deset procent akademiků vyvíjelo léky. Víc než deset procent jich mělo svoje produkty už na trhu. A víc než čtyřicet procent jich během své kariéry požádalo o nějaký patent.

Bellarmino se také nezmínil o tom, že i on si geny dost dravě patentuje. Za poslední čtyři roky jeho laboratoř podala 572 patentových žádostí, které se týkaly širokého spektra nemocí od Alzheimerova a schizofrenie po bipolární poruchu, úzkost a poruchy pozornosti. Obstaral si patenty na desítky genů pro speciální metabolické poruchy, od nedostatku l-thyroxu-hydroxybenthaminu (ten se dával do souvislosti s nekontrolovaným pošukáváním nohou ve spánku) až po nadbytek para-amino-2,4-dihydroxybenthaminu (působícího časté noční močení).

"Ovšem," pokračoval dr. Bellarmino, "můžu tuto komisi ujistit, že patentování genů obecně je systém, který slouží obecnému dobru. Naše procedury na ochranu intelektuálního vlastnictví fungují dobře. Důležitý výzkum je chráněn a spotřebitel, americký pacient, má z naší snahy prospěch."

Neřekl jim, že každý rok se vydává víc než čtyři tisíce patentů

založených na DNA - dva každou hodinu každého pracovního dne. A protože v lidském genomu je jen pětaticet tisíc genů, většina expertů odhaduje, že dvacet procent genomu už je v soukromém vlastnictví.

Bellarmino je také neupozornil na to, že největším majitelem takových patentů není nějaký průmyslový gigant, ale Kalifornská univerzita. Ta vlastní víc genových patentů než Pfizer, Merck, Lilly a Wyeth dohromady. Vlastní víc patentů než americká vláda.

"Představa, že část lidského genomu je něčím majetkem, se může zdát zvláštní," pokračoval Bellarmino. "Ale právě proto je Amerika silná a pokrok postupuje rázně vpřed. Je pravda, že občas dojde k nějakému omylu, ale to se časem všechno vyřeší. Patentování genů je rozhodně správná cesta."

Když dr. Bellarmino dokončil svou výpověď, vyšel z Kongresu a zamířil na Reaganovo letiště, odkud měl letět zpátky do Ohia. V tamním zábavním parku bude pokračovat ve svém výzkumu "genu novosti". Za Bellarminem všude chodil štáb z pořadu televize CBS 60 Minutes, který natáčel dokument o jeho různorodém a významném genetickém výzkumu a zároveň i o jeho životě. Právě záběry z Ohia měly tvořit důležitou část závěru dokumentu. Tam se totiž setkává s obyčejnými lidmi, a jak dokumentaristé prohlásili, lidský aspekt je hrozně důležitý, zvlášť když jde o vědce a zvlášť v televizi.

Úřad pro průmyslové využití vědeckých výzkumů

státu Massachusetts

VLÁDNÍ CENTRUM, BOSTON

Tisková zpráva

VĚDCI VYPĚSTOVALI V LABORATOŘI MINIATURNÍ UCHO

První "částečná forma života" v ústavu MIT

Možné využití při ztrátách sluchu

Vědci z MIT poprvé vypěstovali lidské ucho z buněčné kultury.

S badateli spolupracoval australský performer Stelarc se záměrem vypěstovat si pro sebe ještě jedno ucho. Ucho má čtvrtinovou velikost oproti normálnímu, je o něco větší než korunka láhve. Tkáň odebraná Stelarcovi byla během růstu kultivována v otočném mikrogravitačním bioreaktoru.

MIT vydal prohlášení, že toto ucho se dá považovat za "částečnou formu života - zčásti zkonstruovanou a zčásti vypěstovanou". Ucho se pohodlně vejde do dlaně.

Loni táž laboratoř MIT vypěstovala steak z žabí tkáň na biopolymerové mřížce. Podobně vytvořili také steak z buněk nenarozeného jehněte. A vyrobili něco, čemu říkají "kůže bez obětí". Šlo o kůži, která byla uměle vypěstována v

laboratoři a hodila se na výrobu bot, kabelek, pásků a jiného koženého zboží - což by mohlo mít úspěch u silné zákaznické skupiny veganů.

Několik společností vyrábějících pomůcky pro sluchově postižené už vstoupilo s MIT do jednání o licenci na jejich technologii tvorby uší. Genetik Zack Rabi uvádí, že "jak americká populace stárne, mnoho starších občanů by patrně dalo přednost tomu vypěstovat si mírně zvětšené, geneticky modifikované uši, místo aby se museli spoléhat na naslouchátka." Mluvčí Audionu, společnosti vyrábějící pomůcky pro nedoslýchavé, k tomu poznamenal: "Nejde o žádné sloní uši. Stačí zvětšit boltec o pouhých dvacet procent a schopnost slyšet se zvýší dvojnásobně. Domníváme se, že trh pro tyto zvětšené uši je rozsáhlý. Když je bude mít hodně lidí, nikdo si jich už nebude všimát. Jsme přesvědčení, že velké uši se stanou novým standardem, jako silikonové prsní implantáty."

KP022

Marty Roberts měl špatný den, a všechno se ještě o hodně zhorší lo, když mu zavolala Emily Wellerová.

"Pane doktore, volám vám z márnice. Zdá se, že kolem krema- ce mého manžela nastal problém."

Marty Roberts seděl ve své kanceláři na patologii. "Jaký problém?" zeptal se.

"Říkají, že mého Jacka nemůžou zpopelnit, když má v těle kov."

"Kov? Co tím myslíte, kov? Váš manžel přece neměl ani endo-protézu, ani žádné válečné zranění, ne?"

"Ne, ne. Říkají, že má v pažích a v nohách olovené trubky. A kosti jsou odstraněné."

"Opravdu?" Marty se zvedl a luskl prsty ve vzduchu, aby na sebe upozornil Razu venku na pitevně. "To by mě zajímalo, jak se to mohlo stát."

"Já vás volám, abych se vás zeptala na totéž."

"Já nevím, co mám říct. Vůbec tomu nerozumím, paní Wellerová. Musím říct, že jsem šokovaný."

To už přišel do místnosti Raza.

"Pustím si vás přes reproduktor, paní Wellerová, abych si mohl dělat poznámky. Vy jste teď s manželem v krematoriu?"

"Ano," potvrdila. "A oni říkají, že má v pažích a v nohou olovené trubky, takže ho nemůžou spálit."

"Aha," kývl Marty a podíval se po Razovi.

Raza zavrtěl hlavou. Načmáral do bloku: "Brali jsme jen jednu nohu. Dali jsme tam dřevěný kolík."

Marty řekl: "Paní Wellerová, já skutečně vůbec netuším, jak se to mohlo stát. Možná bude muset dojít k vyšetřování.

Obávám se, že někdo z pohřebního ústavu, nebo možná někdo na hřbitově provedl nějakou nekalost."

"No, říkají mi, že se tělo musí zase pohřbít," pokračovala. "Ale říkali taky, že bych možná měla zavolat policii, protože to vypadá, že ty kosti mu někdo ukradl. Ale já nechci podstoupit celé to martyrium s policií a tak." Dlouhá významná pauza

"Co vy myslíte, pane doktore?"

"Paní Wellerová, za chvíli vám zavolám zpátky," řekl a zavěsil.

"Ty blbče blbej! Vždyť jsem ti říkal: Dřevo, vždycky dřevo!" "Já to vím," odpověděl Raza. "Ale s tím olovem, to jsme neprovedli my. Přisáhám, že ne. Vždycky používáme dřevo."

"Olovená trubka...", vrtěl Marty hlavou. "To je šílenství."

"To jsme nebyli my, Marty. Přisáhám, že nebyli. To určitě ti hajzlové na hřbitově. Víte přece, jak je to jednoduché.

Proběhne obřad, příbuzní tam naházejí pár hrsti hlíny a všichni jdou domů. Rakev není ještě pohřbená. Opravdové pohřbení občas počká i den nebo tak nějak. Tu noc přijdou a vezmou si kosti. Víte, jak to chodí."

"A jak to víte vy?" probodával ho Marty zlým pohledem.

"Protože loni jednou volala nějaká ženská, že jejího muže pohřbili se snubním prstenem a ona ten prsten chce. Jestli prý jsme mu ho nesundali při ohledání. Řekl jsem jí, že tu žádné jeho osobní věci nemáme, ale že zavolám na hřbitov. No a oni ho ještě nepohřbili a ona ten prsten dostala zpátky."

Marty Roberts si sedl. "Koukejte," prohlásil, "jestli dojde k vyšetřování, jestli začnou prověřovat bankovní účty.

"Ne, ne. Věřte mi."

"Dovolte, abych se zasmál."

"Marty, říkám vám. My jsme to neudělali. Žádné kovové trubky.

Ne."

"No dobře, slyším vás. Jenže vám to nevěřím."

Raza zabubnoval na psací stůl. "Asi byste na ni měl vytáhnout ten předpis."

"To udělám. Ted' zmizte, zavolám jí."

Raza přešel přes pitevnu do šatny. Nikdo tam nebyl. Vytáhl na mobilu číslo. "Jesu," řekl. "Co to kurva děláš, člověče? Do toho z té bouračky jsi strčil olovené trubky. Do prdele, Marty zuří. Chtěli toho chlapa spálit, jenže měl v sobě olovené trubky...

Člověče, kolikrát ti to mám ještě opakovat? Používej dřevo!"

"Paní Wellerová," řekl Marty Roberts, "myslím, že byste asi měla manžela znova pochovat. Zdá se, že je to jediná možnost."

"Myslíte, když nechci jít na policii. Kvůli těm ukradeným kostem."

"Já vám nemůžu radit, co máte dělat," řekl. "Sama se musíte rozhodnout, co bude nejlepší. Ale jsem si jistý, že při podrobnějším policejním vyšetřování by se v lékárně Longwood na Motor Drive našel předpis na kyselinu etakrynovou. Na vaše jméno."

"To bylo pro mou osobní potřebu."

"Ale to já vím. Jde jen o to, jak se kyselina etakrynová mohla nakonec ocitnout v těle vašeho manžela. To by mohlo být nepříjemné."

"Vaše nemocniční laboratoř tam po ní našla stopy?"

"Ano, ale jsem si jistý, že nemocnice zastaví laboratorní rozbor, jakmile stáhnete svou žalobu na ni. Dejte mi vědět, jak jste se rozhodla, paní Wellerová. Zatím na shledanou."

Zavěsil a podíval se na teploměr v pitevně. Ukazoval pouhých patnáct stupňů. Ale Marty se potil.

"Říkala jsem si, kdy se ukážete," podotkla Marilee Hunterová v genetické laboratoři. Nevypadala právě nadšeně. "Chci vědět přesně, jakou roli v tom všem hrajete."

"V čem všem?" zeptal se.

"Dneska volal Kevin McCormick. Ta Wellerova rodina podala další žalobu. Tentokrát je to syn toho zemřelého, Tom Weller. Ten, co pracuje v biotechnologii."

"A ten nás žaluje proč?"

"Já jsem se jen držela předpisů," řekla místo odpovědi.

"Hm. Oč v tom sporu jde?"

"Zrušili mu zdravotní pojištění."

"Proč?"

"Jeho otec měl gen BNB71 pro srdeční choroby."

"Jak to? To nedává smysl. Ten chlap byl zdravý jako řípa."

"Ten gen měl. To neznamená, že se projevil. Ve tkáních jsme ho našli a samozřejmě zaznamenali. Pojišťovna si toho všimla a jeho syna označila za 'potenciálně nemocného'."

"Jak se k té informaci dostali?"

"To je online."

"Online?"

"Jde o soudní vyšetřování," pokrčila rameny. "Podle zákona tohoto státu je všechno veřejně přístupné. My jsme povinni všechna naše zjištění vyvěsit na jistou internetovou adresu. Teoreticky je sice chráněná heslem, ale může se k ní dostat každý."

"Vy vyvěšujete genetické údaje na internet?"

"Ne všechny. Jen když jde o soudní procesy. No, ale ten syn říká, že nedal povolení ke zveřejnění genetických informací o něm samém, což je pravda. Ale když uveřejňujeme informace o otci, což podle zákona udělat musíme, tak vlastně uvolňujeme i ty o synovi, což zase podle zákona udělat nesmíme. Děti samozřejmě mají půlku genů od otce. Tak nebo tak, porušíme zákon." Povzddechla. "Tom Weller chce zpátky svoje pojištění, ale nedostane ho."

Marty Roberts se opřel o stůl. "Takže jaká je situace?"

"Pan Weller žaluje nejen nemocnici, ale taky mě. Právní oddělení trvá na tom, aby se laboratoř už ani nedotkla žádného materiálu od Wellerových." Marilee Hunterová popotáhla. "Případ pro nás skončil."

Skončil! Žádné další vyšetřování, žádné vyhrabávání těla! Marty Roberts cítil pouze a jediné úlevu, ačkoli dělal, co mohl, aby vypadal nešťastně. "Stejně je to nefér," stěžoval si, "že tuhle společnost řídí právníci."

"To je jedno. Je konec, Marty," řekla. "Hotovo."

Marty se ten den ještě jednou vrátil na pitevnu. "Razo," řekl, "jeden z nás musí z téhle laborky pryč."

"Já vím," kývl Raza. "A budete mi chybět, Marty."

"Jak to myslíte?"

"Mám nové místo," oznámil s úsměvem. "Hamiltonova nemocnice v San Francisku. Jejich zřízenec zrovna dostal infarkt. Začínám pozitivně. No a protože musím ještě balit a vůbec, tak jsem tady dneska naposled."

Marty Roberts na něj jen třeštil oči. "Aha," řekl. Nic jiného ho nenapadlo.

"Já vím, že lhůta je dva týdny," pokračoval Raza, "ale řekl jsem šéfům, že tohle je zvláštní případ a že to pochopíte. Mimochodem vím o někom, kdo by byl dobrá náhrada za mě. Je to můj kamarád Jesu. Moc fajn kluk. Dělá teď v pohřebním ústavu, tak by to nebyla taková změna."

"Sejdu se s ním," přikývl Marty. "Ale možná si vyberu někoho sám."

"No jasně, žádný problém," pokrčil rameny Raza. Stiskl Mar-tymu ruku. "Dík za všechno, pane doktore."

"Nezapomněl jste," usmál se Marty.

Raza se obrátil a vyšel z oddělení.

KP023

Josh Winkler hleděl z okna své kanceláře, odkud bylo vidět do recepcce BioGenu. Všechno bylo vzhůru nohama. Joshův asistent Tom Weller si vzal týden volna, protože jeho otec zahynul při havárii auta v Long Beach. A teď ještě nastaly nějaké problémy s jeho zdravotním pojištěním. To znamenalo, že Josh musel pracovat s jiným asistentem, který neznal běžné postupy. Venku opraváři makali na bezpečnostních kamerách na parkovišti. Dole u recepcce Brad Gordon už zase klábosil s krásnou Lisou. Josh povzdychl. Co na tom Bradovi je, že si může vyvádět, co chce, dokonce i dělat do šéfovy kočičky? A vždycky mu všechno projde.

Lisa má krásná prsa.

"Joshi? Posloucháš mě?"

"Ano, mami."

"Máš nějaké starosti?"

"Ne, mami."

Shora mohl koukat Lise do hlubokého výstřihu halenky, který odhaloval hladké obrysy jejích pevných ňader. Nepochybně až příliš pevných, ale to Joshovi nevadilo. Všichni a všechno se dnes chirurgicky upravovalo. Včetně chlapů. Dokonce i muži, kterým ještě dávno nebylo třicet, si nechávali dělat facelifty a penilní implantáty.

"Tak co ty na to?"

"Cože? Promiň, mami. Co jsi říkala?"

"O těch Levinových. O mých příbuzných."

"Já nevím. Kde že to bydlí?"

"Ve Scarsdale, miláčku."

Už si vzpomínal. Mladí Levinovi měli rodiče, kteří moc utráceli. "Mami, to není legální."

"Pro toho chlapce od Lois jsi to přece udělal ty osobně."

"To je pravda." Udělal to ale jen proto, že si myslel, že ho nikdy nikdo nechytí.

"A ten chlapec teď nechal drogu a poctivě pracuje. V bance, Joshi. V bance."

"Jako co?"

"Já nevím, na přepážce nebo tak něco."

"To je skvělé, mami."

"To je víc než skvělé," řekla jeho matka. "Ten tvůj sprej může vydělat strašné peníze, Joshi. Je to lék, který všichni chtějí. Mohl bys ze sebe konečně něco udělat."

"Děkuju pěkně, mami."

"Víš, jak to myslím. Ten sprej by mohl být skvělý." Odmlčela se. "Ale potřebuješ vědět, jak to působí na starší lidi, vid'?"

Povzdechl. Byla to pravda. "Ano..."

"No a proto by se ti Levinovi mohli hodit."

"Tak jo," kývl. "Zkusím si ten sprej opatřit."

"Pro oba rodiče?"

"Ano, mami. Pro oba."

Sklapl telefon. Uvažoval, co by měl asi v tomhle případě udělat - a rozhodl se udělat něco docela jiného -, když uslyšel jakot sirén. Vzápětí už před budovou zastavila dvě černobílá policejní auta. Vyskákali z nich čtyři policisté, vešli dovnitř a zamířili rovnou k Bradovi, který se ještě opíral o recepci a povídal si s Lisou.

"Jste Bradley A. Gordon?"

Hned nato už ho jeden z policistů obrátil, stáhl mu ruce za záda a zacvakl pouta.

Ale do prdele, pomyslel si Josh.

Brad hulákal: "Co to sakra má bejt? Co to sakra má bejt!"

"Pane Gordone, jste zatčen pro zvláště nebezpečné napadení a znásilnění nezletilé."

"Cože?"

"Máte právo nevypovídat -"

"Cože?" hulákal na celé kolo. "Jaký nezletilý? Sakra, já žádnou zasranou nezletilou ani neznám!"

Policista ho probodl pohledem.

"No pardon, spletl jsem se. Neznám žádnou nezletilou!"

"Myslím, že znáte, pane."

"Děláte sakra velkou chybu!" prohlásil Brad, když se ho chystali odvést.

"Pojďte s námi, pane."

"Já vás za to budu žalovat, že vám zčerná prdel!"

"Tudy, pane," řekli.

A všichni prošli skleněnými dveřmi do slunečného dne.

Když byl Brad pryč, rozhlédl se Josh po ostatních lidech postávajících u zábradlí. Půlka podniku koukala dolů, mluvila nebo šeptala. Na druhém konci balkonu uviděl i Ricka Diehla, šéfa společnosti.

Prostě tam stál s rukama v kapsách a sledoval celé to divadlo.

Jestli ho to znepokojilo, nedal to na sobě znát.

KP024

Brad Gordon se nešťastně zamračil na záchod ve své vězeňské cele. V kovové míse byl přilepený kus vlhkého toaletáku. Před sedátkem byla loužička hnědavé tekutiny a v ní plavaly ještě kousky čehosi. Bradovi se chtělo čurat, ale do tohohle si rozhodně stoupnout nehodlal, ať to bylo, co to bylo. Ani přemýšlet se mu o tom nechtělo.

V zámku za ním se otočil klíč. Vstal. Dveře se otevřely.

"Gordone? Jdeme."

"Co je?"

"Máte tu advokáta."

Policista ho postrkoval chodbou do malé místnosti. Tam na něj čekal starší muž v proužkovaném obleku a mladík ve sportovní bundě, který seděl u stolu s laptopem. Mladík měl brýle s tlustými kostěnými obroučkami, ve kterých

vypadal jako sova, nebo jako Harry Potter nebo tak něco. Oba vstali a podali mu ruku. Jejich jména nezachytil. Věděl ale, že jsou ze strýčovy právní firmy.

"Co to má znamenat?" zeptal se.

Starší právník otevřel desky. "Jmenuje se Kelly Chinová," řekl. "Potkal jste ji na fotbalovém zápase, začal jste ji svádět."

"Já jsem začal svádět ji?"

"Potom jste ji vzal do hotelu Westview Plaza, pokoj čtyři sta třináct..."

"To bylo jinak..."

"A v pokoji jste s ní měl orální, genitální a anální styk. A je jí šestnáct."

"Kristepane," prohlásil, "to se nikdy nestalo."

Starší z právníků na něj vyrovnaně hleděl. "Jste v průšvihů až po uši, příteli."

"Povídám vám, že se to nestalo."

"Aha. Oba vás zachytily bezpečnostní kamery hotelu, jednak v hale a pak ještě jednou ve výtahu. Kamery na chodbě ve čtvrtém patře vás zaznamenaly, jak se slečnou Chinovou vcházíte do pokoje čtyři sta třináct. Byli jste tam jednu hodinu a sedm minut. Ona pak odešla sama."

"No to jo, ale -"

"Ve výtahu plakala."

"Cože?"

"Dojela do nemocnice Westview a ohlásila, že byla napadena a znásilněna. Vyšetřili ji a pořídili fotodokumentaci. Měla vaginální trhliny a zhmožděniný a anální trhliny. V rektu se našlo sperma. To se teď analyzuje, ale ona tvrdí, že je vaše. Je?"

"Ale do prdele," ulevil si tiše Brad.

"Nejlepší bude, když řeknete pravdu," vybízel ho právník. "Povězte mi přesně, co se stalo."

"Ta kurva jedna."

"Začneme třeba tím fotbalovým zápasem, na kterém jste ji potkal. Svědkové tvrdí, že to nebylo poprvé, co jste byl na zápase v dívčím fotbalu. Co na těch zápasech děláte, pane Gordone?"

"Ježíši Kriste," vydechl Brad.

Začal vyprávět, ale starší z mužů ho hodně přerušoval. Vysvětlit přesně, co se stalo, trvalo skoro hodinu. A dostat se až do hotelového pokoje.

"Říkáte, že ta dívka vás sváděla," řekl právník.

"No to teda jo."

"Ale když jste jeli ve výtahu nahoru, nebylo vidět žádné známky náklonnosti, líbání nebo podobně."

"Ne, ona byla navenek hrozně rezervovaná. Asiati jsou takoví."

"Aha. Asiati jsou takoví. Bohužel podle záběrů na kamery to nevypadá, že by se toho účastnila příliš ochotně."

"No, myslím, že z toho najednou dostala strach," řekl.

"A kdy?"

"No, byli jsme v ložnici a šli jsme na věc a ona byla docela rozpálená, ale taky se chovala kapku divně, víte, jako by couvala. Jako by to chtěla dělat a přitom nechtěla. Většinou ale spíš chtěla. Tu gumu mi natáhla sama. Já byl připravený a ona si lehne na záda a roztáhne nohy, a najednou začne, ne, já to nechci dělat. Já vedle ní, ocas mi trčí, no tak to mě kapku naštvála. Tak ona, abych jí to prej odpustil, a začala mě kouřit, a já se udělal do gumy. Byla dobrá jako profesionálka, jenže znáte dneska ty mladý holky. No, pak to ze mě sundala, odnesla to do koupelny a slyšel jsem spláchnout záchod. Potom se vrátila s horkou žínkou, otfela mě a povídá, že ji to mrzí, ale že teď asi radši půjde domů. No a já, že jasně. To už mi totiž na té holce začalo být něco divného. Buď je úchylačka, nebo jenom provokuje, to už jsem taky zažil - nebo je cvok, a v tom případě ať radši co nejrychleji vypadne. Tak já: 'No jo, běž, to mě mrzí, že se ti to nelíbilo.' A ona že bych možná měl chvilku počkat, než půjdu pryč. A já že jasně. Tak ona jde pryč a já čekám. Potom jsem šel taky. A přísahám," uzavřel, "že nic víc se nestalo."

"Neřekla vám, kolik jí je?"

"Ne."

"A vy jste se neptal?"

"Ne. Říkala, že už má za sebou střední školu!"

"Nemá. Je to druhačka."

"Ale kurva."

Ticho. Právník listoval složkou, kterou měl před sebou. "Takže vaše verze zní, že vás ta dívka svedla na fotbalovém utkání, vy jste ji vzal do hotelu, ona zachytila vaše sperma do kondomu, odešla, pak si sama poranila vaginu, vaše sperma si vpravila do konečníku, dojela do nemocnice a ohlásila znásilnění. Je to tak?"

"Muselo to tak být," pokrčil rameny Brad.

"Tomu se dost těžko věří, pane Gordone."

"Ale muselo to tak být."

"Máte nějaký důkaz, že je ta vaše historka pravdivá?"

Brad se odmlčel. Přemýšlel.

"Ne," zavrtěl nakonec hlavou. "Nemám."

"Tak to bude problém," potřásl hlavou advokát.

* * *

Když Brada odvedli zpátky do jeho cely, obrátil se právník k mladíkovi ve sportovní bundě a s kostěnými brýlemi. "Povíte mi k tomu něco?"

"Ano." Otočil obrazovku, aby jeho šéf viděl řadu poskakujících černých čar. "Audioměřidla stresu zůstala v normálním rozmezí. Váhání, které naznačuje, že hlavní mozková kůra ovlivňuje poznávací schopnost, se neobjevilo vůbec. Ten člověk nelže. Nebo je přinejmenším přesvědčený, že takhle se to stalo."

"Zajímavé," podotkl právník. "Ale to je jedno. Nemáme sebemenší šanci, že bychom ho z toho průšvihy dostali."

KP025

Henry Kendall zaparkoval u nemocnice Long Beach a vešel postranním vchodem dovnitř. V ruce držel krabičku na papírové kapesníky. Sešel do suterénu na patologii a nechal si zavolat Martyho Robertse. Kdysi spolu chodili na střední školu v Marin County a bývali kamarádi. Marty vyšel z laboratoře okamžitě.

"Kristepane," ulevil si. "Slyšel jsem tvoje jméno a myslel jsem, že jsi mrtvý!"

"Ještě ne," stiskl mu Henry ruku. "Vypadáš dobře."

"Vypadám tlustě. Ty vypadáš dobře. Jak se má Lynn?"

"Fajn. A děti taky. Co Janice?"

"Před dvěma lety mi utekla s kardiochirurgem."

"Promiň, to jsem nevěděl."

"Už jsem se z toho dostal," mávl rukou Marty Roberts. "Život je fajn. Bylo tady dost rušno, ale už je to dobré." Usmál se. "Ale co děláš takovou dálku od La Jolly? Jseš teď tam, ne?"

"Jo, jo. Radial Genomics."

Marty kývl. "Hm. No tak... co se děje?"

"Chci, aby ses na něco mrknul," odpověděl Henry Kendall. "Na jednu krev."

"Jo, klidně. Můžu se zeptat, či je?"

"Zeptat se můžeš," pokrčil rameny Henry, "jenže já to nevím. Nebo aspoň ne jistě." Podal Martymu pouzdro na kapesníčky. Byla to malá polystyrénová krabička s vrstvou izolace uvnitř a uprostřed byla zkumavka s krví. Marty ji vytáhl ven.

"Na nálepce je: 'Z laboratoře Roberta A. Bellarmina.' No páni, míříš vysoko, Henry." Odloupl nálepkou pečlivě prozkoumal tu původní pod ní. "A co je tohle? Číslo? Vypadá jako F-102. Není to úplně zřetelné."

"Myslím, že je to správně."

Marty upřel zkoumavě oči na starého kamaráda. "No tak, na rovinu. Co to je?"

"To právě chci, abys řekl ty mně."

"Jedno ti řeknu rovnou," prohlásil Marty. "Neudělám nic nezákonného. Takové věci tady prostě neděláme."

"Nezákonné to není."

"Hm. Ale ve svoji laborce to analyzovat nechceš."

"Správně."

"Takže jedeš dvě hodiny autem za mnou?"

"Marty," zaprosil Henry, "prostě to udělej. Prosím."

Marty Roberts zamžoural do mikroskopu a pak postrčil obrazovku monitoru tak, aby oba viděli. "No," začal.

"Morfologie červených krvinek, hemoglobin, proteinové frakce, všechno je naprosto normální. Je to prostě krev. Či je?"

"Je to lidská krev?"

"No jasně, sakra," odsekl Marty. "Nebo ty myslíš, že je zvířecí?"

"Jen se ptám"

"No, kdyby to byl určitý typ krve lidoopa, tak na to nepřijdeme," připustil Marty. "Mezi šimpanzem a člověkem se ten rozdíl nepozná. Krev je stejná. Vzpomínám si, jak poldové jednou zatklí člověka, co pracoval v zoo v San Diegu, protože byl celý od krve. Mysleli si, že je vrah. Jenže se ukázalo, že to byla menstruační krev šimpanzice. Dělal jsem to, když jsem tam byl zaměstnaný."

"Takže se to nedá poznat? Co kyselina sialová?"

"Kyselina sialová je marker na šimpanzí krev... Takže si myslíš, že to je krev šimpanze?"

"Já fakt nevím, Marty."

"V naší laborce kyselinu sialovou neděláme. Nepotřebujeme to. Ale myslím, že Radial Genomics v San Diegu by to uměli."

"Hm, ohromná legrace."

"Chceš po mně, abych ti řekl, co to je, Henry?"

"Ne. Ale chci, abys z toho udělal DNA test. A mně taky."

Marty Roberts se odtáhl. "Začínám z tebe být nervózní," prohlásil. "Zapletl ses do nějaké úchylárny?"

"Ne, ne, nic takového. Byl to výzkumný projekt. Před pár lety."

"Takže myslíš, že to může být šimpanzí krev. Nebo tvoje?" "Jo."

"Nebo obojí?"

"Uděláš mi ty DNA testy?"

"Jasně. Vezmu si od tebe stěr ze sliznice a za pár týdnů se ti ozvu."

"Dík. A může to zůstat jen mezi námi?"

"Proboha," obrátil Marty Roberts oči v sloup, "už mě zase děsíš. Jasně že to může zůstat mezi námi." Usmál se. "Já se ti ozvu, až to bude."

KP026

"Budeme mluvit o ponorkách," řekl Joshi Winklerovi patentový právník. "O důležitých ponorkách."

"Povídejte," kývl s úsměvem Josh. Seděli v McDonaldu za městem. Nikomu dalšímu v celé místnosti nebylo přes sedmáct. Neexistovala nejmenší šance, že by se informace o téhle schůzce donesla někomu z firmy.

Právník pokračoval: "Chtěl jste, abych hledal patenty nebo žádosti o patenty vztahující se k tomu vašemu takzvanému dozrávacímu genu. Našel jsem jich pět, nejstarší z roku 1990."

"Mhm."

"Dva jsou ponorky. Tak říkáme nejasným patentům, o které se žádá s úmyslem nechat je pěkně u ledu, dokud někdo jiný neobjeví něco, co by je aktivovalo. Klasický takový případ je COX-2 -"

"Jasně, znám," kývl Josh. "Stará vesta."

Patentový boj o inhibitor COX-2 byl proslulý. V roce 2000 získala univerzita v Rochesteru patent na gen pro COX-2, což je enzym způsobující bolest. Univerzita obratem žalovala farmaceutického obra, firmu Searle, která prodávala úspěšný lék proti artritidě Celebrex, blokující enzym COX-2. Univerzita prohlásila, že tento lék narušuje její patentová práva, ačkoli v jejich patentu se psalo pouze obecně o využití genu k boji proti bolesti. Univerzita nepožádala o patent na žádný konkrétní lék.

A na to právě poukázal o čtyři roky později soud, když univerzita prohrála. Soud rozhodl, že patent Rochesteru je "prakticky pouze výzkumný plán", a prohlásil tedy jejich nároky vůči Searlu za bezpředmětné.

Takové rozsudky ovšem nijak neovlivnily tradiční chování patentového úřadu. I nadále vydával genetické patenty, v nichž se uváděly seznamy nejasných nároků. Patent se třeba vztahoval na veškeré využití genu při léčení srdečních nemocí, bolesti nebo třeba při potlačování infekce. Ačkoli soudy opakovaně prohlašovaly tyto nároky za bezpředmětné, patentový úřad je uznával tak jako tak. A uznával jich čím dál víc. Názorný příklad účelného vynakládání daní.

"Tak k věci," vybídl Josh svého společníka.

Právník nahlédl do poznámek. "Pro vás je nejpodstatnější žádost o patent týkající se aminokarboxymukonátu metaldehyd de-karboxylázy, zkráceně ACMMD, která byla podána v roce 1998. Předmětem patentu jsou účinky této látky na potenciály, kterými se uvolňují neurotransmitery v gyrus cinguli."

"Takhle působí náš dozrávací gen."

"Přesně tak. Pokud máte ACMMD, efektivně kontrolujete dozrávací gen, protože máte pod palcem jeho expresi."

"Kdo vlastní ten patent na ACMMD?"

Právník převracel stránky svých poznámek. "Patent byl podaný společností jménem GenCoCom se sídlem v Newtonu, stát Massachusetts. Jako součást urovnání sporu byly všechny patentové aplikace převedeny hlavnímu investorovi Carlu Weigandovi, který zemřel v roce 2000. Patenty zdědila jeho žena. Má rakovinu v konečném stadiu a hodlá všechny ty patenty předat nemocnici v Bostonu."

"Můžete s tím něco udělat?"

"Stačí říct," odpověděl právník.

"Tak do toho," kývl Josh a zammul si ruce.

KP027

Rick Diehl k celé té záležitosti přistupoval jako k výzkumnému projektu. Přečetl si knihu o ženském orgasmu. Vlastně dvě knihy. Jednu s ilustracemi. A pustil si video. Zhlédl ho třikrát a dokonce si dělal poznámky. Zapísal si totiž, že tak či onak dostane z Lisy nějakou reakci.

Ted' se snažil mezi jejíma nohama, namáhal se už půl hodiny, prsty měl ztuhlé, jazyk ho bolel - ale její tělo zůstávalo stále úplně uvolněné a lhostejné ke všem jeho snahám. Nic z toho, co knihy předpovídaly, se nestalo. Žádné zvětšení stydkých pysků. Žádné prohnutí hráze. Žádné vystoupení poštváčku. Žádná změna dechu, napětí břišních svalů, žádné sténání...

Nic.

On se vyčerpával a Lisa zatím hleděla na strop, duchem nepřítomná, jako by byla u zubaře. Jako člověk, který čeká, až skončí něco mírně nepříjemného.

A pak... počkat... její dech se změnil. Nejdřív jen malinko, ale pak už zcela jasně. Povzdechla. A břicho se jí stahovalo, rytmicky stahovalo. Začala si mnout prsa a tiše sténat.

Zabíralo to.

Rick zdvojnásobil svoje úsilí. Reagovala ted' výrazně. Rozhodně to zabíralo, zabíralo to... už doslova hekala... lapala po dechu, kroutila se, vzrušení výrazně stoupalo... prohnula záda... A najednou se prudce vzepjala a vykřikla: "Jo! Jo! Brade! Jóóó!"

Rick si div nesedl na zadek, jako by dostal ránu. Lisa si prudce zakryla ústa rukou a odkulila se od něj. Krátce se otřásla, pak si sedla, shrnula si vlasy z očí a podívala se na něj. Tváře měla zardělé, oči potemnělé vzrušením. "Jé," řekla, "strašně se omlouvám."

Zrovna v téhle trapné chvílce zazvonil Rickovi telefon. Lisa se vrhla k nočnímu stolku a podala mu ho.

"Ano, co je?" utrl se Rick do telefonu. Měl vztek.
"Pane Diehle? Tady Barry Sindler."
"Aha. Dobrý den, Barry."
"Stalo se něco?"
"Ne, ne." Lisa vylezla z postele a zády k němu se oblékala.
"Mám pro vás dobrou zprávu."
"A jakou?"
"Jak víte, vaše manželka minulý týden odmítla podstoupit genetické testy. Tak jsme si opatřili soudní příkaz. Včera přišel."
"Ano..."
"A vaše manželka v důsledku toho raději utekla, než aby na testy šla."
"Jak to myslíte?" nechápal Rick.
"Je pryč. Ujela z města. Nikdo neví kam."
"A co děti?"
"Opustila je."
"A kdo se o ně stará?"
"Hospodyně. Copak vy svým dětem nevoláte každý den?"
"Jo, obvykle ano, ale měl jsem teď moc práce -"
"Kdy jste jim volal naposledy?"
"Já nevím, tak asi před třemi dny."
"Tak být vámi, zvednu zadek a sypu za nimi," obořil se na něj Sindler. "Chtěl jste je do péče, tak teď je máte. Koukejte ukázat soudu nějakou tu rodičovskou zodpovědnost."
A zavěsil. Zjevně byl dost naštvaný.
Rick Diehl si sedl na paty a podíval se na Lisu. "Musím jít," řekl.
"Jasně," kývla. "Omlouvám se. Nashle."

KP028

Kauce byla stanovena na půl milionu dolarů. Advokát Brada Gor-dona ji zaplatil. Brad věděl, že jsou to strýcovy peníze, ale přinejmenším byl teď volný a mohl jít. Když odcházel ze soudní síně, zastoupil mu cestu ten divný kluk v bundě Dodgers a řekl: "Musíme si promluvit."
"O čem?"
"Byla to past. Vím přesně, co se stalo."
"Fakt?"
"Jo. Musíme si promluvit."
Mladík si zamluvil malou místnost v jiné části soudní budovy, kterou advokáti používali ke konzultacím s klienty. Byli tam jen oni dva. Zavřel dveře, otevřel laptop a pokynul Bradovi, ať se posadí. Otočil laptop tak, aby na něj Brad viděl.
"Někdo pronikl do záznamů vašich telefonátů."
"Jak to víte?"
"Máme kontakt u poskytovatele."
"No a?"
"Prohlíželi záznamy vašich telefonátů v době, kdy jste byl mimo zaměstnání."
"Proč?"
"Jak asi víte, máte v telefonu technologii GPS. To znamená, že kdykoli telefonujete, zaznamená se vaše poloha." Ťukl na klávesu. "Když jsme graficky znázornili ty polohy za období třiceti dní, vyšlo nám tohle." Na mapě byly červené tečky po celém městě, ale úplný červený hrozen se nacházel v jedné části Westview. Mladík to místo zvětšil. "To je fotbalové hřiště."
"Chcete říct, že věděli, že tam chodím?"
"Jo. V úterý a ve čtvrtek. Někdo to věděl už před dvěma týdny."
"Takže to byla past," pochopil Brad.
"Ano, vždyť vám to říkám."
"A co ta holka?"
"Pracujeme na ní. Rozhodně to není žádná obyčejná pubertář-ka. Myslíme si, že je z Filipín. Objevila se na erotickém webu, masturbovala před kamerou za peníze. Co je ale teď důležité - nesrovnalosti v jejím příběhu. Když se podíváte na záznam z bezpečnostní kamery v hotelu," - ťukl do další klávesy - "tak vidíte, že při čekání na výtah odvrátí tělo od kamery, otevře kabelku a dotkne se tváře. Myslíme si, že si dávala do očí kapky nebo nějakou dráždivou látku. Když vzápětí nastoupí do výtahu, zjevně pláče. Ale všimněte si: tahle údajná oběť znásilnění, která brečí ve výtahu a je celá zoufalá, neběží hned k recepci a neohlásí znásilnění. Pročpak asi?"
"Hm," pokýval Brad a přimhouřil oči.
"Místo toho projde halou a míří rovnou ke svému autu. Bezpečnostní kamera na parkovišti ukazuje, že v sedmnáct sedmnáct odjíždí. V závislosti na hustotě provozu trvá jízda z hotelu do nemocnice mezi jedenácti a sedmnácti minutami. Jenže ona tam dorazila až v osmnáct nula pět. Tedy za pětáctýřet minut. Co dělala mezi tím?"
"Způsobovala si ta zranění?"
"Ne. Ukázali jsme ty fotografie několika odborníkům, a ošetřovatelka, který ji prohlížela, byla zkušená traumatologická

sestra. Obrázky jsou naprosto jasné. Myslíme si, že se někde sešla s komplicem, který jí ta zranění způsobil."

"Chcete říct, že nějaký chlap...?"

"Ano."

"Tak to by tam ale musela zůstat jeho DNA, ne?"

"Měl kondom."

"Takže v tom jedou nejmín dva lidi."

"No, my si spíš myslíme, že celý tým," opravil ho mladík. "Tu past na vás nastražili velice profesionálně. Kdo by vám mohl něco takového provést?"

Brad o tom uvažoval celou tu dobu, co seděl ve vězení. A věděl, že odpověď je jediná. "Rick. Šéf. Chtěl mě vyhodit, jen jsem tam nastoupil."

"A navíc jste se snažil přefíknout mu holku..."

"Já se nesnažil, já to dělal."

"A teď jste bez práce, nejméně devět měsíců bude trvat, než dojde k procesu, a když u soudu prohrajete, čeká vás deset až dvacet let natvrdo. Moc pěkné." Mladík zaklapl laptop a vstal.

"Co se stane teď?"

"Zpracujeme na té holce. Jestli na ni něco vyhrabeme, třeba ně-

jaké její video na internetu, tak můžeme zapůsobit na státního zástupce, aby stáhl žalobu. Ale jestli se ta věc dostane až k soudu, dobře to nevypadá."

"Zasranej Rick."

"Hm. Myslím, že jste mu něco dlužný, kamaráde." Zamířil ke dveřím. "Jo, a jednu věc pro sebe udělejte, jo? Tomu hřišti se vyhýbejte obloukem."

Z časopisu Science, Zpráva týdne:

A také Wall Street Journal:

KP029

V rohu kanceláře hrála televize a v ní záběry Sheldona Harmona, profesora antropologie a údajného objevitele "neandrtálského genu", napadeného při přednášce vědrem studené vody.

Na obrazovce běžela celá akce opakovaně a zpomaleně; voda se lila po hlavě hubeného plešatého mužika, který se tvářil kupodivu pobaveně. "Vidíš? Usmívá se," ukázal Rick Diehl. "To celé je jenom domluvená reklama, aby se o tom genu mluvilo."

"Nejspíš," souhlasil Josh Winkler. "Měli tam šikovně připravené kamery."

"Přesně," kývl Diehl. "A kromě publicity, kterou ten zatracený chlap za ten svůj neandrtálský gen sklízí, vykládá ještě o takovém typu působení, který se nebezpečně podobá našemu dozrávacímu genu. Aktivace gyrus cinguli a tak. To by nám mohlo vzít pěkně vítr z plachet."

"Pochybuj," zavrtěl hlavou Josh. "V gyrus cinguli působí desítky genů."

"Ale i tak," trval na svém Rick, "si myslím, že bychom to měli oznámit. Brzy. Chci, aby se o dozrávacím genu začalo mluvit."

Josh prohlásil: "Se vši úctou, Ricku, to by bylo předčasné." "„Testovali jste přece ten gen na kryších. A to šlo dobře."

"Jo, ale z toho žádná mediální bomba nekouká. Natočit, jak si malé krysy postrkují hovínka po kleci - to by se do večerních zpráv nejspíš nedostalo."

Diehl pomalu kývl. "Hm. To je fakt. Potřebujeme něco lepšího." "Proč to tak spěchá?" ptal se Josh.

"Správná rada. Od té doby, co Brada zabásli, je jeho strýc vzteklý. Zřejmě si myslí, že za Bradovy problémy můžeme my. Prostě na nás tlačí, že se o společnosti musí začít mluvit v souvislosti s nějakým velkým objevem."

"No jo, ale tak daleko ještě nejsme."

"Já vím. Ale co třeba... co třeba říct, že jsme připraveni začít s testováním na lidech?"

Josh se zachvěl. "To bych nedělal," řekl. "Přece jsme ještě FDA nepožádali o -"

"Já vím. Fáze jedna. No tak požádáme."

"Ricku, víš přece, co je žádat o fázi jedna. To je hromada výzkumných zpráv a formulářů vysoká asi tak tři metry. A to je jen začátek. Navíc se musí předložit harmonogram postupných cílů -"

Rick ho zarazil netrpělivým mávnutím ruky. "Já vím. Říkám jenom, že to můžeme oznámit."

"Chceš to oznámit, když na tom ještě neděláme?"

"Ne, oznámit, že to uděláme."

"Ale o tom přece mluvím," rozhodil rukama Josh. "Potrvá měsíce, než tu žádost vůbec budeme moct podat."

"To je reportérům jedno. Řekneme prostě, že BioGen Research z Westview Village je připravený začít první fázi testování a chystá v tom smyslu žádost pro FDA."

"Na dozrávací gen."

"Ano. Vnášený pomocí retrovirových vektorů."

"A co budeme říkat, že ten gen umí?" chtěl vědět Josh.

"Co já vím. Třeba že... léčí drogovou závislost."

Joshovi přeběhl mráz po zádech.

"To jako proč?"

"No, dává to smysl, nemyslíš?" vysvětloval Rick Diehl. "Dozrávací gen podporuje vyvážené, zralé chování, což je ze samotné podstaty chování bez závislosti."

"Snad..."

"Snad?" Diehl se k němu obrátil. "Trochu nadšení by to chtělo, Joshi. Říkám ti, že je to skvělý nápad. Jaké je dneska procento recidiv v odvykacích programech? Osmdesát procent? Devadesát? Sto? Většina odvykaček na většinu lidí nefunguje. To je prostě fakt. Kolik narkomanů v téhle zemi je? Proboha, víc než milion jenom ve vězeních. Tak kolik jich je na ulicích? Dvacet milionů? Třicet?"

Josh se začínal potit. "To by bylo nějakých osm nebo deset procent populace."

"Tak nějak asi. Vsadil bych se, že deset procent Američanů je závislých na nějaké droze, když připočteš alkohol. Určitě deset. To by tedy ten dozrávací gen byla vážně pěkná bomba!"

Josh mlčel.

"No, co mi na to řekneš, Joshi?"

"Ehm, no, asi je to dobrý nápad."

"Ty bys mě nepodtrhnul, vid', že ne?"

"Ne," zavrtěl Josh hlavou. "Jasně že ne."

"Netajil bys mi něco. Neschovával by sis to v rukávu?"

"Ne," opakoval Josh. "Co tě to napadlo?"

"Dneska mi volala tvoje matka," řekl Diehl.

Kurvafix.

"Je hrozně hrdá na to, cos dokázal, a nechápe, proč jsem tě ne-povýšil."

Josh se přikrčil v křesle. Cítil, jak ho zalévá studený pot. "Tak co uděláš?" zeptal se.

Rick Diehl se usmál. "Povýším tě, samozřejmě," řekl. "Dělal sis záznamy o těch dávkách, které jsi použil?"

KP030

Za skleněnými stěnami konferenčního sálu marketingové firmy Watson & Naeme sídlící na Madison Avenue se pracovalo na pojmenování nového produktu. Místnost byla plná supermoderních mladých lidí kolem dvacítky; všichni byli oblečení jako na rockový koncert, ne na suchou přednášku profesora, který stál u řečnického pultíku s motýlkem pod krkem a vykládal o genu zvaném A58799-6B. Profesor teď předváděl grafy enzymového působení, černé klikaté čáry na bílém pozadí. Mládež se válela po židlích a hrála si se svými chytrými mobily. Jenom pár se jich snažilo soustředit.

Šéf týmu, psycholog Paul Gode, seděl až úplně vzadu. Zatočil teď prstem ve vzduchu, aby profesorovi naznačil, ať už končí. Motýlek vypadal překvapeně, ale hladce přešel k závěru.

"Takže, abychom to shrnuli," prohlásil. "Náš tým na Kolumbijské univerzitě izoloval gen, který podporuje společenský soulad a soudržnost skupin. Působí tak, že aktivuje prefrontální kůru mozkovou, což je oblast známá tím, že hraje důležitou roli při vytváření názoru a důvěry. Působení tohoto genu jsme demonstrovali tak, že jsme pokusným osobám předkládali jak konvenční, tak kontroverzní myšlenky. Kontroverzní myšlenky vyvolávají výraznou odezvu v prefrontálním kortexu, zatímco konvenční vyvolávají aktivaci rozptýlenou - dalo by se to snad nazvat hřejivým sáláním. Osoby, které gen mají, dávají výrazně přednost konvenčnímu uvažování a známým myšlenkám. Vykazují také preference pro kolektivní myšlení všeho druhu. Mají rády televizi. Mají rády Wikipedii. Mají rády koktejlové večírky. Mají rády nezávaznou konverzaci. Rády se shodují s lidmi kolem sebe. Náš gen je důležitou silou na poli sociální stability a civilizace. Protože tento gen podporuje konvenční uvažování, říkáme mu konvenční gen."

Publikum sedělo mlčky, úplně šokované. Nakonec se jeden z nich ozval: "Jak že tomu říkáte?"

"Konvenční gen."

"Proboha, to je hrůza!"

"Sebevražda."

"Na to zapomeňte."

"Anebo," dodal rychle profesor, "tomu říkáme civilizující gen." Kvílení v publiku. "Civilizující gen? To je ještě horší!"

Horší!" "Hrůza!"

"Brrr!"

"To rovnou skočte z mostu."

Profesor vypadal naprosto ohromeně. "Co je na tom špatného? Civilizace je dobrá věc, ne?"

"No jistě," odpověděl vedoucí týmu, který teď přešel do čela místnosti. Paul Gode zaujal místo za pultíkem. "Jenže problém je v tom, že v téhle zemi nikdo sám sebe nechce vnímat jako přizpůsobivého a kolektivního. Právě naopak - všichni jsme drsní individualisté. Všichni jsme rebelové. Všichni jsme proti zavedeným pořádkům. Odlišujeme se, bojujeme, jednáme po svém. Stádo nezávislých mozků, nazval to někdo. Nikdo nechce mít pocit, že není rebel. Nikdo nechce připustit, že stojí o to nevyčnívat."

"Pravda ale je taková, že zapadnout chce každý," namítl profesor. "Přinejmenším skoro každý. Asi dvaadvadesát procent lidí ten gen pro zdravý selský rozum má. Postrádají ho jen skuteční rebelové, a to jsou -"

"Dost," zarazil ho šéf týmu zvednutou rukou. "Přestaňte. Chcete, aby ten váš gen byl cenný. To znamená, že váš gen musí vytvářet něco, co lidé chtějí mít - něco vzrušujícího a žádoucího. Zdravý selský rozum není ani vzrušující, ani žádoucí. Je všední. Je to topinka s máslem a marmeládou. To se vám skupina pokouší vysvětlit." Pokynul k židli.

"Nechcete se posadit, pane profesore?"

Gode se obrátil ke skupině, která teď vypadala o něco pozorněji. "No tak. Co vy na to? Dejte pryč ty mobily.

Poslouchám."

"Co chytrý gen?" navrhl někdo.

"Dobré, ale nepřesné."

"Jednoduchý gen."

"Dobrý směr..."

"Společenský gen."

"Příliš."

"Socializační gen."

"Jak z lékařské učebnice."

"Gen moudrosti. Moudrý gen." "Moudrý gen. To by šlo, výbor-ně."

"Gen správného myšlení."

"To je moc maoistické. Nebo buddhistické. No tak, proberte se!"

"Mejdanový gen."

"Zábavný gen."

"Kapsáčový gen. Bokovkový gen!"

"Šťastný gen."

"Rozjetý gen."

Gode se zamračil a opět zvedl ruku. "Ujíždíte," varoval. "Vraťte se. Podívejte se na to znovu. Odjinud. O co tady jde? Ten gen je ve skutečnosti gen pro konvenční myšlení - přizpůsobovací gen -, ale o tom nechceme mluvit. Takže. Co je dobrého na konvenčním uvažování? Jaké výhody má člověk z toho, když uvažuje konvenčně? No tak, honem."

"Patří do party."

"Nevyčnívá."

"Myslí jako všichni ostatní."

"Míň sporů."

"Zapadne."

"A čte Timesy."

"Nikdo na něj divně nekouká."

"Zjednodušuje to život."

"S nikým se nehádá."

"Může bez nebezpečí říct svůj názor."

"A každý s ním souhlasí."

"Je to dobrý člověk."

"Cítí se dobře."

"Žije pohodlně."

Gode luskl prsty a ukázal. "Výborně. Konvenční myšlení je pohodlné... Ano! Žádná překvapení, žádné stresy. Ve světě se všechno každou minutu mění. Není to pohodlné místo. A každý chce pohodlíčko, ne? Vyšlapané boty, pohodlné tepláky, oblíbené křeslo..."

"Pohodlný gen?"

"Pohodový gen?"

"Spokojený. Spokojený gen."

"Zachumlaný gen."

"Šťastný gen."

"Přátelský? Příjemný?"

"Konejšivý gen. Přívětivý."

"Klidný gen. Chlácholivý gen."

Tak to chvíli pokračovalo, až se nakonec na bílé tabuli ocitlo devět černě naškrábaných kandidátů. Následovala zuřivá hádka, při které se jednotlivé názvy umazávaly, ačkoli všechna jména měla být samozřejmě ještě testována na cílových skupinách. Nakonec se všichni shodli, že vítězem je spokojený gen.

"Tak, a teď zkusíme, jak to bude fungovat v praxi," prohlásil Gode. "Pane profesore? Povězte nám, k čemu bude ten gen dobrý. Myslím komerčně."

Profesor vysvětlil, že na takové úvahy je ještě příliš brzo. Gen sice izolovali, ale ještě nevědí, jaké všechny nemoci s ním mohou souviset. Ale protože spokojený gen mají na světě téměř všichni, jsou vědci přesvědčení, že mnoho lidí patrně má nějakou anomálii s tímto genem spojenou. Například: lidé, kteří příliš stojí o to patřit k většině - to může být genetická porucha. A lidé, kteří jsou v depresi, když jsou sami - to by mohla být taky porucha. Lidé, kteří se účastní protestních pochodů, chodí na sportovní utkání, kteří vyhledávají situace, kdy budou obklopeni velkým množstvím lidí stejného názoru - další potenciální genetická porucha. Jsou i lidé, kteří považují za nutné souhlasit s každým, s kým právě jsou, bez ohledu na to, co řekne - další porucha. A co lidé, kteří se bojí mít vlastní názor? Bojí se nezávislosti na

okolní skupině?

"Řekněme si to otevřeně, takových lidí je spousta," podotkl Profesor. "Nikdo neuvažuje sám za sebe, když nutně nemusí."

"Chcete říct, že všechno tohle chování se bude považovat za patologické?" zeptal se někdo.

"Jakékoli nutkavé chování je patologické," odpověděl profesor.

"Ale pozitivní taky? Co protestní pochody?"

"Náš názor," vysvětloval profesor, "je ten, že stojíme na pokraji určení celé řady poruch spojených s družností a pospolitostí. Tyto genetické anomálie, v nichž spokojený gen hraje roli, nebyly ještě definitivně určeny, ale Kolumbijská univerzita požádala o patent na samotný gen, což znamená, že gen bude mít tím vyšší cenu, čím víc poruch s ním spojených se s jistotou rozpozná."

Gode si odkašlal. "Myslím, že jsme se spletli. Všechno jsou to poruchy družnosti. Ten gen by se měl jmenovat družný gen."

A při tom už zůstalo.

KP031

Slyšení vyšetřovací komise pro bioetiku Národního zdravotního institutu v Bethesdě bylo pečlivě zorganizováno tak, aby působilo kolegiálním, a ne zstrašujícím dojmem. Všichni seděli u téhož dlouhého stolu v zasedací síni ve druhém patře hlavní budovy; bylo to prostředí všem důvěrně známé, na stěnách byly připíchnuté letáčky ohlašující chystané semináře a v rohu prskal postarší kávovar. Káva byla proslulá svou nechutností a nikdo ji nepil.

Šest vědců, kteří byli členy komise, se pro dnešní příležitost obléklo poněkud formálněji než obvykle. Většina jich byla v saku; jeden měl dokonce kravatu. Na židlích se ale ponejvíc všelijak uvolněně hrbili nebo váleli. Muž, jehož vyslyšeli, jednačtyřicetiletý dr. Ronald Marsh, seděl u stolu spolu s nimi.

"A jak přesně ta dvanáctiletá dívka zemřela?"

Dr. Marsh byl profesorem medicíny na Texaské univerzitě v Austinu. "Trpěla CTFD, vrozenou nedostatečností transportního faktoru." To byla smrtelná genetická porucha. "Dívku jsme léčili dietou a dialýzou od věku devíti měsíců. Projevilo se u ní mírné zbrzdění růstu, ale ne mentální retardace. Jak ona sama, tak její rodina si tu proceduru přály v naději, že by mohla žít normálně. Ne být nadosmrti připoutaná ke stroji. Jak jistě víte, to není moc příjemný život, zvláště pro dítě."

Okolosedící nevzrušeně naslouchali.

"A pokud šlo o výhled do budoucnosti," pokračoval dr. Marsh, "všichni jsme věděli, že dospělosti se nedožije."

Hormonální změny ovlivňovaly její metabolismus. Bylo jisté, že během tří nebo čtyř let zemře. Na základě toho jsme provedli proceduru, která jí měla do těla dodat chybějící gen." Odmlčel se. "O rizicích jsme věděli."

Jeden z vědců se zeptal: "A prodiskutovali jste rizika rovněž s rodinou?"

"Samozřejmě. Podrobně."

"A s pacientkou?"

"Ano. Byla to chytrá dívka. To ona přišla s návrhem na tuhle léčbu. Četla o ní na internetu. Věděla dobře, že riziko je obrovské."

"Řekli jste rodině, jak velké to riziko asi je?"

"Ano. Řekli jsme jim, že šance na úspěch jsou přibližně tříprocentní."

"A přesto do toho šli?"

"Ano. Dcera je do toho nutila. Měla pocit, že když umře tak jako tak, může to aspoň zkusit."

"Byla nezletilá..."

"Ano," kývl Marsh. "Ale byla taky nemocná. Jí se to týkalo nejvíce."

"Máte podepsaná příslušná prohlášení?"

"Ano."

"Četli jsme je. Někteří z nás máme dojem, že jsou formulovaná v nerealisticky pozitivním tónu, že rizika minimalizují."

"Prohlášení připravilo právní oddělení nemocnice," vysvětloval Marsh. "A povšimněte si, že rodina podepsala i to, že byla plně seznámena s riziky operace. To, co jsme jim řekli, je zaznamenáno také v kartě pacientky. Bez plně informovaného souhlasu bychom nic nepodnikli."

Během téhle repliky vklouzl do místnosti předseda komise, Robert Bellarmino, a zaujal místo na konci stolu.

"Takže jste proceduru provedli?" padla další otázka.

"Ano."

"Jaký vektor jste použili?"

"Infuzi modifikovaného adenoviru v kombinaci se standardním imunosupresivním postupem podle Barlowa."

"A výsledek?"

"Skoro okamžitě dostala vysokou horečku. Ta vystoupila téměř k dvačtyřiceti stupňům. Druhý den začala vykazovat známky současného selhání několika orgánů. Funkce jater a ledvin se neobnovily. Třetího dne zemřela."

Chvilku bylo ticho.

"Jestli k tomu můžu dodat soukromou poznámku," pokračoval

pak Marsh, "pro nás všechny v nemocnici to bylo zdrcující, a pro mě osobně také. O tu dívku jsme se starali od dob, co

byla miminko. Byla... miláček celého personálu. Byla takové naše sluníčko, kdykoli na kliniku přišla. Pokusili jsme se o tu riskantní proceduru, protože to chtěla. V noci se někdy ptám sám sebe, jestli to bylo správné. A vždycky znova mám pocit, že jsem byl povinen to riskovat, pokud si to přála. Chtěla skutečný život. Jak bych jí mohl tu šanci upřít?"

Odkašlání. "Jenže, ehm, váš tým neměl s genovými přenosy zkušenost."

"Ne. Uvažovali jsme o tom, že ji předáme jinému týmu."

"A proč jste to neudělali?"

"Nikdo jiný nebyl ochoten se o to pokusit."

"A to vás neodradilo?"

Marsh povzdechl. "Viděl jste někdy umírat pacienta na CTFD? Odumřou jim ledviny. Přestanou fungovat játra. Tělo jim nateče a dostane šedofialovou barvu. Nemůžou dýchat. Umírají v mukách, a umírají řadu dní. Měl jsem čekat, až se té milé dívce stane něco takového? Ne, to ne."

Kolem stolu zavládlo zase na chvilku ticho. Nálada byla ale zřetelně nesouhlasná. "Proč tedy teď rodina podává žalobu?"

Marsh zavrtěl hlavou. "Neměl jsem možnost s nimi mluvit."

"V dokumentech uvádějí, že nebyli dostatečně informováni."

"Byli," odpověděl Marsh. "Podívejte se, všichni jsme doufali, že se to povede. Všichni byli optimisté. A rodiče se zkrátka nemůžou smířit se skutečností - že tříprocentní šance na úspěch znamená, že devadesát sedm procent pacientů zemře. Devadesát sedm procent. To je skoro jistá smrt. Věděli to, ale když se jejich naděje nesplnila, připadali si podvedení. My jsme je ale neklamali."

Když dr. Marsh vyšel z místnosti, sešla se komise na uzavřeném zasedání. Ze sedmi členů jich šest bylo rozhořčeno. Tvrdili, že Marsh teď nemluví pravdu a že nemluvil pravdu ani předtím. Že je lehkovážný. Že zkazil genetice jméno a že se s tím celý obor bude dlouho vyrovnávat. Mluvili o Divokém západě, o tom, že střílel, když ještě neměl pořádně nabito.

Všechno zjevně směřovalo k potrestání Marshe, k doporučení, aby mu byla odebrána licence a aby nesměl žádat o vládní granty.

Šéf výboru Rob Bellarmino dlouho neříkal nic. Konečně si odkašlal. "Nemůžu si pomoci," prohlásil, "tyhle argumenty mi velice připomínají to, co se říkalo, když Christiaan Barnard poprvé transplantoval srdce."

"Ale tohle není žádné poprvé -"

"Že střílí, když ještě nemá nabito. Že si nevyžádal odpovídající schválení. Že je to na žalobu. Vzpomeňte si," pokračoval Bellarmino, "jak vypadaly zpočátku Barnardovy statistiky. Prvních sedmnáct pacientů zemřelo skoro okamžitě. Nazývali ho vrahem a šarlatánem. Teď se ale jen v téhle zemi provádí ročně dva tisíce transplantací srdce. Většina pacientů žije dalších pět až patnáct let. Transplantace ledvin jsou rutinní záležitosti. Ještě před pár lety se transplantace plic a jater považovaly za šílený nápad. Dnes se běžně akceptují. Každá nová terapie prochází hazardní, průkopnickou fází. A my se pokaždé musíme spoléhat na odvážné jedince, jako je doktor Marsh, že ta rizika podstoupí."

"Ale porušil tolik pravidel -"

"Co chcete doktoru Marshovi udělat?" nedal se rušit Bellarmino. "Ten člověk nemůže v noci spát. Vidíte mu to ve tváři. Jeho milovaná pacientka v jeho péči zemřela. Jaký horší trest mu ještě chcete udělit? A kdo jste vy, abyste mu říkali, že se zachoval špatně?"

"Etická pravidla -"

"Nikdo z nás se té holčičce nedíval do očí. Nikdo z nás neznal její život, její bolest, její naděje. Marsh ano. Znal ji léta. Máme ho teď soudit?"

V místnosti bylo ticho.

Nakonec se shodli na udělení důtky právnímu oddělení texaské nemocnice. Doktor Marsh osobně potrestán nebyl. Bellarmino je přesvědčil. Jeden člen komise později poznamenal: "To byl klasický Rob Bellarmino. Mluvil jako kazatel, nenápadně se dovolával Boha a nějak se mu povedlo, aby všichni drželi hubu a krok, bez ohledu na to, co se stalo a komu to ublížilo. Rob dokáže ospravedlnit cokoli. V tom je skvělý."

Když došlo k závěrečnému hlasování, Bellarmino už v místnosti nebyl, protože měl zpoždění na další schůzku.

Ze zasedání bioetické komise zamířil Bellarmino zpátky do své laboratoře, kde se měl sejít s jedním ze svých asistentů. Ten kluk k němu přišel z lékařské fakulty Cornelli, kde měl za sebou pozoruhodný výzkum mechanismů regulujících strukturu chromatinu.

Normálně se buněčná DNA nachází v jejím jádru. Většina lidí si představuje DNA v podobě dvojité šroubovice, proslulého zatočeného žebříku objeveného Watsonem a Crickem. Žebřík byla ale jen jedna ze tří podob, kterou na sebe může DNA v buňce vzít. Může také vytvořit jediné vlákno nebo kompaktnější strukturu, které se říká centromera. Která z těchto podob převládne, to závisí na bílkovinách přidružených k DNA.

To je důležité, protože když je DNA zhuštěná, její informace jsou pro buňku nedostupné. Jedním ze způsobů, jak ovlivnit geny, je změnit chromatin v různých úsecích DNA. Takže například, pokud byly geny vpraveny do nových buněk, bylo také potřeba zajistit, aby se chromatin udržel ve využitelné podobě. Proto se do buňky vpravily další chemické látky.

Bellarminův nový asistent provedl průlomový výzkum metyl-lace určitých bílkovin a jejich vlivu na strukturu chromatinu. Výzkumná zpráva toho mladíka, nazvaná "Ovlivnění dostupnosti proteinů genomu a adenin metyltransferáza", byla čítankovým příkladem, jak by se vědecké zprávy měly psát. Bylo jisté, že bude významná a že

mladíkovi vybuduje jméno.

Bellarmino seděl v laboratoři a mladík dychtivě sledoval, já jeho nadřazený listuje zprávou. "Skvělé, opravdu skvělá práce. Poklepal na papíry. "Myslím, že tenhle výzkum dělá laboratoři velkou čest. A vám samozřejmě také."

"Děkuju vám, Robe."

"A máte tam uvedených sedm spoluautorů a já jsem v tom seznamu dostatečně vysoko," pokračoval Bellarmino.

"Třetí," potvrdil mladík, "ale pokud myslíte, že by vhodnější byla druhá pozice -"

"Mimochodem, vzpomínám si na jeden rozhovor, který jsme spolu vedli před pár měsíci a během něhož jsme hovořili o možných mechanismech metylace, a já jsem tehdy naznačil -"

"Ano, vzpomínám si..."

"Právě ten konkrétní mechanismus, který tady objasňujete. Mám výrazný pocit, že bych měl být uveden jako hlavní autor." Mladík mrknul. "Ehm, no..." Polkl.

"To zaručí, že se zpráva bude víc citovat," vysvětloval Bellarmino,

"a to je u práce takového významu důležité. A samozřejmě, přesné pořadí je jenom formalita. Všem bude jasné, že jako druhý autor jste odvedl základní práci, tu, která doplňuje mezery, chápete? Z vašeho hlediska nemáte co ztratit.

Budou vás víc citovat a dostanete mnohem větší granty." Usmál se. "To vám můžu zaručit. Vaše příští práce bude zcela nezávislá. A za rok dva vás podpořím, pokud budete stát o vlastní laboratoř."

"Já, ehm," chlapec polkl, "chápu."

"Výborně, výborně. Tak proveďte ty změny a vraťte se sem, a já to pak odešlu do Nature. Podle mě si to zaslouží lepší umístění než v Science, ta v poslední době za moc nestojí. Zavolám do Nature a ujistím se, že šéfredaktor chápe význam té zprávy a že nám ji okamžitě otiskne."

"Díky, Robe," řekl mladík.

"Není zač," usmál se Rob Bellarmino.

"Mokré umění" na výstavě

Transgenové organismy v galeriích

Živí tvorové na prodej

Jihoafriická výtvarnice Laura Cintiová vystavovala v Londýně transgenový kaktus, který obsahoval lidský genetický materiál a na kterém rostly lidské vlasy. Cintiová k tomu uvedla: "Kaktus se svými rašícími vlasy vyjadřuje všechny touhy, všechny známky sexuality. Nechce být spoutaný. Chce se osvobodit."

Na otázku, jaké jsou reakce veřejnosti na kaktus, Cintiová uvedla: "Obzvlášť zajímá plešaté muže."

Výtvarnice Marta de Menezesová vytvořila modifikované motýly, kteří měli každé křídlo jiné. Komentuje to: "Lidé byli zpočátku šokováni. Nepovažovali to za dobrý nápad." Prohlásila, že teď má v plánu pustit se do akvariálních rybiček: chce vypěstovat krunýřovce pruhovaného, zvaného občas také zebří ryba, s pruhy svislými, a ne vodorovnými, aby se víc podobal skutečným zebrám. Tyto změny by měly být dědičné.

Finský umělec Oron Catts vypěstoval prasečí křídla z kultury kmenových buněk prasečí kostní dřeně. Prohlásil, že jeho tým pouštěl prasečím buňkám hudbu, aby je přiměl k růstu. "Stáli jsme si spousty prasečích písní... a přehrávali je buňkám." Prohlašuje, že při hudbě si buňky vedly lépe.

Chicagský umělec Eduardo Kac vytvořil transgenového králíka jménem Alba, který zeleně světélkoval. Do oplodněného vejce králíka albína vpravil GPF, gen pro zelenou fosforeskující bílkovinu z medúzy žijící v severozápadním Pacifiku. Zvíře, které z vejce vyrostlo, světélkovalo. Veřejné mínění zareagovalo bouřlivě. Kac k tomu podotkl, že „králík/ některé lidi znervózňuje“, ale připomněl, že GPF je běžný výzkumný nástroj a že byl už vpraven do kvasinek, plísní, rostlin, octomilek, myší a hovězích embryí. Kac tvrdí, že už se těší, až stvoří fosforeskujícího psa. Alba uhynul předčasně z neznámých příčin. Stejně tak i transgenové kaktusy.

V roce 2003 bylo k prodeji nabídnuto první transgenové domácí zvíře: rudě fosforeskující krunýřovec pruhovaný, kterého vytvořil dr. Čchi-jiian Kung ze Singapuru. Licenci na toto zvíře vlastní jistá společnost z texaského Austinu. Na trh bylo uvedeno pod názvem GloFish po dvouletých testech jak federálních, tak texaských úřadů, které nakonec došly k názoru, že ryby jsou bezpečné, pokud se nejedí.

KP032

"Madame Bondová," prohlásila učitelka z první třídy, "váš syn je moc milý chlapec, ale dělá mu potíže matematika. Sčítání mu jde pomalu; s odčítáním je to ještě horší. Jeho francouzština se ale hodně zlepšila."

"To ráda slyším," usmála se Gail Bondová. "Stěhování z Londýna sem pro něj bylo těžké. Ale musím říct, že ty potíže s matematikou mě překvapují."

"Myslíte proto, že vy jste vědkyně?"

"Ano, dá se to tak říct. Pracuju tady v Paříži v Institut National," odpověděla, "a Evanův otec je investiční bankéř, takže ten pracuje s čísly celý den."

Učitelka pokrčila rameny. "Jste genetická, takže vám nemusím vykládat, že ne všechno je v genech. Dítě velkého malíře občas neumí kreslit. Ale musím vás upozornit, že vašemu synovi nijak neprospěje, když za něj budete dělat úkoly."

"Prosím?" užasla Gail Bondová. "Dělat úkoly?"

"No, jinak to není možné," vysvětlovala učitelka. "Vy nebo některý jiný člen vaší domácnosti."

"Nerozumím."

"Evanovy úkoly jsou vždycky bezvadné. Ale když ho zkouším ve škole, nejde mu to. Zjevně ty úkoly dělá někdo za něj."

Gail Bondová zavrtěla hlavou. "Ale já nechápu, kdo by to mohl být," řekla. "Když se můj syn vrátí ze školy a píše si úkoly, je doma jen hospodyně. Ta moc francouzsky neumí. Já se vracím v pět a tou dobou už má úkoly hotové. Nebo mi to aspoň tvrdí."

"Vy je nekontrolujete?"

"Ne. Nikdy. Říká, že to není třeba."

"No, někdo mu pomáhat musí," trvala na svém učitelka. Vytáhla sešit s úkoly a otevřela ho. "Vidíte to? Každý úkol, každá stránka. Bez chyby."

"Aha," prohlížela si Gail papíry. "A ty skvrny..." Na papíře byly malé zelené a bílé skvrnky, jako kapičky.

"Ano, ty se objevují často. Obvykle naspodu stránky."

"Myslím, že už vím, kdo mu pomáhá," prohlásila Gail.

"Kdo?"

"Někdo z laboratoře."

Odemkla dveře od bytu a slyšela, jak Gerard volá: "Ahoj, miláčku," přesně jak to dělal její manžel.

"Ahoj, Gerarde," odpověděla. "Co je nového?"

"Potřebuju vykoupat."

"Nachystám ti vodu," slíbila. Vešla do haly, kde na bidýlku seděl Gerard. Byl to transgenový papoušek žako, teď dva roky starý. Když byl ještě mládě, dostal celou řadu lidských genů, až dosud se ale nezdálo, že by to mělo nějaký viditelný efekt.

"Vypadáš dobře, kočko, chybělas mi," napodobil Gerard znova hlas jejího manžela.

"Díky," odpověděla. "Mám pro tebe otázku, Gerarde."

"Tak jo, když to musí být."

"Řekni mi. Kolik je třináct minus sedm?"

"Já nevím."

Zaváhala. "Kolik to je, třináct a uber sedm?" Tak by to řekl Evan. Pták okamžitě odpověděl: "Šest."

"Jedenáct a uber čtyři?" "Sedm."

"Dvanáct a uber dva?" "Deset."

Zamračila se. "Dvacet čtyři a uber jedenáct?"

"Jé. Jé. Jé," popocházel papoušek tam a zpátky na bidýlku. "Zkoušíš mě splést. Třináct."

"A kolik to je, sto jedna a uber sedmdesát?"

"Třicet jedna. Ale my tolik čísel nikdy nemáme. Nejvyšší dvě čísla."

"My?"

Gerard neodpověděl. Rytmicky pohupoval hlavou. Pak začal zpívat: "Přichází průvod, klauni a akrobati..."

"Gerarde," zarazila ho Gail, "chce po tobě Evan, abys mu pomáhal?"

"No jasně." A pak dokonale napodobení Evana. "Hele, Genie, pojď mi s tím pomoci. Na mě je to moc těžký." A pak fňukavě: "Moc těžkýkýý."

"Musím si přinést videokameru," prohlásila Gail.

"Jsem hvězda? Jsem hvězda?"

"Ano," potvrdila mu to, "jsi hvězda."

Nasadil protahovaný americký přízvuk. "Omlouváme se za zpoždění, ale museli jsme ještě vyzvednout našeho Hanka."

"Z jakého filmu to je?" ptala se.

Stejný přízvuk: "Ale Jo, nerozčiluj se."

"Ty mi to neřekneš, co?"

"Potřebuju vykoupat," prohlásil rezolutně Gerard. "Dřív netočím. Slíbilas mi koupání."

Gail Bondová spíchala pro kameru.

Během prvního roku života nebylo na Gerardovi skoro vůbec vidět, že má v sobě lidské geny, které mu ještě jako mláděti vpíchlí Joši Tomizu a Gail Bondová v laboratoři Maurice Groliera v Institut National v Paříži. Nebylo to žádné překvapení. Úspěšné vpravení transgenů do těla bylo choulostivá záležitost a vyžadovalo si desítky, možná stovky pokusů, než to vyšlo, jak mělo. Aby se totiž geny v novém prostředí pustily do práce, musela být splněna řada podmínek zároveň.

Především se gen musel správně spojit s existujícím genetickým materiálem zvířete. Občas se gen zapojil obráceně, což buďto mělo negativní dopad, nebo se to vůbec neprojevalo. Někdy se gen zapojil do nestabilní oblasti genomu a vyvolal u zvířete smrtící rakovinu. To se stávalo poměrně často.

Kromě toho genové přenosy nikdy nebyly otázkou jen jediného genu. Vědci museli vpravit do zvířete další geny, které primární gen potřeboval k tomu, aby mohl správně fungovat. Většina genů například měla izolátory a promotory. Promotory vytvářely bílkoviny, které vypnuly vlastní gen zvířete a umožnily nově dodanému genu převzít jeho funkci. Nebo mohly podpořit fungování samotného dodaného genu. Izolátory nový gen oddělovaly od genů kolem něj. Zabezpečovaly také to, že nový genetický materiál bude moci být v rámci buněk dále využíván.

A jako by všechny tyto okolnosti ještě nebyly dost složité, nebraly vůbec v úvahu další komplikace, které mohou být spojené s mediátorovou RNA v buňkách nebo s geny, které regulují pro-teosyntézu. Takových komplikací může být celá řada.

Skutečnost byla zkrátka taková, že postup, jímž se do zvířete vpravil nějaký gen tak, aby fungoval, připomínal spíš

ladění počítačového programu než biologický proces. Museli jste napravovat chyby, provádět úpravy, odstraňovat nežádoucí účinky, až to konečně fungovalo. A pak jste ještě museli počkat, jestli se neprojeví vedlejší následky - často o řadu let později.

Proto v laboratoři převládl názor, že by si Gail měla vzít Gerarda domů a nějakou dobu ho chovat jako domácí zvíře. Ať se ukáže, jestli se projeví nějaké pozitivní nebo negativní účinky. Domácí chov byl zvláště důležitý proto, že žakové jsou velice inteligentní - obvykle jsou považováni za stejně inteligentní jako šimpanzi, přičemž mají mnohem rozsáhlejší jazykové schopnosti. Pomocí znakové řeči nebo počítačové klávesnice se některým primátům povedlo zvládnout kolem sto padesáti slov. Pro žaka to ale byl pouhý průměr. Někteří žakové měli slovní zásobu až tisíc slov. Potřebovali tedy ten druh podnětů a kontaktů, které jim mohlo poskytnout právě jen domácí prostředí. Kdyby zůstali ve zvířecí laboratoři, mezi myšmi a křečkami, zbláznili by se z nedostatku stimulace.

Ochránci zvířat dokonce tvrdili, že mnozí žakové chováni doma trpí duševními poruchami z nedostatku interakcí. Žako potřebuje přinejmenším tolik kontaktu jako člověk. Někteří vědci tvrdili, že dokonce víc.

Gerard už jako mládě sedal lidem na prstě a brzo začal mluvit. Když si ho Gail, které v té době bylo jednatřicet a byla vdaná za investičního bankéře, přinesla domů, měl už slušný slovník. Jakmile prvně uviděl obývací, prohlásil: "Týjo, máš to tu fajn, Gail. Dobrá práce." Bohužel pochytil něco z amerického slangu, protože v laboratoři koukal na televizi.

"To jsem ráda, že se ti tu líbí, Gerarde," usmála se.

"To jsem jenom tak řekl," prohlásil papoušek. "Chceš říct, že doopravdy se ti to nelíbí?"

"Chci říct, že jsem to jenom tak říkal."

"No dobře."

"Jen konstatuju."

"Hm. Tak jo."

Okamžitě si to zapsala do výzkumného deníku. Gerardova řeč

může mít velký význam. Jedním z cílů tohoto transgenového experimentu bylo zjistit, do jaké míry mohou vědci modifikovat inteligentní chování u zvířat. Primáti nepřicházeli v úvahu - tam platilo příliš mnoho pravidel a omezení -, ale u papoušků lidé tak citliví nebyli. Neexistovaly žádné etické komise dohlížející na experimenty s papoušky.

Grolierova laboratoř se tedy zaměřila na papoušky žako.

Mimo jiné se snažili najít známky toho, že se v ptákově mluvě projevuje sebeuvědomění. O papoušcích se vědělo, že si sami sebe uvědomují. Poznávají se ve zrcadle. Řeč je ale něco jiného. Papoušci nedokážou spolehlivě použít slovo já, když mluví o sobě. Pokud použili osobní zájmeno, obvykle to bylo proto, že citovali někoho jiného.

Otázka zněla, jestli transgenový papoušek dokáže někdy slovo já použít v případě, kdy jednoznačně půjde o něho. A Gail Bondová připadalo, že přesně tohle teď Gerard udělal.

Na začátek to nebylo špatné.

Její manžel Richard o nový přírůstek do rodiny velký zájem nejevil. Jediná jeho reakce byla, že pokrčil rameny a prohlásil: "Ale nečekej ode mě, že budu čistit klec." Gail mu slíbila, že to nebude muset dělat. Její syn projevil větší nadšení. Evan si okamžitě začal s Gerardem hrát, bral si ho na prst a později na rameno. A jak týdny běžely, nejvíc času s ptákem trávil právě Evan, spřátelil se s ním a skoro všude ho nosil na rameni.

A teď se zdálo, že si od něj taky nechá pomáhat.

Gail postavila videokameru na stativ, nastavila velikost záběru a zapnula nahrávání. Existovali žakové, kteří uměli počítat, a dokonce se tvrdilo, že někteří z nich zhruba chápou pojem nuly. Ale žádný z nich nezvládal aritmetiku.

Až na Gerarda.

Musela se hodně snažit, aby zakryla svoje vzrušení. "Gerarde," řekla co neklidnějším hlasem, "ukážu ti obrázek a chci, abys mi řekl, co na něm je." Ukázala mu jeden list s domácím úkolem svého syna, složený tak, aby na něm zůstal jen jeden příklad. Řešení zakryla palcem.

"To už jsem dělal."

"Ale co se tam píše?" ukázala Gail prstem na příklad. Bylo tam patnáct minus sedm.

"Musíš to říct."

"Nemůžeš se podívat na ten papír a říct mi odpověď?" naléhala.

"Musíš to říct," opakoval. Poskakoval na bidýlku z jedné nohy na druhou, už zjevně rozzlobený. Pořád koukal po kameře. Gerard se nerad nechal zahanbit.

Gail ustoupila. "Je tam patnáct a uber sedm."

"Osm," odpověděl okamžitě papoušek.

Gail odolala pokušení vypnout kameru a nadšením zaječet. Místo toho klidně obrátila stránku na další příklad. "A teď, kolik je dvacet tři uber devět?"

"Čtrnáct."

"Výborně. A teď..."

"Něco jsi mi slíbila," přerušil ji Gerard.

"Slíbila?"

"Jo, slíbila," opakoval. "Však víš..."

Myslel svou lázeň.

"To udělám potom," odbyla ho, "ale teď..."

"Slíbilas mi to." Uraženě. "Koupání."

"Gerarde, ukážu ti další příklad. A ptám se: Kolik je dvacet devět a uber osm?"

"Doufám, že se dívají," prohlásil podivným hlasem. "Však oni uvidí. Uvidí a pochopí a řeknou si: ,Ta by přece ani mouše neublížila.'"

"Gerarde, soustřed se, prosím. Kolik je dvacet devět a uber osm?"

Gerard otevřel zobák. Zazvonil zvonek u domovních dveří. Gail byla u ptáka dost blízko, aby poznala, že ten zvuk vydal Gerard sám. Uměl dokonale napodobovat nejružnější zvuky - zvonky, zvonící telefony, splachování záchodu.

"Gerarde, prosím.

Zvuk kroků. Cvaknutí a zaskřipání, jak se otevřely hlavní dveře. "Sluší ti to, miláčku. Stýskalo se mi," napodobil Gerard hlas jejího manžela. "Gerarde," začala.

Ženský hlas: "Richarde, tak strašně dlouho jsme se neviděli..."

Ticho. Zvuky polibků.

Gail ztuhla a sledovala Gerarda. Papoušek pokračoval a skoro nehýbal zobákem. Byl jako magnetofon.

Ženský hlas: "Jsme sami?"

"Ano," odpověděl její manžel, "kluk se nevrátí dřív než ve tři."

"A co, ehm..."

"Gail je na konferenci v Ženevě."

"Takže máme celý den. Bože můj..."

Zase polibky.

Dvoje kroky. Přecházejí pokoj.

Její manžel: "Chceš něco k pití?"

"Možná potom, miláčku. Teď zrovna chci jenom tebe."

Gail se obrátila a vypnula kameru.

Gerard se zeptal: "Už mi konečně připravíš koupání?"

Zamračila se na něj.

Zabouchly se dveře ložnice.

Skřípota postele. Žena se rozesmála, vyjekla. Zase skřipání.

"Přestaň, Gerarde," okřikla ho Gail.

"Já si myslel, že to budeš chtít vědět," prohlásil papoušek.

"Já toho zasraného ptáka nenávídím," ulevil si ten večer její manžel. Byli v ložnici.

"O to nejde," mávla rukou. "Dělej si, co chceš, Richarde. Ale ne v mém domě. Ne na naší posteli." Všechno už převlékla, ale i tak se jí nechtělo si na postel sednout. Vlastně ani se k ní přiblížit. Stála na protější straně místnosti, u okna. Venku hučela pařížská doprava.

"To bylo jenom jednou," prohlásil.

Nesnášela, když jí lhal. "Když jsem byla v Ženevě," připomněla. "Mám se zeptat Gerarda, jestli se to stalo ještě někdy jindy?"

"Ne. Toho ptáka vynech."

"Takže se to stalo víckrát," pochopila.

"Co chceš, abych řekl, Gail? Mrzí mě to, oukej? Omlouvám se."

"Já nechci, abys něco říkal," odsekla.

"Chci, abys to už neudělal. Chci, abys ty svoje děvky netahal do domu."

"Jo. Jasně. Dobře. Nebudu. Můžeme toho už nechat?"

"Ano," souhlasila, "můžeme toho už nechat."

"Já toho zasraného ptáka nenávídím."

Vyšla z místnosti. "Jestli se ho dotkneš," varovala ho, "tak tě zabiju."

"Kam jdeš?"

"Ven."

Sešla se s Jošim Tomizou v jeho bytě. Jejich poměr začal asi před rokem a znovu se obnovil v Ženevě. Joši měl v Tokiu ženu a dítě a na podzim se k nim vrátí. Bylo to jen přátelství s nadstandardem.

"Připadáš mi napružená," řekl a pohladil ji po zádech. Měl úžasné ruce. "Pohádala ses s Richardem?"

"Ani ne. Vlastně trochu." Podívala se po měsíčním světle, které dopadalo dovnitř oknem překvapivě jasně.

"Tak o co jde?" zajímal se Joši.

"Mám strach o Gerarda."

"Proč?"

"Richard ho nenávidí. Fakt nenávidí."

"Ale nic mu neudělá. Na to je ten pták moc cenný."

"Mohl by," namítla a posadila se v posteli. "Možná bych se měla vrátit."

Joši pokrčil rameny. "Když myslíš..."

"Omlouvám se," řekla.

Zlehka ji políbil. "Udělej to, co považuješ za nejlepší."

Gail povzddechla. "Máš pravdu," řekla. "Vykládám hlouposti." Svezla se zpátky pod deku. "Řekni mi, že vykládám hlouposti."

KP033

Brad Gordon vypnul televizi a křikl: "Je otevřeno. Pojdte dál."

Bylo poledne. Povaloval se ve svém bytě v druhém patře činžáku v Sherman Oaks, koukal v televizi na baseball a čekal,

až mu dovezou pizzu. Ale dveře se otevřely a k jeho překvapení vešla ta nejhezčí žena, jakou kdy v životě viděl. Elegance z ní přímo vyzařovala - mohlo jí být tak kolem třicítky, byla vysoká, štíhlá, na sobě měla evropské oblečení, boty s podpatky, které nebyly příliš vysoké. Sexy, ale s mírou. Brad se naklonil v křesle dopředu a přešel si dlaní po strništi na bradě.

"Omlouvám se," řekl, "nikoho jsem nečekal -"

"Posílá mě váš strýc, pan Watson," sdělila mu žena a zamířila přímo k němu. Rychle se zvedl. "Jmenuji se Maria Gonzalesová." Měla mírný přízvuk, ale neznělo to španělsky. Spíš německy. "Pracuji pro firmu, která uskutečňuje investiční záměry vašeho strýce," vysvětlila a podala mu ruku.

Brad kývl a vdechl lehký parfém. Nepřekvapilo ho, že ta kočka pracuje pro strýce Jacka; ten chlap se odjakživa uměl obklopit krásnými a vysoce schopnými manažerkami. Zeptal se: "Co pro vás můžu udělat, paní Gonzalesová?"

"Pro mě nic," odpověděla suverénně a rozhlédla se po bytě, kde by si sedla. Pak se rozhodla, že zůstane stát. "Ale můžete něco udělat pro svého strýce."

"No jasně. Cokoli."

"Nemusím vám asi připomínat, že za vás strýc zaplatil kauci a vezme na sebe i honoráře vašich právníků."

"Ale to byla past -"

Zarazila ho zvednutou rukou. "To není moje věc. Jde o tohle: Váš strýc vám za ta léta pomohl už mnohokrát. Nyní potřebuje, abyste mu na oplátku - v tajnosti - pomohl zase vy."

"Strýček Jack potřebuje pomoc ode mě!"

"Ano."

"Jasně. Tak jo."

"Přísně důvěrně."

"Jo. Chápu."

"Nikdy o tom s nikým nebudete mluvit. Nikdy."

"Jasně, rozumím."

"Nic se o tom nikdy nesmí prosléchnout. Protože kdyby ano, přijdete o finance na právní ochranu. Strávíte dvacet let ve vězení za znásilnění dítěte. A víte dobře, co to znamená."

"Ano." Otřel si dlaň o kalhoty. "Vím."

"Tentokrát žádné podrazy, Brade."

"Jasně, jasně. Tak mi řekněte, co mám udělat."

"Vaše oblíbená společnost, BioGen, se chystá oznámit významný nový objev - gen, který léčí drogovou závislost. Je to první krok ke zcela zásadnímu komerčnímu produktu a přitáhne spoustu investorů. Váš strýc má v tuto chvíli ve společnosti důležité postavení a nechce, aby další investoři jeho výsadní postavení oslabili. Chce je zaplašit."

"Hm..."

"Nějakou špatnou zprávou z BioGenu."

"Jakou špatnou zprávou?"

"V současné době," vysvětlila Maria Gonzalesová, "je nej-důležitějším komerčním produktem BioGenu buněčná linie zvaná Burnetova, kterou společnost koupila od UCLA. Ta buněčná kultura produkuje cytokiny, které hrají významnou roli při léčbě rakoviny."

"Ano..."

"Kontaminace těch buněčných kultur by znamenala katastrofu." Sáhla do kabelky a vytáhla malou plastovou lahvičku od očních kapek dobře známé značky. Byla v ní průhledná tekutina. Odšroubovala víčko a na každý prst své druhé ruky kápala jedinou kapku. "Jasně?"

"Jo," kývl.

"Jednu kapku na každý prst. Nechte to zaschnout."

"Jasně."

"Jděte do BioGenu. Vaše vstupní karta ještě funguje. Nakoukněte do databáze, kde jsou uloženy zásoby a výzkumné vzorky Burnetovy linie. Skladové číslo je na téhle kartě." Podala mu malou kartičku s číslem BGOX6178990QD. "Jsou tam zmrazené vzorky a taky živé v in-vitro inkubátorech. Půjdete ke každému z nich a... prostě se ho dotknete."

"Mám se jich jenom dotknout?" Brad se podíval na lahvičku. "Co je to zač?"

"Nic, co by vám ublížilo. Ale buňkám se to líbit nebude."

"Bezpečnostní kamery mě natočí. A taky se zaznamenávají příchody a odchody podle karet. Budou vědět, kdo to udělal."

"Nebudou, když tam půjdete mezi jednou a druhou ráno. To se systémy vypínají, protože se zálohuje."

"To tedy nevypínají."

"Ale ano. Pouze tenhle týden."

Brad si od ní vzal lahvičku a podezíravě ji obracel v dlaní. "Víte doufám," řekl, "že tu buněčnou linii skladují taky mimo budovu."

"Vy prostě udělejte, co od vás váš strýc chce," napomenula ho, "a zbytek nechte na něm." Sklapla kabelku. "A ještě poslední věc. Nevolejte svého strýce, nekontaktujte ho ani v téhle věci, ani v žádné jiné. Nechce, aby se objevil záznam o jakémkoli kontaktu s vámi. Jasně?"

"Jasně."

"Zlomte vaz. A jménem vašeho strýce vám děkuji." Znovu mu stiskla ruku a odešla.

KP034

Manželka Henryho Kendalla Lynn se živila tvorbou webových stránek, takže byla přes den obvykle doma. Kolem třetí hodiny odpoledne brala podivný telefonát. "Tady doktor Marty Roberts z nemocnice Long Beach," řekl nějaký hlas. "Je tam Henry?"

"Je na fotbale," odpověděla. "Můžu mu něco vyřídit?"

"Volal jsem mu do kanceláře i na mobil, ale nebere mi to." Doktor Roberts to říkal tónem naznačujícím, že věc je naléhavá.

"Uvidím Henryho za hodinu," řekla Lynn. "Je mu něco, pane doktore?"

"Ne, nic mu není. Jemu vůbec nic není. Jen mu řekněte, ať mi zavolá, buďte tak hodná." Lynn mu to slíbila.

Později, když se Henry vrátil, šla za ním do kuchyně, kde chystal mléko a sušenky pro jejich osmiletého syna Jamieho.

"Znáš někoho z nemocnice v Long Beach?" zeptala se.

Henry zamrkal. "On volal?"

"Dneska odpoledne. Kdo to je?"

"To je můj kamarád ze školy. Patolog. Co říkal?"

"Nic. Chtěl, abys mu co nejdřív zavolal." Povedlo se jí nezeptat se, oč jde.

"Fajn," kývl. "Díky."

Viděla, jak Henry střelil pohledem po telefonu v kuchyni, pak se otočil na podpatku a odešel do malé pracovny, o kterou se dělili. Zavřel dveře. Slyšela ho, jak tiše mluví do telefonu. Slovům nerozuměla.

Jamie svačil. Tracy, jejich třináctiletá dcera, si nahoře hodně nahlas pouštěla muziku. Lynn houkla do schodů: "Ztlum to trochu, buď tak hodná!" Tracy ji neslyšela. Nedalo se dělat nic jiného než vyjít nahoru a zopakovat jí to.

Když se vrátila, byl Henry v obýváku a chodil tam a zpátky. "Musím odjet," prohlásil.

"Hm. Kam?"

"Musím jet do Bethesdy."

"Něco s Institutem?" NZI měl sídlo v Bethesda. Henry tam párkrát do roka jezdil na konference.

"Jo."

Sledovala ho, jak nervózně přechází po pokoji. "Henry," řekla, "povíš mi, co se děje?"

"Jde o takový výzkum - musím si jenom něco ověřit - jenom - nejsem si jistý."

"Musíš do Bethesdy, ale nevíš určitě proč?"

"Ale jasně že vím proč. Je to, ehm, má to něco společného s Bellarminem."

Robert Bellarmino šéfoval výzkumnému oddělení NZI a rozhodně to nebyl přítel jejího manžela. "Co je s ním?"

"Musím, ehm, vyřídit něco, co udělal."

Sedla si. "Henry," začala, "já tě miluju, ale tohle mi trochu vadí. Proč mi nechceš říct -"

"Koukej," zarazil ji, "nechci o tom teď mluvit. Musím se tam prostě vrátit, to je všechno. Jenom na den."

"Děje se něco? Někaký problém?"

"Říkal jsem, že o tom nechci mluvit, Lynn. Musím tam jet."

"No dobře... kdy?"

"Zítřka."

Pomalu kývla "Tak jo. Mám ti zamluvit -"

"Všechno je už zařízené." Přestal přecházet sem a tam a zamířil k ní. "Koukej," řekl, "já nechci, aby sis dělala starosti."

"To je za těchhle okolností dost těžké."

"Nic se neděje," ujistil ji. "Prostě musím něco vyřídit a tím to skončí."

Dál už k tomu nic neřekl.

Lynn byla za Henryho vdaná patnáct let. Měli spolu dvě děti. Věděla líp než kdo jiný, že Henry má sklony k nervovým tikům a k přehánění. Právě ty skoky představitosti, které z něj dělaly tak dobrého vědce, mohly také za jeho mírné sklony k hysterii. Každou chvíli na sobě sám nacházel příznaky nějakého děsivého onemocnění. K doktorovi chodil pomalu co čtrnáct dní a ještě častěji mu telefonoval. Pronásledovaly ho nejrůznější neurčité bolesti, svědění, vyrážky a náhlé úzkosti, které ho budily uprostřed noci. Každou maličkost zdramatizoval. Stačila drobná nehoda, a z toho, jak o ní Henry vyprávěl, jste získali pocit, že stěží ušel smrti.

Takže ačkoli jeho chování kolem cesty do Bethesdy bylo podivné, usoudila, že patrně o nic významného nejde.

Podívala se na hodinky a zjistila, že je právě tak čas rozmrazit omáčku na špagety k večeři. Nechtěla, aby se Jamie moc nacpal sušenkami, nevečeřel by. A Tracy si tu hudbu zase zesílila.

Krátce řečeno, zavalila ji lavina každodenních maličkostí a vytlačila jí Henryho i jeho podivnou cestu z hlavy. Měla jiné věci na práci, a tak se do nich pustila.

KP035

Henry Kendall přistál na Dullesově letišti a vyrazil autem po silnici 267 na sever, do Lambertville, kde stálo zařízení pro primáty. Trvalo skoro hodinu, než uviděl drátěné ploty a strážní budku za dvojitou bránou. Za vjezdem stály mohutné javory, které zastiňovaly výhled na komplex budov dál vzadu. Lambertville bylo jedno z největších světových zařízení pro výzkum primátů, ale Národní zdravotní institut se o této skutečnosti ani o jeho umístění příliš nešířil. Bylo to zčásti proto, že výzkum primátů měl silný politický podtext, a zčásti kvůli obavám z vandalismu ochránců zvířat. Henry

zastavil u vnější brány, stiskl zvonek a řekl: "Henry Kendall," a svoje kódové číslo. Nebyl tu čtyři roky, ale kód pořád platil. Naklonil se tak, aby kamera jasně zabrala jeho tvář.

"Děkuju, pane doktore." Brána se otevřela. Projel jí k druhým vratům. První se za ním zavřela. Přišel strážný a zkontroloval jeho průkaz. Nejasně si na něj vzpomínal. "Dneska jsem vás nečekal, pane doktore." Podal mu dočasnou vstupní kartu.

"Chtějí po mně, abych si odvezl nějaké věci, co tady ještě mám uložené," vysvětloval.

"No jasně. Začíná tu být vojna jako řemen, co... no však víte."

"Jo, vím." Myslel Bellarmina.

Vnitřní brána se otevřela a Henry projel. Minul administrativní budovu a zamířil rovnou ke zvířatům. Šimpanzi bývali v budově B. Předpokládal, že tam budou pořád.

Otevřel vnější dveře a vnitřními prošel pomocí své karty. Pokračoval chodbou do monitorovací místnosti B. Bylo tu plno obrazovek, na kterých viděl všechny šimpanze v obou patrech budovy. Dohromady to bylo asi osmdesát zvířat různého věku a pohlaví.

Službu tam měl veterinární asistent v khaki uniformě. Byl tu ale taky Rovak, šéf zařízení. Nejspíš ho od brány upozornili. Rovakovi bylo padesát, měl ocelově šedé vlasy a vojenské držení těla. Ale byl to schopný vědec.

"Já jsem si říkal, kdy se ukážete," podotkl Rovak. Podal mu ruku. Tvářil se přátelsky. "Krev jste dostal?"

"Ano," kývl Henry.

"Ten zatracenej Bellarmino má bobky," ulevil si Rovak. "Tady ještě nebyl, a myslím, že víme proč."

"Jak to myslíte?" zeptal se Henry.

"Pojďte se projít," vyzval ho Rovak.

Henry nakoukl do svých papírů. "Hledám samici F-402."

"Ne," opravil ho Rovak. "Hledáte potomka samice F-402. Je támhle."

Vykročili do postranní chodby. Ta vedla do malého výcvikového střediska používaného pro krátkodobé výukové experimenty se zvířaty. "Máte ho tady?"

"Musíme. Uvidíte."

Došli do výcvikového střediska. Na první pohled to vypadalo jako herna ve školce, kolem se válely barevné hračky, na podlaze ležel modrý koberec. Náhodný návštěvník by pravděpodobně nezaregistroval, že jsou všechny ty hračky vyrobeny z kvalitních odolných plastů. Po jedné straně místnosti byla skleněná stěna pro pozorování. Z reproduktoru hrál Mozart.

"Má rád Mozarta," vysvětlil Rovak a pokrčil rameny. Vešli do menší místnosti po straně. Střešním oknem sem dopadalo sluneční světlo. Uprostřed stála klec tak metr a půl na metr a půl. V ní seděl mladý šimpanz, velký asi jako čtyřleté dítě. Měl plošší obličej, než bylo obvyklé, a bledou kůži, ale šimpanz to zjevně byl.

"Ahoj, Dave," řekl Rovak.

"Ahoj," odpověděl šimpanz. Hlas měl chraplavý. Otočil se k Henrymu. "Jsi moje matka?" zeptal se.

Henry Kendall nebyl mocen slova. Čelist se mu pohybovala, ale žádná slova se neozvala. Rovak odpověděl za něj.

"Ano, je, Dave." Obrátil se ke Kendallovi. "Jmenuje se Dave."

Šimpanz hleděl na Henryho. Prostě jen mlčky seděl v kleci, díval se na něj a držel se za špičky nohou.

"Já vím, že je to šok," pokračoval Rovak. "Představte si, co to udělalo s lidmi tady, když to zjistili. Veterinář málem omdlel. Nikdo neměl tušení, že je jiný, dokud mu z ničeho nic nevyšel negativně test na kyselinu sialovou. Opakovali to, protože si mysleli, že je to omyl. Jenže nebyl. A pak asi před třemi měsíci začal mluvit."

Henry povzdechl.

"Mluví dobře," vysvětloval Rovak. "Má trochu potíže s časováním. Ale nikdo ho neučil. Vlastně ho co nejvíc izolují od všech kolem. Chcete ho pustit ven?"

Kendall zaváhal. "Není, ehm..." Šimpanzi umějí být zlí a agresivní; dokonce i ti malí mohou být nebezpeční.

"Ale ne, je moc hodný. Však to není šimpanz, ne?" Otevřel klec. "Pojď ven, Dave."

Dave vylezl ven váhavě jako člověk propuštěný z vězení. Podíval se na Henryho. "Budu bydlet u tebe?"

"Já nevím," odpověděl Henry.

"Klec se mi nelíbí."

Natáhl se a popadl Henryho za ruku. "Můžeme jít hrát?"

Šli do herny, Dave první.

"Takhle to má běžně?" zeptal se Henry.

"Ano. Každý den tam smí asi na hodinku. Většinou s veterinářem. Někdy i se mnou."

Dave došel k hračkám a začal z nich skládat tvary. Nejdřív kruh, potom čtverec.

"Jsem rád, že jste se na něj přijel podívat," řekl Rovak. "Myslím, že je to důležité."

"Co se s ním stane?"

"Co myslíte? Všechno je to příšerně nelegální, Henry. Trans-genový lidoop? Víte přece, že Hitler se pokoušel zkřížit člověka a šimpanze. Stalin taky. Dá se říct, že ti dva položili základy. A představte si to: Hitler, Stalin a teď americký vědec na NZI? Kdepak, kamaráde, ani náhodou."

"Tak co budete...?"

"Tohle je nepovolený experiment. Musí se ukončit."

"To si děláte legraci?"

"Jste ve Washingtonu," vysvětloval Rovak. "A v ruce máte politický dynamit. Za současné vlády je financování NZI už tak mizerné. A kdyby se proslechlo tohle, tak z něj zbude desetina."

"Ale to zvíře je výjimečné," namítl Henry.

"Ale nepovolené. A to je to jediné, co koho bude zajímat." Rovak zavrtěl hlavou. "Nebudte sentimentální. Je to transgenový experiment, který nikdy nikdo nepovolil, a pravidla výslovně říkají, že jakýkoli experiment neschválený příslušnými výbory bude ukončen, a to bez výjimek."

"Tak co s ním, ehm."

"Kapačka s morfinem. Nebude cítit vůbec nic," odpověděl Rovak. "Nemusíte si dělat starosti. My se o něj postaráme dobře. A po spálení nezbude jediný důkaz, že se něco takového kdy stalo." Kývl k Daveovi. "Nechcete si s ním chvíli pohrát? Má rád společnost. My všichni ho už nudíme."

Hráli něco jako improvizovanou dárnu za pomoci hracích kostek, seděli na zemi a vzájemně se přeskakovali. Henry si všiml detailů - Daveovy ruce, které měly proporce lidských; chodidla, chápavá jako u šimpanze; oči s modrými skvrnkami; a úsměv, který nebyl ani docela lidský, ani docela opičí. "To je legrace," řekl Dave.

"To proto, že vyhráváš." Henry sice moc přesně nerozuměl pravidlům, ale říkal si, že by měl nechat Davea vyhrát. Tak to dělával se svými vlastními dětmi.

A pak ho napadlo: Tohle je moje vlastní dítě.

Dobře věděl, že neuvažuje jasně. Jednal instinktivně. Uvědomoval si, že pozorně sleduje, jak se Dave vrací do klece, jak ho zavírají na číselný zámek, jak -

"Chtěl bych mu podat ruku," řekl Henry. "Otevřete to ještě." "Koukejte," varoval ho Rovak, "nedělejte si to těžší. A jemu taky ne."

"Jen mu chci podat ruku."

Rovak povzdechl a odemkl. Henry ho sledoval. 01-05-04.

Stiskl Daveovi ruku a rozloučil se.

"Přijdeš zítra?" zeptal se Dave.

"Přijdu brzo."

Dave se odvrátil, a když Henry vycházel z místnosti, nedíval se za ním.

"Poslechněte," domlouval mu Rovak, "buďte rád, že vás neza-žalují a nezavřou. Nedělejte hlouposti. My se o to postaráme. Vy se vraťte ke svojí práci."

"Ale jo," kývl Henry. "Děkuju."

Požádal, zda může v ústavu zůstat, dokud mu nepoletí letadlo, a oni mu přidělili místnost s terminálem, určenou pro vědce. Strávil celé odpoledne tím, že si četl o Daveovi a probral všechny poznámky v jeho dokumentech. Celé si to vytiskl. Obešel zařízení, několikrát šel na záchod, aby si strážní zvykli na to, že ho na monitorech vidí.

Rovak končil ve čtyři odpoledne, a když odcházel, ještě se za- stavil, aby se rozloučil. Veterinář a strážní se střídali v osmáct hodin. V sedmáct třicet se Henry vrátil do výcvikového střediska a zamířil rovnou k Daveově místnosti. Odemkl klec.

"Ahoj, matko," řekl Dave.

"Ahoj, Dave. Chceš si udělat výlet?"

"Ano," odpověděl Dave.

"Fajn. Tak dělej přesně, co ti řeknu."

Výzkumníci často brali ochočenější šimpanze na procházku, někdy je přitom vodili za ruku. Henry šel s Davem chodbou poklidným tempem, nevšímal si kamer. Zahnuli doleva do hlavní chodby a zamířili k hlavnímu vchodu. Pomocí karty otevřel vnitřní dveře, prošel jimi i s Davem a pak otevřel ty vnější. Jak předpokládal, žádný poplach se nespustil. Zařízení v Lambertville bylo postavené tak, aby nevitání návštěvníci nemohli dovnitř a zvířata ven. Nemělo ale bránit vědcům odvázet odsud zvířata. Platilo dokonce, že vědci někdy potřebovali nějaké zvíře odvézt bez nadbytečného papírování. A tak se stalo, že Henry prostě posadil Davea na podlahu před zadním sedadlem svého auta a zamířil k bráně.

Právě se střídaly směny, spousta aut přijížděla a odjížděla. Henry vrátil kartu a propustku. Strážný, který měl službu, řekl: "Děkuji, pane doktore," a Henry vyjel mezi oblé kopečky západního Marylandu.

"Ty se vracíš autem?" divila se Lynn. "Proč?"

"To je na dlouhé povídání."

"Proč, Henry?"

"Nemám na vybranou. Musím autem."

"Henry," varovala ho, "chováš se dost divně, uvědomuješ si to?"

"Byla to záležitost morálky."

"Jaké morálky?"

"Mám zodpovědnost."

"Jakou zodpovědnost? Sakra, Henry -"

"Miláčku, to je na dlouhé povídání," opakoval.

"To už jsi říkal."

"Věř mi, já ti chci všechno vysvětlit," ujišťoval ji. "Vážně. Ale bude to muset počkat, než dojedu domů."

Dave se zeptal: "Je to tvoje matka?" Lynn zbystřila. "Kdo to je s tebou v autě?"

"Nikdo."

"Kdo to mluvil? Ten chraplavý hlas."
"Vážně o tom nemůžu mluvit," řekl. "Budeš prostě muset počkat, až dojedu domů, a pak to pochopíš."
"Henry -"
"Už musím končit, Lynn. Pozdravuj děti." Zavěsil.
Dave se na něj díval trpělivým pohledem. "Byla to tvoje matka?"
"Ne. Někdo jiný."
"Zlobí se?"
"Ne, ne. Máš hlad, Dave?"
"Brzo."
"Tak jo, najdeme nějaký drive-in. Ale musíš si zapnout pás." Dave se tvářil nechápavě. Henry tedy zastavil a zapnul mu pás sám. Moc mu neseděl; Dave byl jen o něco větší než dítě.
"Nelíbí se mi to." Začal si za pás tahat.
"Musíš to mít."
"Ne."
"Je mi líto."
"Chci zpátky."
"To nejde, Dave."
Dave se přestal vzpírat. Podíval se z okna. "Je tma."
Henry přejel dlaní zvířeti po hlavě, cítil krátkou srst. Vnímál také, jak se Dave přitom uvolnil. "To bude dobré, Dave. Všechno už teď bude dobré."
Henry znovu vyjel na silnici a zamířil k západu.

KP036

O čem to mluvíš?" zeptala se Lynn Kendallová s pohledem upřeným na Davea, který seděl tiše na pohovce v obývací místnosti.
"Ten opičák je tvůj syn?"
"No, ne tak docela."
"Ne docela?" Rázovala po pokoji sem a tam. "Co to sakra má znamenat, Henry?"
Původně to bylo docela normální sobotní odpoledne. Jejich dcera Tracy, čerstvá teenagerka, se v zahradě za domem slunila a vykládala něco do telefonu, místo aby si psala úkoly. Její bratr Jamie se cákal v brouzdališti. Lynn strávila většinu dne v domě, protože musela odevzdat nějakou práci v dost napjatém termínu. Pracovala na tom tvrdě už tři dny, takže ji dost překvapilo, když otevřela hlavní vchod a vešel její manžel, který vedl za ruku šimpanze.
"Henry! Tak je to tvůj syn, nebo ne?"
"Svým způsobem je."
"Svým způsobem. No to je mi úplně jasné. Jsem ráda, žeš mi to vysvětlil." Prudce se otočila a zamračila se na něj. Pak ji něco napadlo. "Moment. Počkej moment. Chceš mi snad naznačit, žeš měl sex -"
"Ne, ne!" zarazil ji její manžel zvednutými rukama. "Ne, miláčku. Nic takového. To byl jenom experiment."
"Jenom experiment. Proboha. Experiment? Jaký experiment, Henry?"
Opičák seděl schoulený a držel se za špičky nohou. Díval se vzhůru na oba dospělé.
"Snaž se tak nekřičet," žádal ji Henry. "Znervózňuješ ho." "Znervózňuju? Já ho znervózňuju? Vždyť je to do prdele opice, Henry!"
"Lidoop."
"Lidoop, opice... Henry, co tady dělá? Proč je zrovna v našem domě?"
"No... já jsem... no, bude tu s námi bydlet."
"Bude tu s námi bydlet. Jen tak z ničeho nic. Máš syna opičáka a nevěděl jsi o tom. Prostě ho jenom tak z ničeho nic přivezeš s sebou. To je nádherné. Úplně logické. Vážně je to úplně logické. To by přece pochopil každý - Proč jsi mi to neřekl, Henry? Ale to je vlastně jedno, aspoň je to překvapení. Jedu domů a vezu si s sebou syna opičáka, ale řeknu ti to, teprve až vlezu do dveří. No to je nádherné. Hlavně že jsme měli takových terapeutických sezení o komunikaci a důvěře."
"Lynn, mě to mrzí -"
"Tebe každou chvíli něco mrzí. Henry, co s ním uděláš? Odvezeš ho do zoo, nebo co?"
"Zoo se mi nelíbí," promluvil poprvé za tu dobu Dave.
"Tebe se neptám," odsekla Lynn, "ty se do toho neplet."
Pak ztuhla.
Obrátila se.
Vytřeštila oči.
"On mluví?"
"Ano," odpověděl Dave. "Jsi moje matka?"

Lynn Kendallová sice přímo neomdlela, ale začala se třást, a když se pod ní podlomila kolena, Henry ji zachytil a pomohl jí do jejího oblíbeného křesla u konferenčního stolu vedle pohovky. Dave se ani nepohnul. Jen se na ni díval do široka rozevřenýma očima Henry šel do kuchyně, připravil manželce limonádu a donesl jí sklenici. "Na," řekl. "Vypij to."

"Já chci sakra martini."
"Miláčku, s tím už je konec." Lynn byla vyléčená alcholička. "Já už nevím, kde je konec a kde začátek," odpověděla. Hleděla nevěřícně na Davea. "On mluví. Ten opičák mluví."
"Lidoop."
"Omlouvám se, že jsem tě rozčílel," řekl jí Dave.
"Děkuju, ehm..."
"Jmenuje se Dave," napověděl jí Henry. "Slovesa mu dělají občas trochu problém."
"Někdy lidi ze mě rozčílej," ozval se Dave. "Cítí se špatně."
"Dave," řekla. "Nejde o tebe, zlatíčko. Ty mi připadáš docela milý. Jde o něj." Ukázala palcem na Henryho. "Pitomec jeden."
"Co to je pimatec?"
"Nejspíš nikdy neslyšel nadávky," připomněl Henry. "Vidíš, co co říkáš."
"Jak má vidět říkání?" divil se Dave. "Jsou to zvuky. Zvuky se vidět nedají."
"Já jsem z toho úplně vedle," konstatovala Lynn a svezla se v křesle níž.
"To je jen takový výraz," vysvětloval Henry. "Slovní obrat." Chvilí bylo ticho. Jeho manželka si povzdechla. Henry ji poplácal po ruce.
"Máte tady stromy?" zeptal se Dave. "Rád lezu po stromech."

V té chvíli vešel do domu Jamie. "Mami, já potřebuju ručník -"
Nedořekl a vykulil oči na šimpanze.
"Ahoj," řekl Dave.
Jamie zamrkal, ale rychle se vzpamatoval. "Týjo, hustý!" prohlásil. "Já jsem Jamie."
"Já se jmenuju Dave. Máte tady strom na lezení?"
"Jasně. Velikej! Pojd'!"
Jamie zamířil ke dveřím. Dave se tázavě podíval po Henrym a Lynn.
"Jen běž," dovolil mu Henry. "Můžeš."
Dave seskočil z pohovky a vyběhl ze dveří za Jamieem.
"Jak víš, že neuteče?" zeptala se Lynn.
"Nemyslím, že by to udělal."
"Protože je tvůj syn..."
Dveře se zabouchly. Zvenčí se ozval jekot jejich dcery. Pak zakřičela: "Co to má bejt?"
Slyšeli Jamieho odpověď: "Je to šimpanz a lezeme po stromě." "Odkud ho máš, Jamie?"
"Je tátův."
"Nekouše?"
Jamieho odpovědi nerozuměli, ale oknem viděli, jak se větve stromu houpou. Zároveň zvenčí uslyšeli chichotání a smích.
"Co s ním uděláš?" zeptala se Lynn.
"Já nevím," zavrtěl Henry hlavou.
"No, tady zůstat nemůže."
"Já vím."
"Nechci v domě ani psa. A rozhodně ne lidoopa."
"Já vím."
"A kromě toho tady pro něj není místo."
"Já vím."
"To je hrůza," ulevila si.
Neřekl nic, jen kývl.
"Jak se to sakra stalo, Henry?" zeptala se.
"To je dlouhá historie."
"Poslouchám."

Henry tedy začal vysvětlovat. Když byl rozluštěn lidský genom, vědci zjistili, že genom šimpanze je skoro stejný jako u člověka. "Ty dva druhy od sebe odděluje jenom pět set genů."
To číslo bylo samozřejmě klamavé, protože lidé sdílejí spoustu genů například i s mořskými ježky. Vlastně úplně všichni tvorové na téhle planetě sdílejí desítky tisíc stejných genů. Z genetického hlediska je podstata života skutečně jednotná.
Velký zájem tedy vyvolalo především to, co od sebe jednotlivé druhy tvorů odlišuje. Pět set genů není tak moc, a přitom šimpanze a lidi rozděluje hodně hluboká propast.
"Mnoho druhů se dá navzájem křížit, takže vzniknou hybridy - třeba lvi a tygři, leopardi a jaguáři, delfini a velryby, buvolí a hovězí dobytek, velbloudi a lamy. Grizzlyové a lední medvědi se občas ve volné přírodě páří a vzniknou potomci přezdívaní 'lední grizzlyové'. Otázka tedy zněla, zda se mohou křížit i lidé a šimpanz tak, že by vznikl šimpočlověk. Jak to vypadá, odpověď zní ne."
"Zkoušel to někdo?"
"Mockrát. První zaznamenaný pokus proběhl někdy ve dvacátých letech."

Ale i když taková hybridizace není možná, vysvětloval Henry, pořád se dají vložit lidské geny do embrya šimpanze a vytvořit tak transgenové zvíře. Před čtyřmi lety, když byl na stáži v Národním zdravotním institutu, se Henry zabýval otázkou autismu a chtěl vědět, které geny mohou za to, že lidé mají tak výrazně lepší schopnosti komunikace než lidoopi. "Šimpanzi komunikovat umějí," vysvětlil. "Mají celou škálu výkřiků a gest; umějí se zorganizovat do velice efektivních loveckých skupin, když chtějí zabít malá zvířata. Komunikaci tedy mají, ale jazyk ne. Jako těžcí autisté. A to mě zaujalo."

"Tak co jsi udělal?" zeptala se jeho žena.

V laboratoři vpravil pod mikroskopem lidské geny do embrya šimpanze. Svoje vlastní geny.

"Včetně těch pro řeč?" zeptala se.

"Vlastně všechny."

"Tys mu dal všechny svoje geny?"

"Koukej, nikdy jsem nečekal, že to dojde až k porodu," vysvětloval. "Chtěl jsem získat plod."

"Plod, ne zvíře?"

"Kdyby se takový transgenový plod dokázal vyvíjet osm nebo devět týdnů, než by došlo ke spontánnímu potratu, byl by už natolik diferencovaný, že by se dal rozpitvat. Pak bych mohl lépe pochopit řečové možnosti lidoopů."

"Ty jsi předpokládal, že ten plod umře?"

"Ano. Jen jsem doufal, že vydrží dost dlouho, aby..."

"A pak jsi chtěl ten plod rozříznout?"

"Rozpitvat, no."

"Tvoje vlastní geny, tvůj vlastní plod - ty jsi to všechno udělal jenom proto, abys měl co pitvat?" Dívala se na něj jako na nějakého netvora.

"Lynn, byl to experiment. Takovéhle věci děláme každou -" Nedopověděl. Tohle nemělo smysl rozebírat. "Koukej," řekl místo toho, "ty geny byly po ruce. Nemusel jsem nikoho žádat o povolení je použít. Byl to experiment. Nešlo o mě."

"Ale teď jde," odsekla.

* * *

Otázka, na kterou se Henry pokoušel najít odpověď, byla klíčová. Šimpanzi a lidé se od společných předků oddělili asi před šesti miliony let. A vědci si také dávno povšimli, že šimpanzi se nejvíc podobají lidem ve stadiu plodu. To naznačovalo, že lidé se od šimpanzů odlišují zčásti kvůli rozdílnému nitroděložnímu vývoji. Dá se říct, že lidský vývoj se v šimpanzím fetálním stadiu přibrzdil. Někteří vědci tvrdí, že to souvisí s pozdějším rychlým růstem lidského mozku, který se za první rok zdvojnásobí. Henryho ale zajímala řeč, a aby mohla řeč vzniknout, musejí hlasivky sestoupit od úst níž do krku a vytvořit hrtan. To se děje u lidí, ale u šimpanzů ne. Celý ten vývojový postup je neuvěřitelně komplikovaný.

Henry doufal, že získá ten transgenový plod a z něj se dozví něco víc o tom, co způsobuje u lidí onu vývojovou změnu, která umožňuje řeč. Nebo přinejmenším tak zněl jeho původní výzkumný plán.

"A proč jsi jí tedy ten plod nevzal, jak jsi chtěl?" zeptala se Lynn.

Toho léta totiž několik šimpanzů dostalo virovou encefalitidu a ty zdravé museli přestěhovat do několika různých laboratoří po východním pobřeží kvůli karanténě. "O tom embryu, které jsem implantoval, jsem už nic neslyšel.

Předpokládal jsem, že ta šimpanzice někde v karanténě spontánně potratila a fétus že zničili. Nemohl jsem se o to moc nápadně zajímat.

"Protože to, co jsi udělal, je proti zákonu."

"No, to je trochu moc silné slovo. Předpokládal jsem, že experiment se nepovedl a tím že to skončilo."

"Jenomže neskončilo, jak to vypadá."

"Asi ne," připustil.

Ve skutečnosti se stalo to, že šimpanzice donosila a porodila mládě a oba se vrátili do Bethesdy. Malý šimpanzík vypadal v každém ohledu normálně. Kůži měl sice trochu bledší, než je obvyklé, zvlášť kolem tlamy, kde nemá srst. Ale u šimpanzů se míra pigmentace výrazně liší, a tak tomu nikdo nepřikládal velký význam.

Jak mládě rostlo, přestávalo vypadat tak normálně. Tvář, původně plochá, se s věkem nevyboulila. Rysy ve tváři zůstávaly dětské. Ale ani na základě vzhledu nikdo žádné pochybnosti neprojevil - dokud se při rutinním krevním testu nezjistilo, že mládě má negativní výsledek testu na enzym pro modifikaci kyseliny sialové. Protože tento enzym mají všichni lidoopi, byl test zjevně chybný, a tak ho opakovali. Znovu vyšel negativně. To šimpanzí mládě enzym nemělo.

"Nepřítomnost toho enzymu je typická pro lidi," vysvětloval Henry. "Kyselina sialová je určitý druh cukru. Kvůli tomu, že lidem nefunguje onen enzym, žádný člověk danou formu kyseliny sialové ve svém těle nemá. Ale všichni lidoopi ano."

"Ale tohle mládě ji nemělo."

"Správně. Takže udělali DNA test a rychle si uvědomili, že mládě se neliší od lidské bytosti obvyklým jeden a půl procentem genů. Rozdíl byl mnohem menší. A tak si to začali dávat dohromady."

"A DNA toho šimpanze porovnali s DNA každého, kdo v té laboratoři pracoval."

"Ano."

"A zjistili, že se shoduje s tvójí."

"Ano. Bellarminova kancelář mi před několika týdny poslala vzorek krve. Snad aby mě varovala."

"A co jsi udělal?"

"Odnesl jsem to kamarádovi k analýze."

"K tomu z Long Beach?"

"Ano."

"A Bellarmino?"

"Ten za to hlavně nechce být zodpovědný, až se to proslechne." Zavrtěl hlavou. "Jel jsem domů a byl jsem kus na západ od Chicaga, když mi volal jeden člověk z té zvířecí laboratoře, jmenuje se Rovak. A ten prohlásil: 'Kamaráde, v tomhle jedete sám, s námi nepočítejte.' Tak se k tomu stavěj. Je to můj problém, ne jejich."

Lynn se zamračila. "A proč to vlastně není obrovský úspěch? To by tě přece mělo spíš proslavit po celém světě? Vždyť jsi vytvořil prvního transgenového lidoopa."

"Problém je v tom," vysvětloval Henry, "že mě za to můžou potrestat. Protože jsem na to neměl povolení od výborů, co dohlíží na výzkum primátů. Protože NZI teď zakazuje transgenové experimenty na čemkoli jiném než na krysách. Protože všichni ti cvoci, co jsou proti genovým manipulacím, by z tohoto udělali obrovský skandál. Protože NZI s tím nechce mít nic společného a popře, že o tom něco ví."

"Takže nemůžeš nikomu říct, odkud se Dave vzal? To je dost problém, Henry, protože utajit ho nedokážeš."

"Já vím," kývl nešťastně.

"Tracy teď zrovna má ucho červené od telefonu, jak vykládá všem svým kamarádkám, že máme doma roztomilého opičáčka." "Ano..."

"Její kámošky tady za pár minut budou. Jak jim vysvětlíš, co je Dave zač? Protože po těch kámoškách dorazí reportéři."

Lynn se podívala na hodinky. "Odhaduju tak za hodinu, za dvě. Co jim řekneš?"

"Já nevím. Možná... řeknu, že se to dělalo někde v cizině. V Číně třeba. Nebo v Jižní Koreji. A že ho poslali sem."

"A co řekne Dave, až s ním reportéři budou mluvit?"

"Požádám ho, aby s nimi nemluvil."

"Ale s tím se reportéři nesmíří, Henry. Budou nám tady kolem domu tábořit s teleobjektivy; budou nám tu lítat v helikoptérách. Skočí do nejbližšího letadla do Číny nebo do Koreje a budou hledat toho člověka, který tu věc provedl. A když ho nenajdou... co potom?"

Chvilí se na něj dívala a pak došla ke dveřím. Vykoukla do zahrady, kde si Dave hrál s Jamiem. Oba ječeli a houpali se na stromě. Chvilku mlčela. Pak podotkla: "Poslyš, tu kůži má vážně docela světlou."

"Já vím."

"A tvář má plochou, skoro lidskou. Jak by asi vypadal, kdybychom ho kapku ostříhali?"

A tak se zrodil Gandler-Kreukheimův syndrom, vzácná genetická mutace způsobující zakrslost, nadměrné ochlupení a znetvoření tváře dodávající postiženému poněkud opičího vzhledu. Syndrom byl tak vzácný, že za posledních sto let byl dokumentován pouze ve čtyřech případech. Nejdřív v maďarské aristokratické rodině v Budapešti roku 1923.

Narodily se tam hned dvě děti s tímto syndromem, popsáným v odborné literatuře rakouským lékařem dr. Emilem Kreukheimem. Podruhé se onemocnění vyskytlo v roce 1944 u eskymáckého dítěte narozeného na Aljašce. Třetí případ, dívka, která se narodila v roce 1957 v Sao Paulu, zemřela několik týdnů po narození. A čtvrté dítě z belgických Brugg přišlo na svět v roce 1988, krátce se objevilo v médiích, ale potom se ztratilo. Co je s ním teď, nikdo neví.

"To se mi moc líbí," pochvalovala si to Lynn. Ťukala přitom do laptopu. "Jak se říká tomu chlupatému syndromu?"

Nadměrné ochlupení?"

"Hypertrichóza," napověděl jí Henry.

"Jasně." Psala dál. "Takže Gandler-Kreukheim úzce souvisí... s hypertrichózou. Přesněji... s dědičnou hypertrichosis langinosa. A za posledních čtyři sta let bylo hlášeno pouze padesát případů."

"To píšeš, nebo čteš?"

"Oboje." Narovнала se. "Fajn, víc zatím nepotřebuju. Měl bys to říct Daveovi."

"Co?"

"Že je člověk. Stejně si to nejspíš myslí."

"Tak jo." Na odchodu se Henry zeptal: "Vážně myslíš, že to vyjde?"

"Určitě," uklidnila ho Lynn. "Kalifornie má řadu zákonů proti zásahům do soukromí nenormálních dětí. Spousta jich je vážně znetvořená. Už tak dost těžké pro ně je vyrůstat a chodit do školy, ještě aby je tahali po médiích. Za to můžou být velké pokuty. Takže média si radši dají pokoj."

"Snad," povzdechl.

"Nic lepšího teď nevymyslíme," prohlásila. Už zase ťukala do klávesnice.

Zastavil se u dveří. "Jestli je Dave člověk," řekl, "tak ho dost dobře nemůžeme poslat do cirkusu."

"To ne," přisvědčila Lynn. "Ne. Dave bude žít s námi. Je teď součástí rodiny - tvojí zásluhou. Nemáme na vybranou."

Henry vyšel ven. Tracy a její kamarádky stály pod stromem a ukazovaly do větví. "Koukej na tu opici! Koukej na něj!"

"Ne," opravil je Henry, "není to opice. A prosím, neposmívejte se mu. Dave trpí vzácným genetickým onemocněním..."

Vysvětlil jim to a ony ho poslouchaly s otevřenou pusou.

Jamie měl skládací lůžko, které se používalo, když u něj přespával některý kamarád. Lynn ho vytáhla a Dave se na něj uložil, vedle Jamieho. Jeho poslední slova byla: "Je to krásně měkké," a skoro okamžitě usnul. Lynn ho chlácholivě hladila po hlavě. Jamie prohlásil: "To je skvělý, mamí. To je skoro jako mít bráchu."

"Vid'," řekla.

Zhasla a zavřela za sebou dveře. Když se na ně později přišla podívat, zjistila, že si Dave omotal přikrývkou kolem sebe a uprostřed lehátka si udělal něco jako hnízdo.

"Ne," řekla Tracy. Stála uprostřed kuchyně s rukama založenýma v bok. "Nemůže tady bydlet. Jak bys mi to mohl udělat, tati?"

"Co udělat?"

"Víš, co říknou ve škole? Že je to opice a jenom vypadá jako člověk, tati. A mluví jako ty, když máš rýmu." Skoro plakala. "Je s tebou příbuzný, co? Má tvoje geny."

"No tak, Tracy..."

"To je tak strašně trapný," rozvzlykala se. "Měla jsem šanci hned v prváku se dostat k roztleskávačkám."

"Tracy," utěšoval ji otec, "to s tím přece nijak -"

"Tohle měl být můj rok, tati."

"Pořád je to tvůj rok."

"To teda není, když budu mít doma opici!"

Šla si do ledničky pro colu, a když se vrátila, pořád ještě vzlykala. V té chvíli vešla její matka. "Není to opice," prohlásila rozhodně. "Je to nešťastný chlapec, který trpí vážnou nemocí."

"No to určitě, mami."

"Tak se podívej sama. Vygoogluj si to."

"To taky udělám!" Stále ještě s pláčem zamířila k počítači. Henry se podíval po Lynn a pak nahlédl dceři přes rameno.

"To jsem vůbec nevěděla," prohlásila Tracy s pohledem upřeným na obrazovku. "Vyskytlo se jen čtyři nebo pět případů v celé historii. Chudák kluk!"

"Je hodně výjimečný," kývl Henry. "Doufám, že se teď k němu budeš chovat líp." Položil Tracy ruce na ramena a ohlédl se po své ženě. "Tohle všechno za dvě hodiny?"

"Pracuju rychle," řekla.

KP037

V konferenčním sále hotelu Chua-tching v Šanghaji se sešlo padesát reportérů, usazených teď v řadách za stoly pokrytými zelenou plstí. Celou zadní část místnosti zabraly kamery a vepředu seděli na zemi fotografové s mohutnými teleobjektivy.

Když k mikrofonu přistoupil profesor Šen Či-chung, šéf Šanghajského Institutu mikrobiologie a biochemie, rozpoutala se smršť blesků. Šen měl na sobě tmavý oblek a působil velmi důstojně; anglicky mluvil výborně. Než se stal ředitelem IMB, působil deset let v Cambridgi v Massachusetts jako profesor mikrobiologie na MIT.

"Nevím, jestli vám řeknu dobrou, nebo špatnou zprávu," začal. "Ale tuším, že vás spíše zklamám. Přesto ale přinejmenším konečně uvedu na pravou míru určité pověsti."

Vysvětlil, že z nějakého důvodu začaly po dvanáctém východoasijském sympoziu o biomedicinském výzkumu, které se konalo ve městě Šao-sing v provincii Če-t'iang, kolovat pověsti o tom, že v Číně se provádějí neetické výzkumy.

"Nemám tušení, jak k tomu došlo," prohlásil. "Byla to konference naprosto běžná a ve své podstatě věnovaná technickým záležitostem." Na příští konferenci v Soulu ovšem začali reportéři z Tchaj-wanu a Tokia klást podezřívavé otázky.

"Byeong Jae Lee, šéf katedry molekulární biologie na Národní univerzitě v Soulu, mi proto doporučil, abych tuto otázku objasnil. On sám má s důsledky podobných pověstí svoje zkušenosti."

V obecnstvu se ozvalo několik vědoucích zahihňání. Šen samozřejmě narážel na světový skandál, který se rozpoutal kolem vynikajícího korejského genetika Woo Suk Hwanga.

"Půjdu tedy rovnou k věci," řekl. "Už mnoho let kolují pověsti, že čínští vědci se pokoušejí vytvořit hybrid mezi člověkem a šimpanzem. Říká se, že už v roce 1967 oplodnil chirurg jménem Ťi Jung-siang šimpanzici lidským spermatem. Šimpanzice byla ve třetím měsíci březosti, když laboratoř přepadli rozhořčení občané a experiment ukončili. Šimpanzice později zemřela, ale badatelé z Čínské akademie věd se údajně nechali slyšet, že budou v po kusech pokračovat."

Šen udělal pauzu. "To je první historka. Je absolutně vymyšlená."

Ani doktor Ťi Jung-siang, ani nikdo jiný v Číně nikdy neoplodnil šimpanzici. Stejně tak k tomu nedošlo ani nikde jinde v světě. Kdyby se to stalo, věděli byste o tom.

V roce 1980 proběhla tiskem zpráva, že italští vědci viděli v laboratoři v Pekingu embrya křížence mezi šimpanzem a člověkem. Tuhle historku jsem slyšel, když jsem přednášel na MIT. Chtěl jsem se sejít s dotyčnými italskými vědci, nebyli ale k nalezení. Každý to jen slyšel od známého, který má kamaráda... znáte to..."

Šen chvíli počkal, zatímco se znova rozbouřily blesky. Fotografové, kteří se mu plazili kolem nohou, ho rozčilovali. Po chvíli pokračoval: "Před několika lety se povídalo, že mongolská prostitutka porodila dítě s obličejem šimpanze. Tenhle šimpočlověk prý vypadal jako člověk, ale byl hodně chlupatý a měl velké ruce a chodidla. Pil prý whisky a mluvil v celých větách. Podle toho, co se povídá, je ten šimpanz teď v ústředí Čínské vesmírné agentury ve čtvrti Čchao Jang. Občas je prý vidět za oknem, jak čte noviny a kouří doutník. Prý ho pošlou na Měsíc, protože poslat tam člověka je příliš nebezpečné."

I tahle historka je nepravdivá. Všechny ty historky jsou nepravdivé. Vím, že jsou zábavné a zajímavé. Ale nejsou pravdivé. Proč se všechny soustřeďují na Čínu, to nevím. Zvláště proto, že nejmenší omezení platí ve Spojených státech, ne v Číně. Tam se dá udělat skoro všechno. Právě tam se podařilo úspěšně zkřížit gibbona se siamangem, a to

jsou primáti, kteří jsou od sebe geneticky vzdálenější než člověk a šimpanz. Výsledkem bylo několik živě narozených mláďat. To se stalo na Georgijské státní univerzitě. A před víc než třiceti lety."

Pak dal novinářům příležitost k otázkám. Podle přepisu to pro bíhalo takto:

OTÁZKA: Pane doktore, pracuje se v USA na kříženci šimpanze a člověka?

DR. ŠEN: Nemám důvod si něco takového myslet. Jen jsem připomněl, že ve Spojených státech existují nejmenší omezení.

OTÁZKA: Je možné oplodnit šimpanze lidským spermatem?

DR. ŠEN: Neřekl bych. Takové pokusy probíhají už skoro sto let. Už ve dvacátých letech nařídil Stalin nejslavnějšímu šlechtiteli v Rusku, aby to provedl, protože tak chtěl získat novou rasu vojáků. Ten šlechtitel se jmenoval Ivanov, neuspěl a šel za to do vězení. O pár let později se o to pokusili Hitlerovi vědci a také selhali. Dnes víme, že genom člověka a šimpanze je velmi podobný, ale prostředí v děloze se výrazně liší. Takže bych řekl, že to možné není.

OTÁZKA: Dalo by se to provést pomocí genetického inženýrství?

DR. ŠEN: Těžko říct. Z technického hlediska by to bylo krajně obtížné. A z etického, řekl bych, prakticky nemožné.

OTÁZKA: Ale jeden americký vědec už zažádal o patent na hybrid člověka a šimpanze.

DR. ŠEN: Profesoru Stuartu Newmanovi z New Yorku zamítli žádost o patent na částečně lidský hybrid. Ale žádný hybrid nevytvořil. Dr. Newman prohlásil, že o patent požádal proto, aby upozornil na etické otázky s tím spojené. Ty ovšem doposud vyřešeny nebyly.

OTÁZKA: Pane doktore, myslíte, že takový kříženec jednou přece jen vznikne?

DR. ŠEN: Svolal jsem tuto tiskovou konferenci, abych učinil přítrž spekulacím, ne abych je posiloval. Ale jestli se mě ptáte na můj osobní názor - ano, jednou k tomu dojde.

KP038

Ta vzpomínka Marka Sangera pronásledovala - nemohl dostat z hlavy obrázek toho ubohého zvířete, uvízlého v noci na kostarické pláži. Bylo úplně bezmocné, když na ně jaguár skočil, uhryzl mu hlavu a pustil se do masa, ještě když sebou nohy ochable škubaly. A k tomu ten zvuk křupajících kostí. Kostí z hlavy.

Mark Sanger nečekal, že uvidí něco tak příšerného. Přijel se na pláž Tortuguero podívat, jak obrovské želvy kožatky velké vycházejí z oceánu, aby na písku nakladly vejce. Jako biolog věděl, že tutéž velkou migraci vidá tato planeta už po nesčetné věky. Želví samice jsou jedním z velkých důkazů mateřské lásky; vystoupí vysoko na pláž, uloží vejce hluboko do země, vyčerpanými ploutvemi je zahrabou a pak písek pečlivě uhladí, aby na něm nezbyla ani stopa po tom, že pod ním leží vejce. Je to pomalý, něžný obřad, řízený geny přeživšími po tisíciletí.

Pak se přihnal jaguár, který v noci vypadal spíš jen jako černá šmouha. A tím okamžikem loni v létě se pro Marka Sangera všechno změnilo. Brutalita toho útoku, jeho rychlost a krutost ho hluboce šokovaly. Potvrdily jeho tušení, že v přírodě se něco ošklivě zvrtilo. Všechno, co lidstvo na planetě provádí, porušilo křehkou přírodní rovnováhu. Znečišťování, prudká industrializace, ztráta obyvatelných stanovišť - když jsou zvířata zahrnuta do kouta, zuřivě se brání v zoufalé snaze přežít.

Tím se vysvětloval ten přízračný útok, jehož byl svědkem. Svět přírody se hroutí. Zmínil se o tom velmi pohlednému přírodovědci Ramonu Valdezovi, který ho doprovázel. Valdez zavrtěl hlavou. "Ne, señor Sanger, takhle to bylo vždycky, za mého otce, dědečka i pradědečka. Všichni mluvili o nočních útocích jaguárů. Patří to k přírodnímu koloběhu."

"Ale těch útoků je teď víc," namítl Sanger. "Kvůli znečištění..."

"Ne, señor. Nic se nezměnilo. Každý měsíc uloví jaguáři dvě až čtyři želvy. Máme o tom mnohaleté záznamy."

"Ale to násilí, co tady vidíme, normální není." Kousek od nich jaguár pořád žral želví samici. Kostí ještě odpudivě křupaly.

"Ale to je normální," stál si na svém Ramon Valdez.

"Tak to prostě chodí."

Sanger o tom už dál nemluvil. Bylo jasné, že Valdez stojí na straně znečišťovatelů, průmyslových koncernů a velkých amerických společností, které vládou nejen v Kostarice, ale i v jiných jihoamerických zemích. Nepřekvapovalo ho to; Kostariku přece už po desítky let ovládá CIA. Tohle není země; to je pobočka amerického byznysu. A americký byznys na životní prostředí kašle.

Ramon Valdez podotkl: "Jaguár musí taky jíst. A je lepší, když uloví želvu, a ne lidské dítě."

To je věc názoru, pomyslel si Mark Sanger.

Doma v Berkeley seděl Sanger ve svém loftovém bytě a přemýšlel, co dělat. Tvrdil sice o sobě, že je biolog, žádné formální vzdělání však v tomto směru neměl. Jeden rok strávil na univerzitě, pak toho nechal a krátce pracoval pro firmu Cather a Holly, která se zabývala zahradní architekturou. Jediná biologie, kterou kdy absolvoval, byl kurz na střední škole. Sanger byl syn bankéře, a měl tudíž k dispozici slušný svěřenecký fond; nepotřeboval pracovat, aby se uživil. Potřeboval si ale najít nějaký smysl života. Jak sám z vlastní zkušenosti věděl, při tom je bohatství spíš na překážku. A čím byl starší, tím hůř se smiřoval s myšlenkou, že by se měl vrátit na univerzitu a dostudovat.

V poslední době se začal prohlašovat za umělce, a ti žádné formální vzdělání nepotřebují. Naopak, formální vzdělání kazí jejich schopnost vnímat ducha doby, vézt se na vlnách změn otřásajících společností a reagovat na ně. Sanger byl dobře informovaný. Četl berkeleyjské noviny a někdy i časopisy, jako třeba Mother Jones, a taky pár časopisů o životním prostředí. Pravda, ne každý měsíc, ale četl je. Sice často jen prohlédl obrázky, články samotné sotva přelétl. Ale na vnímání ducha doby to stačilo.

V umění jsou důležité pocity. Jaký je to pocit žít v tomhle materialistickém světě, mezi tím křiklavým přepychem, falešnými sliby a hlubokými zklamáními? Co to s lidmi dneska je, že ignorují svoje pocity? A úkolem tvořivých duchů je skutečné, upřímné pocity probouzet. Šokovat lidi, aby se vzpamatovali. Proto tolik mladých umělců používá ve svém umění genetické techniky a živý materiál. Říká se tomu mokré umění. Umění tkáně. Mnoho umělců teď pracuje na plný úvazek ve vědeckých laboratořích a umění, které z jejich rukou vychází, je výrazně vědecké. Jeden umělec třeba vypěstoval steaky v Petriho misce a pak je během veřejné performance spořádal. (Prý byly nechutné. Koneckonců, byly genetick upravené. Br.) Jeden výtvarník ve Francii vytvořil svítícího králíka, protože mu přidal fosforeskující geny ze světlušky, nebo z čeho. A ještě další umělci změnili barvu zvířecí srsti, takže pak byl dotyčná zvířata úplně duhová, a jeden zas vypěstoval roztomilé mu štěněti na hlavě dikobrazí bodliny. Tato umělecká díla vyvolávají v publiku silné odezvy. Mnoho lidí je znechuceno. Ale to je správné, myslel si Sanger. Měli by pocítit stejný odpor jako on sám tehdy, když se díval na přepadení želví matky tím jaguárem na kostarickém pobřeží. Na tu strašnou zvrácenost přírody, to odporné divoštví, které nemohl dostat z hlavy. A to byl přirozeně důvod, proč tvořit umění. Ne umění pro umění. Spíš umění ku prospěchu světa, na pomoc životnímu prostředí. To Mark Sanger považoval za svůj cíl a do toho se také s vervou pustil.

KP039

Josh Winkler pospíchal do oddělení zvířat, aby se podíval, o čem to Tom Weller mluví. "Kolik krys umřelo?" zeptal se. "Devět." Při pohledu na ztuhlá tělíčka devíti mrtvých krys, která ležela na boku v devíti klecích vedle sebe, se Josh Winkler začal potit. "Budeme je muset pitvat," prohlásil. "Kdy umřely?" "Nejspíš v noci," nakoukl Tom do poznámek. "V šest je krmili a žádný záznam o problémech tady není." "V jakém výzkumném programu byly?" zeptal se Josh. Obával se ale, že odpověď už zná. "A-7," řekl Tom. "Studie dozrávacího genu." Probaha. Josh se pokoušel zachovat klid. "A jak byly staré?" "Hmmm... podívám se. Třicet osm týdnů a čtyři dny." Kristepane. Obvyklá délka života laboratorní krysy je 160 týdnů - něco přes tři roky. Tyhle krysy umřely za čtvrtinu té doby. Zhluboka se nadechl. "A co ostatní z té skupiny?" "Původně jich bylo dvacet," řekl Tom. "Všechny stejné, všechny stejně staré. Dvě z nich umřely před dvěma dny na infekci dýchacích cest. A ty ostatní... no radši se podívej sám." Vedl Joshe k dalším krysám. Bylo na první pohled jasné, v jakém jsou stavu. "Vypelichaná srst, pasivita, spavost, špatně se jim zdvihá na zadní, oslabení svalů, u čtyř paralýza zadních končetin..." Josh na ně jen zíral. "Ty krysy jsou staré" řekl. "Všechny jsou staré." "Ano," potvrdil Tom. "Je to nepochybně předčasné stárnutí. Šel jsem se znova podívat na ty krysy, co umřely před dvěma dny. Jedna měla adenom hypofýzy a ta druhá degeneraci páteře." "Příznaky stáří..." "Správně," kývl Tom. "Příznaky stáří. Možná ten gen přece jen nebude takový zázrak, jak Rick doufá. Jestli působí předčasnou smrt, tak je to katastrofa."

"Jak mi je?" opakoval Adam u oběda. "Dobře, Joshi, díky tobě. Jsem občas trochu unavený. Kůži mám suchou. A udělalo se mi pár vrásek. Ale jinak dobře. Proč?" "Jen se ptám," odpověděl Josh tak nedbale, jak jen uměl. Pokoušel se na svého staršího bratra pořád nedívat. Pravda totiž byla, že se Adamův vzhled dramaticky změnil. Dřív měl na spáncích jen pár šedivých nitek, teď měl celou hlavu pepř a sůl. Vlasy mu ustoupily z čela. Kůže kolem očí a úst mu viditelně zvráscitěla. Na čele měl hluboké brázdý. Vypadal mnohem starší. Adamovi bylo dvaatřicet. Kristepane. "A co, ehm, drogy, nic?" zeptal se Josh. "Ne, ne. To je zaplaťpánbůh za mnou," odpověděl Adam. Objednal si hamburger, ale po pár soustech ho odložil. "Nechutná?" "Bolí mě zub. Musím k zubaři." Adam si sáhl na tvář. "Já si strašně nerad stěžuju. Vlastně jsem si říkal, že bych se měl začít kapku hýbat. Potřebuju to. Občas mám zácpu." "Vrátíš se zas k basketu?" zeptal se vesele Josh. Jeho bratr dřív hrával dvakrát týdně basketbal s dalšími investičními bankéři. "Ne, ne," zavrtěl Adam hlavou. "Říkal jsem si, něco jako tenis, nebo možná golf." "Dobrý nápad," souhlasil Josh. U stolu se rozhostilo ticho. Adam odsunul talíř. "Já vím, že vypadám starší," řekl. "Nemusíš předstírat, že sis toho nevšiml. Všichni si toho všimli. Ptal jsem se mámy, a ta říkala, že u táty to bylo úplně stejné; že po třicítce začal najednou vypadat mnohem starší. Prý skoro přes noc. Tak to bude genetika."

"Jo, to by mohlo být."
"Počkat!" trhl sebou Adam. "Ty něco víš?"
"Já? Ne."
"Proč jsi se mnou najednou chtěl jít na oběd, hned dneska? Že to nemohlo počkat?"
"Už jsme se nějakou dobu neviděli, to je všechno."
"Ale nech těch keců, Joshi," napomenul ho Adam. "Nikdy jsi neuměl lhát."
Josh povzdechl. "Adame," řekl, "asi bychom měli udělat pár testů."
"Jakých?"
"Hustota kostí, kapacita plic. A magnetickou rezonanci."
"Na co? Na co jsou to testy?" Upřeně Joshe sledoval. "Na stárnutí?"
"Ano."
"Stárnu moc rychle? To ten genový sprej?"
"To právě musíme zjistit," odpověděl Josh. "Chci zavolat Er-niemu." Ernie Lawrence byl rodinný lékař. "Tak jo, domluv to."

KP040

Profesor William Garfield z Minnesotské univerzity měl ve Washingtonu polední brífink pro kongresmany. Začal: "Bez ohledu na to, co slyšíte, nikdo nikdy nedokázal, že jeden jediný gen je příčinou jednoho jediného povahového rysu člověka. Někteří z mých kolegů jsou přesvědčeni, že se takové spojení nakonec najde. Jiní se domnívají, že se to nikdy nestane, že vzájemné působení genů a prostředí je příliš složité. V každém případě ale v novinách prakticky denně vídáme zprávy o 'genu pro' to či ono, a žádná z nich se nakonec neukázala pravdivá."

"Jak to?" podívil se poradce senátora Wilsona. "Co ten gay gen, co způsobuje homosexualitu?"

"To je jen statistické spojení. Ne příčinné. Žádný gen nezapříčiňuje sexuální orientaci."

"A co gen násilí?"

"Tu věc se nepodařilo dalším výzkumem prokázat."

"Byly zprávy o genu spánku..."

"U krys."

"Gen pro alkoholismus?"

"To se taky nepotvrdilo."

"A co gen cukrovky?"

"Zatím," opravil ho profesor, "jsme objevili devadesát šest genů, které se podílejí na vzniku diabetu. A nepochybně jich objevíme ještě víc."

Nastalo šokované ticho. Jeden poradce se nakonec ozval: "Jestli se nikdy neprokázalo, že nějaký gen způsobuje určité chování, tak proč je kolem toho takový rámus?"

Profesor Garfield pokrčil rameny. "Říkejme tomu novodobý mýtus. Říkejme tomu mediální mýtus. Nebo za to možná může popularizace vědy. Veřejnost je totiž přesvědčená, že geny způsobují to či ono chování. Vypadá to logicky. Ve skutečnosti ani barva vlasů a výška nejsou jednoduché rysy zakotvené v genech. A takové věci jako alkoholismus nejsou geneticky podmíněné docela určitě." "Moment. Výška není genetická?"

"V případě jednotlivců ano. Když jste vyšší než váš kamarád, je to patrně tím, že vaši rodiče byli vysocí. Ale pro populaci je výška funkcí prostředí. Za posledních padesát let Evropané povyrostli každých deset let o víc než dva centimetry. Japonci také. To je na genetickou změnu příliš rychlé tempo, takže příčinou musí být prostředí - lepší prenatální péče, výživa, zdravotní péče a tak dále. Mimochodem, Američané za tu dobu nevyrostli vůbec. Naopak se trochu zmenšili, snad v důsledku špatné prenatální péče a nevhodného stravování. Zkrátka chci říct, že ve skutečnosti jsou vztahy genů a prostředí velmi komplikované. Vědci pořád ještě docela přesně nevědí, jak geny fungují. Mimochodem, ona neexistuje ani všeobecná shoda v tom, co to gen vlastně je."

"Prosím?"

"Mezi vědci," vysvětloval Garfield, "neexistuje žádná jednotná a všemi uznávaná definice, co je to gen. Existují čtyři nebo pět definic."

"Já myslel, že gen je část genomu," ozval se někdo. "Posloupnost dvojic bází, ATGC, takové ty kódy na bílkoviny."

"To je jedna definice," kývl Garfield. "Ale není dostatečná. Jediná sekvence ATGC může kódovat několik různých bílkovin. Některé části kódu jsou v podstatě přepínače, které jiné části vypínají a zapínají. Některé oblasti zůstávají nečinné, dokud je neaktivuje zvláštní podnět z prostředí. Některé jsou aktivní pouze v době vývoje a pak už nikdy. Jiné se během života jedince neustále vypínají a zapínají. Jak jsem řekl, je to složité."

Zvedla se ruka. Poradce senátora Mooneyho, který dostával slušné příspěvky od farmaceutických firem, měl otázku.

"Profesore, pokud vím, váš názor je menšinový. Většina vědců by s vaším pohledem na gen nesouhlasila."

"Naopak, většina vědců souhlasí," opravil ho Garfield. "A vědí proč."

* * *

Když byl rozluštěn lidský genom, vědce ohromilo, že obsahuje jen asi třicet pět tisíc genů. Čekali mnohem víc.

Koneckonců i obyčejná žížala má dvacet tisíc genů. To znamenalo, že rozdíl mezi lidskou bytostí a žížalou je jen asi patnáct tisíc genů. Jak tedy vysvětlit ten obrovský rozdíl ve složitosti oněch dvou organismů?

Problém zmizel, když vědci začali studovat interakce mezi geny. Jeden gen například vyrábí bílkovinu a jiný zase umí

vytvořit enzym, který část té bílkoviny jakoby odstříhne a tím ji změní. Některé geny obsahují několik kódovacích sekvencí oddělených od sebe oblastí nesmyslného kódu. Takový gen pak může k tvorbě proteinu použít kteroukoli ze svých sekvencí. Některé geny se aktivují jen tehdy, pokud se předtím aktivují některé jiné, nebo když dojde k celé řadě změn v prostředí. To znamená, že geny reagují na okolní prostředí jak uvnitř, tak vně lidského těla mnohem víc, než kdokoli čekal. A sám fakt, že existují několikanásobné interakce mezi geny, znamená, že možných výsledků jsou miliardy.

"Není tedy překvapivé," pokračoval Garfield, "že vědci přecházejí k tomu, čemu říkáme 'epigenetické studie'. Ty se věnují přesným mechanismům, jimiž na sebe geny a prostředí reagují, aby vytvořily jedince, kterého vidíme. V téhle oblasti se toho v poslední době děje skutečně velice mnoho." Začal vysvětlovat složité detaily.

Poradci jeden po druhém doobědvali a odešli. Zůstalo jich jen pár, a ti kontrolovali zprávy na svých mobilech.

KP041

Prvních pár dní, které Dave strávil v domácnosti Kendallových, proběhlo překvapivě dobře. Pokud šel ven, bral si baseballovou čapku, která jeho vzhledu hodně prospívala. Když měl ostříhané vlasy, na sobě džíny, sportovní boty a tričko Quicksilver, vypadal skoro jako normální dítě. A učil se rychle. Měl dobrou koordinaci, a když se mu Lynn věnovala, poměrně snadno se naučil podepsat. Čtení pro něj bylo těžší.

V rekreačních sportech si Dave vedl dobře, i když občas jeho výkony trochu vyváděly okolí z míry. Například při baseballu letěl jeden vysoký odpal pryč ze hřiště, k patrové školní budově. Dave se za ním rozehnal, vylezl po zdi a chytil míček těsně před oknem v prvním patře. Ostatní děti se na to dívaly se směsí obdivu a odporu. Nebylo to fěr a kromě toho chtěly vidět, jak se to okno vysype. Na druhou stranu se všichni předháněli, za koho bude Dave hrát. Lynn tedy překvapilo, když jednoho sobotního odpoledne přišel Dave domů brzo. Vypadal smutně.

"Co se stalo?" zeptala se.

"Nehodím se tam."

"Ten pocit má občas každý," utěšovala ho.

Zavrtěl hlavou. "Koukají na mě."

Chvilku mlčela. "Jsi jiný než ostatní děti."

"Ano."

"Posmívají se ti?"

"Někdy," kývl.

"Co ti dělají?"

"Házejí po mně věci. Nadávají mi."

"Jak?"

Kousl se do širokého rtu. "Opičáku." Byl, na pokraji slz.

"To asi bolí," pokývala hlavou. "Je mi to líto." Sundala mu čapku a začala ho hladit po hlavě a po zátylku. "Děti umějí být velmi kruté."

"Občas je mi zle," přiznal. Smutně se k ní otočil zády. Stáhl si tričko. Prohrábla mu prsty vlasy, hledala, jestli tam nemá nějaké boule nebo jiné známky násilí. Jak to dělala, cítila, že se uvolňuje. Jeho dech se zpomalil. Vypadalo to, že má i lepší náladu.

Teprve později si uvědomila, že ho čistila tak, jak to dělají opice v přírodě. Jedna se otočí zády ke druhé, která se jí probírá v srsti.

Rozhodla se, že to bude dělat každý den. Aby se Dave cítil lépe.

Od toho dne, co se objevil Dave, změnil se Lynn celý život. I když za Davea byl samozřejmě zodpovědný Henry, šimpanz se o něj zajímal pramálo. Okamžitě přilnul k ní, a cosi v jeho chování nebo vzhledu - ty smutné oči? dětské chování? - ji bralo za srdce. Začala si číst knihy o šimpanzech a dozvěděla se, že šimpanzice mívají několik sexuálních partnerů, a tak nevědí, který samec je otcem jejich mláďete. Šimpanzi proto představu otce a otcovství vůbec neznají. Šimpanzi mají jen matky. Dave působil jako týrané dítě, o které se jeho skutečná šimpanzí matka nestarala. Díval se na Lynn s nepokrytou touhou a ona na to reagovala. Bylo to všechno hluboce citové a také nečekané.

"Mami, to není tvoje dítě," utrhla se na ni Tracy. Byla právě v tom věku, kdy potomci hodně stojí o pozornost svých rodičů. Žárlila na všechno, co ji o ni připravovalo.

"Já vím, Trace," prohlásila Lynn. "Ale potřebuje mě."

"Mami! Ty za něj nejsi zodpovědná!" Teatrálně rozhodila ruce.

"Já vím."

"Tak ho snad můžeš nechat být!"

"Myslíš, že se s ním moc zabývám?"

"No to si piš! Jo!"

"Promiň, neuvědomila jsem si to." Objala svou dceru a přitáhla si ji k sobě.

"Se mnou jako s opicí nezacházej," utrhla se na ni Tracy a odstrčila ji.

Ale koneckonců, všichni jsme primáti. Lidé jsou vlastně lido-opi. Lynn si díky soužití s Davem nepříjemně uvědomovala, jak mnoho toho mají lidé s ostatními primáty společného: dotýkání, upravování, fyzická péče jako prostředek k uvolnění. Oči sklopené při hrozbě, při nespokojenosti nebo jako známka podrobení (Tracy, která flirtovala

se svými chlapci se sklopenýma očima). Přímý pohled do očí znamená zastrašování a hněv. Husí kůže ze strachu a z hněvu - a stejné svaly primátům načechrají srst, když se setkají s nějakou hrozbou, takže pak působí větší. Spí společně, schoulí se do jakéhosi hnízda...

A tak dál a tak dál.

Lidoopi.

Všichni jsme lidoopi.

Čím dál víc se zdálo, že největším rozdílem je srst. Dave byl chlupatý; ti kolem něj ne. Podle toho, co se dočetla, lidé vylysali poté, co se oddělili od šimpanzů. Obvyklé vysvětlení znělo, že lidé po nějakou dobu žili v močálech nebo přímo ve vodě. Většina savců totiž srst má - svou kožeshinu potřebují, aby si udrželi vnitřní teplotu. Vodní savci, jako delfini nebo velryby, ale o srst přišli, aby byli aerodynamičtější. Stejně tak ztratili ochlupení i lidé.

Ale to nejpodivnější ze všeho byl pro Lynn soustavný pocit, že Dave zároveň je a není člověk. Nevěděla přesně, jak s tím pocitem naložit. A jak dny ubíhaly, nebylo to lepší.

SOUDNÍ SPOR O CANAVANOVY GENY KONČÍ POCHYBY O PATENTOVÁNÍ GENŮ PŘETRVÁVAJÍ

Canavanova nemoc je dědičná genetická porucha, která je smrtelná pro děti v prvních letech života. V roce 1987 se Dan Greenberg a jeho manželka dozvěděli, že jejich devítiměsíční syn tuto nemoc má. Protože tou dobou nebyly dostupné žádné genetické testy, Greenbergovi pak měli další dítě, dceru, a i ta byla nemocí postižena.

Greenbergovi se chtěli postarat o to, aby jiné rodiny byly takového trápení ušetřeny, a přesvědčili proto genetika Reubena Matalona, aby se pokusil vytvořit prenatalní test na Canavanovu nemoc. Greenbergovi darovali vlastní tkáň, tkáň svých zemřelých dětí a pomáhali také po celém světě získávat tkáň od jiných rodin s Canavanovou nemocí. Konečně byl v roce 1993 gen pro Canavanovu nemoc objeven. Rodinám z celého světa byl konečně k dispozici bezplatný prenatalní test.

Bez vědomí Greenbergových si doktor Matalon nechal gen patentovat a pak za další testy začal požadovat vysoké poplatky. Mnoho rodin, které poskytly k výzkumu genu své tkáň i peníze, si teď nemohlo test dovolit. V roce 2003 Greenbergovi a další zúčastněné strany zažalovali Matalona i Dětskou nemocnici v Miami za porušení podmínek informovaného souhlasu, neoprávněné obohacení, podvodné utajení a zneužití obchodních tajemství. Proces skončil mimosoudním narovnáním. Jedním z jeho výsledků je větší dostupnost testu na Canavanovu nemoc, ačkoli i teď je třeba zaplatit určitou částku Dětské nemocnici v Miami. Etika chování lékařů a institucí, které se procesu účastnily, je dosud předmětem vášnivé diskuse.

Psychology News

DOSPĚLÍ UŽ NEDOSPÍVAJÍ

Britští vědci z toho viní oficiální vzdělávání
Profesoři a vědci jsou "nápadně nezralí"

Jestli máte pocit, že dospělí kolem vás se chovají jako děti, máte nejspíš pravdu. Odborný termín pro to je "psychologická neotenie" - přetrvávání dětského chování až do dospělosti. A tento jev je čím dál častější.

Podle dr. Bruce Charltona, evolučního psychologa z Newcastle upon Tyne, trvá teď lidem déle, než dosáhnou duševní zralosti - a některým se to nepovede vůbec.

Charlton je přesvědčen, že je to náhodný vedlejší produkt oficiálního vzdělání, které se datuje přinejmenším od dvacátých let. "Oficiální vzdělávání si žádá dětinsky vnímavý postoj", který "brání dosažení psychologické zralosti", k němuž by normálně došlo přibližně kolem dvacátého roku věku.

Poznamenává, že "akademici, učitelé, vědci a zástupci mnohých dalších profesí podobného druhu jsou často neuvěřitelně nezralí". Říká o nich, že jsou "nepředvídatelní, nemají jasno v hierarchii hodnot a mají sklon reagovat přehnaně".

Starší lidské společnosti, například lovců a sběračů, byly stabilnější, a dospělosti v nich proto bylo dosahováno už kolem patnáctého roku. Ale dnes, kdy zažíváme prudké společenské změny a méně se spoléháme na fyzickou sílu, je zralost často odložena. Vědec připomíná, že životní mezníky zralosti, jako je promoce, sňatek a první dítě, se obvykle odehrávaly v předem daných termínech, teď se to ale může stát v mnohem větším časovém rozptylu, až během několika desítek let.

Proto, jak dodává, "ve významném psychologickém smyslu slova se někteří moderní lidé nikdy nestanou dospělými". Charlton se domnívá, že to může být projev adaptivního chování. "Dětská pružnost postojů, chování a vědomostí" může být výhodná, protože díky ní je snazší vyhnout se nástrahám stále prudší nestability moderního světa, kde je mnohem pravděpodobnější, že lidé změní místo, naučí se novou dovednost, přestěhují se. Britský vědec dále uvedl: "Ale platíme za to neschopností udržet pozornost, horečným pachtěním po novinkách, ještě rychlejším střídáním módních vln... a všeobecnou citovou a duševní mělkostí." Dodal, že moderní lidé "postrádají hloubku charakteru; ta bývala v minulosti běžnější".

KP042

"Ellisi," zeptala se podezíravě paní Levinová, "co je v tom spreji?"

Její syn držel v ruce stříbrný sprej s malým plastovým kloboučkem na konci. Seděl v obýváku v domě svých rodičů ve Scarsdale. Venku dělníci do čehosi mlátili v garáži. Prováděli úpravy; dům se chystal k prodeji.

"Co je v tom spreji?" zeptala se podruhé.

"To je nová genetická kúra, mami."

"Nic takového nepotřebuju."

"Je to na rejuvenaci pleti. Bude pak mladší."

"Ale svému otci jsi říkal něco jiného," namítla. "Tomu jsi řekl, že to zlepšuje sexuální život."

"No..."

"To on tě navedl, co?"

"Ne, mami."

"Tak poslouchej," prohlásila, "já svůj sexuální život zlepšovat nepotřebuju. Nikdy jsem nebyla spokojenější než teď."

"Ale spíte každý jinde."

"Protože chrápe."

"Mami, ten sprej ti pomůže."

"Já žádnou pomoc nepotřebuju."

"Budeš spokojenější, věř mi..."

"Tys mě nikdy neposlouchal, dokonce ani jako dítě ne."

"Ale mami..."

"A co jsi dospělý, není to o nic lepší."

"Mami, prosím tě..." Ellis toho začínal mít dost. Ostatně jí to stejně neměl provést on. Tenhle úkol připadl jeho bratru Aaronovi. To byl vždycky matčin miláček. Jenže Aaron měl jednání u soudu, nebo to aspoň tvrdil. Zůstalo to tedy na Ellisovi.

Přistoupil k ní se sprejem.

"Jdi ode mě, Ellisi." Blížil se.

"Já jsem tvoje matka, Ellisi."

Dupla mu na nohu. Zařval bolestí a vzápětí ji popadl za zátylek, přitiskl jí sprej k nosu a stiskl. Kroutila se a svíjela.

"Nechci! Nechci!"

Ale vdechovala to. Už díky tomu, že protestovala.

"Ne, ne, ne!"

Chvilí držel sprej na místě. Bylo to, jako by ji škrtil - stejné sevření, stejný pocit, jak se mu svíjela v náručí. Bylo mu to krajně nepříjemné. Dotek jejích tváří na jeho ruce, jak se bránila a kroutila. Cítil vůni jejího pudru.

Konečně ji Ellis pustil.

"Co si to dovoluješ!" zaječela. "Jak si to můžeš dovolit!" S nadáváním vyběhla z pokoje.

Ellis se opřel o zeď. Hlava se mu točila z toho, že musel matku fyzicky napadnout. Ale udělat se to muselo, ujišťoval sám sebe.

Udělat se to muselo.

KP043

Rick Diehl měl pocit, že všechno je nalevačku. Otřel si z obličejové pasírovací hrášek a začal si čistit brýle. Bylo pět odpoledne. V kuchyni bylo horko. Jeho tři děti seděly u kuchyňského stolu, ječely a rvaly se. Cákaly po sobě kečupem a hořčicí. Hořčičné skvrny už byly všude.

Nejmladší dcera sedící v dětské židličce odmítala jíst a všechno, co do ní nacpal, okamžitě vyplivla. Měla ji vlastně krmit Conchita, jenže ta toho odpoledne jednoduše zmizela. Od té doby, co Rickova žena odjela, bylo i na Conchitu čím dál menší spolehnutí. Baby zkrátka drží při sobě. Nejspíš bude muset najít za Conchitu náhradu, což je otrava, jednak kvůli námaze spojené s hledáním někoho nového a jednak proto, že ho Conchita samozřejmě zažaluje. Ale možná se s ní dokáže nějak dohodnout dřív, než to dojde k soudu.

"Chceš to? Tak si to sežer!" Jason, jeho nejstarší, připlácl párek i s houskou Samovi do obličejové. Sam zaječel a dělal, že se dusí. Vzápětí se už váleli po zemi.

"Tati! Tati! Ať mě nechá! On mě škrtí!"

"Jasone, neškrť bráchu."

Jason si ho vůbec nevšímal. Rick ho popadl za límec a od bratra ho odtáhl. "Řekl jsem, neškrť ho."

"Dyt' jsem ho neškrtil. Řek si o to."

"Chceš mít večer zakázanou televizi? Ne? Tak sněz svůj vlastní párek a bratrovi nech ten jeho."

Rick vzal zase do ruky lžičku, že bude pokračovat v krmení batole, ale holčička zatvrzele zavřela pusku a upřela na něj nepřátelsky očka. Povzdech si. Čím to je, že jak posadíte dítě do židličky, odmítne jíst a začne házet věci na zem?

Možná to přece jen nebylo nejlepší, že jeho žena odjela.

A v práci to bylo ještě horší. Ten jeho bývalý bezpečák píchál Lisu, a když ho teď pustili z vězení, nejspíš to dělá zas. Ta holka vůbec nemá vkus. Jestli bude Brad odsouzený za pedofiliu, tak to poškodí dobré jméno firmy, ale Rick stejně doufal, že to tak dopadne. Ten zázračný lék Joshe Winklera patrně zabíjí lidi. Josh to samozřejmě přehnal, že ten lék o své vůli a bez povolení testoval na lidech, jenže jestli ho zavrou, ublíží to i firmě.

Právě znovu šťouchl lžičkou do úst své dcery, když se ozval telefon. A všechno bylo rázem ještě mnohem horší.

"Tenhajzl!"

Rick Diehl se odvrátil od bezpečnostních monitorů. "To snad není pravda," ulevil si. Na obrazovkách nenáviděný Brad Gordon otevřel dveře laboratoří, v každé se dotkl Petriho misek a šel dál. Brada zachytily kamery, jak metodicky prochází všemi laboratořemi v domě. Rick zaťal pěsti.

"Přišel do budovy asi v jednu ráno," upřesňoval dočasný šéf ochranky. "Musel mít nějakou administrátorskou kartu, o které jsme nevěděli, protože tu jeho jsme zablokovali. Prošel skladovací prostory a kontaminoval všechny kultury Burnetovy linie. Do jedné."

Rick Diehl pokrčil rameny. "Je to idiot, ale neměl by to být problém. Máme přece skladovací prostory i jinde, v San José, v Londýně a v Singapuru."

"Jenže tyhle vzorky včera někdo odnesl," dorazil ho ochrankář. "Někdo ty buněčné kultury vyzvedl a odjel s nimi pryč. Měli všechny příslušné náležitosti. Přišly tam elektronické kódy. Bezpečně šifrované."

"Kdo to schválil?"

"Vy. Bylo to z vašeho zabezpečeného účtu."

"Kristepane." Zprudka se obrátil. "Jak se tohle mohlo stát?"

"Na tom pracujeme."

"Ale ta buněčná kultura," nevěřil stále Rick, "máme přece i jiná místa -"

"Bohužel se zdá -"

"No tak máme zákazníky, kteří si licencovali -"

"Je mi líto, ale nemáme."

"Cože?" Rick nevěřil vlastním uším. Už skoro křičel. "Chcete mi říct, že úplně každá Burnetova kultura je v prdeli? V celým zasraným světě? V prdeli?"

"Pokud zatím víme, je to tak."

"To je ale kurva katastrofa."

"To je."

"To může znamenat konec naší společnosti! Ty buňky, to byl naše záchranná síť. Univerzitě jsme za ně zaplatili majlant. A vy chcete říct, že jsou fuč?" Rick se vztekle zamračil, protože mu to konečně všechno došlo. "To je organizovaný a koordinovaný útoč na mou společnost. Mají lidi v Singapuru a v Londýně; to všechno bylo domluvené."

"Ano. Taky si to myslíme."

"Aby zničili naši firmu."

"Možná."

"Potřebuju ty buňky zpátky. Okamžitě."

"Nikdo je nemá. Samozřejmě až na Franka Burneta."

"Tak sežeňte Burneta."

"Bohužel, pan Burnet zřejmě taky zmizel. Nemůžeme ho najít."

"No to je nádhery," ulevil si Rick. "To tedy je nádhery." Otočil se a zařval na svou sekretářku. "Sežeňte ty posraný právníky, sežeňte tu posranou UCLA, a všichni ať jsou v osm večer tady."

"Nevím, jestli -"

"Dělejte!"

KP044

Gail Bondová si zařídila život po svém. Nocí trávila s Jošim, v šest ráno přišla domů, vzbudila Evana, udělala mu snídani a vypravila ho do školy. Jednou ráno odemkla dveře a okamžitě viděla, že je Gerard pryč. Jeho klec stála nepřikrytá v předsíni a bidýlko bylo prázdné. Gail zaklela. Vrazila do ložnice, kde Richard dosud spal. Zatřásla s ním.

"Richarde. Kde je Gerard?"

Zívnu. "Cože?"

"Gerard. Kde je Gerard?"

"Taková nehoda, promiň."

"Jaká nehoda? Cos mu provedl?"

"Naděžda čistila v kuchyni klec a omylem nechala otevřené okno. Ulítnul."

"To sotva. Měl přistřižená křídla."

"Já vím." Richard podruhé zívá.

"Vylétět nemohl."

"Já ti můžu říct jen to, že jsem slyšel Naděždu zaječet, a když jsem přišel do kuchyně, tak ukazovala z okna. Podíval jsem se tam a viděl jsem, jak se ten pták neohrabane snáší k zemi. Samozřejmě jsem hned seběhl dolů, ale už tam nebyl."

Ten hajzl se snažil nesmát.

"Richarde, to je vážná věc. Je to transgenové zvíře. Jestli unikne, tak ty svoje geny může přenést na další papoušky."

"Říkám ti, že to byla nehoda."

"Kde je Naděžda?"

"Chodí teď až v poledne. Říkal jsem si, že tu vlastně nemusí být tak dlouho."

"Má mobil?"

"Tys ji najímala, puso."

"Neříkej mi puso. Já nevím, co jsi s tím žakem provedl, ale je to hrozně vážná věc, Richarde."

Pokrčil rameny. "Co ti mám na to říct?"

To samozřejmě zlikvidovalo všechny její plány. Měli v úmyslu příští měsíc publikovat svůj úspěch online, a celý svět bude samozřejmě vykřikovat, že nic z toho, co tvrdí, není pravda. Vědci budou prohlašovat, že ten pták jen papouškuje, nebo že jen reaguje na chování lidí kolem, a kdoví co ještě. Všichni budou chtít ptáka vidět. Jenže ten je teď pryč.

"Já bych Richarda nejrady zabila," ulevila si před Mauricem, šéfem své laboratoře.

"A já bych se postaral, aby tě hájil nejlepší advokát," dodal Mau-rice a neusmál se při tom. "Myslíš, že ví, kde ten pták je?"

"Nejspíš. Ale nikdy mi to neřekne. On Gerarda nenáviděl."

"Bojujete spolu o poručnictví papouška, co?"

"Promluvím si s Naděždou. Ale nejspíš ji podplatil."

"Zná ten pták tvoje jméno? Jméno laboratoře? Telefonní číslo?"

"Ne, ale pamatoval si tónovou volbu na můj

mobil. Zpíval si ji."

"Tak nám třeba jednou zavolá."

Gail povzddechla. "Třeba."

KP045

Alex Burnetová pracovala na nejobtížnějším případě své kariéry, na případě sexuálního napadení a znásilnění dvouletého chlapce v Malibu. Obžalovaný, dvaatřicetiletý Mick Crowley, byl politickým komentátorem a sídlil ve Washingtonu. Byl na návštěvě u své švagrové, když ho přepadla neodolatelná touha po análním sexu s jejím malým synem, který ještě nosil plenky. Crowley byl bohatý a zkažený absolvent Yale a dědic velmi slušného majetku pocházejícího z farmaceutického průmyslu. Na svou obranu si najal nechvalně známého advokáta Abeho Ganzlera, přezdívaného "Nic takového se nestalo".

Ukázalo se, že Crowleyho vkus, pokud jde o milostné hrátky, je ve Washingtonu dobře známý, ale Ganzler - jak bylo jeho zvykem - celý případ horlivě propíral v tisku celé měsíce před samotným procesem a opakovaně osočoval Alex i chlapcovu matku z toho, že jsou "fantazirující fanatické feministky", které si celou věc vymyslely ve své "chorobné a zvrácené představivosti". A to i přes jasnou dokumentaci z nemocničního vyšetření dítěte. (Crowley měl malý penis, ale i tak chlapčkovy značně potrhla konečník.)

Právě uprostřed horečných příprav na třetí den procesu se ozval bzučák a Amy, Alexina sekretářka, oznámila, že jí volá otec. Alex vzala telefon. "Jsem dost ve fofru, tati."

"Moc tě nezdržím. Na pár týdnů odjíždím."

"Jo, fajn." Přišel jeden z kolegů advokátů a položil jí na stůl noviny. Star otiskl fotky znásilněného dítěte, nemocnice v Malibu a nelichotivé fotky chlapcovy matky i samotné Alex, jak mžourají do prudkého slunce. "Kam jedeš, tati?"

"Ještě nevím," odpověděl otec, "ale potřebuju být chvíli sám. Mobil nejspíš fungovat nebude. Pošlu ti zprávu, až budu na místě. A taky nějaké věci, pro případ, že by se ti mohly hodit."

"Tak jo, tati, užij si to." Při řeči listovala Los Angeles Times. Už celé roky se Times rvaly o to, aby měly právo nahlédnout do všech soudních dokumentů a otisknout je, bez ohledu na to, jestli byly předběžné, soukromé nebo spekulativní. A soudci v Kalifornii neměli nejmenší chuť cokoli utajovat, ani adresy žen pronásledovaných úchylněkem nebo anatomické detaily znásilněných dětí. Zvyk Timesů publikovat všechno také znamenal, že advokáti mohli do svých předběžných dokumentů napsat jakékoli odporné a nepodložené obvinění a být si jisti, že je Times otisknou. A noviny to taky pokaždé udělaly. Veřejnost má právo vědět. Ano, veřejnost skutečně má právo vědět, jak přesně dlouhá byla trhlina v zadečku toho chudáčka -

"Jak to zatím snášíš?" ptal se otec.

"Jo, tati, jde to."

"Nejdou ti moc po krku?"

"Ne. Čekám na vyjádření od organizací na ochranu dětí, ale zatím žádné prohlášení nepřišlo. Všichni nápadně mlčí."

"Chápu, že tě to šokuje," řekl. "Ten hajzl to má politicky obšlápnuté, co? Kurevník jeden. No, musím končit, Lexie."

"Ahoj, tati."

Otočila se zpátky ke stolu. Dnes měly přijít srovnávací testy DNA, ale ještě tu nebyly. Získané vzorky byly malé a ona měla obavy z toho, co se při testech ukáže.

KP046

Světla v luxusní konferenční místnosti přední londýnské reklamní agentury Selat, Anney, Koss Ltd. plynule potemněla. Na promítacím plátně se objevil obraz amerického nákupního střediska u velké dálnice, šmouhy projíždějících aut a nad nimi nepřehledná změť reklam. Gavin Koss ze zkušenosti věděl, že něčím takovým si bezpečně získá okamžitou pozornost všech. Cokoli, co kritizovalo Ameriku, spolehlivě zabralo.

"V Americe vydávají firmy za reklamu víc, než v kterékoli jiné zemi na světě," začal Koss. "Jak jinak taky, když vezmete v úvahu kvalitu amerického zboží."

Ve tmě se ozvalo několikéré uchechtnutí.

"A inteligenci amerického publika..."

Mírný tlumený smích.

"Jak nedávno poznamenal jeden náš komentátor, velká většina Američanů by si oběma rukama nenašla ani vlastní zadek."

Otevřený smích. Dostával je tam, kde je mít chtěl.

"Hrubý nekulturní národ, který neumí nic než plácát se navzájem po zádech a zabředat pořád hloub do dluhů." Tak, to by mělo stačit. Změnil tón. "Ale především vás chci upozornit na to neuvěřitelné množství reklamních sdělení, které tu vidíte podél dálnice. A každé auto, které jede kolem, má zapnuté rádio a z něj se valí další reklamy. Odhaduje se, že Američané slyší denně kolem tří tisíc reklamních zpráv, nebo, což je pravděpodobnější, neslyší je. Psychologové zjistili, že samotný objem reklamy vytváří jakousi anestézii, která se časem stane samozřejmostí. Když je prostředí přesyceno, všechny reklamy ztrácejí účinnost."

Potom se na plátně objevilo Times Square v noci, poté Šindžu-ku v Tokiu, a nakonec londýnská Piccadilly. "A takové přesycení je dnes celosvětové. Obrovské reklamy, včetně velkoplošných obrazovek, se objevují u dálnic, na stanicích metra, na nádražích. Videá umísťujeme nad pokladny ve značkových obchodech. Na toalety. Do čekáren, hospod a restaurací. Do letištních hal i na paluby letadel.

A co víc, dobyli jsme i osobní zónu. Loga, značky a hesla se objevují na věcech každodenní potřeby, od nožů přes nádobí po počítače. Objevují se na všem, co vlastníme. Spotřebitelé nosí loga na oblečení, na kabelkách, na botách, na špercích. Aby se na veřejnosti objevil někdo bez nich, to je spíš výjimka. Kdyby před třiceti lety někdo předpovídal, že celá světová veřejnost se změní v chodící reklamy na zboží, zdála by se ta myšlenka směšná. Ale stalo se to.

Výsledkem je zahlcení obrazy, vyčerpání smyslů a zmenšení účinku. Co můžeme za této situace dělat? Jak můžeme v éře nových technologií postoupit vpřed? Odpověď je možná kacířská, ale vypadá takhle."

Obraz se prudce změnil - teď se na plátně objevil les. Mohutné stromy se vypínaly k nebi, pod nimi byl stín. Následoval zasněžený horský vrchol. Tropický ostrov: oblý pruh písku, křišťálově čistá voda, palmy. A konečně podmořský útes a ryby plovoucí mezi korály a mořskými houbami.

"Svět přírody," protáhl Koss, "je úplně bez reklam. Přírodní svět ještě nebyl zkrocen. Nebyl obsazen komercí. Zůstává panenský."

Ze tmy: "No, to snad je účel, ne?"

"Z běžného pohledu to tak může vypadat. Ano. Jenže běžný pohled je bez výjimky zastaralý. Za tu dobu, než se stačil stát běžným - stát se něčím, čemu věří každý -, se svět posunul jinam. Běžný pohled je pozůstatek minulosti. A v tomto případě je to také tak."

Útes na plátně byl náhle samá značka. Větve korálů nesly nápis BP ČISTÁ ENERGIE. Kolem se vlnilo hejno drobných ryb a každá z nich poblikávala: VODAFONE, VODAFONE, VODAFONE. Opodál se přehnal žralok s oválným logem CADBURY umístěným přes tlamu. Na závitech korálu mozkovniku stálo oranžovými písmeny SCOTTISH POWER a nad nimi plul čtverzubec s černým nápisem LLOYDS TSB GROUP. Nakonec z díry vystrčila hlavu muréna. Na kůži měla zelenavý ornament, z kterého vystupovala slova MARKS & SPENCER.

"Jen si představte ty možnosti," řekl Koss.

Publikum bylo ohromeno - což ostatně čekal. Rozvíjel své argumenty dál. Na obrázku teď byla poušť, sloupy červeného kamene se tyčily k modrému nebi s beránky. Po chvíli se mráčky shlukly do většího mlžného mraku, který visel nad krajinou a hlásal:

BP TO JE ČISTÁ ENERGIE.

"Tato písmena," pokračoval, "jsou vysoká skoro tři sta metrů a vznášejí se půl kilometru nad zemí. Jsou čitelná pouhým okem, dají se dobře fotografovat. Při západu slunce jsou doslova krásná." Obraz se změnil. "Tady vidíte, jak se mění, když zapadá slunce - barva se proměňuje z bílé přes růžovou na červenou a nakonec na temnou indigovou modř. Působí tedy a chovají se jako přirozená součást krajiny."

Vrátil se k původnímu obrázku mraku za denního světla. "Tato písmena jsou vytvořená za pomoci spojení nanočástic a geneticky modifikovaných bakterií clostridium perfringens. Nápis je ve své podstatě nanoraj a zůstane ve vzduchu viditelný po různou dobu, v závislosti na podmínkách - právě tak jako obyčejný mrak. Může se objevit jen na pár minut. Jindy třeba na hodinu. Může se jich objevit víc najednou..."

Na plátně se z nadýchaných mráčků složil slogan British Petrol, opakovaný mnohokrát, oblak za oblakem, až k obzoru.

"Myslím, že je každému jasné, jaký účinek může toto nové médium mít. Toto přírodní médium."

Za tuto dramatickou vizuální prezentaci očekával potlesk, ale ve tmě bylo ticho. Už ale přece musejí nějak reagovat.

Donekonečna opakovaná reklama na nebi? To je přece musí aspoň trochu rozproudit.

"Ale tyhle mraky jsou zvláštní případ," začal zase.

Vrátil se k podvodnímu záběru, k rybám obehovávajícím korálový útes. "V tomto případě," ukázal, "nesou znaky a reklamu na sobě sami živí tvorové, a to díky přímé genetické modifikaci každého druhu. Říkáme tomu genomová reklama. Pokud máme toto nové médium řádně využít, je rychlost klíčová. V turisticky navštěvovaných vodách se pohybuje jen omezené množství druhů ryb. Některé jsou zářivější než jiné. Mnoho jich je celkem nezajímavých. Chceme si tedy vybrat ty nejlepší. A genetické modifikace budou znamenat patentovat si toho kterého mořského živočicha pro každý případ zvlášť. Například patentujeme klauna očkatého pro Cadbury, červený korál pro British Petroleum, murénu pro Marks & Spencer, pomce pro Bank of Scotland, a nad hlavou se bude tiše vznášet rejnok British Airways."

Koss si odkašlal. "Na rychlosti záleží proto, že vstupujeme do konkurenčního prostředí. Chceme svého Cadbury klauna dostat ven dřív, než si ho patentuje McDonalds nebo Hershey's. A chceme tvora odolného, protože Cadbury klaun bude v přírodním prostředí muset bojovat o přežití s normálními rybami klauny, a nakonec nad nimi doufejme triumfálně

zvítězí. Čím úspěšnější naše patentovaná ryba bude, tím častěji se nápisy objeví a tím důkladněji se vyhubí původní ryby bez reklam. Vstupujeme do éry darwinovského inzerování! Ať nejlepší reklama vyhraje!"

Z publika se ozvalo zakašlání. "Gavine, promiň," ozval se hlas, "ale tohle vypadá jako nejhorší ekologická noční můra. Jména firem na rybách? Slogany z mraků? A co ještě? Nosorožci v Africe s logem Land Roveru na zádech? Jestli se pustíš do značkování zvířecích druhů, každý ekolog kdekoli ve světě se postaví proti tobě."

"Ale kdepak," odporoval Koss. "My přece nenavrhujeme, aby si společnosti jednotlivé druhy značkovaly. My navrhujeme, aby je sponzorovaly. A to je služba veřejnosti." Odmíchl se. "Jen si představte, kolik expozic v muzeích, kolik divadelních společností, kolik symfonických orchestrů by vůbec nemohlo existovat bez firemních sponzorů. Dokonce i úseky silnic jsou dneska sponzorované. Proč by se stejný filantropický duch neměl zaměřit i na přírodu - která by z toho rozhodně měla větší prospěch než naše silnice? Sponzorování ohrožených druhů by bylo přitažlivé. Firmy by mohly vsadit svou pověst na přežití určitého zvířecího druhu stejně, jako dřív sázely svou pověst na tupé televizní programy. A totéž platí pro zvířata, která ještě ohrožená nejsou. Pro všechny ryby v moři. Mluvíme o éře úžasné firemní dobročinnosti - v globálním měřítku."

"Takže třeba: Tohoto nosorožce černého vám přináší Land Rover, nebo: Tohoto jaguára vám přináší Jaguar?"

"No, takhle syrově bych to neřikal, ale v podstatě ano, tak to myslíme. Jde o to," pokračoval, "že je to situace, ze které budou mít prospěch všichni. Životní prostředí. Firmy. A také reklamní agentury."

Gavin Koss měl během své kariéry už stovky prezentací, a jeho cit pro publikum ho nikdy nezklamal. Teď cítil, že tuhle skupinu nepřesvědčil. Bylo načase rozsvítit a začít odpovídat na otázky.

Rozhlédl se po řadách zamračených tváří. "Připouštím, že můj návrh je radikální," řekl. "Ale svět se rychle mění. K takové kolonizaci přírody dojde. Někdo to udělá - jediná otázka je, kdo to bude. Proto vás vyzývám, abyste tuto příležitost pečlivě zvážili a pak se rozhodli, jestli se na ní chcete podílet."

Vzadu se zvedl Garth Baker, šéf Midlands Media Associates Ltd. "Je to skutečně neotřelý nápad, Gavine," řekl. "Ale musím vás s dost značnou jistotou upozornit, že to nebude fungovat."

"Ne? A pročpak?"

"Protože už to někdo udělal."

KP047

Měsíc nesvítal a všude bylo ticho, až na dunění příboje ve tmě a kvílení vlhkého větru. Pláž Tortuguero se táhla přibližně kilometr a půl podél drsného atlantického pobřeží Kostariky, ale dnes z ní byl vidět jen temný pruh splývající s černým hvězdnatým nebem. Julio Manarez se zastavil a čekal, až si jeho oči zvyknou na tmu. I při světle hvězd člověk trochu vidí, ale chce to čas.

Za chvíli už rozlišil kmeny palem, naplaveniny rozeseté po písku, nízké houževnaté rostliny bičované oceánským větrem. Rozeznal bílé hřebínky vln. Věděl dobře, že oceán je plný žraloků. Tenhle kus atlantického pobřeží je pustý a nehostinný.

Nějakých čtyři sta metrů od sebe viděl Manuela jako temnou siluetu přikrčenou mezi mangrovovými stromy; schovával se tam před větrem. Jinak na pláži nebyl nikdo.

Julio k němu vykročil. Míjel přitom hluboké jámy, které v předchozích dnech vyryly želvy. Pláž je jedním z těch míst na pobřeží oceánu, kde se líhnou mláďata želv kožatek. Ty tadě v temnotě vystupují z oceánu, aby nakladly vejce. Trvá jim to pokaždé skoro celou noc a jsou přitom zcela bezbranné - dřív vůči pytlákům, dnes většinou vůči jaguárům, kteří pláž obcházejí. Jako čerstvě jmenovaný ředitel rezervace si byl Julio velmi dobře vědom toho, že každý týden na tomhle pobřeží přijde nějaká želva o život.

Ve větším bezpečí jsou želvy v přítomnosti turistů; dokud chodí po pláži lidé, jaguáři se drží stranou. Po půlnoci, když se turisté vrátí do svých hotelů, se ale šelmy začínají objevovat.

Je klidně možné představit si nějaký evoluční tlak, který by přirozeným výběrem rozvinul nějakou obranu proti jaguárům. Když studoval postgraduál v San Juanu, dělávali si z toho s ostatními studenty legraci. Jsou turisté evolučním faktorem? Když začnou do nějaké země jezdit, změní v ní skoro všechno, proč tedy ne přírodu? Kdyby totiž želva uměla něco mimořádného - třeba že by jí nevadily blesky fotoaparátů, nebo že by dokázala vydávat naříkavé a bolestné porodní zvuky -, co by přimělo turisty, aby se kolem ní zdrželi dlouho do noci, tak by měla větší šanci na přežití ona sama, její vajíčka i její potomci.

Přirozený výběr díky přitažlivosti pro turisty. Ve škole o tom vtipkovali. Teoreticky to ale možné je. A jestli je pravda to, co mu říkal Manuel...

Manuel ho uviděl a zamával. Když se Julio přiblížil, vstal. "Támhle," řekl a vykročil naznačeným směrem.

"Viděl jsi jich dneska víc?"

"Jen jednu. Ten druh, o kterém jsem mluvil."

"Muy bien."

Šli po pláži mlčky. Nedošli ale ještě daleko - nějakých sto metrů -, když Julio uviděl těsně nad pískem slabou fialovou záři, která zlehka pulzovala.

"To je ona?"

"To je ona," potvrdil Manuel.

Samice byla dlouhá asi metr a čtvrt a mohla vážit tak kolem sto kilo. Na krunýři měla charakteristické destičky, velké asi jako jeho dlaň. Barvu měla hnědou, s černými šmouhami. Byla už napůl zapadlá v písku, zadními ploutvemi vyhrabávala

jámu.

Julio stál nad ní a pozoroval ji.

"Rozsvěcuje se to a zas zhasíná," podotkl Manuel.

Potom to začalo znovu. Fialová záře, která jako by vycházela z jednotlivých destiček na krunýři. Některé destičky nezářily, zůstávaly temné. Některé zazářily jen někdy. Jiné zase pokaždé. Každý impuls trval přibližně vteřinu, rozžihal se rychle, ale pohasínal pozvolna.

"Kolik takových želv jsi už viděl?" ptal se Julio.

"Tahle je třetí."

"A to světlo zahání jaguáry?" nespouštěl oči z měkce pulzujícího krunýře. Měl pocit, že tenhle typ záře musí odněkud znát. Bylo to skoro jako od světlušky. Nebo od světélkujících bakterií na pobřeží. Někde to už zkrátka viděl.

"Jo, jaguáři se drží v uctivé vzdálenosti."

"Moment," sykl Julio. "Co je tohle?" Ukázal na krunýř, kde se světlé a tmavé destičky poskládaly v obrazec.

"Takhle to vypadá jen někdy."

"Ale vidíš to?"

"Jo, vidím."

"Je to jako šestiúhelník."

"Já nevím..."

"Ale působí to jako symbol, co myslíš? Nějaké firmy třeba?"

"Hm, snad. Možné by to bylo."

"A co ty ostatní želvy? Ty ten obrazec taky měly?"

"Ne, každá je jiná."

"Takže to může být náhoda a jen to vypadá jako šestiúhelník?"

"Ano, Julio, já bych řekl, že ano. Protože

vidíš, ten obrazec na krunýři není dokonalý, není symetrický..." Zatímco to říkal, želva pohasla a byla zase temná.

"Můžeš to vyfotit?"

"Už jsem to udělal. Bez blesku, s dlouhou expozicí, takže je to trochu rozmazané. Ale ano, mám to."

"Fajn," pochvaloval si Julio. "Protože tohle, to je záměrná genetická změna. Pojď, projdeme seznam návštěvníků, kdo to tak mohl udělat."

KP048

"Joshi?" Telefonovala jeho matka.

"Ano, mami?"

"Říkala jsem si, že bys to měl vědět. Vzpomínáš si na Erika, na toho syna Lois Grahamové, co bral heroin? Došlo k strašné tragédii. Je mrtvý."

Josh dlouze vydechl. Opřel se v židli a zavřel oči. "Jak se to stalo?"

"Při havárii. Ale pitvali ho nebo tak něco. On v tom autě dostal infarkt. Bylo mu jednadvacet, Joshi."

"Mají to v rodině? Bylo do dědičné?"

"Ne, Erikův otec žije ve Švýcarsku; je mu čtyřiašedesát. Leze po horách. A Lois je taky v pořádku. Samozřejmě je úplně zničená. Všechny nás to hrozně vzalo."

Josh neřekl nic.

"S Erikem to vypadalo tak dobře. Nebral drogy, měl novou práci, na podzim se chtěl vrátit do školy... jenom trochu plešatěl, to je všechno. Lidi si mysleli, že je po chemoterapii. Přišel o spoustu vlasů. A když chodil, tak se hrbil. Joshi? Jsi tam?"

"Jsem."

"Viděla jsem ho minulý týden. Vypadal jako stařec."

Josh neřekl nic.

"Sejde se rodina. Asi bys tam měl jít."

"Pokusím se."

"Joshi. Tvůj bratr taky vypadá starý."

"Já vím."

"Zkusila jsem mu tvrdit, že to s jeho otcem bylo taky tak. Abych ho povzbudila. Jenže Adam vypadá strašně starý."

"Já vím."

"Co se děje?" zeptala se. "Co jsi s nimi udělal?"

"Co já jsem udělal?"

"Ano, Joshi. Dal jsi jim nějaký gen. Nebo co to bylo v tom spreji. A teď stárnou."

"Mami. Adam si to provedl sám. Vycucnul ten sprej, protože si myslel, že po něm bude v rauši. Já jsem u toho ani nebyl. A ty sama

jsi chtěla, abych dal ten sprej synovi Lois Grahamové."

"To tedy nevím, jak si můžeš něco takového myslet."

"Volala jsi mě."

"Joshi, nebuď směšný! Proč bych ti volala? Já o tvé práci nic nevím. To ty jsi volal mně a chtěl jsi vědět, kde Eric žije. A že to nemám říkat jeho matce. Dobře si to pamatuju."

Josh neřekl nic. Přitiskl si prsty na zavřené oči, až se mu před nimi roztančily barevné obrazce. Chtěl utéct. Chtěl pryč z téhle kanceláře, z téhle firmy. Přál si, aby nic z toho nebyla pravda.

"Mami," řekl nakonec, "to může být hrozně vážná věc." Myslel tím, že by ho mohli zavřít.
"No jistě že to je vážné. Mám strašný strach, Joshi. Co se stane? Ztratím svého syna?"
"Já nevím, mami. Doufám, že ne."
"Myslím, že je přece jenom šance," utěšovala sama sebe. "Volala jsem do Scarsdale, Levinovým, víš? Ti jsou oba už staří. Přes šedesát. A vypadalo to, že jsou v pořádku. Helen tvrdila, že jí nikdy nebylo líp. George hodně hraje golf."
"To je dobře," řekl.
"Tak jsou možná v pořádku."
"Asi ano."
"Tak bude třeba Adam taky v pořádku."
"Doufám, mami. Fakt doufám."
Zavěsil. Jistě že Levinovým nic není. Poslal jim sterilní solný roztok. Ti žádný gen nedostali. Musel by se zbláznit, aby poslal experimentální gen do New Yorku někomu, koho v životě neviděl.
A jestli to jeho matce dodá naději, tím líp. Jen ať jí to vydrží.
Protože Josh sám teď nikde žádnou velkou naději neviděl. Ani pro bratra, ani sám pro sebe.
Bude to muset říct Ricku Diehlovi. Ale ne hned. Ne hned teď.

KP049

Manžel Gail Bondové Richard, povoláním investiční bankéř, se musel často dlouho do noci starat o to, aby se důležití klienti náležitě bavili. A neuměl si představit nikoho důležitějšího, než byl člověk, sedící právě teď proti němu: Barton Williams, proslulý investor z Clevelandu.
"Potřebujete překvapení pro svou manželku, Bartone?" zeptal se Richard Bond. "Myslím, že bych pro vás něco měl."
Williams, shrbený nad stolem, projevil jen zdvořilostní zájem. Bylo mu pětasedmdesát a ze všeho nejvíc připomínal ropuchu. Měl povislý obličej s laloky na tvářích, velkými póry, mohutným a širokýmnosem a očima jako nějaký hmyz. Zvykl si pokládat předloktí na stůl a opírat si o ně bradu, takže pak tu ropuchu připomínal ještě víc. Pravda byla ta, že si tím ulevoval artritickému krku, protože se mu nechtělo nosit podpěru. Měl pocit, že v ní vypadá zbytečně starý.
Richardu Bondovi to bylo jedno; ať si klidně na ten stůl lehne třeba celý, když se mu zlíbí. Williams byl dost starý a bohatý, aby si mohl dělat, co chce. A to hlavní, co celý život chtěl, byly ženy. I přes svůj věk a vzhled jich v každou denní dobu měl pořád spousty. Richard zařídil, aby se po večeri u stolu několik žen zastavilo. Tvářily se jako zaměstnankyně, které mu nesou nějaké papíry. Nebo jako jeho dávné přítelkyně, které ho přišly pozdravit. A pár jich tu čistě náhodou večeřelo a tak hluboce obdivují velkého investora, že prostě neodolaly a chtěly se s ním seznámit.
Bartona Williamse samozřejmě nic z toho neoklamalo, ale bavil se tím, a přirozeně očekával od svých obchodních partnerů, že se budou kvůli němu trochu namáhat. Když máte v rukávu deset miliard, tak se lidi dost snaží, abyste byli spokojeni. Tak to prostě je. Bral to jako svého druhu výraz úcty.
V tuhle konkrétní chvíli si ale Barton Williams víc než co jiného přál uchlácholit svou manželku, s kterou byl ženatý už čtyřicet let. Evelyn začala být ve svých šedesáti z naprosto nevysvětlitelných důvodů nespokojená se svým manželstvím a trvala na tom, aby Barton nechal těch svých nekonečných eskapád, jak tomu říkala.
Nejspíš by pomohl dárek. "Ale muselo by to být něco sakra zvláštního," vysvětloval Barton. "Má všechno. Vily ve Francii, jachty na Sardinii, šperky od Winstona, šéfkuchaře, který přiletěl až z Říma na oslavu narozenin jejího psa. Na to všechno je zvyklá. V tom je ten problém. Už si ji nemám čím koupit. Je jí šedesát a má vztek."
"Ujist'uji vás, že tenhle dárek je jediný na světě," usmál se Richard. "Vaše manželka miluje zvířata, je to tak?"
"To bych sakra řekl. Ta má přímo v našem sídle úplné zoo."
"A ptáky také?"
"Kristepane, snad stovky. V zimní zahradě nám bydlí pěnkavy. Celý den štěbetají. Chová je."
"A papoušky?"
"Všechny druhy. Žádný z nich naštěstí nemluví. S papoušky se jí nikdy moc nedařilo."
"Tak to se teď změní."
Barton povzdychl. "Ale ona nestojí o dalšího papouška, sakra." "O tohohle stát bude," nedal se Richard vyvést z míry. "Druhý takový na světě není."
"Odlétám zítra v šest ráno," zavrčel Barton.
"Bude na vás čekat v letadle," ujistil ho Richard.

KP050

Rob Bellarmino se na děti přátelsky usmál. "Kamer si vůbec nevšímejte."
V knihovně střední školy George Washingtona v Silver Spring ve státě Maryland stály tři půlkruhy židlí a proti nim uprostřed jedna další, na které seděl dr. Bellarmino, připravený diskutovat se studenty o etických otázkách genetiky. Televizní štáb měl hned tři kamery: jednu v zadní části místnosti, jednu z boku, která se zblízka zaměřovala na Bellarmina, a další obrácenou k dětem, aby zachytila jejich fascinované výrazy, s nimiž budou poslouchat, jaké to je být genetikem v NZI. Podle producenta filmu bylo důležité ukázat Bellarminovy kontakty s veřejností a on sám s tím vřele souhlasil. Do publika zvlášť pro ten účel vybrali děti chytré a sečtělé.
Říkal si, že by to mohla být zábava.
Několik minut mluvil o svém vzdělání a své práci a pak vyzval děti, aby se ptaly. Hned první otázka ho zaskočila. "Pane

doktore," zeptala se mladá Asiatka, "co si myslíte o té paní z Texasu, co naklonovala svou mrtvou kočku?"

Popravdě řečeno, Bellarmino považoval celý ten případ za směšný. Podle jeho názoru to snižovalo důležitou práci, kterou vykonával on a jeho kolegové. Takhle to ovšem říct nemohl.

"Je to samozřejmě velice citově náročná situace," začal diplomaticky. "Svoje domácí zvířata máme všichni rádi, ale..., " zaváhal. "Tu práci provedla kalifornská společnost jménem Genetická úschova a klonování a cena prý byla padesát tisíc dolarů?"

"Myslíte si, že to je etické, klonovat domácí zvíře?" nedala se odradit dívka.

"Jak jistě víte," pokračoval, "bylo už klonováno poměrně dost zvířat - ovce, myši, psi a kočky. Je to tedy v podstatě běžná věc..."

Problém je ale to, že takové klonované zvíře nežije stejně dlouho jako zvíře normální."

Dívce přišel na pomoc jiný student: "A je to etické vydat padesát tisíc dolarů na klonování kočky, když ve světě umírají lidi hladu?"

Bellarmino v duchu záupěl. Jak co nejrychleji změnit téma? "Já z té procedury osobně nadšený nejsem," řekl. "Ale abych ji nazval neetickou... ne, tak daleko bych nešel."

"A není to neetické, protože to připravuje půdu pro klonování lidí?"

"Nemyslím, že klonování zvířete by mohlo nějak ovlivnit morální otázky klonování lidí."

"A bylo by to etické, klonovat člověka?"

"Naštěstí," mávl Bellarmino rukou, "je to ještě otázka vzdálené budoucnosti. Dnes doufám budeme hovořit o otázkách, které jsou skutečně aktuální v současnosti. Někteří lidé vyjadřují obavy z geneticky modifikovaných potravin; existuje strach z genové terapie, z využití kmenových buněk a podobně; to všechno jsou skutečné, dnešní otázky. Sdílí někdo z vás tyto obavy?" Chlapec v zadní řadě zvedl ruku. "Ano?"

"A myslíte si, že je možné klonovat člověka?" zeptal se.

"Ano, myslím, že to možné je. Dnes ne, ale jednou jistě."

"Kdy?"

"To bych si netroufal odhadnout. Nemá někdo otázku na jiné téma?" Další ruka. "Ano?"

"A podle vašeho názoru, je klonování lidí neetické?"

Bellarmino zase zaváhal. Velmi dobře si uvědomoval, že jeho odpověď se bude vysílat v televizi. A kdo může vědět, jak štáb jeho odpověď sestříhá? Velmi pravděpodobně udělají, co budou moci, aby z toho on vyšel co nejhůř. Reportéři jsou silně zaujatí proti věřícím. Kromě toho jeho slova budou mít i profesionální závažnost, protože je vedoucím oddělení na NZI.

"O klonování jste toho pravděpodobně slyšeli hodně, a většina z toho je nepravdivá. Jako vědec musím přiznat, že na klonování jako takovém nevidím nic, co by bylo samo o sobě špatné. Nevidím to jako morální problém. Je to prostě jen další z genetických procedur. Už jsem se zmiňoval o tom, že jsme to už udělali s řadou zvířat. Vím ovšem také, že klonování je ve velkém procentu případů neúspěšné. Mnoho zvířat zemře, než je jedno úspěšně klonováno. To by u lidí bylo samozřejmě nepřijatelné. V současné době jsem tedy přesvědčen, že se tímto problémem nemusíme zabývat."

"A neznamená klonování vlastně hrát si na Boha?"

"Já bych to osobně tak neformuloval," zavrtěl hlavou. "Pokud Bůh stvořil lidské bytosti i zbytek světa, vyplývá z toho, že stvořil i nástroje genetického inženýrství. V tom smyslu genetické modifikace umožnil. To je dílo Boží, ne lidské. Ale jako ve všem, je na nás, abychom moudře zacházeli s tím, co nám Bůh dal." Po téhle odpovědi se cítil trochu lépe; byl to jeden z jeho neselhávajících bonmotů.

"Takže klonování je moudré užití toho, co nám Bůh dal?"

I když mu všechny instinkty radily, aby to nedělal, oťel si čelo rukávem. Doufal, že zrovna tenhle záběr ve filmu nepoužijí; byl si ale prakticky jistý, že ano. Děti dovedly do úzkých šéfa NZI, až se zpotil. "Jsou lidé, kteří se domnívají, že znají Boží záměry," řekl. "Ale já si to sám o sobě nemyslím. To podle mě nemůže vědět nikdo kromě Boha. Myslím, že ten, kdo říká, že zná Boží záměry, tím předvádí jen velmi vyvinuté lidské ego."

Měl chuť podívat se na hodinky, ale neudělal to. Děti se na něj dívaly tázavě, ne fascinovaně, jak doufal.

"Genetických otázek je celá řada," podotkl. "Pojďme dál."

"Pane doktore," zeptal se nějaký chlapec nalevo od něj, "chci se zeptat na disociální poruchu osobnosti. Četl jsem, že existuje také gen, který souvisí s násilím a zločinem, se sociopatickým chováním..."

"Ano, to je pravda. Ten gen se vyskytuje u přibližně dvou procent světové populace."

"A co Nový Zéland? Tam ho má třicet procent bílé populace a dokonce šedesát procent Maorů..."

"Ano, takové zprávy se objevily, ale je potřeba brát s rezervou -"

"Ale neznamená to, že násilí je dědičné? Neměli bychom se snažit zbavit se toho genu, jako jsme se třeba zbavili neštovic?"

Bellarmino zvažoval. Napadlo ho, kolik z těch dětí asi má rodiče zaměstnané v Bethesdě. Nenapadlo ho předem si vyžádat jména dětí. Jenže jejich otázky byly příliš zasvěcené a příliš neúprosné. Pokouší se ho prostřednictvím těch studentů diskreditovat někdo z jeho četných nepřátel? Je celý tenhle dokument jen past, která ho má znemožnit v očích veřejnosti? Je to první krok k tomu, vytlačit ho z NZI? Žijeme v informačním věku; takhle se to dneska dělá. Nejdřív se zařídí, aby člověk vypadal špatně, aby působil slabě. Donutí vás říct něco hloupého a ta slova po příštích osmačtyřicet hodin opakovaně kolují po kabelovkách a v novinách. Pak se ozvou kongresmani a dožadují se toho, aby člověk svoje prohlášení odvolal. Pohoršeně pomlaskávají a vrtí hlavami... Jak jen může ten člověk být tak neomalený, tak necitlivý? Je to vůbec ta správná osoba pro svou funkci? Nenadělá tam víc škody než užtku?

A pak člověka vyhodí.

Tak se to dneska dělá.

Bellarmino teď měl zodpovědět nebezpečnou otázku o genetické výbavě Maorů. Má říct to, o čem je skutečně přesvědčený, a riskovat, že ho obviní z očerňování znevýhodněné menšiny? Nebo má svoji odpověď nějak zaobalit, ale stejně riskovat, že mu vyčtou propagaci eugeniky? A může vůbec něco říct? Usoudil, že ne. "Víte," řekl, "to je sice velice zajímavá oblast výzkumu, jenže o ní prostě dnes ještě nevíme dost na to, abychom tu otázku mohli zodpovědět. Další dotaz?"

KP051

Na jihu Sumatry celý den pršelo. Zem v džungli byla promáčená. Listy byly mokré. Všechno bylo mokré. Televizní štáby z celého světa už dávno odjely za jinými úkoly. Hagar měl už zase jen jednoho klienta, jmenoval se Gorevitch. Slavný fotograf přírody sem přiletěl z Tanzanie. Gorevitch se usadil pod vysokým fikusem, rozepnul zip svého vaku a vytáhl jakousi houpačku z nylonové sítě; ze všeho nejvíc připomínala závěsné lehátko. Pečlivě ji položil na zem. Pak vytáhl kovové pouzdro, otevřel ho a poskládal pušku. "Víte, že to je nelegální," ujišťoval se Hagar. "Jsme v rezervaci." "Nepovídejte." "Jestli se tu objeví některý hlídač, tak tahle věc musí zmizet." "To není problém." Gorevitch nachystal kompresor a otevřel komoru. "Jak je velký?" "Je to mladík, dva nebo tři roky. Nějakých třicet kilo. Spíš míň." "Tak jo. Deset kubiků." Gorevitch vytáhl z pouzdra šipku, ověřil si, kolik látky v ní je, a zasunul ji do komory. Pak ještě jednu. A ještě jednu. Zacvakl komoru a zeptal se Hagara: "Kdy jste ho viděl naposled?" "Před deseti dny." "Kde?" "Tady poblíž." "Vrací se? Je tady doma?" "Vypadá to tak." Gorevitch zamžoural do dalekohledu pušky. Přejel ve velkém oblouku po korunách stromů, pak k nebi. Nato pušku spokojeně odložil. "Je ta dávka dost nízká?" "Nebojte," ujistil ho Gorevitch. "A taky jestli bude vysoko v koruně, tak nemůžete střílet, protože -" "Říkal jsem, abyste se nebál." Gorevitch se podíval na Hagara. "Já vím, co dělám. Dávka je tak nízká, aby jen ztratil jistotu. Sleze dolů sám dlouho předtím, než ho to porazí. Budeme ho možná muset chvíli sledovat." "Už jste to tak dělal?" Gorevitch kývl. "S orangutany?" "Se šimpanzi." "Ale šimpanzi jsou jiní." "Nepovídejte," ušklíbl se sarkasticky. Oba muži ztichli. Nebylo to příjemné mlčení. Gorevitch vybalil kameru, stativ a všechno si připravil. Dálkový mikrofon s asi třiceticentimetrovou parabolou přidělal na tyči shora ke kameře. Moc elegantní zařízení to není, účinné ale ano, pomyslel si Hagar. Gorevitch přidřepal a zadíval se do džungle. Oba muži naslouchali dešti a čekali.

V posledních týdnech se mluvící orangutan z médií vytratil. Dopadlo to s ním tak, jako s jinými zvířecími historkami, které se neprokázaly: jako s tím datlem z Arkansasu, kterého už nikdy nikdo nenašel, nebo s tím skoro dvoumetrovým lidoopem z Konga, kterého nikdo neobjevil, ačkoli domorodci o něm neustále mluvili, nebo s tím obřím netopýrem, který měl rozpětí křídel skoro čtyři metry a údajně ho viděli v džungli na Nové Guineji. Pro Gorevitche byla ta nynější lhostejnost ideální. Protože až se opičák znova objeví, bude zájem médií desetkrát větší, než by normálně byl. A Gorevitch měl v úmyslu víc než mluvícího lidoopa natočit. On ho hodlal živého chytit. Dopnul si zip u límce své bundy, aby byl chráněný před deštěm, a čekal. Bylo pozdě odpoledne a stmívalo se. Gorevitch skoro klímal, když uslyšel hluboký chraplavý hlas říct: "Alors. Merde." Otevřel oči. Podíval se na Hagara, který seděl poblíž. Hagar zavrtěl hlavou. "Alors. Comment ca va?" Gorevitch se pomalu rozhlédl. "Merde. Debile. Esp?ce de con." Řeč byla pomalá a hrdelní, jako by to mluvil opilec v hospodě. "Fungele a usted." Gorevitch zapnul kameru. Nerozpoznával, odkud ten hlas vychází, ale přinejmenším nahrát ho mohl. Přejížděl objektivem v pomalém oblouku a sledoval přitom ukazatel hladiny zvuku na mikrofonu. Mikrofon byl směrový, a tak podle něj rozpoznal, odkud zvuk přichází - z jihu. To bylo prakticky přesně doleva od místa, kde stál. Zamžoural do hledáčku, přiblížil si to místo teleobjektivem. Neviděl nic. Džungle byla každou minutou temnější.

Hagar stál nehybně opodál a hleděl před sebe.

Ozvalo se praskání větví a Gorevitch zahlédl, jak se mu přes objektiv mihla nějaká šmouha. Zvedl hlavu a uviděl, jak se ten tvor žene výš a výš, houpe se ve větvích a míří do korun. Za chvíli byl už orangutan dobrých dvacet metrů nad nimi.

"Gods vloek het. Pitomec wijkje. Vloek."

Sundal kameru ze stativu a snažil se točit. Černo. Neviděl nic. Přepnul na noční vidění. Zase nic než zelené šmouhy, jak se zvíře míhalo mezi hustým listím. Orangutan postupoval stranou a vzhůru.

"Vloek het. Zasantche."

"Tomu říkám slovník." Hlas ale slábl.

Gorevitch si uvědomil, že se musí rozhodnout, a to rychle. Postavil kameru a sáhl po pušce. Zvedl ji nahoru a koukl do mřížidel. Měla vojenské noční vidění, velmi ostré a jasně zelené. Viděl zvíře i jeho oči jako zářící bílé tečky -

"Ne!" sykl Hagar.

Orangutan přeskočil na jiný strom a vypadalo to, jako by se na okamžik ve vzduchu zastavil. Gorevitch vypálil.

Uslyšel syčení plynu a plesnutí šipky o listy. "Minul jsem." Znovu zvedl pušku.

"Nedělejte to -"

"Držte tu hubu." Gorevitch zamířil a vypálil. Praskavý zvuk nahoře v listí na okamžik ustal.

"Trefil jste ho," řekl Hagar.

Gorevitch čekal.

Pak se praskání větví a šustění listů ozvalo znova. Orangutan se pohyboval, teď skoro přímo nad nimi.

"Ne, netrefil." Gorevitch znovu zvedl pušku.

"Ale trefil. Jestli ještě střelíte -"

Gorevitch vypálil.

Sykot plynu u ucha, pak ticho. Gorevitch sklonil pušku a začal ji znova nabíjet; oči přitom nespouštěl z korun stromů.

Přikřčil se, otevřel kovové pouzdro a hmatl po dalších nábojích. Pohled měl pořád upřený vzhůru.

Ticho.

"Trefil jste ho," opakoval Hagar.

"Možná."

"Já vím, že trefil."

"Ne, nevíte nic." Gorevitch nacpal do pušky tři další náboje. "Tohle nevíte."

"Nehýbe se. Trefil jste ho."

Gorevitch zaujal postavení a zvedl pušku právě ve chvíli, kdy se dolů začalo řítit něco temného. Byl to orangutan, který padal dolů přímo z korun, z výšky asi pětadvaceti metrů.

Dopadl kousek od Gorevitchových nohou, až se bláto rozstříkalo. Zvíře se ani nepohnulo. Hagar rozsvítil baterku.

Z těla trčely tři šipky. Jedna z nohy, dvě z hrudi. Oči mělo zvíře otevřené a upřené do výšky.

"No to se vám povedlo," ulevil si Hagar. "Dobrá práce."

Gorevitch padl na kolena do bláta, přitiskl rty na široká orangutaní ústa a začal zvíře resuscitovat umělým dýcháním.

KP052

U dlouhého stolu sedělo šest advokátů a listovali papíry. Znělo to jako vichřice. Rick Diehl netrpělivě čekal a kousal se do rtů. Konečně Albert Rodriguez, hlavní z jeho právníků, zvedl hlavu.

"Situace je taková," začal. "Máte dobrý důvod - nebo přinejmenším dostatečný důvod - se domnívat, že Frank Burnet zorganizoval spiknutí s cílem zničit buněčné kultury ve vašem vlastnictví, aby je mohl znova prodat nějaké jiné firmě."

"To je pravda," kývl Rick. "To je sakra fakt."

"Tři soudy rozhodly, že Burnetovy buňky jsou vaše vlastnictví. Máte tedy právo si je vzít."

"Myslíte znova si je vzít?"

"Správně."

"Jenže ten člověk se někde skrývá."

"To je nepříjemné. Podstatná fakta, která z celé té situace vyplývají, to ale nemění. Vy jste majitelem Burnetovy buněčné linie," prohlásil Rodriguez, "ať se ty buňky vyskytují kdekoli."

"Což znamená...?"

"Jeho děti. Vnuci. Mají nejspíš stejné buňky."

"Chcete říct, že si ty buňky můžu vzít od jeho dětí?"

"Ty buňky jsou váš majetek," potvrdil Rodriguez.

"A co když ty děti nebudou souhlasit s tím, abych si je vzal?"

"To je dost možné. Ale protože buňky jsou

vaše vlastnictví, děti do toho nemají co mluvit."

"Ale tady jde o biopsie jater a sleziny," namítl Diehl. "To nejsou zrovna triviality."

"Ale také to není nic velikého," mávl rukou Rodriguez. "Myslím, že jsou to běžné ambulantní procedury. Budete se samozřejmě muset postarat, aby je provedl kvalifikovaný lékař. Ale to jistě uděláte."

Diehl se zamračil. "Počkejte, jestli tomu správně rozumím, tak mi říkáte, že můžu prostě na ulici popadnout jeho děti, odvést je k doktorovi a nechat jim ty buňky odebrat? Ať se jim to líbí, nebo ne?"

"Ano. Přesně tak."

"Copak něco takového může být legální?" žasl Rick Diehl.

"Ale může. Chodí po světě s buňkami, které jsou podle práva vaše, tedy s ukradeným majetkem. To je trestný čin. A

podle zákona, když je někdo svědkem trestného činu, má právo provést občanské zatčení a pachatele vzít do vazby. Takže když uvidíte Burnetovy děti na ulici, můžete je podle práva zatknout."

"Já osobně?"

"Ne, ne," uklidňoval ho Rodriguez. "Za těchto okolností si člověk sežene kvalifikovaného profesionála - odborníka na pátrání po hledaných osobách."

"Myslíte lovce odměn?"

"Oni ten termín nemají rádi, a my také ne."

"No dobře. Tak tedy, známe nějakého dobrého agenta pro pátrání po hledaných?"

"Známe," kývl Rodriguez.

"Tak ho sežeňte," vyzval ho Diehl. "Hned teď."

KP053

Vasco Borden stál před zrcadlem a profesionálním pohledem hodnotil svůj vzhled, zatímco si do prošedivělého konce bradky vtíral černou řasenku. Vasco byl mohutný muž, měl přes metr devadesát, téměř sto deset kilo, samý sval, devět procent tuku v těle. S oholenou hlavou a černou upravenou bradkou vypadal jako ďábel. A pořádně veliký ďábel. Měl v úmyslu působit hrozivě a dařilo se mu to.

Otočil se ke kufří, položenému na posteli. V něm měl pečlivě sbalenou sadu pracovních kombinéz s logem energetické společnosti na prsou, křiklavě kostkované sportovní sako, elegantní černý italský oblek, motorkářskou bundu s nápisem CHCÍPNI V PEKLE na zádech, sametovou teplákovou soupravu, rozevírací sádku na nohu, brokovnici Mossberg 590 s krátkou hlavní a dvě černé pětačtyřicítky Para. Dnes se oblékl do tvídového sportovního saka, volných plátěných kalhot a hnědých šněrovacích bot.

Nakonec si na postel rozložil tři fotografie.

Na první byl ten chlápek, ten Frank Burnet. Jednapadesát, fit, bývalý mariňák.

Jeho dcera Alex, třicet a něco, právnička.

A jeho vnuk Jamie, teď osmiletý.

Ten starý zmizel a Vasco neviděl důvod se namáhat s jeho hledáním. Mohl být kdekoli na světě - v Mexiku, v Kostarice, v Austrálii. Mnohem jednodušší bude získat ty buňky přímo od dalších členů rodiny.

Podíval se na fotku té dcery Alex. Je to právnička, a to nikdy nedělá dobrotu. I když s nimi zacházíte bezvadně, stejně vás žalují. Ta holka byla světlolasá a vypadalo to, že fyzicky je ve slušné formě. Taky byla celkem atraktivní, když se někomu líbí tenhle typ. Na Vascoův vkus byla příliš hubená. A nejspíš o víkendech dělá kurz izraelské sebeobrany nebo tak něco. Člověk nikdy neví. V každém případě by s ní mohly být potíže. Takže zbýval ten kluk.

Jamie. Osmiletý, druhá třída místní školy. Vasco si tam na něj může počkat, vyzvednout si ho, odebrat vzorky a být hotový během jednoho odpoledne. To mu vyhovovalo. Vasco měl ve smlouvě prémii padesát tisíc dolarů, pokud se mu podaří zadržení během prvního týdne. Po čtyřech týdnech to už kleslo na deset tisíc. Měl tedy víc než dobrý důvod provést to rychle.

Jasně, toho kluka, řekl si. Jednoduché a účinné.

Vešla Dolly s papírem v ruce. Dnes měla na sobě tmavomodrý kostým, boty s nízkým podpatkem a bílou košili. Nesla hnědou koženou aktovku. Jako obvykle jí její nevýrazný vzhled umožňoval pohybovat se kdekoli, aniž by si ji někdo všiml. "Jak to vypadá?" zeptala se a podala mu papír.

Rychle ho přelétl pohledem. Byla to plná moc podepsaná Alex Burnetovou. Pověřovala doručitele, aby vyzvedl jejího syna Jamieho ze školy a doprovodil ho k rodinnému lékaři na prohlídku.

"Volalas do ordinace?" zeptal se Vasco.

"Ano. Řekla jsem, že Jamie má horečku a bolí ho v krku. Mám ho přivést."

"Takže když ze školy zavolají k doktorovi..."

"Jsme krytí."

"A ty jsi z kanceláře jeho matky?"

"Jo."

"Máš vizitku?"

Vytáhla vizitku s logem advokátní kanceláře.

"A co když matce zavolají?"

"Na tom papíře je její číslo na mobil, jak vidíš."

"A na něm je Cindy?"

"Ano." Cindy byla dispečerka v jejich kanceláři v Playa del Rey. "Fajn, tak jdeme na to," prohlásil Vasco. Objal ji kolem ramen. "Zvládneš to?"

"Jasně, proč by ne?"

"Víš dobře, proč ne." Dolly měla slabost pro děti. Když se jim podívala do očí, úplně se rozsypala. V Kanadě měli jednoho hledaného, vysledovali ho ve Vancouveru, dveře otevřela malá holka a Dolly se zeptala, jestli je tatínek doma. Holčička, které bylo asi osm, odpověděla, že ne. Dolly prohlásila, že to nevadí, a odešla. Ten chlápek byl zrovna na cestě domů, už jel jejich ulicí. Jeho roztomilé děťátko zavřelo dveře, došlo k telefonu, tatínkovi zavolalo a varovalo ho, ať se doma ani neukazuje. Holčička měla zkušenosti, byli spolu na útěku už od doby, co jí bylo pět. K tomu chlapovi se už nikdy znova nedostali.

"To bylo jen jednou," bránila se Dolly.

"To nebylo jen jednou."

"Vasco, dneska bude všechno v pořádku," ujistila ho.

"No dobře," řekl. A nechal se od ní políbit na tvář.

Na příjezdové cestě parkovala sanitka, zadní dveře otevřené. Vasco cítil kouř z cigarety. Obešel auto. Nick tam seděl v bílém laboratorním plášti a kouřil.

"Proboha, Nicku. Co to děláš?"

"Jenom jednu," bránil se Nick.

"Tipni to," přikázal Vasco. "Jedem. Máš to?"

"Jo." Nick Ramsey byl doktor, kterého používali v případech, kdy doktora potřebovali. Kdysi pracoval na záchrance, jenže pak byly jeho alkoholismus a narkomanie silnější. Teď měl sice za sebou odvykací kúru, jenže stále zaměstnání se mu hledalo těžko.

"Chtějí punkční biopsii jater a sleziny, a vzorky krve -"

"Jo, je mi to jasné. Aspirační jehly. Mám na to všechno."

Vasco se zarazil. "Tys pil, Nicku?"

"Ne. Kurva ne."

"Já z tebe něco cítím."

"Ne, ne. Neblázni, Vasco, víš přece, že bych nikdy -"

"Já mám dobrý nos, Nicku."

"Ne."

"Otevři pusku." Vasco se naklonil dopředu a začíchal.

"Jen jsem si líznul, no," připustil Nick.

Vasco vztáhl ruku. "Tu flašku."

Nick sáhl pod lehátko a podal mu púllitrovou láhev Jacka Da-nielse.

"No to je nádhera." Vasco k němu přistoupil a strčil mu nos málem do tváře. "Tak, a teď mě poslouchej," řekl tiše.

"Ještě jeden takovýhle kousek a já tě osobně vyhodím z té sanitky na dálnici, slyšíš? Jestli tak moc toužíš udělat si ze života tragédii, rád ti posloužím. Je to jasné?"

"Jo, Vasco."

"Fajn. To jsem rád, že si už rozumíme." Odstoupil. "Dej ruce před sebe."

"Nic mi není"

"Dej ruce před sebe." Vasco v napjatých chvílích nikdy nezvyšoval hlas. Naopak, tišil ho. Ať špicují uši. Ať se bojí.

"Dej ruce před sebe, Nicku. Hned."

Nick Ramsey zvedl ruce. Nechvěly se.

"Fajn. Tak nasedej."

"Jenom -"

"Vlez tam, Nicku. Konec řeči."

Vasco nasedl dopředu vedle Dolly a nastartoval. Dolly se zeptala: "Tak co, je v pořádku?"

"Víceméně."

"Neublíží tomu klukovi, doufám?"

"Ne," ujistil ji Vasco. "Jde jen o dvě tři jehly. Pár vteřin a je to."

"Jestli tomu klukovi něco udělá."

"Hele," zpozorněl Vasco, "máš s tím problém?"

"Ne, jasně že ne."

"Fajn. Tak jdeme na to."

A vyjel na silnici.

KP054

Brad Gordon vešel do Border Café na Ventura Boulevard a rozhlédl se po boxech. Dobrý pocit z toho neměl. Byla to ošuntělá hospoda, a navíc plná herců. Z jednoho boxu vzadu na něj zamával nějaký chlapík. Brad se za ním vydal. Muž měl na sobě světle šedý oblek. Byl malý, plešatěl a nepůsobil moc sebejistě. "Willy Johnson," řekl. "Jsem váš nový advokát pro nadcházející proces."

"Já myslel, že mi advokáta pošle můj strýc Jack Watson."

"Ano, to jsem já," kývl Johnson. "Moje specialita je především pederastie."

"Co to je?"

"Sex s chlapcem. Ale mám zkušenosti se všemi nezletilými partnery."

"Ale já jsem s nikým žádný sex neměl," namítl Brad. "Nezletilým ani zletilým."

"Prošel jsem si váš spis a policejní zprávy." Johnson vytáhl z aktovky blok. "Myslím, že se nám nabízí několik způsobů obhajoby."

"Co ta holka?"

"Ta není k dispozici; odjela ze země. Její matka na Filipínách onemocněla. Na proces se prý ale vrátí."

"Já myslel, že žádný proces nebude," namítl Brad. Objevila se servírka. Zahnal ji mávnutím ruky. "Proč se scházíme tady?"

"Musím být v deset u soudu ve Van Nuys. Říkal jsem si, že tady to bude nejsnazší."

Brad se nejistě rozhlédl kolem. "Je tady spousta lidí. Herci. Všechno rozkecají."

"Detaily případu se zabývat nebudeme," uklidnil ho Johnson. "Ale chci s vámi probrat základní linii obhajoby. Ve vašem případě navrhuji genetickou obhajobu."

"Genetickou? Co to znamená?"

"Lidé s různými genetickými abnormalitami nejsou schopni potlačit určitá nutkání," vysvětloval Johnson. "Z právního hlediska jsou tím pádem nevinní. Tímhle způsobem při projednávání případu vysvětlíme vaše počínání."

"Genetická porucha? Já žádnou genetickou poruchu nemám."

"Ale na tom není nic špatného," chlácholil ho Johnson. "Berte to jako nějaký druh cukrovky. Nejste za to zodpovědný. Narodil jste se tak. Ve vašem případě jde o to, že trpíte neodolatelným nutkáním mít sex s přitažlivými mladými ženami." Usmál se. "To nutkání s vámi sdílí asi devadesát procent dospělé mužské populace."

"Co to je kurva za obhajobu?" rozčilil se Brad Gordon.

"Velice účinná." Johnson listoval ve svých papírech. "V poslední době proběhlo tiskem několik zpráv -"

"Chcete říct," pochopil Brad, "že existuje gen pro sex s mladými holkami?"

Johnson povzdychl. "Kéž by to bylo tak snadné. Bohužel není."

"Tak jak je to s tou obhajobou?"

"D4DR."

"Cože?"

"Říká se tomu gen novosti. Je to gen, který nás nutí riskovat, vyhledávat vzrušující situace. Budeme tvrdit, že tenhle gen novosti přítomný ve vašem těle vás žene k riskantnímu chování."

"Mně to připadá jako pěkná pitomost."

"Ano? Uvidíme. Skákal jste někdy z letadla?"

"Jo, na vojně. Příšerný."

"Potápěl jste se?"

"Párkrát. Měl jsem úžasnou kočku, co to milovala."

"Lezl jste po horách?"

"Kdepak."

"Vážně ne? A nevylezli jste na střední škole se třídou na Mount Rainier?"

"No jo, ale to bylo -"

"Vystoupil jste na jeden z významných amerických vrcholů," nenechal ho Johnson domluvit. "Jezdíte rychle sportovním autem?" "Ne, to ne."

"Jen za poslední tři roky jste dostal pět pokut za rychlou jízdu ve vašem porsche. Celou tu dobu jste podle kalifornských zákonů riskoval, že přijdete o řidičák."

"Úplně normálně jsem to trochu rozjel..."

"Neřekl bych normálně. Co sex se šéfovou milenkou?"

"No..."

"A sex se šéfovou ženou?"

"To bylo jenom jednou, v předminulém zaměstnání. A to ona vyjela -"

"To jsou riskantní sexuální partnerky, pane Gordone. S tím bude každá porota souhlasit. Co takhle nechráněný sex? Pohlavní nemoci?"

"Moment, moment," ohradil se Brad. "O tomhle nechci -" "Jistěže ne," skočil mu Johnson do řeči, "a ani se nedivím, když vezmeme v úvahu tři případy pediculosis pubis - to jsou muňky, víte? Dvakrát kapavka, jednou chlamydie, dvakrát kondylom - ge-nitální bradavice, z toho jednou - ehm - v okolí konečníku. A to je jen posledních pět let, podle záznamů vašeho lékaře tady v Jižní Kalifornii."

"Jak jste se k tomu dostal?"

Johnson pokrčil rameny. "Skákání s padákem, hloubkové potápění, horolezectví, nebezpečná jízda, riskantní sexuální partnerky, nechráněný sex. Jestli tohle není jasné vyhledávání adrenalinových situací, tak už nevím."

Brad Gordon mlčel. Musel přiznat, že tenhle mužiček skutečně umí postavit obhajobu. Takhle o svém životě nikdy neuvažoval. Třeba když šukal šéfovou manželku, strejda ho tenkrát seřval na tři doby. Co tě to sakra napadlo, hulákal, udělat takovou blbost? Nech si ho zapnutého v kalhotách, idiote! Brad tehdy nevěděl, co na to říct. Pod přísným strýcovým pohledem i jemu připadalo vlastní chování hloupé. Vždyť ta ženská nebyla ani nijak moc hezká. Teď to ale vypadalo, že Brad může na strýcovu otázku odpovědět: nemohl si pomoci. Jeho chování ovládají zděděné geny. Johnson vysvětloval dál, a to do značných podrobností. Podle něj byl Brad vydán na milost a nemilost genu D4DR, který ovládal hladiny chemických látek v jeho mozku. Něco, čemu se říká do-pamin, nutí Brada nejen riskovat, ale mít z toho i potěšení a vyhledávat to. Tomografická vyšetření mozku a jiné testy prokázaly, že lidé jako Brad nemůžou ovládnout svou touhu riskovat.

"To je ten gen novosti," vysvětloval Johnson, "a pojmenoval ho nejvýznamnější americký genetik dneška, dr. Robert Bellarmino. Doktor Bellarmino je nej přednější odborník přes genetické záležitosti, pracuje v Národním zdravotním institutu. Má pod sebou obrovskou laboratoř. Publikuje padesát studií do roka. Jeho výzkum žádná porota ignorovat nemůže."

"No dobře, tak mám ten gen. Myslíte, že to zabere?"

"Jo, ale ještě na ten dort musíme přidat pár třešinek, než to přijde před soud."

"Co to znamená?"

"Před tím procesem jste samozřejmě ve stresu, máte obavy." "Jo..."

"Takže chci, abyste si udělal výlet, abyste přišel na jiné myšlenky. Chci, abyste pěkně cestoval, a kam přijedete, tam

abyste riskoval."

Johnson mu dal celou řadu tipů: pokuty za překročení rychlosti, zábavní parky, rvačky, horské dráhy, horolezecké výpravy v národních parcích - a všude se s někým pohádat, zpochybňovat bezpečnost, tvrdit, že mají špatné vybavení a podobně. Jakýkoli oficiální záznam obsahující jeho jméno se později při procesu dá použít.

"Tak," zavřel Johnson svůj blok, "to je všechno. Pusťte se do toho. Za pár týdnů na shledanou." Podal mu list papíru. "Co je to?"

"Seznam největších horských drah v Americe. Přinejmenším ty první tři musíte absolvovat."

"Panebože! Ohio - Indiána - Texas!"

"Nechci nic slyšet," napomenul ho Johnson. "Hrozí vám dvacet let v base, kamaráde, s nějakým velkým tetovaným chlápkem, od kterého schytáte víc než bradavice u zadku. Tak dělejte, co vám říkám. A ještě dnes odjedte z města."

* * *

Ve svém bytě v Sherman Oaks si Brad sbalil tašku. Chvilku se nemohl zbavit myšlenek na velkého tetovaného chlápka. Napadlo ho, jestli by si neměl vzít pistoli. Pojede přece přes celou zemi, do takových šílených míst, jako je Ohio - kdo ví, na co může narazit. Strčil do tašky krabičku střeliva a pistoli se stehenním pouzdem.

Když Brad zamířil k autu, uvědomil si, že je mu najednou o něco líp. Den byl slunečný, jeho porsche naleštěné, a on měl plán. Jede se na výlet!

KP055

Lynn Kendallová doběhla do školy v La Jolle a bez dechu vrazila do ředitelny. "Spěchala jsem, jak nejvíc to šlo," oddechovala ztěžka. "Co se stalo?"

"Jde o Davida," odpověděla ředitelka, přibližně čtyřicátnice. "O to dítě, které vzděláváte doma. Váš syn Jamie ho dnes přivedl do školy."

"Ano, abychom zjistili, jak si povede..."

"A bohužel, moc dobře to nedopadlo. Na hřišti kousl jiné dítě."

"Propána."

"Skoro až do krve."

"To je hrůza."

"U dětí vzdělávaných doma takové případy vidáme, paní Kendallová. Postrádají socializační schopnosti a sebeovládání. Nic nenahradí každodenní kontakt se školním prostředím a se spolužáky."

"Mrzí mě, že se něco takového stalo..."

"Měla byste si s ním promluvit," prohlásila ředitelka. "Je za trest zavřený tady vedle."

Lynn vešla do malé místnosti. Byly tu všude vysoké zelené kartotéky. Dave seděl na dřevěné židli, schoulený do klubíčka, a zdál se velice malý a hnědý.

"Dave. Co se stalo?"

"Ublížil Jamiemu," odpověděl Dave.

"A kdo?"

"Já nevím, jak se jmenuje. Chodí do šesté třídy."

Do šesté třídy? divila se Lynn. To musí být mnohem větší než její syn.

"A co se stalo, Dave?"

"Jamieho strknul. Strčil na zem. Ublížil mu."

"A co ty jsi udělal?"

"Skáknul jsem mu na záda."

"Protože jsi chtěl chránit Jamieho?"

Dave kývl.

"Ale kousat jsi neměl, Dave."

"On mě kousal první."

"Vážně? A kam tě kousl?"

"Tady." Dave zvedl krátký svalnatý prst. Kůže byla světlá a tuhá. Snad tam byly nějaké známky po kousnutí, ale jistá si tím být nemohla.

"Řekls to ředitelce?"

"Není s mojí matkou." Lynn věděla, že tím chce Dave vyjádřit, že ho nemá ráda. Mladí šimpanzi žijí v matriarchálním společenství, kde jsou přátelské vazby se samicemi velmi důležité a všichni o nich neustále mají přehled.

"Ukázal jsi jí ten prst?"

Dave zavrtěl hlavou, že ne.

"Promluví s ní," slíbila Lynn.

"Tak takhle vám to vylíčil?" ušklíbla se ředitelka. "No, to mě nepřekvapuje. Co čekal? Skočil tomu chlapci na záda."

"Takže je pravda, že ho ten druhý chlapec kousl první?"

"Kousání je nepřipustné, paní Kendallová."

"Kousl ho ten chlapec?"

"On říká, že ne."

"Je z šesté třídy?"

"Ano. Ze třídy slečny Fromkinové."

"Ráda bych s ním mluvila," požádala Lynn.

"To nemůžeme dovolit," zavrtěla hlavou ředitelka. "Není to vaše dítě."

"Ale obvinil Davea. A ta situace je velice vážná. Jestli to mám s Davem korektně vyřešit, potřebuju vědět, co se mezi nimi stalo." "Řekla jsem vám, co se stalo."

"Vy jste to viděla?"

"Ne, ale nahlásil mi to pan Arthur, který má na hřišti dozor. A ujišťuji vás, že v případech sporů je velmi důsledný. Hlavní je, že kousání je nepřipustné, paní Kendallová."

Lynn měla pocit, že se proti ní opírá neviditelná ruka. Ředitelka byla zjevně zaujatá. "Možná bych si měla promluvit se svým synem, s Jamiem."

"Nepochybují o tom, že vám řekne totéž co David. Jenže pan Arthur viděl, že se to stalo jinak."

"Takže ten větší kluk nenapadl nejdřív Jamieho?"

Ředitelka se naježila. "Paní Kendallová," prohlásila, "v případě sporů se můžeme vždycky uchýlit k záběrům z bezpečnostní kamery na hřišti. Když to bude potřeba, můžeme to udělat - teď nebo později. Ale pro tuto chvíli bych byla ráda, abychom se držely otázky kousání. A kousal David. I když je vám to patrně nepříjemné."

"Aha," řekla Lynn. Bylo jí naprosto jasné, jaká je situace. "Já si to s Davem vyřídím, až se vrátí ze školy."

"Myslím, že byste si ho měla odvést."

"Já bych byla raději, kdyby normálně dokončil vyučování," odsekla, "a šel domů s Jamiem."

"Já nemyslím -"

"Jestli má Dave potíže ve vztazích s ostatními žáky, jak jste mi vysvětlila," nedala se Lynn, "nemyslím, že jeho integraci napomůže, když ho teď ze třídy odvedeme. Vyřídím si to s ním, až se vrátí domů."

Ředitelka neochotně kývla. "No, tedy..."

"Teď s ním promluví," uzavřela to Lynn, "a řeknu mu, že tady zůstane do konce vyučování."

KP056

Alex Burnetová vyskočila z taxíku a utíkala ke škole. Když uviděla sanitku, srdce se jí rozbušilo.

Ještě před několika minutami hovořila s klientkou - vzlykající klientkou -, když tu se ozval bzučák a recepční jí hlásila, že volala Jamieho učitelka. Něco o tom, že by její syn měl jít k lékaři. Nebylo moc jasné, o čem jde, ale Alex na nic nečekala. Podala klientce krabici papírových kapesníků a vyběhla. Dole skočila do taxíku a řekla řidiči, ať jede třeba na červenou.

Sanitka stála u chodníku, dveře měla otevřené a vzadu čekal doktor v bílém plášti - Alex měla chuť začít ječet. Celý svět byl bílozelený; takovýhle pocit doposud nepoznala. Dělal se jí strachy špatně. Proběhla kolem sanitky na školní nádvoří. Matka, která měla službu u recepce, se zeptala: "Můžu pro vás něco -"

Alex však věděla, kde je Jamieho třída - v přízemí zadního traktu. Zamířila rovnou tam.

Rozezvonil se jí mobil. Byla to Jamieho učitelka, slečna Hol-lowayová. "Ta ženská čeká před třídou," šeptala. "Dala mi dopis s vaším telefonním číslem, ale mně se to nezdálo. Tak jsem použila to číslo, co máme ve školních záznamech, a zavolala jsem..."

"Výborně," pochválila ji Alex. "Už jsem skoro tam."

"Je venku."

Alex zahrnula za roh a uviděla ženu v modrém kostýmu, jak stojí před třídou. Alex zamířila rovnou k ní. "Co jste sakra zač?"

Žena nepohnula ani brvou, usmála se a podala jí ruku. "Dobrý den, paní Burnetová. Casey Rogersová. Je mi líto, že jste musela až sem."

Říkala to všechno tak klidně, tak nenuceně; Alex to odzbrojilo. Dala ruce v bok, zhluboka dýchala, popadala dech. "A co se tedy vlastně stalo, Casey?"

"Nic se nestalo, paní Burnetová."

"Vy pracujete v mé kanceláři?"

"Ale kdepak. Pracuju u doktora Hughese. Pan doktor mě požádal, abych vyzvedla Jamieho a přivezla ho na protitetanovou injekci. Není to sice tak naléhavé, ale udělat se to musí. Před týdnem si přece rozřízl kotník, je to tak?"

"Ne..."

"Ne? To tedy nechápu... Myslíte, že mě poslali pro nesprávné dítě? Zavolám radši panu doktorovi..." Vytáhla mobil.

"Ano, zavolejte."

Děti ve třídě je sledovaly skrz sklo. Zamávala na Jamieho a ten se na ni usmál.

"Asi by bylo lepší jít kousek stranou," vyzvala ji Casey Rogersová. "Ať je nerušíme." Pak pokračovala do telefonu:

"Prosím doktora Hughese. Ano. Tady Casey."

Společně zamířily k východu ze školy. Alex uviděla venku sanitku. "Vy jste tu sanitkou?"

"Proboha, to ne. Nemám tušení, proč tady je." Ukázala k volantu. "Vypadá to, že řidič obědvá."

Přes přední sklo Alex viděla mohutného muže s koží bradkou, jak ukusuje z plněné bagety. To se zastavil u školy jen proto, aby se naobědval? Celé se jí to nezdálo. Nemohla jen přijít na to proč.

"Doktor Hughes? Tady Casey. Mám tu vedle sebe paní Burnetovou a ona říká, že její syn si nohu nepořezal."

"Ne, nepořezal," opakovala Alex. Vyšly ze školy na ulici, směrem k sanitce. Řidič odložil sendvič na přístrojovou desku a otevřel dveře. Vystupoval.

"Ano, pane doktore," pokračovala Casey. "Právě odcházíme ze školy." Podala telefon Alex. "Chcete s panem doktorem

mluvit?"

"Ano," kývla Alex. Když si přiložila telefon k uchu, uslyšela pronikavý elektronický jekot - dezorientoval ji - a přístroj upustila. V té chvíli ji Casey Rogersová popadla za lokty a strhla ji ruce dozadu. Šofér obíhal sanitku k ní.

"Toho kluka nepotřebujem," volal. "Ona bude bohatě stačit."

Chvilku jí trvalo, než jí to došlo: oni ji unášejí. Co se stalo dál, bylo čistě instinktivní. Prudce zaklonila hlavu, takže uhodila Casey temenem do nosu. Casey zaječela a pustila ji. Z nosu útočnici vytryskla krev. Alex popadla Casey za paži a šklubla s ní dopředu, takže letěla přímo na toho mohutného chlapa. Elegantně uhnul a Casey dopadla na beton. Kutálela se tam a ječela bolestí.

Alex zašmátrala v kapse. "Nepřibližujte se," varovala ho.

"My vám nechceme ublížit, paní Burnetová," prohlásil ten člověk. Byl skoro o dvě hlavy větší než ona, a mohutný, svalnatý. Právě když po ní natáhl ruku, povedlo se jí nahnátnout tlačítko a stříkla mu pepřový sprej přímo do očí.

"Kurva! Do prdele!" Zvedl paži, aby si chránil oči, a napůl se od ní odvrátil. Alex viděla, že tohle je její jediná šance.

Rychle, ostře vykopla do výšky a zasáhla ho vysokým podpatkem do krku. On zařval bolestí a ona padla na zadek, protože neudržela rovnováhu. Okamžitě se ale zase vyhrabala na nohy. Druhá žena se také zvedala, krev jí tekla na chodník. Alex si nevšimla a šla utěšovat toho chlapa, který se opíral o sanitku. Byl předkloněný skoro až k zemi, držel se za krk a sténal bolestí.

Alex slyšela z dálky sirény - někdo zavolal policii - a žena teď pomáhala svalnatci do sanitky, na sedadlo vedle řidiče. Všechno to šlo hrozně rychle. Alex začínala mít obavy, že se těm dvěma povede ujet dřív, než se poldové objeví. S tím ale moc dělat nemohla. Když žena lezla do sanitky, zaječela na Alex: "Však my tě ještě zatknem!"

"Cože mě?" Teprve teď jí začalo docházet, jak neuvěřitelná celá ta věc je. "Cože mě?"

"My ještě přijdem, ty čubko!" ječela ta ženská a startovala motor. "Ty nám neutečeš!" Rozječela se siréna a rozblikalo světlo. Sanitka vyrazila.

"Za co?" křičela za ní Alex. Nenapadalo ji nic jiného, než že celá ta věc je nějaký strašný omyl. Jenže Vern Hughes opravdu byl její lékař. Použili správně její jméno. Přišli si pro Jamieho...

Ne. Tohle nebyl omyl.

"My tě ještě zatknem!"

Co to může znamenat? Obrátila se a utíkala zpátky do školy. Jedinou její myšlenkou byl teď Jamie.

* * *

Byla právě přestávka na svačinu. Všechny děti seděly u svých stolků a jedly nakrájené ovoce. Některé měly jogurt. Dělalý značný rámus. Slečna Hollowayová jí podala papír, který donesla ta žena. Byla to zřejmě xeroxová kopie firemního dopisního papíru z Alexiny advokátní kanceláře, který podepsala. Nešlo o zprávu z lékařské ordinace. To znamenalo, že ta žena v modrém kostýmu byla profesio-nálka. Když ji Alex přistihla, okamžitě změnila svou historku. Usmívala se, potřásla si s Alex rukou. Hladce si našla výmluvu, proč se spolu zase mají vrátit ven... Nabídla jí telefon, aby poté, co si ho Alex vezme, mohla ona...

Toho kluka nepotřebujem, ona bude bohatě stačit.

Přišli unést Jamieho. Ale byli by klidně unesli místo něj ji. Proč? Pro výkupné? Neměla žádné peníze, které by stály za řeč. Nebo šlo o nějaký proces, na kterém se podílela? V minulosti už pár nebezpečnými procesy prošla, ale v současnosti nic takového... Ona bude bohatě stačit.

Buď její syn, nebo ona.

Slečna Hollowayová se zeptala: "Je tu něco, co bych měla vědět? Nebo co by škola měla vědět?"

"Ne," zavrtila hlavou Alex. "Ale vezmu teď Jamieho domů." "Už skoro dosvačili."

Alex kývla na Jamieho a pokynem ho přivolala. Neochotně se přiloudal.

"Co je, mami?"

"Musíme jít."

"Já tady chci zůstat."

Alex si povzddechla. Paličatý jako vždycky. "Jamie..., začala.

"Hrozně mi toho uteklo, jak jsem byl nemocný. Zeptej se slečny Hollowayové. A vůbec jsem se neviděl s klukama. Já tady chci zůstat. A k obědu jsou párky v rohlíku."

"Je mi líto," prohlásila. "Běž si sbalit věci. Musíme odejít."

Před školou stála dvě policejní auta a čtyři policisté zkoumali chodník. Jeden z nich se zeptal: "Jste paní Burnetová?"

"Ano, jsem."

"Volala nás nějaká paní z kanceláře ředitelky, která to celé viděla," řekl policista a ukázal najedno z oken. "Ale je tady spousta krve, paní Burnetová."

"Ano, ta ženská si natloukla nos, když upadla."

"Jste rozvedená, paní Burnetová?"

"Ano."

"Jak dlouho?"

"Pět let."

"Takže ne čerstvě?"

"Kdepak."

"A vaše vztahy s bývalým manželem...?"

"Naprosto přátelské."

Mluvila s policisty ještě několik minut, zatímco Jamie netrpělivě přešlapoval. Alex připadalo, že se do toho policistům kdovíproč nechce míchat; mluvili s ní s odstupem a zřejmě byli přesvědčeni, že jde o nějakou soukromou záležitost, o domácí spor.

"Podáte trestní oznámení?"

"Rozhodně ano," potvrdila Alex. "Ale teď musím odvést syna domů."

"Můžeme vám dát příslušné papíry s sebou."

"To by bylo prima," kývla.

Jeden z policistů jí dal vizitku s tím, ať zavolá, kdyby ještě něco potřebovala. Řekla, že to udělá. Pak s Jamiem vykročili k domovu.

Venku na ulici jí najednou celý svět připadal docela jiný. Nic nemohlo být neškodnějšího a veselejšího než sluncem zalité Beverly Hills. Jenže Alex teď ve všem viděla hrozbu.

Nevěděla, odkud se ta hrozba bere nebo proč. Vzala Jamieho za ruku. "To jako půjdem pěšky?" protáhl obličej.

"Ano, pěšky." Ale už když tu otázku položil, začalo jí to vrtat hlavou. Bydleli jen pár bloků od školy. Bylo ale bezpečné jít domů? Nebudou tam čekat ti s tou sanitkou? Nebo se příště schovají líp?

"Je to moc daleko," vlekl se otráveně Jamie. "A je moc horko."

"Jdeme pěšky. Nebudeme o tom diskutovat."

Při chůzi otevřela mobil a zavolala do své kanceláře. Vzala to její asistentka Amy.

"Amy, mrkněte na podání učiněná v tomhle okrese za poslední dobu. Zjistěte, jestli se tam někde mezi obžalovanými objevuje moje jméno."

"Děje se něco, co bych měla vědět?" zeptala se Amy se smíchem. Ale byl to nervózní smích. Když právník provede něco nezákonného, jeho asistent - nebo asistentka - může skončit v base. V poslední době se to párkrát stalo.

"Ne," uklidnila ji Alex. "Ale myslím, že po mně jdou lovci odměn."

"Propustili vás někde na kauci a vy jste jim utekla?"

"Ne," odpověděla Alex. "A to je právě ono. Nemám tušení, o co těm lidem jde."

Asistentka slíbila, že to prověří. Jamie, který šel vedle Alex, se zeptal: "Co je to lovec odměn? A proč tě honí, mami?"

"To se právě pokouším zjistit, Jamie. Myslím, že to je všechno omyl."

"Oni ti chtěli něco udělat?"

"Ne, ne. Nic takového." Nebyl důvod ho strašit.

Volala asistentka.

"Tak jedna žaloba by tady byla. U vyššího soudu ve Ventura County."

To bylo dobře hodinu cesty od Los Angeles, až za Oxnardem. "A o co jde?"

"Podal to BioGen Research Incorporated z Westview Village. Online se to nedá přečíst. Ale je tam poznámka, že jste se nedostavila k líčení."

"Kdy jsem se měla dostavit?"

"Včera."

"Předvolání jsem dostala?"

"Podle těchhle údajů ano."

"Jenže jsem ho nedostala," konstatovala Alex.

"Podle tohohle ano."

"A přišli mi pohrdání soudem? Vydali na mě zatykač?"

"Nic takového tu není. Ale online to mívá až den zpoždění, takže se to celkem dobře stát mohlo."

Alex sklapla telefon.

"Zavřou tě?" zeptal se Jamie.

"Ne, miláčku, nezavřou."

"Tak se můžu po obědě vrátit do školy?"

"Uvidíme."

Dům, kde bydlela, nacházející se na severní straně parku Roxbury, vypadal v poledním slunci poklidně. Alex se zastavila na druhém konci parku a chvíli ho pozorovala.

"Proč čekáme?" ptal se Jamie.

"Jenom chvilku."

"Ale chvilka to už byla."

"Ne, nebyla."

Sledovala muže v kombinéze, který se právě objevil za rohem domu. Vypadal, jako by šel odčítat elektroměry nebo tak něco. Jenže byl mohutný, měl špatnou paruku a upravenou kozí bradku, kterou už někde viděla. Kromě toho tihle technici nikdy nechodí zepředu. Vždycky zadním vchodem.

Napadlo ji, že jestli je ten chlap vážně lovec odměn, tak má právo vstoupit do jejího bytu bez varování a bez zatykače. Může třeba vyrazit dveře, když bude chtít. Má právo prohledat jí byt, hrabat se jí ve věcech, sebrat jí počítač a projet harddisk. Aby dopadl hledaného, mohl vlastně úplně všechno. Ona ale přece není -

"Můžeme už dovnitř, mami?" kňoural Jamie. "Prosím?"

Její syn měl pravdu v jedné věci. Takhle tady stát nemůžou. Uprostřed parku bylo pískoviště a kolem něj několik dětí, chův a matek.

"Pojď si na chvíli hrát na pískoviště."

"Já nechci."

"Pojď."

"To je pro mřnata."

"Jen chvilku, Jamesi."

Vztekle si dupl a sedl si na kraj pískoviště. Podrážděně kopal do písku. Alex zatím volala své asistentce.

"Amy, přemýšlím o tom BioGenu, je to ta firma, co sebrala mému otci ty buněčné kultury. Momentálně proti nim nemáme nic v běhu, ne?"

"Ne. Ne. K Nejvyššímu soudu se to dostane až za rok." Tak co se děje? přemýšlela. Co za žalobu to teď BioGen podává? "Zavolejte do soudní kanceláře ve Ventura County. Zjistěte, oč jde."

"Ano."

"Ozval se můj otec?"

"Už nějakou dobu ne."

"Dobře." Ve skutečnosti to ale dobře nebylo, protože měla velmi silný pocit, že to s otcem má něco společného. Nebo přinejmenším s otcovými buňkami. Ti lovci odměn si vzali s sebou sanitku - i s doktorem vzadu -, protože potřebovali odebrat vzorky nebo provést nějaký chirurgický zákrok. Dlouhé jehly. Viděla, jak se ve slunci zablýskly dlouhé jehly v plastovém obalu ve chvíli, kdy doktor v sanitce něco přerovnával.

Pak jí to došlo: chtějí odebrat jejich buňky.

Chtějí buňky od ní nebo od jejího syna. Neuměla si představit proč. Zjevně byli ale přesvědčení, že mají právo si je vzít. Má zavolat policii? Ještě ne, rozhodla se. Jestli je vydaný zatykač, protože se nedostavila k soudu, tak by ji leda vzali do vazby. A co by pak udělala s Jamiem? Zavrtěla hlavou.

Teď právě potřebovala čas, aby přišla na to, co se vlastně děje. Čas všechno si to vyjasnit. Co má dělat? Musí nutně mluvit s otcem, jenže ten už řadu dní nebral telefon. Jestli ti lidé vědí, kde Alex bydlí, tak taky vědí, jaké má auto, a -

"Amy," řekla. "Jak by se vám zamlouvalo pár dní jezdit mým autem?"

"Tím bavorákem? No moc. Ale..."

"A já si půjčím vaše," nenechala ji Alex ani domluvit. "Ale potřebuju, abyste mi ho dovezla. Nech toho, Jamie. Přestaň kopat ten písek."

"Vážně? Ale já mám takovou odřenou toyotu."

"No to se mi zrovna ohromně hodí. Dojedte na jihozápadní stranu parku Roxbury a zastavte před bílým činžákem ve španělském stylu. Vepředu má vrata s ozdobnou mříží."

* * *

Alex nebyla ani svou povahou, ani vzděláním připravená na situaci, v jaké se teď ocitla. Celý život se pohybovala na slunečné straně. Dodržovala pravidla. Působila u soudu, hrála za správný tým. Nejezdila na oranžovou, neparkovala na zákazu, nepodváděla při placení daní. Ve firmě ji považovali za korektní a nudnou. Svým klientům říkala: "Pravidla jsou od toho, aby se dodržovala, ne překrucovala." A myslela to vážně.

Před pěti lety, když zjistila, že jí manžel zahýbá, vyhodila ho do hodiny od chvíle, kdy se dozvěděla pravdu. Sbalila mu tašku, postavila ji za dveře a nechala vyměnit zámky. Když se vrátil z "rybaření", mluvila s ním jenom přes dveře a řekla mu, ať kouká zmizet. Matt spal s jednou z jejich nejlepších kamarádek (to bylo pro něj typické) a ona s tou ženskou už nikdy nepromluvila ani slovo.

Jamie se samozřejmě musel s otcem vídat a ona se starala o to, aby se to dělo. Vozila svého syna k Mattovi v dohodnutou hodinu, na minutu přesně. Ne že by on syna někdy přivedl zpátky včas. Alex ale byla přesvědčená, že jestli se má svět zlepšit, musí to být postupně, po jednotlivých lidech. Když ona bude dělat, co má, nakonec se tak budou chovat i ostatní.

V práci ji označovali za idealistickou, nepraktickou a nerealistickou. Pokaždé jim odsekla, že v právní hantýrce je realistický synonymem pro nečestný. A neslevila.

Občas ale i sama sobě přiznala, že se omezuje na takové případy, které neohrožují její iluze. Koneckonců, řekl to i Robert Koch, šéf firmy. "Vy jste jako člověk, co z morálních důvodů odmítá vojenskou službu, Alex. Boj necháváte na jiných. Jenže občas se bojovat musí. Občas se konfliktu prostě nevyhnete."

Koch býval u námořní pěchoty, stejně jako její otec. A vedl stejně drsné řeči. Oba na to byli hrdí. Ona nad tím vždycky mávala rukou. Teď ale nad ničím rukou mávat nemohla. Nevěděla, co se vlastně děje, ale byla si dost jistá, že z tohohle se jen tak nevykrotí.

Byla si taky jistá, že nikdo nebude bodat jehly ani do ní, ani do jejího syna. Aby tomu zabránila, udělá všechno, co bude třeba. Všechno, co bude třeba.

V duchu si přehrála scénu u školy. Neměla u sebe pistoli. Žádnou ani nevlastnila. Ale přála si, aby ji byla měla.

Uvažovala: Kdyby se snažili provést něco mému synovi, byla bych je dokázala zabít?

Odpověděla si: Ano, dokázala bych to.

A věděla, že je to pravda.

Bílá Toyota Highlander s natlučeným předním nárazníkem zastavila u chodníku. Alex uviděla, že za volantem sedí Amy.

"Jamie? Jdeme," zavolala.

"No konečně!"

Vykročil k jejich domu, ale postrčila ho jiným směrem.

"Kam jdeme?"

"Uděláme si výlet," řekla.

"Kam?" vyzvídal podezíravě. "Já na žádný výlet nechci."

Bez zaváhání odpověděla: "Koupím ti PlayStation." Už rok mu zarputile odmítala koupit některou z těch elektronických

hraček. Ale teď říkala cokoli, co jí přišlo na mysl.
"Fakt? Jé, díky!" Zase zamračená. "Ale který hry? Chci Tony Hawk trojku a chci Shreka -"
"Co budeš chtít," mávla rukou. "Hlavně už nasedej. Odvezeme Amy zpátky do práce."
"A pak? Kam pojedeme pak?"
"Do Legolandu," řekla.
Bylo to to první, co ji napadlo.

Když se vraceli do kanceláře, Amy podotkla: "Vzala jsem vám ten balíček od vašeho otce. Napadlo mě, že ho třeba budete chtít."

"Jaký balíček?"

"Přišel minulý týden do kanceláře. Neotevřela jste ho. Byla jste zrovna u soudu, u případu Micka Crowleyho. Toho politického ho reportéra, co má rád malé chlapečky."

Byl to nevelký balíček poslaný FedExem. Alex ho roztrhla a co v něm bylo, si vysypala do klína.

Laciný mobil, takový, co si koupíte a strčíte do něj kartu.

Dvě předplacené telefonní karty.

Balíček hotovosti v alobalu. Pět tisíc dolarů ve stodolarovkách.

A záhadná zpráva: "Pro případ potíží. Nepoužívej kreditky. Vypni mobil. Neříkej nikomu, kam jedeš. Vypůjč si něčí auto.

Pípní mi, až budeš v nějakém motelu. Jamieho měj u sebe."

Alex povzdychla. "To je ale parchant."

"Prosím?"

"Můj otec mě někdy vytáčí," vysvětlila. Amy nemusela vědět

podrobnosti. "Poslouchejte," řekla, "dneska je čtvrtek. Co kdybyste si udělala dlouhý víkend?"

"Můj přítel by to ocenil," kývla. "Chce jet na Pebble Beach, je tam sraz autoveteránů."

"Skvělý nápad," usmála se Alex. "Vezměte si moje auto."

"Vážně? Já nevím... co kdyby se mu něco stalo? Kdybych třeba bourala nebo tak?"

"S tím si hlavu nelamte," chlácholila ji Alex. "prostě si to auto vezme."

Amy se zamračila. Dlouho bylo ticho. Pak se zeptala: "Není to nebezpečné?"

"Jistěže není."

"Já nevím, do čeho jste zapletená," vysvětlovala své zdráhání.

"Do ničeho. S někým si mě zmýlili. Do pondělka bude všechno v pořádku, ujišťuju vás. Vraťte se s autem v neděli večer a v pondělí se sejdem v kanceláři."

"Určitě?"

"Bezpečně."

"A může řídit můj přítel?" ujistila se ještě Amy.

"Samozřejmě."

KP057

Georgia Bellarminová by se to nikdy nedozvěděla, nebýt krabice s cereáliemi.

Georgia hovořila po telefonu s jedním klientem z New Yorku, investičním bankéřem, který byl právě jmenován do čela velkého projektu ministerstva energetiky; mluvili spolu o domě, který chtěl pro svou rodinu koupit v Rockville, městě ve státě Maryland. A Georgia Bellarminová získala v Rockville hned třikrát za sebou titul Realitní agent roku. Probírali právě přesné podmínky smlouvy, když Jennifer, Georgiina šestnáctiletá dcera, zavolala z kuchyně: "Mami, přijdu pozdě do školy. Kde jsou lupínky?"

"Na kuchyňském stole."

"Tam nejsou."

"Podívej se pořádně."

"Mami, ta krabice je prázdná. Určitě je snědl Jimmy." Paní Bellarminová zakryla rukou sluchátko. "Tak si podej jinou, Jen," poradila dceři. "Je ti šestnáct; nejsi miminko."

"A kde je?" ptala se Jennifer.

Z kuchyně se ozývalo práskání dvířek.

"Podívej se nad sporák," volala paní Bellarminová.

"To jsem udělala. Není tam."

Paní Bellarminová se klientovi omluvila, že zavolá za chvilku, a šla do kuchyně. Její dcera měla na sobě nízké bokové džíny a průsvitné tílko, které by si klidně mohla vzít do práce prostitutka. Dneska se tak ale oblékají i středoškolačky. Povzddechla si.

"Podívej se nad ten sporák, Jen."

"Říkala jsem ti, že jsem se koukala."

"Podívej se znova."

"Mami, nemůžeš mi ty lupínky najít? Jdu pozdě."

Paní Bellarminová trvala na svém. "Nad sporákem."

Jennifer si stoupla na špičky, otevřela skříňku, natáhla se pro krabici, která byla tam, kde být měla. Paní Bellarminová se ale nedívala na krabici. Dívala se na odhalené břicho své dcery.

"Jen... už máš zase ty modřiny."

Její dcera sundala krabici a popotáhla si tričko přes břicho. "To nic není."

"Tuhle jsi je měla taky."

"Mami, přijdu pozdě." Šla ke stolu, sedla si.

"Jennifer. Ukaž mi to."

Její dcera si okázale povzddechla, zvedla tričko a ukázala břicho. Paní Bellarminová viděla jednu asi třicetimetřovou vodorovnou modřinu těsně nad kalhotkami. A ještě jednu, slabší, na protější straně břicha.

"To nic není, mami. Jen se každou chvíli praštím o roh lavice."

"Ale neměla bys mít takové modřiny..."

"To nic není."

"Bereš vitaminy?"

"Mami? Nemohla bys mě nechat najíst?"

"Víš, že mi můžeš říct všechno -"

"Mami, přijdu pozdě do školy! Máme písemku z frány!"

Nemělo cenu na ni teď dál naléhat. Tak nebo tak se rozezvnil telefon - to byl určitě zase ten klient z New Yorku. Klienti jsou netrpěliví. Očekávají, že realitní agenti jim budou k dispozici naprosto kdykoli. Odešla s telefonem do vedlejšího pokoje a otevřela složku s dokumenty, aby si ověřila cifry.

O pět minut později křikla její dcera: "Ahoj, mami!" a přední dveře se zabouchly.

Georgia z toho byla dost nesvá. Měla prostě pocit, že něco nehraje. Zavolala manželovi do laboratoře v Bethesda.

Výjimečně kupodivu neměl žádnou schůzku a hned ji spojili.

"Co mám podle tebe dělat?" zeptala se.

"Prohledej jí pokoj," odpověděl bez zaváhání. "Jako rodiče máme svoje povinnosti."

"Tak jo," souhlasila. "Brnknu do kanceláře a řeknu, že přijdu později."

"Já dneska odlítám, ale zavolej mi, co jsi zjistila."

KP058

Boeing 737 Bartona Williamse doroloval k soukromému terminálu Hopkinsova letiště v Clevelandu a hukot motorů utichl. Letadlo bylo luxusně vybavené. Byly tu dvě ložnice, dvě koupelny se sprchou a jídelna pro osm lidí. Ale Barton trávil většinu letu v hlavní ložnici, která zabírala celou zadní třetinu letadla, byla v ní veliká postel s kožešinovým přehozem a tlumené osvětlení. Potřeboval jen jednu letušku, pokaždé ale létal se třemi. Měl rád společnost. Měl rád smích a klábosení. Měl rád hladké mladé maso na kožešině ve světle ztlumeném do smyslného načervenalého přísvitu. A kromě toho, deset dvanáct kilometrů nad zemí bylo jediné místo, kde si mohl být jistý, že ho nepřepadne jeho žena. Myšlenka na manželku mu zkazila náladu. Podíval se na papouška, který seděl na bidýlku v obývacím pokoji letadla.

"Unesl jsi mě," prohlásil papoušek.

"Jak že se jmenuješ?" zeptal se Barton.

"Riley. Doghouse Riley," zaskřehotal směšným hlasem papoušek.

"Nedělej si ze mě legraci!"

"Jmenuju se Gerard."

"Nojo, jasně. Gerard. Moc se mi to nelíbí. Zní to cize. Co třeba Jerry? Vyhovovalo by ti to?"

"Ne," odsekl papoušek, "nevyhovovalo."

"Proč ne?"

"Protože je to pitomost. Je to pitomý nápad."

Nastalo rozpačité ticho. "Myslíš?" řekl Barton Williams s náznakem výhrůžky. Věděl sice, že je to jen zvíře, ale nebyl zvyklý, aby o něm někdo říkal, že je pitomý - zvlášť když ten někdo je pták. Nikdo si to taky už mnoho, mnoho let nedovolil. Cítil, že z tohoto dárku přestává být nadšený.

"Jerry," prohlásil, "doporučoval bych ti chovat se ke mně slušně, protože teď jsi můj majetek."

"Lidi nemůžou být ničí majetek."

"Jenže ty nejsi lidi, sakra, ty jsi pták." Barton přistoupil k bidýlku. "Já ti teď něco povím. Já tě daruju svojí manželce a chci, aby ses choval slušně, chci, abys ji bavil, abys jí skládal komplimenty. Zkrátka aby ses jí líbil. Je to jasné?"

"Každý jiný to dělá," napodobil papoušek hlas pilota, který to zaslechl a zprudka se v kokpitu obrátil. "Ježíši, já mám toho dědka občas plný zuby," pokračoval Gerard.

Barton Williams se zamračil.

Pak se ozvalo věrné napodobení startujících motorů a v něm ještě dívčí hlas, který patřil jedné z letušek: "Jenny, vykouríš ho ty, nebo mám já?"

"Řada je na tobě."

Povzdech. "No tak jo..."

"Nezapomeň mu donést to pití."

Cvaknutí otevíraných a zavíraných dveří.

Barton Williams začal rudnout. Pták pokračoval:

"Bartone, Bartone! Ááá! Dej mi ho, prosím, prosím! Ááá, to je obr! Bartone! Jo, miláčku, jo! To je nádhera! Ty jsi tak velikej, tak velikej, áááá!"

Barton Williams na ptáka jen zíral. "Tak myslím," řekl, "že nebudeš zrovna vítaná součást mé domácnosti."

"Jestli spolu máme ošklivý děti, je to tvoje vina, miláčku," řekl Gerard.

"Tak to by stačilo!" varoval ho Barton.
"Bartone! Dej mi ho, ách! Ty jsi tak velikej! Ách -!"
Barton Williams přehodil přes klec deku.

"Jenny, miláčku, vy máte příbuzné v Daytonu, co?"
"Ano, pane Williamsi."

"Myslíte, že by někdo z vaší rodiny měl radost z mluvícího ptáka?"

"No, tedy - ano, pane Williamsi, určitě by se jim moc líbil." "Dobře. Ocenil bych, kdybyste ho tam odvezla ještě dneska."

"Jistě, pane Williamsi."

"A kdyby náhodou," pokračoval, "vaše rodina nebyla z opeře- něho společníka zrovna nadšená, tak ať mu uvážou něco hodně těžkého na nohy a hodí ho do řeky. Já ho totiž už nikdy nechci ani vidět."

"Ano, pane Williamsi."

"Já jsem to slyšel," ozval se pták.

"To je dobře," odsekl Barton Williams.

Když starcova limuzína odjela, Jenny zůstala stát na letištní ploše se zakrytou klecí v ruce. "Co mám s tímhle dělat," povzdechla si.

"Táta ptáky nesnáší. Střílí je."

"Tak ho prodej," radil jí pilot. "Nebo ho dej někomu, kdo ho odveze do Utahu, do Mexika nebo tak něco."

Přátelské packy byl luxusní obchod na Shaker Heights. Měli tam především štěňata. Mladík za pultem byl hezký, možná o malinko mladší než Jenny. Měl hezkou postavu. Vešla dovnitř s Gerardem v zakryté kleci. "Vedete taky papoušky?"

"Ne. Jenom psy." Usmál se na ni. "Co to máte? Já jsem Stan." Na vizitce měl napsáno STAN MILGRAM.

"Těší mě, Stane. Já jsem Jenny. A tohle je Gerard. Je to žako."

"Podíváme se na něj," řekl Stan. "Chcete ho prodat nebo co?"

"Nebo darovat."

"Vážně? A proč?"

"Majiteli se nelíbí."

Jenny stáhla kryt z klece. Gerard zamrkal a zaplácal křídly. "Unesli mě," prohlásil.

"No ne," užasl Stan, "mluví moc pěkně."

"Mluvit, to on umí," potvrdila Jenny.

"Mluvit, to on umí," napodobil Gerard její hlas. Potom dodal: "Chovej se ke mně slušně."

Stan se zamračil: "Jak to myslíš?"

"Kolem mě jsou samí blázni," dodal papoušek. "Prostě pořád mluví," pokrčila Jenny rameny.

"Je s ním něco?"

"Ne, nic."

Gerard se obrátil ke Stanovi. "Už jsem ti říkal," prohlásil důrazně, "že mě unesli. A ona v tom jede taky. Patří k únoscům."

"Je kradený?" zeptal se Stan.

"Ne kradený," opravil ho Gerard. "Unesený."

"Co to má za přízvuk?" zajímal se Stan a usmál se na Jenny. Ta se obrátila stranou, aby viděl její prsa z profilu.

"Francouzský."

"Mluví spíš jako Brit."

"Je z Francie, víc o tom nevím."

"Ó la la," ozval se Gerard, "mohli byste mě poslouchat?"

"Myslí si, že je člověk," vysvětlovala Jenny.

"Já jsem člověk, ty huso," odsekl Gerard. "A jestli chceš toho chlápka dostat do postele, tak si klidně posluž. Jenom mě nenuť, abych tady trčel a koukal se, jak se před ním nakrucuješ."

Jenny zrudla. Mladík se otočil stranou a pak se na ni usmál.

"Má nevymáchanou hubu," podotkla stále ještě rudá Jenny.

"Mluví někdy sprostě?"

"Ne, nadávat jsem ho nikdy neslyšela."

"Protože vím o někom, komu by se mohl líbit," vysvětloval Stan, "tedy jestli nemluví sprostě."

"Koho máte na mysli?"

"Mám tetu v Kalifornii. V Mission Viejo, to je v Orange Coun-ty. Je to vdova, žije sama. Má ráda zvířata a je osamělá."

"No výborně. To by mohlo být ono."

"Ty mě někomu daruješ?" žasl Gerard zděšeně. "To je otroctví! Mě přece nemůžeš jenom tak darovat."

"Stejně tam musím jet," přemýšlel Stan Milgram nahlas, "tak za dva dny. Můžu ho vzít s sebou. Určitě se jí bude líbit."

Ale, ehm, co děláte dneska večer?"

"No, myslím, že nic zvláštního," odpověděla Jenny.

Skladiště stálo poblíž letiště v Medanu. Mělo střešní okno, takže uvnitř bylo slušné světlo, a mladý orangutan v kleci se zdál celkem zdravý, byl čilý a měl jasné oči. Z omámení způsobeného šipkami se už zřejmě úplně vzpamatoval. Gorevitch ale přecházel sem a tam, díval se na hodinky a užíral se bezmocným vztekem. Na stole ležela na boku jeho kamera a z ní tekla blátivá voda. Gorevitch by ji rozebral a vysušil, jenže neměl potřebné nástroje. Neměl... neměl...

Zanger, zástupce jeho stanice, postával stranou. "Co teď budeš dělat?"

"Čekáme na další kameru, kurvafix," ulevil si Gorevitch. Otočil se k zástupci DHL, mladému Malajci v jasně žluté uniformě. "Jak to ještě bude dlouho trvat?"

"Říkali mi, že do hodiny je tady, pane."

Gorevitch se ušklíbl. "To už tvrdili před dvěma hodinami." "Ano, pane. Ale letadlo už odletělo z Bekasi a je na cestě sem." Bekasi bylo na severním pobřeží Jávy. Skoro třináct set kilometrů daleko. "A ta kamera je v něm?"

"Ano, pane, pokud já vím, tak je."

Gorevitch dál rázoval po skladišti a vyhýbal se Zangerovu vyčítavému pohledu. V džungli stálo Gorevitche dobrou hodinu dřiny, než lidoopa resuscitoval natolik, že projevil nějaké známky života. Pak bylo dost obtížné zvíře svázat a znovu uspat - tentokrát to nesměl přehnat - a poté musel zvíře pečlivě monitorovat celou cestu na sever do Medanu, do nejbližšího většího města s letištěm; klidně se totiž mohlo stát, že lidoop dostane adrenalinový šok.

Orangutan přežil cestu bez nehody a ocitl se ve skladišti, kde začal klít jako holandský námořník. Gorevitch uvědomil Zangera a ten okamžitě přiletěl z New Yorku.

Jenže než se tam dopravil, dostal lidoop angínu a nemluvil vůbec, jen sípavě šeptal.

"K čemu to sakra je?" rozčiloval se Zanger. "Není ho slyšet."

"To je jedno," mávl rukou Gorevitch. "Natočíme ho a hlas nadabujeme dodatečně. Obyčejný postsynchron."

"Ty ho chceš dabovat?"

"Nikdo to nepozná."

"Ty ses zbláznil, ne? To pozná každý. Každá laborka, každé studio na světě ten záznam prožene nejmodernější technikou. Dabování poznají za pět minut."

"No dobře," pokrčil rameny, "tak počkáme, až mu bude líp."

Ani to se Zangerovi nezamlouvalo "Připadá mi dost nemocný. To chytil někde rýmu?"

"Asi," kývl Gorevitch. Popravdě řečeno, byl si skoro jistý, že lidoop chytil ten bacil od něj, během dýchání z úst do úst. Gorevitch měl jen slabou rýmu, ale pro orangutana to zřejmě bylo vážnější, protože teď zrovna kašlal tak, že se až svíjel.

"Potřebuje veterináře."

"To nejde," namítl Gorevitch. "Je to chráněné zvíře a my jsme ho ukradli, nezapomeň."

"Ty jsi ho ukradl," opravil ho Zanger. "A jestli nebudeš opatrný, tak ho taky zabiješ."

"Je mladý. Dostane se z toho."

A druhý den opičák skutečně zase mluvil, ale křečovitý kašel ho nepřešel. Plival ošklivé žlutozelené chrchly. Gorevitch usoudil, že si ho radši natočí hned, šel si tedy do auta pro vybavení, klopýtá a kamera mu upadla do blátivé škarpy. A pouzdro přitom prasklo.

A v Medanu samozřejmě nikde nebyla jediná slušná kamera. Museli mu tedy jednu poslat z Jávy. Teď právě na ni čekali a opičák zatím kašlal a nadával a plival na ně z klece.

Zanger stál tak, aby na něj opičák nedostřelil, a vrtěl hlavou. "Panebože, to snad není pravda."

A Gorevitch se znova obrátil k mladému Malajci a řekl: "Jak ještě dlouho?"

Mladík jen zavrtěl hlavou a pokrčil rameny.

A orangutan v kleci zakašlal a zaklel.

KP060

Georgia Bellarminová otevřela dveře do dceřina pokoje a začala ho rychle prohledávat. Byl tu samozřejmě strašný nepořádek. Droby v záhybech pomačkané přikrývky, poškrábaná cédečka na podlaze, plechovky od coly rozházené pod postelí a vedle nich špinavý kartáč na vlasy, kulma a prázdná tuba od samoopalovacího krému. Georgia zotvírala zásuvky nočního stolku a objevila hromady papírků od žvýkaček, zmačkaného spodního prádla, mentolek, řasenku, fotky z loňského maturitního plesu, sirky, kalkulačku, špinavé ponožky, stará čísla Teen Vogue a People. A balíček cigaret, což ji nepotěšilo.

Pak se pustila do zásuvek prádelníku; rychle je probrala, přičemž hmátla všdycky až dozadu; potom otevřela skříň, která jí zabrala pěknou dobu. Dole byla hromada nesrovnaných bot všeho druhu. Potom nakoukla do skříňky pod umyvadlem a dokonce i do koše se špinavým prádlem.

Nenašla nic, co by ty modřiny vysvětlovalo.

Dávat jí sem koš na špinavé prádlo ani nemá cenu, pomyslela si. Jennifer stejně všechno, co ze sebe sundá, nechá ležet na podlaze. Georgia Bellarminová se bezmyšlenkovitě sklonila, aby ty věci sebrala. A pak si toho všimla. Na zemi byly dvě paralelní šmouhy. Slabé. Šmouhy od gumy.

Věděla, od čeho jsou. Od štaflí.

Podívala se na strop a uviděla panel, který zakrýval otvor, kudy se dalo vlézt na půdu. Na tom panelu byly špinavé šmouhy. Georgia si šla pro štafle.

Odsunula panel a na podlahu se s rachotem vysypaly jehly a in-jekční stříkačky.

Proboha, pomyslela si. Sáhla za panel, chvilku šátrala. Dotkla se hromádky něčeho, co vypadalo jako tuby zubní pasty.

Vytáhla je. Na všech byly lékařské nálepky: LUPRON, GONAL-F, FOLLISTIM.

Léky na podporu plodnosti.

Co to její dcera dělá?

Rozhodla se, že manželovi volat nebude; příliš by se rozčílil. Místo toho vytáhla mobil a vytočila číslo do školy.

KP061

V chicagské ordinaci dr. Martina Bennetta se rozbzučel interim, ale doktor Bennett si ho nevšímal.

Zpráva z biopsie byla horší, než čekal, mnohem horší. Přejel prsty po kraji papíru a uvažoval o tom, jak to řekne své pacientce.

Martinu Bennettovi bylo pětapadesát; skoro třetinu století pracoval jako internista a musel už svým pacientům říct hodně špatných zpráv. Ale pořád to bylo stejně těžké. Zvlášť když byli mladí a měli malé děti. Podíval se na obrázky svých synů na stole. Oba teď studovali na vysoké škole. Tady byl v posledním ročníku na Stanfordu, Bill na Columbii. A měl namířeno na medicínu.

Ozvalo se zaklepání na dveře a dovnitř nakoukla jeho sestřička Beverly. "Omlouvám se, pane doktore, ale nebral jste interkom. A říkala jsem si, že je to důležité."

"Já vím. Jen jsem... přemýšlel, jak jí to říct." Vstal. "Pošlete Andreu dovnitř."

Beverly zavrtěla hlavou. "Andrea nepřišla," řekla. "Já mluvím o té druhé ženě."

"O jaké ženě?"

Beverly vklouzla dovnitř a zavřela za sebou dveře. Ztišila hlas "O vaší dceři."

"O čem to mluvíte? Já žádnou dceru nemám."

"No, v čekárně je mladá žena a tvrdí, že je vaše dcera."

"To není možné," zavrtěl hlavou Bennett. "Kdo je to?" Beverly se koukla na lísteček. "Jmenuje se Murphyová. Žije v Seattlu. Její matka pracuje na univerzitě. Může jí být tak osmdvacet a má s sebou malé dítě, asi rok a půl. Holčičku."

"Murphyová? Ze Seattlu?" Bennett se pokoušel vzpomenout "Osmadvacet říkáte? Ne, ne. To není možné" Na vysoké škole pár vztahů měl, to ano. Ale Emily si vzal skoro před třiceti lety, a od té doby jí byl nevěrný výhradně na lékařských konferencích. Pravda, bylo to tak dvakrát do roka, na nějakém exotickém místě, jako Cancún nebo Švýcarsko. Jenže s tím začal až tak před deseti lety. Byl prostě přesvědčený, že dítě v tomhle věku mít nemůže.

Beverly pokrčila rameny. "No, úplně jistý si asi nemůžete být nikdy... mám ji sem poslat?"

"Ne."

"Já jí to řeknu," kývla Beverly. Potom ztišila hlas do šepotu. "Ale bylo by dost nepříjemné, kdyby udělala scénu před pacienty. Vypadá, že je trochu, ehm, vznětlivá. A jestli to není vaše dcera, tak byste si to s ní možná měl vyříkat v soukromí."

Bennett pomalu kývl. Znovu se svezl na židli. "Tak jo," ustoupil, "pošlete ji sem."

"To je překvápko, co?" Žena, která stála ve dveřích a houpala v náručí dítě, byla nepřítažlivá blondýnka, ani malá, ani velká, na sobě měla džíný a tričko, ne zrovna nejúpravnější. Dítě mělo špinavý obličej a nudli u nosu. "Pardon, že jsem se na to víc nevyfíkla, ale znáte to."

Bennett za stolem vstal. "Pojďte dál, prosím, slečno, ehm..."

"Murphyová, Elizabeth Murphyová." Ukázala bradou na dítě. "Tohle je Bess."

"Já jsem doktor Bennett." Pokynul jí k židli naproti sobě. Když si sedala, pozorně si ji prohlédl. Neviděl ani nejmenší podobnost. On sám měl tmavé vlasy, světlou pleť a pár kilo navíc. Ona měla pleť olivovou, hubená byla jako tyčka, napjatá a nervózní.

"Jo, já vím," kývla. "Říkáte si, že vám vůbec nejsem podobná. Jenže kdybych si nebarvila vlasy a byla trochu tlustší, tak byste to viděl."

"Je mi líto," doktor Bennett si sedl také, "ale upřímně řečeno, nic takového nevidím."

"To neva," mávla rukou, "asi je to pro vás šok, co? Že jsem se vám takhle objevila v ordinaci."

"Překvapení to rozhodně je."

"Chtěla jsem vám napřed zavolat, ale pak jsem se rozhodla, že bude lepší prostě přijít. Kdybyste se mnou třeba nechtěl mluvit."

"Aha. Slečno Murphyová, co vás vede k domněnce, že jste mo- je dcera?"

"Ale já jsem vaše, o to nic. O tom není pochyby." Říkala to až s děsivou jistotou.

Bennett se zeptal: "Vaše matka tvrdí, že mě zná?"

"Ne."

"Že se se mnou někdy setkala?"

"Proboha, ne!"

Oddechl si. "Pak tedy skutečně nechápu -"

"Já to vezmu zkrátka. První atestaci jste dělal v Dallasu. V ne- nemocnici Southern Memorial."

Zamračil se. "Ano."

"Všem, kdo tam pracovali, dělali krevní testy, pro případ, že by bylo akutně potřeba darovat krev."

"To už je dávno." Uvažoval, kolik vlastně let. Už asi třicet.

"No, vída. A tu krev nechali uloženou, tati."

Zase ten jasně přesvědčený tón. "To má znamenat co?"

Poposedla. "Nechcete si pochovat vnučku?"

"Zatím ne, dík."

Nehezky se usmála. "Představovala jsem si vás jinak. Myslela jsem, že doktor bude mít víc... porozumění. Jenže většího pochopení jsem se dočkala od těch lidí na odvykací klinice v Bellevue.

"Slečno Murphyová," začal, "já naprosto -"

"Ale když jsem se vyléčila a narodila se mi tahle krásná dcera tak jsem si chtěla trochu srovnat život. Chtěla jsem, aby moje dítě znalo svoje prarodiče. A chtěla jsem konečně poznat vás."

Bennett usoudil, že je načase udělat tomu přítrž. Vstal: "Slečno Murphyová, uvědomujete si doufám, že si můžu nechat udělat genetický test, který prokáže -"

"Ano," nenechala ho domluvit. "To je mi jasné." Hodila mu na stůl desky s papíry. Pomalu je otevřel. Byla to zpráva z genetické laboratoře v Dallasu. Bylo mu na omdlení.

"Říká se tam, že jste určitě můj otec," řekla. "Pravděpodobnost jedna ke čtyřem miliardám, že nejste. Porovnávali můj genetický materiál s uloženou krví."

"To je šílenství," padl zpátky do židle.

"Já myslela, že mi pográtulujete," řekla. "Nebylo to tak jednoduché dát si to dohromady. Máma před osmadvaceti lety bydlela v St. Louis, byla tenkrát vdaná.

Bennett v St. Louis studoval medicínu. "Ale nezná mě?"

"Nechala se uměle oplodnit spermatem neznámého dárce. A to jste byl vy."

Bennettovi se znova udělalo zle.

"Říkala jsem si, že ten dárce musel být medik," pokračovala, "protože na to šla do fakultní nemocnice. A tam měli vlastní spermobanku. Medici tenkrát darovali sperma za peníze, ne?"

"Ano. Za pětadvacet dolarů."

"Tak vidíte. To v té době bylo slušné kapesné. A dalo se to dělat jak často, jednou za týden? Zajít tam a šup šup?"

"Tak asi."

"Klinika před patnácti lety vyhořela a všechny záznamy se ztratily. Ale opatřila jsem si fakultní ročenky a prošla jsem je. V každém ročníku bylo sto dvacet studentů, z toho polovina ženy. To znamená šedesát mužů. Když vyloučím Asiaty a jiné menšiny, tak to vyjde asi pětaticet za rok. Sperma se tenkrát nedalo skladovat déle než asi rok. Takže mi zbylo prověřit asi sto čtyřicet jmen. A šlo to rychleji, než jsem myslela."

Bennett se div nesvezl ze židle.

"Ale chcete slyšet pravdu? Když jsem viděla vaši fotku v té fakultní ročence, tak jsem to věděla hned. Ty vlasy, obočí..." Pokrčila rameny. "No, zkrátka jsem tady."

"Ale k tomu nikdy nemělo dojít," namítl Bennett. "Všichni jsme byli anonymní dárci. Nevysledovatelní. A tenkrát se naše anonymita považovala za samozřejmost."

"No jo. To bylo tenkrát."

"Ale já jsem nikdy nesouhlasil s tím být vaším rodičem."

Pokrčila rameny. "Co vám mám na to říct?"

"Já jsem nechtěl zplodit dítě. Pomáhal jsem neplodným párům, aby mohli mít dítě."

"No, ale já jsem vaše dítě."

"Ale máte rodiče..."

"Jsem vaše dítě, doktore Bennette. A můžu to dokázat u soudu."

Chvilí bylo ticho. Dívali se na sebe. Dítě slintalo a kroutilo sebou. Konečně řekl: "Proč jste přišla?"

"Chtěla jsem poznat svého biologického otce..."

"Tak jste ho poznala."

"A chci, aby plnil svoje povinnosti a závazky. Za to, co mi provedl."

Tak tady to bylo. Už to bylo venku.

"Slečno Murphyová," řekl pomalu, "ode mě nedostanete vůbec nic."

Vstal. Ona vstala také.

"Jsem závislá kvůli vašim genům," řekla.

"Nebudte směšná."

"Váš otec byl alkoholik a vy sám jste měl potíže s drogami. Máte geny pro závislost."

"Jaké geny?"

"AGS3. Závislost na heroinu. DAT1. Závislost na kokainu. Vy ty geny máte, a já tudíž taky. Mám je od vás. Vůbec jste nikdy neměl darovat defektní sperma."

"O čem to mluvíte?" zeptal se. Teď už z toho začal být nervózní. Ta ženská zřejmě postupovala podle naučeného scénáře. Cítil nebezpečí. "Daroval jsem sperma před třiceti lety. Tehdy žádné testy nebyly... a dnes nenesu žádnou zodpovědnost."

"Ale tohle jste věděl," utrhla se na něj. "Věděl jste, že jste měl problémy s kokainem. Věděl jste, že to máte v rodině. A stejně jste to sperma prodal. Svoje nebezpečné a poškozené sperma jste pustil do oběhu. A bylo vám jedno, koho nakazíte."

"Nakazím?"

"To, co jste udělal, jste vůbec udělat neměl. Děláte ostudu lékařské profesi. Zatížit jiné lidi svými genetickými nemocemi. A ještě je vám to fuk."

Byl sice hodně rozčilený, ale dokázal se ovládnout. Sáh po klice dveří. "Slečno Murphyová," řekl, "už vám nemám co říct."

"Vy mě vyhazujete? Toho budete litovat," vyjela po něm. "Toho budete sakra litovat."
A vyrazila z ordinace.

* * *

Bennett si náhle připadal úplně vyčerpaný. Svezl se zase do židle za stolem. Byl v šoku. Nepřítomně hleděl na stůl a na karty čekajících pacientů. Nic z toho mu najednou nepřipadalo důležité. Zavolal svému advokátovi a stručně mu vysvětlil situaci.

"Chce peníze?" zeptal se advokát.

"Asi."

"Řekla kolik?"

"Jeffe," zarazil ho Bennett, "snad to nebereš vážně?"

"Bohužel musím," vyvedl ho z omylu právník. "Stalo se to v Missouri a Missouri tenkrát nemělo žádné jednoznačné zákony, pokud jde o umělé oplodnění a z něj vyplývající paternitu. Případy, jako je ten tvůj, začaly představovat problém až v poslední době. Ale pokud jde o spory o otcovství, obvykle to končí tak, že soud nařídí vyživovací povinnost na dítě."

"Je jí osmadvacet."

"Ano, a má rodiče. Stejně ale může u soudu uspět. Na základě těch genů může podat žalobu pro nebezpečné ohrožení, pro zneužití dítěte a vůbec kdeco, na co si vzpomene. Nezapomeň, že zákony kolem paternity jsou obecně proti mužům zaujaté. Řekněme, že přivedeš ženu do jiného stavu a ona se rozhodne pro potrat. To může udělat bez porady s tebou. Jenže když se rozhodne to dítě si nechat, tak budeš solit, i když jsi nikdy nesouhlasil s tím, že s ní budeš mít potomka. Soud prohlásí, že jsi v takovém případě měl zajistit, aby neotěhotněla. Nebo řekněme že si necháš udělat u vlastních dětí genetické testy a zjistíš, že nejsou tvoje - že tě žena podváděla. Jenže soud ti nařídí, abys na ně platil i tak."

"Ale jí je osmadvacet. Není dítě."

"Jde o to, jestli významný lékař stojí o to stát před soudem v případě, kdy jde o neplacení výživného na vlastní dceru."

"Nestojí," odpověděl bez zaváhání Bennett.

"Přesně tak. A ona to ví. A předpokládám, že zákony Missouri zná. Takže počkej, až se zas ozve, domluv s ní schůzku a zavolej mi. Jestli má právníka, tím líp. Ať si ho určitě přivede s sebou. A mezitím mi odfaxuj tu genetickou zprávu, co ti dala."

"Budu ji muset vyplatit?"

"S tím počítej," dorazil ho právník a zavěsil.

KP062

Policistka u recepcie policejní stanice v Rockville byla přitažlivá, asi pětadvacetiletá černoška s hladkou pletí. Na tabulce před sebou měla napsáno DES. J. LOWRYOVÁ. Uniformu měla bezvadně upravenou.

Georgia Bellarminová přistrčila svou dceru až těsně ke stolu. Položila na něj papírový sáček s injekčními stříkačkami a řekla: "Paní desátnice, chci vědět, proč má moje dcera tyhle věci, ale ona mi to odmítá říct."

Dcera se na ni zaškaradila. "Nenávidím tě, mami."

Desátnice Lowryová nevypadala překvapeně. Podívala se na stříkačky. Pak se obrátila na Georgiinu dceru. "Předepsal vám to lékař?"

"Ano."

"Jde o otázky reprodukce?"

"Ano."

"Kolik je vám let?"

"Šestnáct."

"Můžu vidět nějaký průkaz?"

"Je jí šestnáct, mluví pravdu," vložila se do toho Georgia Bellarminová a naklonila se k policistce. "A já chci vědět -"

"Je mi líto, madam," zavrtěla policistka hlavou. "Pokud je jí šestnáct a pokud se tyto léky týkají otázek reprodukce, nemáte na informace právo."

"Jak to myslíte, nemám právo? Je to moje dcera! Je jí teprve šestnáct!"

"Takový je zákon, madam."

"Ale to je kvůli potratům. A ona na žádný potrat nejde. Já nevím, co to sakra dělá. Tohle jsou léky na podporu plodnosti. Ona si píchá léky na podporu plodnosti."

"Je mi líto, ale v tom vám nepomůžu."

"Chcete říct, že moje dcera si může píchat nějaké léky a já nesmím vědět, co se děje?"

"Jestli vám to sama neřekne, pak ne."

"A co její doktor?"

Desátnice Lowryová zavrtěla hlavou. "Ten vám to taky nemůže říct. Lékařské tajemství."

Georgia Bellarminová posbírala stříkačky a hodila je zpátky do sáčku. "To je absurdní."

"Já zákony nevymýšlím," pokrčila rameny policistka. "Já jen dbám, aby se dodržovaly."

Jely domů. "Miláčku," začala Georgia, "ty se snažíš otěhotnět?"

"Ne." Zuřila. Seděla s rukama založenýma na

prsou.

"Je ti šestnáct, neměl by to být problém... Tak co to děláš?"

"Udělala jsi ze mě idiota."

"Miláčku, já mám jenom strach."
"Ale nemáš. Ty jenom musíš do všeho strkat nos. Jseš zvědavá a zlá kráva. Nenávidím tě, a tohle auto taky nenávidím."
Tak to pokračovalo ještě chvíli, až nakonec Georgia odvezla svou dceru zpátky do školy. Jennifer vystoupila a zabouchla dveře. "A přijdu kvůli tobě pozdě na fráninu!"

Bylo to únavné dopoledne a musela zrušit dvě schůzky. Teď se bude muset s klienty domluvit na jindy. Georgia došla do kanceláře, sáček se stříkačkami postavila na zem a začala vytáčet první číslo.
Její vedoucí Florence prošla kolem a všimla si sáčku. "No ne," užasla, "nejsi na to trochu stará?"
"To není moje," odsekla podrážděně Georgia.
"Tak... tvoji dcery? To snad ne?"
Georgia kývla. "Jo."
"To ten doktor Vandickien," podotkla Florence.
"Kdo?"
"Pracuje v Miami. Tyhle teenagerky berou hormony, napumpují vaječníky na maximum, vajíčka mu prodají a peníze si strčí do kapsy."
"A co s nimi?"
"Na silikonová prsa."
Georgia povzdechla. "No to je nádhera," řekla. "To je prostě úžasné."
Chtěla, aby si s Jennifer promluvil její manžel, jenže Rob bohužel momentálně seděl v letadle do Ohia, kde o něm točili televizní dokument. Ta debata - která bude nepochybně bouřlivá - bude muset počkat.

KP063

Senátor Robert Wilson (Demokratická strana, stát Vermont) jel se senátorkou Dianne Feinsteinovou (Demokratická strana, stát Kalifornie) podzemní tramvají ze senátní budovy na oběd do senátní jídelny. Obrátil se k ní a podotkl:
"Myslím, že v těch genetických otázkách bychom měli být trochu aktivnější. Například by bylo dobře schválit zákon, který by zakazoval mladým ženám prodávat svoje vajíčka."
"Ale ty holky to už dělají, Bobe," namítla Feinsteinová. "Vajíčka se běžně prodávají."
"Proč, platí si z toho studium?"
"Pár možná. Většinou ale spíš chtějí koupit svému klukovi nové auto nebo samy sobě zaplatit plastiku."
Senátor Wilson vypadal překvapeně. "Jak dlouho se už něco takového děje?" zeptal se.
"Už pár let," odpověděla Feinsteinová.
"Možná v Kalifornii."
"Všude, Bobe. Jedna teenagerka z New Hampshire to udělala proto, aby měla na kauci pro svého kluka."
"A tobě to nedělá starost?"
"Nelíbí se mi to," připustila Feinsteinová. "Myslím, že je to nerozum. Myslím, že ta procedura má z lékařského hlediska svoje nebezpečí. Myslím, že ty holky možná riskují, že budou mít problém otěhotnět. Ale na základě čeho bys to chtěl zakázat? Jsou to jejich těla a jejich vajíčka." Feinsteinová pokrčila rameny. "Tak nebo tak, tenhle vlak už nám ujel, Bobe. A dost dávno."

KP064

To snad ne!
Ellis Levine našel svou matku v prvním patře obchodu Polo Ralph Lauren na rohu Madison a Dvaasedmdesáté. Stála před zrcadlem a na sobě měla krémový plátěný kostým se zeleným šátkem. Nakrucovala se na všechny strany.
"Ahoj, miláčku," zamávala, když ho viděla. "Budeš mi zas dělat scény?"
"Mami," začal. "Co to děláš?"
"Kupuju si pár věcí na léto, lásko."
"O tom jsme přece už mluvili," povzdechl Ellis.
"Jen pár kousků," namítla matka. "Na léto. Líbí se ti ty záložky na kalhotách?"
"Mami, to jsme přece už probrali."
Zamračila se a nepřítomně si načechrala bílé vlasy. "Co říkáš na ten šátek?" zeptala se. "Já mám dojem, že je příliš odvážný."
"Musíme si promluvit," řekl Ellis.
"Jdeme na oběd?"
"Ten sprej nezabral," dodal.
"No, já nevím." Přejela si rukou po tváři. "Měla jsem pocit, že mám pleť trochu zvlhčenou. Tak asi týden. Ale žádný zázrak to nebyl, to ne."
"A nakupuješ pořád."
"Já? Už nenakupuju skoro vůbec."
"Minulý týden tři tisíce dolarů."
"Ale s tím si nelam hlavu, spoustu z toho jsem vrátila." Popo-táhla za šátek. "Já myslím, že ta zelená mi nejde k pleti."

Vypadám v ní nemocně. Ale růžová by mohla být dobrá. Zeptám se, jestli ho mají v růžovém."

Ellis ji upřeně sledoval a měl z toho stále nepříjemnější pocit. Usoudil, že jeho matka není docela v pořádku. Stála před zrcadlem, přesně na stejném místě jako před několika týdny, když tak jasně dala najevo, že je jí lhostejný on, to, co se jí pokouší vysvětlit, rodinná situace i její vlastní situace finanční. Chovala se zkrátka naprosto nezodpovědně.

A Ellis jako účetní měl hrůzu z lidí, kteří se chovají nezodpovědně k penězům. Peníze jsou skutečné, hmatatelné, jsou to jasná fakta a čísla v rozpočtech. A ta čísla a fakta nejsou věc názoru. Nejsou závislá na tom, jak se na ně kdo dívá. Jeho matka si zkrátka vůbec neuvědomovala chladnou realitu své finanční situace.

Díval se, jak se s úsměvem ptá prodavačky, zda ten šátek mají také v růžové. Ne, odpověděla prodavačka, růžová se letos nedělala, jen zelená nebo bílá. Jeho matka ji požádala o bílou. Prodavačka odešla. Matka se obrátila k Ellisovi.

Naprosto nezodpovědně. Skoro jako by...

Mohla by to být předčasná demence, napadlo ho. Co když jsou tohle první příznaky?

"Proč se na mě takhle koukáš?"

"Jak, mami?"

"Já nejsem blázen. Do žádné léčebny mě nezavřeš."

"Co tě to prosím tě napadlo?"

"Já vím, že vy všichni tři stojíte o naše peníze. Proto prodáváte dům ve Vailu a na Panenských ostrovech. Kvůli penězům. Jste chamtiví, jeden jako druhý. Jste jako supi, co čekají, až rodiče umřou. A jestli neumřeme, tak tomu pomůžete. Strčíte nás do sanatoria. Odklidíte nás z cesty. Zbavíte svéprávnosti. To přece máte v plánu, ne?"

Prodavačka se vrátila s bílým šátkem. Jeho matka si ho omotala kolem krku a teatrálním gestem si přehodila jeden konec přes rameno. "Abys věděl, chytráku, mě do žádné léčebny nestrčíš. Tak to laskavě ber na vědomí." Obrátila se k prodavačce. "Vezmu si ho," řekla. A pořád se usmívala.

Ten večer se všichni bratři sešli. Jeff, který byl hezký a znal někoho v každé restauraci ve městě, jim opatřil stůl poblíž vodopádu v Sushi Hana. Dokonce i takhle brzo tu bylo plno modelek a hereček a Jeff si s mnoha z nich pilně vyměňoval významné pohledy. Ellis se podrážděně zeptal: "Co doma?"

Jeff pokrčil rameny. "Fajn. Občas musím pracovat dlouho do večera. Však to znáš."

"Neznám. Já nejsem žádný veliký bankéř a holky na mě nemrkají jako na tebe."

Aaron, nejmladší bratr, povoláním právník, mluvil na mobilu. Skončil a přístroj zaklapl. "Nechte toho, vy dva. Tyhle řeči už vedete od gymplu. Co máma?"

"Říkal jsem ti to do telefonu," odpověděl Ellis. "Je to hrůza. Usmívá se a je spokojená. Je jí to všechno jedno."

"Tři tácy jen minulý týden."

"Je jí to fuk. Nakupuje víc než dřív."

"Takže genový sprej nezabral, co?" konstatoval Aaron. "Odkud jsi ho vlastně měl?"

"Od chlápka, co dělá pro jednu společnost někde v Kalifornii. BioGen."

Jeff se ohlížel přes rameno. Ted' se otočil zpátky ke stolu. "Hele, o BioGenu jsem něco slyšel. Mají tam nějaké problémy."

"Jaké problémy?" zajímal se Aaron.

"Nějaký jejich produkt je kontaminovaný, zisky klesají. Provedli nějakou neopatrnost nebo udělali chybu, už si nevzpomínám. Chystali teď primární emisi, jenže to bude určitě propadák."

Aaron se obrátil k Ellisovi. "Myslíš, že ten sprej, cos měl, mámu nějak ovlivňuje?"

"Ne, nemyslím. Myslím, že ta zatracená věc jednoduše nefunguje."

"Ale jestli došlo ke kontaminaci...", uvažoval Aaron nahlas.

"Přestaň mluvit jako právník. Máma má nějakou vzdálenou sestřenicí a její syn nám to poslal, aby nám pomohl."

"Jenže genová terapie je nebezpečná," uvažoval dál Aaron. "Po genové terapii došlo i k úmrtím. Dokonce k mnoha."

Ellis povzdychl. "Aarone, nikoho přece nežalujeme," připomněl mu. "Podle mě je to začátek, no, řekněme duševního úpadku. Alzheimer nebo tak něco."

"Je jí teprve dvaasedesát."

"I takhle brzo to může začít."

Aaron zavrtěl hlavou. "Neblázni, Ellie. Ta byla naprosto zdravá. A perfektně jí to myslelo. Ted' mi říkáš, že začíná být dementní. Tak to může být tím sprejem."

"Kontaminace," připomněl Jeff. Usmíval se na nějakou dívku.

"Jeffe, mohl bys do prdele trochu vnímat?"

"Však vnímám. Koukej na ty kozy."

"Beztak jsou umělé."

"Ty prostě musíš nutně všechno zkazit."

"A má plastiku nosu."

"Je krásná."

"Je paranoidní," prohlásil Ellis.

"Jak to můžeš vědět?"

"Já mluvím o mámě," vysvětlil mu Ellis. "Myslí si, že ji chceme strčit do blázince."

"Ono nám možná nic jiného nezbude," dodal Aaron. "A to by bylo dost drahé. Ale jestli to tak dopadne, tak kvůli té genetické firmě. Víš dobře, že veřejnost těmhle biotechnologům moc nakloněná není. Podle průzkumů je dvaadevadesát procent lidí proti nim. Vnímají je jako bezohledné parchanty, kteří kašlou na lidský život. Geneticky upravené obilí,

ničení životního prostředí, patentování genů, rozkrádání společného lidského dědictví za zády všech. A účtují si tisíce dolarů za léky, které stojí pár pencí. A předstírají, že provádějí výzkum, když si fakticky jen kupují práci jiných lidí. A tvrdí, že vynakládají spoustu prostředků na vědecké bádání, jenže ve skutečnosti většinu peněz nastrkají do reklamy. A v té reklamě pak ještě lžou. Zákeří, nechutní, odporní a chamtiví hajzlové. Měl by to být jednoznačný případ."

"Ale nemluvíme přece o žalobě," brzdil ho Ellis, "mluvíme o mámě."

Jeff pokrčil rameny. "Táta je v pořádku. Tak ať s ní něco provede on." Vstal a odešel k jinému stolu, kde seděly tři dlouhonohé dívky v minisukních.

"Těm nebude víc než patnáct," ušklíbl se Ellis.

"Mají tam pití," namítl Aaron.

"A on má dvě děti školou povinné."

"A co u tebe doma, dobrý?"

"Jdi do prdele."

"Koukej, pojď se vrátit k věci," řekl Aaron. "Možná že máma blbne, možná že ne. Ale jestli bude muset do sanatoria, tak budeme

potřebovat spoustu peněz. A nejsem si jistý, že bychom je dali dohromady."

"Co tím chceš říct?"

"Chci vědět víc o tom BioGenu a o tom spreji, co ti poslali. Mnohem víc."

"To zní, jako bys už plánoval žalobu."

"Jenom přemýšlím dopředu," pokrčil rameny Aaron.

KP065

Jde se na to!

Billy Cleever, žák šesté třídy, vyletěl z hřiště klasickým aeriálem, ze schodů skočil třistašede flíp a na chodník vyjel heelflipem. Předvedl to bezvadně, což bylo dobře, protože měl pocit, že dneska v očích světa trochu ztratil, a měl kvůli tomu pěkný vztek. Čtyři kluci, kteří ho následovali, byli zamlklí, místo aby jako obvykle hulákali. A přitom se teď řítily z jednoho z největších kopců v San Diegu, po Market Street dolů. Byli ale zticha. Jako by mu přestali věřit.

Billyho Cleevera dneska zesměšnili. Ruka ho hrozně bolela. Říkal té pitomé ošetřovatelce, ať mu na to dá jen náplast, ale to ne, ona mu musela udělat tu hroznou bílou bambuli. Seřval ji hned, jak vypadl ze školy, ale stejně. Vypadal jako invalida. Jako křipal.

Ponižili ho. Billymu Cleeverovi bylo jedenáct, měřil stosedma-setmdesát centimetrů a vážil šedesát kilo, na svůj věk měl slušné svaly a byl o hlavu větší než všechny ostatní děti ve škole. Byl dokonce větší i než většina učitelů. Nikdo si s ním nezahrával.

Ten zasraný mrňavej Jamie, ta tyčka s předkusem, se měl Billymu vyhnout.

Markie Párky Lester mu házel míč, a když couvnul, aby ho chytil, zakopnul o Mrňouse Zubouna. Upadl a Zubouna vzal s sebou. Billy měl vztek a navíc to byl trapas, že sebou takhle přede všemi švihnul; Sarah Hardyová a ostatní mohli puknout smíchy. Mrňous pořád ležel na zemi, tak ho Billy párkrát nakopnul - houby mu udělal, bylo to spíš varování -, a když kluk vstal, kapku ho proklepnul. Nic moc.

No a pak na něj Vopičák skočil zezadu, rval mu vlasy a vrčel mu do ucha. Billy se po něm ohnal, že ho chytne, a Vopičák ho hryzнул - jau! Příšerná bolest! Viděl hvězdičky.

A ten učitel, co tam hlídá, velikej pan Ufrflanej nos, neudělal samozřejmě nic. Prej jen: "Chlapci, chlapci, nechte toho.

Pusťte se." Vopičáka zavřeli a zavolali jeho mámu, ať si ho odveze, jenže ona to nejspíš neudělala. Tím hůř pro něj.

Protože támhle jsou, dole pod kopcem, jdou sami přes baseballový hřiště.

Jamie a Vopičák.

A jde se na to!

Billy do nich vrazil plnou rychlostí bokem, takže se rozlétli jako kuželky hned u příkopu na kraji hřiště. Jamie ryl kousek bradou v hlíně a Vopičák vrazil do pletiva za domácí metou. Kousek stranou Billyho kamarádi ječí: Krev! My chceme krev!

Ten mrňous Jamie fňuká na zemi, takže Billy jde rovnou po Vopičákovi. Žene se po něm s prknem, pořádně se rozmáčne a zasáhne toho hajzla zprudka za ucho. To ho naučí, myslí si Billy. Vopičákovi vyletí nohy do vzduchu, sveze se k zemi jako hadrovej panák, a Billy ho nakopne, pěkně rovnou pod bradu, až mu kapku nadskočí i zadek. Ta sedla! Jenže Billy nechce mít krev tý vopice na botách, takže se zase rozežene prknem a má v úmyslu ho praštit pěkně do ksichtu, rovnou mezi oči, jen ať je ještě hnusnější než teď.

Jenže Vopičák skočí stranou, takže prkno proletí naprázdno a nadskakuje po zemi, bong-bong-bong, a Vopičák se zahryzne Billymu do zápěstí a kousne kurva hluboko! Billy zaječí a pustí prkno a Vopičák na něm pořád visí. Billy přestává tu ruku cítit, teče mu z ní krev Vopičákovi po bradě, a ten hajzl černej cení zuby jako pes, oči mu lezou z důlků a zírá na Billyho. A vypadá to, jako by se mu naježily vlasy nebo tak, a Billy na okamžik dokonale zpanikaří: Do prdele, ten čurák černej mě sežere!

Jenže to už doběhnou jeho kamarádi s vlastními skejty a začnou tu vopici všichni čtyři mlátit do hlavy, Billy řve a Vopičák vrčí - trvá to celou věčnost, než se Vopičák pustí a skočí na Markieho Lestera, vletí mu rovnou na prsa, a Párky padne na zadek a oba se začnou kutálet v prachu. Ostatní kluci běží k nim a Billy si přidržuje krvácející paži.

O pár vteřin později, když se bolest zmírní tak, že se dá snést, a Billy zvedne hlavu, vidí, že Vopičák se vyšplhal na síťovou zábranu a sedí teď nějakých pět metrů nad nimi. A shora na ně kouká. Jeho kámoši postávají dole, řvou na něj

a mávají prknama. Nic se ale neděje. Billy se s námahou zvedne a ušklíbne se. "Vypadáte jako stádo vopíc."

"Chceme, aby slezl!"

"Proč by to dělal?" odsekne Billy. "Blbej není. Moc dobře ví, že mu vykopnem střeva, jestli sem páchne. Nebo aspoň já jo."

"Tak jak ho dostaneme dolů?"

Billy teď vidí rudě, nebo ještě spíš, nevidí vůbec, jenom chce někomu ublížit, tak skočí rovnou k Jamiemu a začne do něj kopat, pokouší se zasáhnout ho do těch jeho mrňavejch koulí, jenže ten prťous se válí a ječí o pomoc, jako mimino - no, nic jinýho ani není. Něktěm z jeho kámošů se to nelíbí. "Hele, nech ho bejt, dyť je malej," ale Billy si myslí: Seru na vás, já tu vopici chci vidět tady dole. A tohle pomůže, když se Zuboun bude kutálet v prachu. Kopá a kopá... kopá... kluk řve o pomoc...

A kámoši najednou ječí:

"Do prdele!"

"Hovno! Hovno!"

"Do prdele, hovno!"

Utíkají pryč, a pak se Billymu na krku rozplácne něco horkého a měkkého, cítí něco divného, ale nemůže tomu věřit, sáhne si tam a... ježíš. To nemůže bejt pravda.

"Hovno! Hází hovnama!"

Vopičák sedí nahoře, kalhoty má u kolen, a hází ty sračky na ně dolů. Nemine ani jednou. Jeho palba je smrtící, všichni už jsou toho plní a další ránu schytá Billy rovnou do tváře. A pusku má napůl otevřenou.

"Pf-pfe-ééé!" Plive a plive, otírá si tvář a znova plive, snaží se dostat ten hnus z pusy. Vopičí hovno! Do prdele!

Hovna! Billy zvedne pěst: "Ty zasraný zvíře!"

A schytá další rovnou do čela. Plááác!

Popadne skejt a utíká za svými kamarády. I oni plivou. Je to hnus. Mají to na šatech, ve vlasech. Hovna. Všichni se dívají na Billyho a na čelo mají jasně napsáno: Koukej, do čehos nás to dostal. Teď se musí něco stát. A Billy ví co.

"Je to zvíře," prohlásí Billy. "A se zvířatama se dá dělat jenom jedna věc. Táta má pistol. A já vím, kde je."

"Kecy," ušklíbne se Mark. "Bleješ sračky," přidá se Hurley.

"Jo? Tak počkejte a uvidíte. Vopičák zejtra do školy nedoleze. Jen počkejte."

Billy se vleče domů s prknem pod paží a ostatní se táhnou za ním. A Billy si myslí: Do prdele, do čeho jsem se to kurva nechal uvrtat?

KP066

Stan Milgram vyrazil na dlouhou cestu za tetou do Kalifornie, ale jel teprve hodinu, když si Gerard, uveleбенý na zadním sedadle, začal stěžovat.

"Smrdí to tady," prohlásil. "Příšerně to tady smrdí." Podíval se z okna. "Co je tohle za děsnou díru?"

"Columbus, stát Ohio," odpověděl Stan.

"To je hnus," vztekal se Gerard.

"No, ono se říká, že Columbus je Cleveland bez pozlátka."

Pták neodpověděl.

"Víš, co je to pozlátka?"

"Jo. Sklapni a koukej na cestu."

Gerard mluvil dost podrážděně. A podle Stanova názoru k tomu neměl důvod, když vezmeme v úvahu, jak pečlivě se o něj posledních pár dnů staral. Stan si našel na internetu, co žakové žerou, a koupil Gerardovi moc dobrá jablka a různé speciální druhy zeleniny. V obchodě nechával přes noc puštěnou televizi, aby se Gerard mohl na co koukat. A hned druhý den si Gerard přestal ozobávat dráčky. Dokonce Stanovi dovolil, aby si ho posadil na rameno, a neklovl ho přitom do ucha.

"Už tam budem?" zeptal se Gerard.

"Ne. Jsme na cestě teprv hodinu."

"Jak je to ještě daleko?"

"Musíme jet tři dny, Gerarde."

"Tři dny. To je třikrát dvacet čtyři, takže sedmdesát dva hodin."

Stan se zamračil. Ještě neslyšel o ptákovi, který by uměl počítat.

"Kde ses to naučil?"

"Já jsem všestranně talentovaný člověk."

"Ty nejsi vůbec člověk," zasmál se. "Bylo to z nějakého filmu?" Pták občas opakoval věty z filmů, tím si Stan byl jistý.

"Dave," prohlásil Gerard monotónním hlasem, "Tahle konverzace už k ničemu nepovede. Na shledanou."

"Počkat. Tohle znám. To je ze Star Wars."

"Připoutejte se, noc bude větrná." Řekl to ženským hlasem.

Stan se zamračil. "Nějaký letecký film."

"Hledají ho tady, hledají ho tam, hledají ho spolu, hledá každý sám..."

"Jo, ale tohle není film, to je básnička."

"To mě podržte!" Teď to znělo britsky.

"Dám se poddat," vzdal to Stan.

"Já taky," odpověděl papoušek. "Jak je to ještě daleko?"

"Tři dny."

Gerard vykoul ven na město, jímž projížděli. "No, aspoň jsou uchráněni před požehnáním civilizace," prohlásil s kovbojsky protahovaným přízvukem. Pak začal napodobovat brnkání na bendžo.

Během dne si papoušek začal prozpěvovat francouzské písničky, nebo byly možná arabské, tím si Stan nebyl jistý. Prostě v nějakém cizím jazyce. Vypadalo to, že byl na živém koncertě, nebo přinejmenším nějaký slyšel ze záznamu, protože napodoboval zvuky přicházející z publika, ladění nástrojů, aplaus a volání při příchodu interpretů, a pak teprve spustil samotnou píseň. Vypadalo to, že zpívá "Didi" nebo něco podobného.

Chvilí to bylo zajímavé, trochu jako když člověk poslouchá rádio z nějaké cizí země, jenže Gerard měl tendenci se opakovat. Na úzké vedlejší silničce uvízli za nějakou řidičkou. Stan se ji jednou nebo dvakrát pokusil předjet, ale nepovedlo se. Po chvíli začal Gerard opakovat: "Le soleil c'est beau," a pak vydal hlasitý zvuk podobný výstřelu. "To je francouzsky?" zeptal se Stan.

Další výstřely. "Le soleil c'est beau. " Prásk! "Le soleil c'est beau. " Prásk! "Le soleil c'est beau. " Prásk! "Gerarde..."

Pták prohlásil: "Les femmes au volant c'est la lacheté personi-fie'." Pak vydal rachotivý zvuk. "Pourquoi elle ne dépassepas?... Oh, oui, merde, des travaux. "

Řidička konečně odbočila doprava, ale uhýbala pomalu a Stan musel trochu přišlápnout brzdu, když ji míjel.

„Il ne faut jamais freiner... Comme disait le vieux pere Bugatti, les voitures sont faites pour rouler, pas pour s'arreter." Stan si povzdechl. "Já ti nerozumím ani slovo, Gerarde."

"Merde, les flics arrivent!"

A začal kvílet jako policejní siréna.

"Tak dost," prohlásil Stan a pustil rádio. To už bylo pozdě odpoledne. Projeli kolem Maryville a mířili k St. Louis. Provoz začínal houstnout.

"Už tam budem?" otázal se Gerard.

Stan si povzdechl. "Nestarej se." Tohle bude dlouhá cesta.

KP067

Lynn seděla na kraji vany a jemně žínkou čistila Daveovi ránu za uchem. "Dave," vybídla ho, "pověz mi, co se stalo." Viděla, že rána je hluboká, ale on si nestěžoval.

"Šli po nás, mámi!" vykládal Jamie rozčileně a rozhazoval rukama. Byl celý zaprášený a měl modřiny na ramenou a na břiše, ale celkem nešlo o nic vážného. "Nic jsme jim neudělali! Šestáci! Hajzlové!"

"Jamie," zarazila ho, "já chci, aby mi to řekl Dave. Jak jsi přišel k téhle ráně?"

"Billy ho praštil skejtem," odpověděl zase Jamie. "Nic jsme jim neudělali!"

"Nic jste jim neudělali?" pozvedla obočí. "Chceš říct, že to všechno se stalo jenom tak pro nic za nic?"

"Jo, mámi! Přisáhám! Jenom jsme se vraceli domů! A oni šli po nás!"

"Volala paní Lesterová," řekla Lynn tiše. "Její syn přišel domů celý od výkalů."

"Ne, to byly hovínka," prohlásil Jamie.

"A jak se to -"

"To házel Dave! Byl skvělej! Mlátili nás a on to po nich házel a oni utekli! Neminul ani jednou!"

Lynn dál opatrně čistila ránu. "Je to pravda, Dave?"

"Mlátili Jamieho. Tloukali ho a kopali ho."

"Takže ty jsi po nich začal házet... novinka?"

"Mlátili Jamieho," opakoval, jako kdyby to všechno vysvětlovalo.

"Fakt?" divil se Henry, když se vrátil domů. "Házel po nich výkaly? To je klasické šimpanzí chování."

"Možná, jenže je to problém," připomněla Lynn. "Říkají o něm, že ruší vyučování. Na hřišti se dostává do rvaček. Kouše jiné děti. Teď ještě hází výkaly..." Zavrtěla hlavou. "Já prostě neumím dělat mámu šimpanzovi."

"Pološimpanzovi."

"I kdyby to byl jen čtvrtšimpanz, Henry. Já mu prostě nedokážu vysvětlit, že takhle se chovat nesmí."

"Ale oni ho provokují, ne?" připomněl Henry. "A ti výrostci, ti byli ze šestky? Na skejtech? Ti kluci jsou beztak jednou nohou v polepšovně. A ostatně, odkdy se šestáci obtěžují s druháky?"

"Jamie říkal, že se ti kluci Daveovi posmívají. Prý mu říkají Vopičák."

"Ty myslíš, že tu rvačku vyprovokoval Dave?"

"Nevím. Je agresivní."

"Stalo se to na hřišti. Tam je přece bezpečnostní kamera, ne?" "Henry," řekla důrazně, "ty pořád nechceš chápat, co ti říkám."

"Ale já to chápu. Ty jsi přesvědčená, že to Dave začal. Ale já mám pocit, že nějaký násilnický idiot -"

V té chvíli uslyšeli ze zahrady výstřel.

KP068

Kolona aut se pomalu vlekla. Dálnice 405 byla v noci jeden proud červených světél. Alex Burnetová povzdechla. Jamie, který seděl vedle ní, se zeptal: "Jak je to ještě daleko?"

"Chvilí to ještě potrvá, Jamiee."

"Jsem unavený."
"Zkus, jestli by ses nemohl nějak uvelebit a usnout."
"Nemůžu. Je to nuda."
"Chvilí to ještě potrvá," opakovala. Rozevřela nový mobil a našla číslo své staré kamarádky z dětství, které si do něj vložila. Nevěděla, komu jinému by zavolala. Lynn jí vždycky pomohla. Když se Alex rozváděla, jela s dítětem za Lynn a Henrym. Ti malí - oba se jmenovali Jamie - si spolu hráli.
Alex tam bydlela týden.
Ale teď se Lynn nemohla dovolat. Nejdřív měla strach, jestli nemá špatné číslo. Nebo jestli ten laciný telefon není rozbitý. Ale pak se dovolala na záznamník, a teď -
"Haló? Haló, kdo volá?"
"Lynn, tady Alex. Poslyš, já -"
"Ahoj, Alex! Strašně se omlouvám, ale nemůžu teď mluvit -"
"Cože?"
"Teď ne. Promiň. Potom."
"Ale co -"
Uslyšela oznamovací tón. Lynn už zavěšila.
Alex se zadívala na červená světla na zablokované dálnici.
"Kdo to byl?" zeptal se její syn.
"Teta Lynn. Nemohla mluvit. Vypadalo to, že se tam něco děje."
"A jedeme tam, nebo ne?"
"Možná zítra."

* * *

Sjela z dálnice u San Clemente a začala hledat motel. Z nějakého důvodu ji podivně vyvedlo z míry, že nemůže jet k Lynn. Neuvědomila si, že s tím tak počítala.
"Kam jedeme, mami?" Jamie to říkal dost ustrašeně.
"Přespíme v motelu."
"V jakém motelu?"
"Nějaký hledám."
Vykulil na ni oči. "Ty nevíš, kde je?"
"Ne, Jamie. Hledám."
Projeli kolem jednoho, byl to Holiday Inn, ale připadal jí příliš veliký a moc na ráně. Potom našla Best Western na Camino Real; byl příjemně nenápadný, a tak u něj zastavila. Řekla Jamiemu, ať zůstane v autě, a sama šla do recepce. Za pultem stál uhrovitý mladík. Bubnoval prsty na desku z leštěné žuly a sám pro sebe si něco broukal. Vypadal neklidně. "Dobrý večer," řekla Alex. "Máte něco volného na dnešní noc?"
"Ano, madam."
"Vzala bych si pokoj."
"Jen pro vás?"
"Ne, pro mě a pro syna."
Podíval se ze dveří po Jamiem. "Je mu míň než dvanáct?" Pořád ještě klapal nehty o žulu.
"Ano, proč?"
"Kdyby šel do bazénu, musíte s ním."
"To mi nevadí."
Stále potukával na pult. Podala mu kreditku a on ji protáhl přístrojem. Druhou rukou pořád bubnoval a jí to šlo na nervy. "Můžu se zeptat, proč to děláte?"
Začal monotónně prozpěvovat: "Jsou trable tam, co mřím, a trable, kde jsem byl." Udeřil do pultu. "Jsou trable moje vina a trable jsou můj cíl." Usmál se. "To je písnička."
"Dost neobvyklá," podotkla.
"Zpíval ji táta," vysvětlil.
"Aha."
"Už je mrtvý."
"Aha."
"Zabil se."
"To je mi líto."
"Brokovnicí."
"Je mi líto."
"Chcete ji vidět?"
Zamrkala. "Možná jindy."
"Já ji mám totiž tady," pokývl hlavou pod pult. "Nenabitou pochopitelně." Zase si začal potukávat a prozpěvovat. "To všechno, co jsem poznal, jsou trable a nic víc..."
"Jen se запиšu," řekla Alex. Vrátil jí kartu a ona vyplnila formulář. Celou tu dobu si bubnoval. Uvažovala o tom, že pojedje jinam, ale byla unavená. A Jamie čekal. Musela ho nakrmit, koupit mu nějaké nové šaty, kartáček na zuby a tak.
"Tady to máte," podal jí mladík klíče od pokoje.
Teprve když se vrátila do auta a zamířila na parkoviště, uvědomila si, že neměla použít kreditku.

Pozdě.

"Mami, já mám hlad."

"Já vím, miláčku. Na něco si zajdeme."

"Já chci hamburger."

"Proč ne."

Projela parkovištěm zpátky na ulici. Bude lepší ho nakrmit, než půjdou do pokoje.

KP069

Zatímco Lynn sbíhala do zahrady, ozvaly se dva další výstřely. Její dcera Tracy ječela, Dave na stromě řval a třásl větvemi a Jamie ležel na trávě a z hlavy mu proudila krev. Málem omdlela. Vyrazila vpřed, když Tracy vykřikla: "Mami! Krej se!"

Střelba patrně přicházela z ulice. Ať byl ten střelec kdokoli, pátil skrz plaňkový plot. Z dálky bylo slyšet sirény.

Nedokázala odtrhnout oči od Jamieho. Zamířila k němu.

Další výstřely a praskot v listí. Střílejí po Daveovi. Dave hulákal a vrčel, vztekale třásl větvemi. Zařval: "Jseš mrtvej! Jseš mrtvej!"

"Dave, ticho!" okřikla ho. Začala se plazit k Jamiemu. Tracy křičela do mobilu a hlásila adresu na tísňovou linku. Jamie sténal na trávě. Neviděla nic než jeho. Doufala, že Henry vyběhl předními dveřmi a viděl, kdo to střílí, a taky že se mu nic nestane. Bylo jasné, že někdo se pokouší dostat Davea.

Sirény byly hlasitější. Uslyšela na ulici křik a dupot běžících nohou. Zastavilo nějaké auto, skrz plaňky plotu zazářilo ostré světlo a vytvořilo pruhy stínu.

Dave nahoře vydal válečný ryk a byl pryč. Tracy pořád křičela. Lynn se doplazila k Jamiemu. Kolem hlavy měl louží krve.

"Jamie, Jamie..."

Klekla si, opatrně ho obrátila. Čelo měl ošklivě rozražené. Po straně obličeje mu stékala krev. Ochable se usmál. "Ahoj, mami." "Jamie, kam tě trefili?"

"Ne..."

"Kam, Jamie?"

"Spadnul jsem. Ze stromu."

Popadla kraj své sukně a opatrně začala otírat ránu. Žádný průstřel nenašla. Jen velikou odřeninu, hojně krvácející.

"Miláčku, nestřelili tě?"

"Ne, mami." Trochu zavrtěl hlavou. "Stejně nešel po mně. Šel po Daveovi."

"Kdo?"

"Billy."

Lynn se podívala nahoru. Větve se ve světle lampy mírně pohupovaly.

Dave byl pryč.

Dave jedním skokem přistál na chodníku a rozběhl se za prchajícím Billym Cleeverem, který utíkal ulicí k domovu. Dave se dokázal pohybovat hodně rychle, když chtěl - po všech čtyřech Běžel podél chodníku, po trávě, protože si nechtěl o beton odřít klouby prstů. Přibližoval se k Billymu a neustále vrčel.

Na rohu se Billy otočil a uviděl, jak se po něm Dave žene. Popadl pistoli oběma třesoucíma se rukama a vypálil, pak ještě jednou. Dave se pořád blížil. Obyvatelé domů zírali dolů na ulici. Všechna okna modře zářila, jak uvnitř běžely televize.

Billy se znovu obrátil na útěk. Dave ho chytil a třískl mu hlavou o dopravní značku. Až tím nárazem zaduněla. Billy se pokusil otočit, ale byl strachy bez sebe. Dave ho pevně sevřel a uhořel mu hlavou o beton. Byl by ho určitě zabil, jenže zvuk blížících se sirén ho přiměl, aby Billyho nechal být a zvedl hlavu.

V té chvíli ho Billy kopl, vydrápal se na nohy a utíkal k nej-bližšímu domu. Vlezl do auta, které tam bylo zaparkované.

Dave ho pronásledoval. Billy za sebou zabouchl dveře a zamkl je právě ve chvíli, kdy Dave přistál na čelním skle.

Sklouzl po kapotě a nahlédl dovnitř.

Billy na něj zamířil, ale byl příliš otřesený, příliš vyděšený, než aby střílel. Dave sklouzl na pravou stranu, zkusil otevřít dveře škubal jimi znova a znova. Billy ho sledoval a lapal po dechu.

Pak Dave zase sjel dolů a zmizel mu z očí.

Sirény se blížily.

Billy si pomalu uvědomoval, v jaké je situaci. Jede sem policie a on je zavřený v autě, v ruce drží pistoli a na ní je všude krev a jeho otisky. Na rukou má stopy střelného prachu a červený šrám v místě, kde ho sekl kohoutek. Střílet vlastně neumí, rozhodně ne pořádně. Jenom ho chtěl vyděsit, nic víc.

Policajti ho tady najdou. Chycenýho v autě.

Opatrně vyhlédl z okénka, jestli uvidí Davea.

Černá ječící silueta vyskočila a dopadla na okno. Billy zařval a ucu-

kl. Pistole vypálila, zasáhla palubní desku. Úštěčky plastu se mu zaryly do paže, auto bylo plné kouře. Upustil zbraň na podlahu, opřel se. Lapal po dechu.

Sirény. Blíž.

Jo, možná ho tady najdou, ale je to sebeobrana. To bude přece jasný. Vopičák je nebezpečný zvíře. Policajtům stačí se jenom na něj podívat a hned budou vědět, že všechno, co Billy udělal, byla sebeobrana. Musel se chránit. Ten vopičí kluk je nebezpečnej. Vypadá jako vopice a chová se jak vopice. Je to zabiják. Patří do zoo za mříže...

Střechu auta olízlo červené blikající světlo. Siréna dohoukala. Billy uslyšel tlampač. "Policie. Vystupte z auta.

Pohybujte se pomalu a ruce držte nad hlavou, ať na ně vidíme."

"Já nemůžu!" zaječel. "Někde tam je!"

"Vystupte z auta!" burácel hlas. "Ruce nad hlavu!" Billy ještě chvíli čekal, potom vystoupil. Ruce držel nahoře a mžoural do ostrého světla reflektorů policejních aut. Přistoupil k němu policista a stáhl ho na zem. Nasadil mu pouta.

"Já za to nemůžu," prohlásil Billy, tvář přitisknutou do trávy. "To Dave. Je pod autem."

"Pod autem není nikdo, mladej," odsekl policista a zvedl ho na nohy. "Jen ty. Nikdo jiný. Tak řekneš nám, co to má znamenat?"

Přijel jeho otec. Billy tušil, že dostane pořádný výprask. Jeho otec se k tomu ale neměl. Chtěl jenom vidět pistoli. Zeptal se Billyho, kde jsou kulky. Billy prohlásil, že střílel po nebezpečném klukovi, co ho napadl.

Billyho otec jen kývl a netvářil se ani tak, ani tak. Prohlásil ale, že až povezu Billyho na stanici, pojedou autem za nimi.

* * *

Henry prohlásil: "Asi si musíme přiznat, že takhle to prostě nejde."

"Co nejde?" zeptala se Lynn a hladila Davea po srsti. "To není Daveova vina, sám jsi to říkal."

"Já vím. Jenže z potíží nevyjdeme. Kousání, rvačky... a teď ještě střílení, proboha. Ohrožuje nás všechny."

"Ale není to jeho vina, Henry."

"Já mám strach, co se může stát příště."

"Na to jsi měl myslet dřív," odsekla s náhlým rozhořčením. "Třeba před čtyřmi lety, když ses pouštěl do toho experimentu. Teď je totiž už trochu pozdě něčeho litovat, nemyslíš? Jsme za něj zodpovědní a zůstane u nás."

"Ale -"

"Jsme jeho rodina."

"Stříleli po Jamiem."

"Jamiemu nic není."

"Ale stříleli..."

"Nějaký bláznivý kluk. Ze šesté třídy. Policajti ho zatkli." "Lynn, ty mě neposloucháš."

Zamračila se na něj. "A co myslíš? Že se ho můžeš potichu zbavit, jako vyhodíš Petriho misku, když se něco nepovede? Davea prostě nemůžeš hodit do bioodpadu. Jestli tu někdo neposlouchá, tak ty. Dave je živá a myslící bytost a stvořil jsi ho ty. Ty jsi důvod, proč na téhle zemi existuje. Nemáš právo ho opustit jenom proto, že je nepohodlný nebo že jsou s ním ve škole potíže." Odmlčela se, aby popadla dech. Teď už se neznala vzteky. "A už o tom nechci nic slyšet."

"Ale -"

"Teď ne, Henry."

Henry tenhle tón znal. Pokrčil rameny a odešel.

"Děkuju," řekl Dave a sklonil hlavu tak, aby se mu mohla probírat srstí na krku. "Děkuju, mami."

KP070

Alex vzala syna do drive-inu. Dali si hamburgery, hranolky a jahodové koktejly. Venku už byla tma. Uvažovala o tom, jestli má znova zavolat Lynn, ale ta předtím mluvila dost uštvaně. Rozhodla se, že to neudělá.

Za hamburgery zaplatila hotově. Potom dojeli do supermarketu Walston, což byl jeden z těch obrovských obchodů, kde mají všechno. Koupila Jamiemu i sobě čisté prádlo a oblečení. K tomu dva kartáčky a pastu na zuby.

Mířila už k pokladně, když uviděla, že tu prodávají i zbraně, hned vedle hodinek a fotoaparátů. Šla se podívat. Za ty roky už párkrát na střelnici byla, s otcem. Se zbraní zacházet uměla. Poslala Jamieho, aby se podíval na hračky, a sama přistoupila k pultu.

"Přejete si?" Prodáváč byl hubeňour s knírem.

"Chtěla bych se podívat na tamten dvojčinný mossberg," ukázala na zeď.

"To je náš model 590, kalibr dvanáct, perfektní jako domácí obranná zbraň. Máme na něj akci, výhodná cena platí pouze tento týden."

Potěžkala ho. "Dobře, vezmu si ho."

"Budu potřebovat doklad totožnosti a zálohu kvůli rezervaci."

"Ne," zavrtěla hlavou. "Vezmu si ho hned."

"Je mi líto, madam, ale v Kalifornii je ze zákona povinná desetidenní čekací lhůta."

Vrátila mu zbraň. "Já si to rozmyslím."

Našla Jamieho, koupila mu figurku Spidermana, se kterou si hrál, a vyšli na parkoviště.

Za jejím autem stál nějaký chlap a skláněl se k poznávací značce. Zapisoval si ji. Byl to starší člověk, na sobě měl jakousi uniformu. Vypadal jako bezpečák z obchodu.

První její myšlenka byla: Uteč. Honem pryč.

Jenže to nemělo logiku; auto potřebovala. Musela uvažovat rychle. Řekla Jamiemu, ať nastoupí, a sama rázovala dozadu. "Tak koukejte, on lže, jako když tiskne," pustila se do toho člověka.

"Jako kdo?" divil se strážný.

"Můj bývalý manžel. Tvrdí, že to auto je jeho, jenže není. Jenom mě otravuje. Mám už soudní příkaz, který mu to zakazuje, a taky mám podanou moc pěknou žalobu na bezpečnostní službu z Wal-Martu."

"Za co?" ptal se.

"Nedělejte ze sebe hloupého," odsekla. "Já vím, že vám volal. Prohlašuje, že je právník, ručitel na kauci nebo soudní úředník, a chce, abyste se podíval, jestli u vás neparkuju. Tvrdí, že jde o nějakou otevřenou soudní záležitost."

"No, ano -"

„Jenže lže a vy se teď budete zodpovídat. Řekl vám, že je advokát?"

"Ne, jenom -"

"No, tak já advokát jsem. A vy jste spoluviník při porušování soudního příkazu. To znamená, že vás můžu žalovat. A taky budu. Porušení soukromí, obtěžování." Vytáhla z kabelky blok. "Jmenujete se..." Zamžourala na jmenovku a začala psát.

"Já se nechci do ničeho zaplést, madam -"

"Tak mi dejte ten papír, co jste si na něj poznamenal tu značku, a zmizte," vyjela na něj. "A jestli můj manžel bude ještě volat, tak mu koukejte říct, že jste mě nikdy neviděl, nebo se sejdeme u soudu a ujišťuju vás, že budete moc rád, když přijdete jenom o práci."

Kývl, podal jí papír. Ruce se mu třáslly. Alex nasedla a odjela.

Když opouštěla parkoviště, říkala si: Možná to vyjde. Ale možná taky ne. Především ji šokovalo, jak rychle ji ten lovec odměn našel.

Nepochybně pár hodin sledoval její vlastní auto na sever a pak si uvědomil, že si vyměnila auto se sekretářkou. On a jeho komplici znali jméno té sekretářky, a tak si zjistili i značku jejího vozu. V tu chvíli tedy věděli, čím Alex jede.

Pak Alex zaplatila kreditkou a během pár minut se o tom ten lovec odměn dozvěděl a zjistil, že je v motelu v Capistranu. Uvědomil si, že si bude potřebovat nakoupit, a tak nejspíš obvolal všechny velké obchody v okolí nějakých pěti sedmi kilometrů od hotelu a tamním bezpečákům něco nakukal. Dávejte pozor na bílou toyotu, poznávací značka ta a ta.

A tenhle chlap ji našel.

Hned.

Hrozně ráda by se pletla, jenže lovec odměn je nejspíš už na cestě do Capistrana. Jestli jede autem, bude tady za tři hodiny. Ale pokud má možnost přesunout se helikoptérou, může tu být už teď.

Už teď.

"Mami, můžu koukat na telku, až dojedem do motelu?"

"Jasně, miláčku."

Ale zpátky do motelu samozřejmě nepojedou.

Zaparkovala za rohem motelu. Viděla odtamtud recepci a toho kluka v ní. Mluvil s někým telefonem a rozhlížel se přitom.

Zapnula svůj normální mobil a zavolala do motelu.

Mladík přepnul druhý hovor na čekání a zvedl to.

"Best Western."

"Tady Colsonová. Před chvílí jsem se u vás zapsala."

"Ano, paní Colsonová."

Vypadalo to, že ho její zavolání rozčílilo. Koukal se teď divoce na všechny strany.

"Dal jste mi pokoj 204."

"Ano..."

"Myslím, že v tom pokoji někdo je."

"Ale paní Colsonová, to není možné -"

"Chci, abyste sem přišel a otevřel dveře sám."

"Jestli tam někdo je, tak asi pokojská -"

"Myslím, že je to muž."

"Ale ne, to není -"

"Pojďte sem a otevřete ty dveře. Nebo mám volat policii?"

"Ne, to určitě... hned jsem tam."

"Děkuju."

Přepnul na druhou linku, rychle do ní něco řekl a pak vyběhl z haly směrem k pokojům vzadu.

Alex vyskočila z auta a hnala se přes ulici do recepcy. Vběhla dovnitř, protáhla se za pult, sebrala brokovnici a zase utíkala ven. Byla to dvanáctka remington s upilovanou hlavní. Ona sama by si takovou nevybrala, ale prozatím to bude stačit. Náboje si opatří později.

Nasedla zase do auta. "Na co je ta puška?" ptal se Jamie.

"Pro jistotu," odpověděla. Nastartovala a zahrnula na Camino Real právě ve chvíli, kdy se v jejím zpětném zrcátku znova objevil ten kluk z recepcy. Vracel se k pultu a vypadal zmateně.

"Já chci koukat na telku," fňukal Jamie.

"Dneska ne," prohlásila. "Dneska v noci si uděláme dobrodružství."

"Jaký dobrodružství?"

"Uvidíš."

Zamířila na východ, pryč od světél, do tmy hor.

KP071

Stan Milgram byl ztracený v nekonečné tmě. Cesta před ním vypadala jako pruh světla, ale po obou jejích stranách neviděl vůbec žádné známky života, jen úplně černou poušť, která se táhla až do nedohledné dálky. Na severu sotva rozeznal linii hor - slabou hranici mezi dvěma odstíny černé. Ale vůbec nic jiného - žádná světla, žádná městečka, žádné domy, nic.

A takhle to bylo už hodinu.

Kde to sakra jsou?

Pták na zadním sedadle pronikavě zaječel. Stan nadskočil; brněly mu z toho ušní bubínky. Jestli máte namířeno na západ, pomyslel si, nezkoušejte ptáka s sebou brát. Hodil mu už před mnoha hodinami hadr přes klec, ale ani tak nedržel zobák. Ze St. Louis jeli přes Missouri a pak do Nového Mexika, do Gallupu. A celou tu dobu ten pták nesklapnul zobák ani na chvíli.

V Gallupu si Stan vzal pokoj v motelu, jenže kolem půlnoci se pták zase rozeřval, že z toho praskaly bubínky.

Stan nemohl dělat nic než se sbalit a z hotelu odjet - a to na něj ještě všichni ostatní hosté hulákali - a znova vyrazit na cestu. Jak vyjeli, pták zmlknul. Pak během dne sjel Stan na pár hodin ze silnice, aby se prospal, a když dorazili do Flagstaffu, to bylo v Arizoně, začal pták ječet znova. A spustil ještě dřív, než se zapsali v motelu.

Jel tedy dál. Winona, Kingman, Barstow, směr San Bernardino - San Berdo, jak tomu říkala teta - a to jediné, nač Stan dokázal myslet, bylo, že už ta cesta brzo skončí. Prosím, panebože. Ať to skončí dřív, než toho ptáka zabiju.

Stan byl ale vyčerpaný a poté, co ujel už přes tři tisíce kilometrů, začal být podivně dezorientovaný. Bud' minul odbočku na San Berdo, nebo... zkrátka nevěděl.

Zabloudil.

A pták pořád ječel: "Tělo se třese, ruce se potí, jedna tvá pusa to zas všechno zkrátí..."

Zastavil. Otevřel zadní dveře. Stáhl hadr. "Gerarde," řekl, "proč to děláš?"

"Nemůžeš spát, nemůžeš jíst -"

"Gerarde, dost. Proč?"

"Mám strach."

"Proč?"

"Moc daleko od domova." Pták zamrkal a podíval se do tmy venku. "Co zas tohle je za díru?"

"To je poušť."

"Mrzne."

"V poušti je v noci zima."

"Proč jsme tady?"

"Vezu tě do tvého nového domova." Stan se na ptáka zadíval. "Když ti dám ten hadr pryč, budeš zticha?"

"Jo."

"Nebudeš vůbec mluvit?"

"Ne."

"Slibuješ?"

"Jo."

"Tak fajn. Potřebuju klid, abych zjistil, kde jsme."

"Tolik se změnilo, jedno však ne, mé srdce do tebe -"

"Pokus se mi pomoci, Gerarde. Prosím." Stan obešel auto a sedl za volant. Vyjel zase na silnici. Pták byl zticha. Kilometry ubíhaly. Pak uviděl ukazatel na město zvané Earp, pět kilometrů před nimi.

"Pěkně zdravím, chytrolíne," prohlásil Gerard.

Stan povzdychl.

Jel dál do noci.

"Kde je ta kočka?" začal Gerard.

"Něco jsi mi slíbil," připomněl mu Stan.

"Ne, ty máš říct: V lesy zaběhla."

"Gerarde, sklapni."

"Kde je ta kočka?" nedal se Gerard.

"V lesy zaběhla."

"Kde jsou ty lesy?"

"Na prach shořely."

"Kde je ten prach?"

"Voda ho vzala."

"Kde je ta voda?"

"Voli ji vypili."

"Kde jsou ti...", pokračoval automaticky Stan, ale pak si uvědomil, co dělá. "Gerarde, drž zobák, nebo tě z toho auta vysadím."

"Ale nepovídej, hlavičko makovičko."

Stan se podíval na hodinky.

"Ještě hodinu," řekl si. "Ještě hodinu a pak ten pták letí."

KP072

Ellis seděl naproti svému bratru Aaronovi v kanceláři jeho právní firmy. Z okna se nabízel pohled na střed města, k Empire State Building. Bylo sice pod mrakem, ale stejně to byl úžasný, působivý výhled.

"Tak jsem mluvil s tím člověkem v Kalifornii, s tím Joshem Winklerem," začal Ellis.

"Hm."

"Říká, že mámě nic nedal."

"Hm."

"Prý v tom byla jenom voda."

"No a co jsi čekal, že řekne?"

"Aarone," opakoval Ellis, "dal jí vodu. Winkler říkal, že nehodlal nic takového přepravovat přes hranice státu. Jeho matka chtěla, aby to udělal, tak sem poslal vodu, aby vyzkoušel placebo efekt."

"A ty mu věříš?" zavrtěl hlavou jeho bratr.

"Myslím, že má k tomu dokumentaci."

"No aby neměl," ušklíbl se Aaron.

"Laboratorní záznamy, výdejové listy a všechny takové ty věci, co ta společnost dělá."

"Falešné," mávl Aaron rukou.

"FDA tyhle dokumenty vyžaduje. Falšování je trestný čin podle federálních zákonů."

"Poskytování genové terapie kamarádům taky." Aaron vytáhl složku papírů. "Znáš vůbec historii genové terapie? Je to jako horor, Ellie. Začalo to někdy koncem osmdesátých let, ti lidi z biotechnologických společností se pustili do něčeho, co neměli dopracované, a zabíjeli lidi napravo nalevo. Ví se přinejmenším o šesti stech lidech, co na to umřeli. A o spoustě dalších nevíme. A víš, proč ne?"

"Ne, proč?"

"Protože tvrdili - to si poslechni -, že ta úmrtí se nemůžou ohlásit, protože je to zákonem chráněná informace. Že zabíjejí pacienty, to bylo obchodní tajemství."

"To vážně někdo řekl?"

"Copak bych si takovou sračku dokázal vymyslet? A pak ještě

naúčtovali pojišťovně náklady za experimentální léčbu, která pacienta zabila. Oni zabíjejí a my to platíme. A když některou tu univerzitu přistihnou, tak tvrdí, že oni nemusejí mít od pacienta podepsaný informovaný souhlas, protože jsou nezisková organizace. Duke, Penn, Minnesotská univerzita - takováhle velká jména to jsou. Ty všechny přistihli. Akademici si myslí, že na ně se zákon nevztahuje. Šest set mrtvých!"

Ellis pokrčil rameny. "Ale já nechápu, co to má společného s -"

"Viš, jak genová terapie lidi zabíjí? Těch způsobů je spousta. Oni prostě nevědí, co se stane. Zkrátka vpíchnou člověku do těla nějaký gen, ten probudí jiné geny, třeba pro rakovinu, a ten člověk na tu rakovinu umře. Nebo má rozsáhlou alergickou reakci a umře taky. Ti idioti vůbec nevědí, co dělají. Jsou bezohlední a kašlou na pravidla. A my," zakončil to, "je za to nakopeme do zadku."

Ellis se nervózně zavrtěl. "Ale co když Winkler mluví pravdu? Co když se pleteme?"

"My jsme žádná pravidla neporušili," mávl rukou Aaron. "Oni jo. A máma teď má Alzheimeru a oni jsou pěkně po krk ve sračkách."

KP073

Když Brad Gordon vyvolal tu hospodskou rvačku v baru U Šťastné Lucy na Pearl Street v Jackson Hole (to je ve Wyomingu), neměl v úmyslu skončit v nemocnici. Ti dva chlápci ve vypasovaných kostkovaných košilích se špičatými perleťovými knoflíčky na kapsách mu připadali jako dvě jasné buzny a říkal si, že je složí levou zadní. Nemohl vědět, že jsou bratři, ne milenci, a že se jim jeho poznamky vůbec nebudou líbit.

A už vůbec nemohl tušit, že ten menší učí karate na Wyoming-ské státní univerzitě a že vyhrál nějaký turnaj na šampionátu Bruce Leeho v Hongkongu.

Kickbox v kovbojských kozačkách s kovovými špičkami. Brad byl na zemi ani ne za třicet vteřin. A málem přišel o spoustu zubů. V tomhle zatraceném špitále ležel už tři hodiny a doktoři se mu pokoušeli nacpat zuby, kam patřily. Pořád volali nějakého skvělého stomatochirurga, ale ten to nebral, nejspíš proto (jak mu vysvětlil jeden stážista), že odjel na víkend lovit - miloval losy. Vynikající maso.

Losy! Brada přišerně bolela pusa.

Nechali ho tam tedy ležet s ledem na tváři a čelisti napíchanou novokainem a jemu se nějak povedlo usnout. Když se druhý den ráno vzbudil, zjistil, že otok ustoupil natolik, že je schopen mluvit. Zavolal tedy do Los Angeles svému advokátovi Willymu Johnsonovi, vizitku přitom držel mezi potlučeným palcem a prostředníkem.

Vzala to optimistická recepční: "Johnson, Baker a Halloran." "Willyho Johnsona, prosím."

"Okamžik, prosím."

Telefon cvakl, ale spojení se nepřerušilo a on slyšel tutéž recepční, jak do jiného telefonu říká: "Faber, Ellis a Condon." Brad se znova podíval na vizitku, kterou držel v ruce. Adresa patřila jedné kancelářské budově v Encinu. Věděl, co to je zač. Byla to budova, kde si jednotliví advokáti můžou najmout maličkou kancelářičku a služby recepční, která je nacvičená hlásit se do telefonu takovým způsobem, aby to vypadalo, že jde o velkou právní firmu, a klienti netušili, že advokáti pracují sólo. V téhle budově sídlili jen ti nejneúspěšnější advokáti. Takoví, co hájili drobné drogové dealery.

Nebo sami nějakou dobu odseděli v base.

"Promiňte..., " řekl do telefonu.

"Omlouvám se, pane, pokouším se pana Johnsona sehnat." Přikryla sluchátko rukou. "Neviděl někdo Willyho Johnsona?"

A slyšel zdušenou odpověď: "Willy Johnson je debil!"

Brad seděl v čekárně na pohotovosti, byl slabý, všechno ho bolelo a čelist skoro necítil, a to, co slyšel, mu nepřidalo.

"Už jste našla pana Johnsona?"

"Okamžik, pane, hledáme ho..."

Zavěsil.

Chtělo se mu brečet.

Šel se nasnídat, ale čelist ho bolela tak moc, že nemohl jíst, a lidé v bufetu po něm divně koukali. Uviděl svůj odraz v zrcadle a uvědomil si, že celou čelist má modrou a oteklou. I tak to ale bylo lepší než včera večer. Nedělal si starosti s ničím jiným než se svým advokátem Johnsonem. Všechna jeho podezření, která v souvislosti s tím člověkem hned od začátku měl, se potvrdila. Proč se sešli v restauraci, a ne v právníkové firmě? Protože Johnson v žádné právníkové firmě nepracoval.

Nedalo se dělat nic než zavolat strýčka Jacka.

"Investiční skupina Johna B. Watsona."

"Prosím pana Watsona."

Přepojili ho na sekretářku a ta ho zase přepojila na strýčka. "Ahoj, strejdo."

"Kde sakra jseš?" obořil se na něj Watson. Znělo to velmi jednoznačně nepřátelsky.

"Ve Wyomingu."

"Doufám, že nemáš zas nějaký průšvih."

"Poslal mě sem můj advokát," vysvětlil, "a proto tě taky volám. Trochu mi to dělá starost, ten člověk mi připadá -"

"Koukej," zarazil ho Watson. "Žalujou tě za zneužití dítěte, tak jsi dostal odborníka na zneužívání dětí. Líbit se ti nemusí. Osobně jsem o něm slyšel, že je idiot."

"No ale -"

"Jenže svoje případy vyhrává. Dělej, co ti říká. Proč tak divně mluvíš?"

"To nic..."

"Mám moc práce, Brade. A myslím, že jsi dostal pokyn za žádných okolností mi nevolat."

Cvak.

Brad se cítil ještě hůř než předtím. Když se vrátil do motelu, recepční ho upozornil, že ho hledal někdo od policie. Prý říkal něco o zločinu z nenávisti. Brad usoudil, že je nejvyšší čas z krásné Jackson Hole odjet.

Šel si do pokoje zabalit a pustil si k tomu televizi. Dávali tam nějakou rekonstrukci skutečného kriminálního případu, kde policie chytila nebezpečného zločince prchajícího před zákonem tak, že předstírala, že ho chce natočit do televize. Připravili falešné televizní interview a jen se uklidnil a přestal být ve střehu, zcvakli mu želízka. A teď je ten chlap v cele smrti.

Policajti začínají být pěkní podrazáci. Brad rychle dobalil, zaplatil účet a pospíchal k autu.

KP074

Mark Sanger, který sám sebe prohlašoval za environmentálního umělce a teprve nedávno se vrátil z cesty do Kostariky, s úžasem vzhlédl od svého počítače. Dveře jeho bytu v Berkeley se rozlétly a dovnitř vrazili čtyři muži. Od hlavy k patě byli oblečení do modrých ochranných gumových kombinéz, k nim měli mohutné gumové přilby se širokým hledím, gumové rukavice a vysoké boty. V rukou drželi zlověstně vypadající pušky a velké pistole.

Ještě na ten šok ani nestačil zareagovat a už ho měli, gumové ruce ho odtrhly od počítače.

"Prasata! Fašisti!" ječel Sanger, ale najednou to vypadalo, že v místnosti řve úplně každý. "To je násilí! Prasata fašounský!" křičel, když mu nasazovali pouta, ale pod maskami viděl jejich tváře - a v nich byl strach. "Ježíši, co myslíte, že tady asi tak dělám?" zeptal se a jeden z nich odpověděl: "Ale my dobře víme, co tu děláte, pane Sangere," a smýknul s ním ke dveřím.

"Nechte mě! Pusťte!" Vlekli ho - neurvale - ze schodů od bytu na ulici. Sanger mohl jen doufat, že tam budou čekat novináři a celé tohle hnusné přepadení si zblízka natočí.

Jenže novináře zahlala policie až na roh ulice. Slyšeli Sangeru křičet a taky natáčeli, jenže z takové dálky, že to vylučovalo onu detailní konfrontaci tváří v tvář, v jakou doufal. Vlastně si uvědomil, jak celá ta scéna musí vypadat skrz jejich objektivy - policisté oblečení v zlověstných ochranných kombinézách eskortují asi třicetiletého vousáče v džínách a tričku s Che Guevarou, který se s nimi rve, nadává a křičí.

Sanger věděl, že musí působit jako šílenec. Jako nějaký masový vrah, nebo třeba ten, co posílal dopisové bomby.

Policajti řeknou, že měl v bytě mikrobiologickou laboratoř, že tam měl nástroje pro genetické inženýrství a že vyráběl nějaký mor, nějaký virus, nějakou nemoc - prostě něco hrozného. Šílenec.

"Postavte mě," přinutil se násilím ke klidu. "Můžu jít sám. Nechte mě normálně jít."

"Dobře, pane." Postavili ho a nechali ho jít po svých.

Sanger kráčel tak důstojně, jak jen dokázal, narovnal záda, roz-

trásl dlouhé vlasy. Vedli ho k čekajícímu autu. Samozřejmě že bylo neoznačené. Zasraná FBI nebo CIA nebo tak něco.

Tajné vládní organizace, stínová vláda. Černé helikoptéry. Nepostihnutelní. Kryptonacisti mezi námi. Byl bez sebe vzteky a vůbec nebyl připravený na to, co se stalo dál. Paní Maloufová, ta černoška z prvního patra jejich domu, stála venku i se svými dvěma malými dětmi. Když kolem ní Sanger procházel, předklonila se a začala na něj ječet: "Ty hajzle! Ohrozil jsi moji rodinu! Riskoval jsi život meich dětí! Ty Frankensteine! Frankensteine!" Sanger si velmi dobře uvědomoval, jak tohle bude vypadat ve večerních zprávách. Černá matka na něj ječí a říká mu Frankenstein. A děti po jejím boku pláčou, protože všechen ten zmatek kolem je děs. Pak jeden z policistů položil Sangerovi ruku za hlavu a vmáčkl ho na zadní sedadlo neoznačeného auta. Když se dveře zabouchly, Sanger si pomyslel: A teď jsem totálně v prdeli.

Seděl v cele a koukal na televizi na chodbě. Pokoušel se zachytit, co se v ní říká, i přes hádky ostatních zatčených, a nevšímat si přitom ani slabého pachu zvratků, ani pocitu hlubokého zoufalství, které se v něm při pohledu na ty zprávy rozmáhalo.

Nejdřív tam byly záběry Sangera samého, oblečeného jako houmlesák, jak kráčí mezi chlapy v kombinézách. Vypadal ještě hůř, než se obával. A ten poskok koncernů, co ty zprávy četl, ze sebe sypal pěkně všechny ty naučené fráze a výrazy: Sanger je nezaměstnaný. Je ztroskotanec bez vzdělání. Je to samotářský fanatik, který měl ve svém přečpaném, špinavém bytě materiály potřebné pro genetické inženýrství a je považován za nebezpečného, protože je v každém ohledu klasický typ bioteroristy.

Pak mluvil vousatý právník zastupující nějakou skupinu ekologů ze San Franciska a ten prohlásil, že by Sanger měl dostat trest při horní hranici sazby. Způsobil nenapravitelnou škodu na chráněném zvířecím druhu a svými bezohlednými zásahy ohrozil samotnou existenci druhu.

Sanger se zamračil. O čem to ten chlap sakra mluví?

Pak v televizi ukázali snímek želvy kožatky a mapu kostaric-kého pobřeží. Vypadalo to, že úřady si Sangerových akcí všimly proto, že před nějakou dobou navštívil pláž Tortuguero na atlantickém pobřeží Kostariky. A protože vyslovil řadu vážných hrozeb ohledně životního prostředí, konkrétně želv kožatek.

To už Sanger vůbec nechápal. On přece nikdy nikomu a ničemu nehrozil. Chtěl jenom pomoci, nic víc. A kromě toho, když se vrátil domů, nedokázal své plány vůbec realizovat. Koupil si hromady učebnic genetiky, ale všechno to na něj bylo moc komplikované. Otevřel tu nejkratší z nich a přelétl pohledem jen některé texty pod obrázky: "Když spojujeme molekulu cizí DNA s linearizovaným plazmidem, nemusí se vždy stát, že se spojí jedna molekula cizí DNA s volnými konci plazmidu. Plazmid se může znovu uzavřít bez včlenění cizí molekuly..." "Jiné restriční endonukleázy II. typu štěpí fosfodiesterové vazby v obou řetězcích na stejném místě, takže místo lepivých konců vznikají tzv. tupé konce..."

"Nejčastěji se technologie rekombinantní DNA používá k prostému pomnožení určitého úseku v klonovacím vektoru (nejčastěji plazmidu), ale kromě toho je používána v mnoha dalších postupech - např. i k vpravení určité cizí nebo upravené DNA přímo do genomové DNA (chromozomů) určitých organismů."

"Pokud má Taq-polymeráza dostatek nukleotidtrifosfátů a necháme působit teplotu 72°C, syntetizuje vlákno teoreticky bez omezení. Fakticky ale dochází s určitou pravděpodobností k ukončení syntézy při náhodných chybách v zařazení nukleotidu..." "Pokud jsou primery dva a jsou orientovány protisměrně, dojde při extenzi jednoho primem vždy také ke zkopírování sekvence, na kterou nasedá na základě komplementarity druhý primer..."

Sanger přestal číst.

A teď byly na obrazovce záběry želv vydávajících v noci na pláži podivnou fialovou záři... A oni si myslí, že tohle udělal on? Samotná ta představa byla směšná. Jenže fašistický stát volá po krvi za jakýkoli přestupek, skutečný nebo vymyšlený. Sanger už se viděl, jak ho strčí do basy za zločin, který nespáchal - zločin, který ani spáchat neuměl.

KP075

Stan Milgram stále ještě bloudil. Jel teď velice hornatým terénem. Zamžoural na ukazatel, který se vynořil ve tmě před ním. HORA PALOMAR 59 KM. To je sakra kde? Nikdy si neuvědomil, že je Kalifornie tak obrovská. Před nějakou dobou minul několik městeček, ale ve tři ráno tam bylo všechno zavřené, včetně benzínek. A teď už kolem zase nebylo nic než poušť. Měl si s sebou vzít mapu.

Stan byl vyčerpaný, podrážděný a potřeboval někde zastavit a vyspat se. Ale ten mizerný pták se rozječel, jakmile auto zastavilo.

Gerard poslední hodinu mlčel, ale teď z nějakého nevysvětlitelného důvodu začal vydávat zvuky vytáčeného telefonu. Jako by někoho volal.

"Nech toho, Gerarde," okřikl ho Stan.

A pták přestal. Aspoň na chvilku. Stan mohl řídit v klidu. Samozřejmě to ale dlouho nevydrželo. "Mám hlad," prohlásil Gerard.

"To jsme dva."

"Nemáš chipsy?"

"Chipsy už nejsou." Poslední dojedli v městečku Earp. Před hodinou? Před dvěma?

"Nikdo nezná tu soužení mé," začal si pobrukovat Gerard.

"Nech toho," varoval ho Stan.

"Nikdo nezná, jen Ježíš..."

"Gerarde..."

Ticho.

Stana napadlo, že to je jako cestovat s dítětem. Pták byl stejně svěhlavý a nevypočitatelný. Bylo to vyčerpávající. O kus dál vpravo zahlédli vlakové koleje.

Gerard napodobil supění vlaku a pak posmutnělý hlas píšťaly.

"A já bych tak rád jel dolů na jih tou řekou kolejií."

Stan se rozhodl neříkat nic. Pevněji sevřel volant a jel nocí dál. Uviděl, že obloha za ním slabě zesvětlala. To znamenalo, že míří k západu. A to byl směr, kterým jet chtěl. Víceméně.

A pak po chvíli napjatého ticha Gerard začal znova.

"Dámy a pánové, mesdames et messieurs, damen und herren, z

kdysi beztvare mas neživých tkání vznikl kultivovaný, sofistikovaný muž velkého světa! Dovolte, abych vám ho představil!"

"Ty si koleduješ," sykl Stan. "Já tě opravdu varuju."

"Snad jsem to zavinil já-áá!" hulákal pták na celé kolo. Vypadalo to, jako by se auto úplně otřásalo. Stan měl strach, že popraskají okna.

Bolestně se ušklíbl a pevněji sevřel volant.

A pak ječení přestalo.

"Jsme hrozně rádi, že tu dneska vidíme takovou spoustu milých tváří," prohlásil Gerard jako konferenciér. Stan zavrtěl hlavou. "Bože dobrý."

"Jenom směj se, směj se, směj se, proč se toho bát, klidně směj se, směj se, směj se, smích má každý rád..."

"Dost," sykl Stan.

"Jenom směj se, směj se, směj se, dneska směj se, směj se -"

"A dost!" zařval Stan a zajel ke krajnici. Vylezl z auta a zprudka zabouchl dveře u řidiče.

"Mě nevyděláš, chytráku," prohlásil Gerard. Stan zaklel a otevřel zadní dveře. Gerard už zase zpíval:

"Že je tu ženich sám bez nevěsty, to bylo opravdu dneska zlý -"

"Naopak, probuzení bude dobrý," odsekl Stan, "protože ty odsud právě padáš!" Popadl hrubě ptáka - Gerard ho přitom nenávistně kloval - a postavil ho u silnice do prachu.

"Včera jsem se jen smál přátelům, kteří mi říkali, jó, to si dáš..."

"On tě ten smích přejde," zavrčel Stan.

Gerard zapleskal křídly. "Tohle mi nemůžeš udělat," ohradil se.

"Myslíš? Tak sleduj." Stan se vrátil k autu a otevřel dveře.

"Chci svoje bidýlko," dožadoval se Gerard, "to je to nejmenší, co můžeš -"

"Na tvoje blbý bidýlko ti seru!"

"A oznamuju jim s velkou lítostí, že se jim omlouvám, že dneska svatba není..."

"Sbohem, Gerarde!" Stan za sebou zabouchl dveře a dupl na plyn, aby se za ním zvedl pořádný oblak prachu. Ohlédl se, ale ptáka neviděl. Viděl ovšem všechny ty ptačí sračky na zadním sedadle. Panebože, tohle než vyčistí, to bude trvat několik dnů.

Ale bylo ticho. Požehnané ticho.

Konečně. Dobrodružství s Gerardem skončilo.

Ted', když byl v autě klid, zasáhla ho plnou silou nahromaděná únava. Stanovi se začaly zavírat oči. Pustil rádio, stáhl okénko a vystrčil hlavu do studeného větru. Nic ale nepomáhalo. Stan si uvědomil, že usne a že musí z té silnice pryč. Pták ho udržoval v bdělém stavu. Měl trochu špatné svědomí z toho, že ho jen tak vysadil u cesty. V podstatě to bylo totéž, jako kdyby ho zabil. Takovýhle pták v poušti dlouho nepřežije. Nějaký chřestýš nebo kojot to s ním rychle skoncuje. Nejspíš už se stalo. Nemá cenu se pro něj vracet.

Stan sjel ze silnice do borového hájku. Vypnul motor a vdechl vůni stromů. A okamžitě usnul.

Gerard chvíli chodil ve tmě tam a zpátky po prašné cestě. Chtěl se dostat ze země a několikrát se pokusil vyskočit na zakrslé trsy šal- věje, které měl okolo. Jenže šalvěj ho neunesla a on se pokaždé znova zřítíl dolů. Nakonec napůl vyskočil, napůl vyletěl do vzduchu a přistál na jalovci asi metr nad zemí. Na tomhle improvizovaném bidýlku by byl možná i usnul, jenže na tropického ptáka tu byla hrozná zima. A taky mu nedala spát smečka nějakých zvířat, poštěkávajících v poušti.

A to poštěkávání se blížilo.

Gerard si načechrál peří, což byla známka, že je nesvůj. Podíval se směrem, odkud zvuky přicházely. Uviděl, jak se mezi zakrslým křovím blíží několik temných siluet. Zahlédl záblesk zelených očí.

Znova si načechrál peří.

A díval se, jak se k němu smečka blíží.

KP076

Helikoptéra R44 dosedla v oblaku prachu a Vasco Borden vyskočil, přikrčený, aby se vyhnul listům rotoru. Nasedl do čekajícího černého humeru. "Tak povídej," vyzval Dolly, která řídila. Jela sem napřed, zatímco on se zbytečně hnál k Pebble Beach.

Dolly začala: "V devatenáct třicet se zapsala v motelu Best Western, šla do supermarketu Walston, jeden z tamních bezpečáků identifikoval auto. Zahнала ho nějakou historkou o bývalém manželovi, který ji pronásleduje, a on jí to

sežral."

"Kdy to bylo?"

"Těsně před osmou. Odtamtud se vrátila k motelu a nakrmila toho kluka v recepci historkou o tom, že je někdo v jejím pokoji. Když to šel zkontrolovat, sebrala mu zpod pultu brokovnici a vypařila se."

"Fakt?" podivil se Borden. "Ta ženská má kuráž."

"Předtím se pokoušela koupit si pistoli v supermarketu, jenže narazila na tu desetidenní čekací lhůtu."

"A teď?"

"Sledovali jsme její mobil, ale vypnula ho. Než to udělala, měla namířeno na východ, k Ortegově dálnici."

"Do pouště," kývl Vasco. "Přespí v autě a zítra ráno pojede dál."

"Satelitní fotky můžeme mít nejdřív v osm ráno. Dřív zpracované nebudou."

"Před osmou bude už pryč," prohlásil Vasco. Rozvalil se na širokém sedadle hummeru. "Vyjede za úsvitu. Takže počkat." Chvilu uvažoval. "Jela celé odpoledne, a celou tu dobu víceméně k jihu. Co ta honička začala, jede ta dáma na jih."

"Myslíš, že míří do Mexika?" zeptala se Dolly.

Vasco zavrtěl hlavou. "Nechce po sobě nechat stopy, a kdyby přejížděla hranici, dostalo by se to do záznamů."

"Možná pojede na východ a zkusí překročit hranici v Brown Field nebo v Calexiku," napadlo Dolly.

"Možná." Vasco si zamyšleně mnul bradku. Příliš pozdě ucítil, jak se mu na prsty otírá řasenka. Sakra, nesmí na to zapomínat. "Je vyděšená. Myslím, že má namířeno někam, kde se domnívá, že jí pomůžou. Třeba má někde schůzku s otcem. Nebo jede za někým, koho zná. Za expřítelem? Kamarádkou ze školy nebo z univerzity? Bývalým učitelem? Za právníkem, se kterým někdy spolupracovala? Tak něco."

"Poslední dvě hodiny jsme kontrolovali všechny internetové databáze," podotkla Dolly. "A zatím nic."

"Co staré záznamy telefonních hovorů?"

"Nic do oblasti San Diega."

"Jak dlouho?"

"Rok. Na starší musíš mít zvláštní příkaz."

"Takže ať je to kdo je to, už rok ho nevolala," povzdechl Vasco. "Budeme na ni asi muset počkat." Obrátil se k Dolly.

"Pojed' do toho Best Western. Chci vědět, co za flintičku ta ženská má. A taky si mužem pár hodin dáchnout, aspoň do rozednění. Zítra ji určitě dostaneme. Cítím to." Poklepal si na prsa. "A já se nikdy nepletu."

"Zrovna sis otřel řasenku o tu krásnou košili, puso."

"Ale kruci," ulevil si.

"Neboj, to půjde vyprat," chlácholila ho Dolly. "Já ti to přemáchnu."

KP077

Gerard se díval, jak se temné siluety blíží.

Ti tvorové se pohybovali kolébavým klusem, vydávali frkavé nebo čenichavé zvuky a občas zakňučeli. Těla měli nízká. Zdá právě tak vykukovala mezi šálvějí. Oběhli místo, kde seděl, přiblížili se, pak se zase odplížili.

Bylo ale jasné, že ho zvětřili, protože se k němu teď přiblížili ještě víc. Dohromady jich bylo šest. Gerard si načechnal peří, zčásti i proto, aby se zahřál.

Měli dlouhé čumáky. Oči jim jasně zeleně svítily. Byli výrazně pižmově cítit; příjemný pach to nebyl. Ocasy měli dlouhé a chlupaté. Viděl teď, že nejsou černí, spíš šedohnědí.

Postupovali k Gerardovi. "Dynamit, dynamit, já chtěl bych mííít..."

Blížili se. Už byli skoro u něj.

Ten největší se zastavil asi metr daleko a zadíval se na Gerarda. Gerard se nepohnul.

Po několika vteřinách se velké zvíře začalo plížit vpřed.

"Koukej toho okamžitě nechat, chlape!"

Zvíře se ihned zastavilo a dokonce o pár kroků couvlo. I ostatní zvířata ve smečce couvla. Zřejmě je ten hlas všechny znátl.

Ale ne na dlouho. Velké zvíře znovu vykročilo vpřed.

"Řekl jsem stát!"

Tentokrát trvala pauza jen chvilíčku. Pak se zvíře plížilo dál. "Ty si myslíš, že mě přepereš, co? Fakt si to myslíš?"

Zvíře se teď blížilo velmi pomalu. Očichávalo Gerarda, blíž a blíž... Čmouch, čmouch... ten tvor strašně smrděl. Čenich měl jen pár centimetrů daleko... Gerard sklonil hlavu a ze všech sil štípl vetřelce do měkkého nosu. Zvíře vyjeklo a uskočilo, div přitom Gerarda nesrazilo z větve. Sotva stačil chytit rovnováhu.

"Čekej mě pokaždé, když se otočíš," prohlásil Gerard. "Protože jednou se otočíš a já tam vážně budu, a pak tě zabiju, Matte."

Zvíře leželo na zemi a mnulo si poraněný čenich předními packami. To mu nějakou chvilku zabralo. Pak vstalo a zavrčelo.

"Život je těžkej, ale pro pitomce ještě těžší."

Teď už vrčela celá smečka. Postupovali vpřed v půlkruhu. Vypadalo to jako koordinovaný útok. Gerard si načechnal peří - jednou, dvakrát. Dokonce i zamával křídly, aby vypadal co největší a nej-aktivnější. Ale těm tvorům to bylo zřejmě jedno.

"Koukněte, vy blázni, jde vám o krk, copak to nevidíte? Jdou po vás, jdou po nás všech!"

Ale hlasy už zřejmě neměly vůbec žádné účinky. Zvířata pomalu a vytrvale postupovala vpřed. Jeden obíhal Gerarda

zezadu. Pták otočil hlavu, aby se podíval. Ne, tohle nevypadá dobře.

"Zmizte, kam patříte!" Gerard znovu nervózně zamával křídly, ale strach mu patrně dodal novou sílu, protože se trochu pozvedl z větve, na které stál. Vrcholky zvířata se blížila -

A Gerard zaplácal křídly, jak nejvíc mohl - ještě víc -, a cítil, jak se vznáší do vzduchu. Už celé týdny mu nikdo nepřistříhl letky, to bude ono. Může létat! Vzněl se vysoko nad zem a zjistil, že může i trochu plachtit. Ne moc, ale trochu ano. Smrdutá zvířata zůstala hluboko dole a vyla za ním, ale Gerard se obrátil k západu, letěl podél cesty, po které předtím jel Stan. Mířil pryč od vycházejícího slunce, do tmy. Svým vynikajícím čichem rozpoznal vůni jídla a zamířil k ní.

KP078

Alex Burnetová spala na předním sedadle auta. Když otevřela oči, zjistila, že kolem ní stojí několik mužů. Tři z nich nahlíželi do auta. Měli na sobě kovbojské širáky a v rukou rozečkané hole se smyčkou na konci. Zprudka se posadila. Jeden jí pokynem naznačil, ať se nehýbá.

"Počkejte chvíli, slečinko."

Alex se podívala na vedlejší sedadlo; její syn Jamie poklidně spal. Nevzbudil se. Jamieho neprobudilo skoro nic.

Když se podívala zase ven, zajíkla se. Jeden z kovbojů zvedl hůl. Na jejím konci se svíjel obrovský chřestýš, určitě víc než metr a půl dlouhý a tlustý jako mužské předloktí, a chřestidlem vydával sykové zvuky.

"Teď už můžete klidně ven, jestli chcete." Otočil hůl na druhou stranu.

Opatrně otevřela dvířka.

"To teplo motoru je láká," vysvětloval jeden z mužů. "Po ránu zalezou pod auto."

Alex viděla, že návštěvníků je celkem šest. Každý z nich měl hůl a velký pytel, jehož obsah se svíjel. "Co to děláte?"

"Sbíráme chřestýše."

"Proč?" divila se.

"Příští týden je v Yumě Chřestýší festival."

"Mhm..."

"Dělá se to každý rok. Je to taková prima soutěž. Kdo přiveze nejvíc hadů."

"Aha."

"Je to na váhu, takže člověk hledá hlavně ty velké. Nechtěli jsme vás vyděsit."

"Děkuju."

Skupina mužů odcházela. Ten, který s ní mluvil, se ještě pozdržel. "Madam, neměla byste tu být sama," radil. "I když koukám, že čím střílet máte." Ukázal hlavou na zadní sedadlo auta.

"Jo," kývla, "ale nemám náboje."

"No, to vám moc platná nebude," pokýval muž hlavou. Vykročil ke svému autu, zaparkovanému na protější straně silnice. "To máte dvanáctku?"

"Jo, je to dvanáctka."

"Tyhle tam půjdou." Podal jí hrst červených nábojů. Strčila si je do kapes.

"Děkuju. Co jsem dlužná?"

Zavrtěl hlavou. "Hlavně na sebe dávejte pozor, madam." Obrátil se k ostatním. "Tady po tý silnici jel asi před hodinou černej hummer. Seděl v něm takovej ranař s bradkou a říkal, že hledá ženskou s malým klukem. Že je jejich strejda a že se ztratili."

"Aha. Co jste mu řekli?"

"To jsme vás ještě neviděli. Takže nic."

"A kterým směrem jel?" ptala se dál.

"K Elsinore. Ale řekl bych, že teď se už musí každou chvíli vracet."

"Díky," řekla.

Zamával. "Nezastavujte u benzinky," radil ještě. "A hodně štěstí."

PŘEPIS: CBS 5 SAN FRANCISCO

Muž obviněný z bioterorismu propuštěn

(CBS 5) Mark Sanger, muž podezřelý z terorismu, byl dnes propuštěn z okresního vězení v Alamedě s podmíněným trestem s odkladem na dva roky za vlastnictví nebezpečných biologických materiálů. Informované zdroje uvádějí, že právní detaily vládního obvinění jsou velice složité, a proto žalobci po dlouhém váhání připustili, že patrně nebude možné podezřelého zavítat za mříže. Konkrétně to obvinění, v němž se tvrdí, že Sanger geneticky modifikoval želvy na kostarickém pobřeží, bylo nyní zpochybněno. Přímě v Kostarice jsme o tom hovořili s Juliem Manarezem.

(Manarez) Je sice pravda, že atlantické želvy se staly obětí genetické modifikace, která jejich krunýře barví do fialova. Zatím ale naprosto není jasné, jak k tomu mohlo dojít. Věk želv ale naznačuje, že genetická modifikace byla patrně provedena přibližně před pěti až deseti lety.

(CBS 5) Krátce po Sangerově zatčení vyšetřovatelé zjistili, že Sanger nebyl v Kostarice před tak dlouhou dobou, aby mohl takovou genetickou změnu provést. Zemi navštívil teprve minulý rok. Proto byl Mark Sanger, podezřelý z terorismu, po zaplacení pětisetdolarové pokuty propuštěn.

KP079

V kongresovém jednacím sále 443 čekali poslanci na začátek rokování. Kongresman Marvin Minkowski (Demokratická strana, stát, Wisconsin) se obrátil ke kongresmanu Henrymu Wexlerovi (Demokratická strana, stát Kalifornie) a podotkl: "Neměli bychom prosadit přísnější pravidla, kterými bychom omezili dostupnost technologie pro rekombinaci DNA?"

"Myslíš na ten Sangerův případ?"

"No, to je jen poslední z nich. Nevíš vlastně, kde si to opatřil?"

"Přes internet," odpověděl Wexler. "Takhle se dá koupit celý komplet pro rekombinaci; jedna taková firma je v New Jersey a jedna v Severní Karolině. Stojí to pár set dolarů."

"To si koledujeme o potíže, nemyslíš?"

"Koukej," rozhodl Wexler rukama, "moje žena je blázen do zahrádky. Tvoje taky zahradničí?"

"Prosím tě! Od té doby, co jsou děti z domu, stal se z ní fanatik přes růže."

"Spousta zahradníků, co dřív vytvářeli hybridy roubováním štěpů na podnože, teď používá tyhle DNA soupravy, aby se dostali ještě kousek dál," vysvětloval Wexler. "Nějaká japonská firma prý tímhle způsobem vytvořila modrou růži. To byl sen šlechtitelů po celé stovky let. Chci tím říct, že tahle technologie je všude, Marve. Jak ve velkých společnostech, tak na malých zahrádkách. Všude."

"Co s tím provedeme?" zeptal se Minkowski.

"Nic," pokrčil rameny Wexler. "Já rozhodně neudělám nic, co by rozčílilo tvou ženu. Nebo moji." Opřel si bradu do dlaně; tohle gesto rád používal při fotografování, působilo inteligentně. "Ale možná," podotkl, "by bylo načase, abych pronesl projev a vyjádřil obavy z rizik, která tahle nekontrolovaná technologie přináší."

"Dobrý nápad," potvrdil Minkowski. "Taky si asi takový připravím."

LIPOSUKCE - NOVINKY

Premiérův tuk se prodal za 18 000 dolarů
Budou celebrity věnovat svůj tuk na charitu?

BBC NEWS Mýdlo vyrobené z tuku odsátého při liposukci italskému ministerskému předsedovi Silviu Berlusconiho bylo prodáno za 18 000 dolarů soukromému sběrateli. Mýdlo je umělecké dílo s názvem "Mani Pulite" ("Čisté ruce") a vytvořil ho Gianni Motti, výtvarník žijící ve Švýcarsku. Motti koupil tuk od kliniky v Luganu, kde Berlusconi liposukci podstoupil. Pak z něj vytvořil kostku mýdla, kterou na uměleckém veletrhu v Basileji koupil soukromý švýcarský sběratel, jenž "si teď může umýt ruce Berlusconiho".

Komentátoři připomínají, že Berlusconi není v Evropě populární, což mohlo cenu jeho tuku snížit. Tuk filmových celebrit by patrně stál mnohem víc. "U produktů Pamelý Andersonové nebo Brada Pitta by cena nejspíš vyletěla do závratné výše," uvedl jeden z nich.

Začnou tedy celebrity prodávat svůj tuk? "Proč ne?" míní plastický chirurg z Beverly Hills. "Třeba pro charitu. Koneckonců, na liposukci jdou tak jako tak. Zatím odsátý tuk prostě vyhazujeme. Ale klidně by se mohl využít na pomoc potřebným."

Bude mu hořet zadek!
Závod, nebo tučný vtip?

WIRED NEWS SERVICE Novozélandský boháč Peter Bethune se pokusí překonat světový rekord na motorovém člunu poháněném svým vlastním tukem. Jeho ekologicky stavěný čtyřadvacetimetrový trimaran jménem Earthrace pohání výhradně bionafta vyrobená z rostlinných olejů a jiných tuků. Bethunův zadek dodá jen zlomeček paliva potřebného na cestu kolem světa. Z jeho půlek odsáli jen asi litr tuku. Bethune k tomu ale poznamenává, že měl ošklivé modřiny a že vytvořit palivo byla od něj "osobní oběť."

LIPOSUKCE - NOVINKY

Výtvarník uvařil a snědl vlastní tuk
Protest proti "plýtvání" v západní společnosti

REUTERS Newyorský konceptuální umělec Ricardo Vega podstoupil liposukci, uvařil vlastní tuk a snědl ho. Prohlásil, že měl v úmyslu upozornit na bezohledné plýtvání, které vládne v západní společnosti. Další porce svého tuku si uložil a hodlá je prodat. Podle něj to lidem umožní ochutnat lidské tělo a vyzkoušet si na vlastní kůži kanibalismus. Vega ještě nestanovil cenu svého tuku, ale jeden z obchodníků s uměním odhadl, že bude patrně výrazně nižší než u Berlusconiho. "Berlusconi je premiér," připomíná obchodník. "Vegu nikdo nezná. Kromě toho, něco takového už udělal výtvarník Marco Evaristi, který ze svého tělesného tuku vyrobil karbanátky."

Marco Evaristi se narodil v Chile, ale dnes žije v Dánsku. Zprávy o tom, že se karbanátky z jeho tělesného tuku budou dražit v aukční síni Christie's v New Yorku, se nám nepodařilo potvrdit, protože zástupci Christie's nebrali telefon.

KP080

Sanitka se hnala po dálnici k jihu. Za volantem seděla Dolly, na hlavě měla nová bluetooth sluchátka a mluvila s Vascem. Vasco měl vztek, ale s tím Dolly nemohla nic dělat. Už podruhé vyrazil špatným směrem. Za to mohl nadávat jedině sobě.

"Koukej," chlácholila ho Dolly, "zrovna jsme dostali záznamy z telefonu za posledních pět let. Alex sem volá nějakým Kendallo-vým, Henrymu a Lynn. On je biochemik, co dělá ona, to nevíme. Ale Lynn a Alex jsou stejně staré, takže spolu možná vyrůstaly."

"A kde bydlí?" ptal se Vasco. "Myslím Kendallovi."

"V La Jolle. To je na sever od -"

"Já vím, kde to je, sakra," odsekl Vasco.

"A kde jsi teď ty?" ptala se Dolly.

"Vracím se z Elsinore. Jsem nejmiň hodinu od La Jolly. Zatracená práce, já vím, že někde na téhle silnici spala."

"A jak to víš?"

"Prostě to vím. Na to mám nos."

"No dobře, tak teď už je nejspíš v La Jolle."

"A kde jsi ty?"

"Dvacet minut od domu Kendallových. Máme je sebrat sami?"

"V jakém stavu je doktor?" chtěl vědět Vasco.

"Střízlivý."

"Určitě?"

"Jak na vládní zakázku," odpověděla Dolly. "Pije kafe z termosky."

"Zkontrolovala jsi mu ji?"

"Jasně. Tak co - máme je sebrat, nebo počkat na tebe?"

"Jestli to bude ta holka, ta Alex, nechte ji být. Ale jestli uvidíte toho kluka, berte ho."

"Provedem," odpověděla Dolly.

KP081

"Bobe," přidržela si Alex sluchátko u ucha.

Na druhém konci uslyšela zasténání. "Kolik je hodin?"

"Sedm ráno, Bobe."

"Kristepane." Žuchnutí hlavy na polštář. "Doufám, že to je důležité, Alex."

"Byl jsi včera na degustaci?" Robert A. Koch, vážený šéf právnické firmy, věnoval velkou pozornost své sbírce vín. Měl je uložené ve sklepích po celém městě. Kupoval je v aukcích u Christie's, jezdil do Napa Valley, do Austrálie, do Francie. Ale podle Alex to celé byla jen záminka, jak se pravidelně zhulákat.

"Čekám, Alex," vybídl ji. "A doufám, že to stojí za to."

"Tak poslouchej. Posledních čtyřadvacet hodin jde po mně a mém synovi lovec odměn. Vypadá jako chodící buldozer a chce do nás vrazit jehly a udělat nám biopsii. Jde mu o naše buňky."

"Ohromná legrace. Čekám."

"Já to myslím vážně, Bobe. Mě a mého syna honí lovec odměn." "Jen tak, z ničeho nic?"

"Ne. Myslím, že to má něco společného s BioGenem."

"Slyšel jsem, že BioGen má nějaké potíže," vzpomněl si Bob.

"A oni se ti snaží sebrat buňky? To nejspíš nemůžou."

„Nejspíš není přesně to, co chci slyšet."

"Víš dobře, že zákon je nejasný."

"Koukej," utrhla se na něj, "mám tady s sebou osmiletého syna; pokoušejí se ho nacpat do sanitky a bodnout mu jehlu do jater. Nechci slyšet slovo nejasný. Chci slyšet: Zarazíme jim to."

"Rozhodně se o to pokusíme," odpověděl. "To je případ tvého otce?"

"Jo."

"Volalas mu?"

"Nebere to."

"Volalas policii?"

"Je na mě vydaný zatykač. V Oxnardu. Dneska je tam stání. Potřebuju, aby tam někdo dobrý dojel a šel k tomu soudu za mě."

"Pošlu tam Dennise."

"Pošlu tam Dennise."

"Říkala jsem někdo dobrý."

"Dennis je dobrý."

"Dennis je dobrý, když má měsíc na přípravu. Tohle je dneska, Bobe."

"Tak koho chceš?"

"Tebe," odpověděla.

"Kristepane. V Oxnardu? To je šíleně daleko... a nejsem v nej-lepší formě..."

"Mám na zadním sedadle brokovnici s upilovanou hlavní, Bobe. Mně je vážně fuk, jestli si myslíš, že je do Oxnardu

moc daleko." "No dobře, dobře, uklidni se," řekl. "Musím ještě něco zařídit."

"Pojedeš tam?"

"Jo, pojedu. Nechtěla bys mi aspoň naznačit, o co jde?"

"To najdeš ve spisu Burnet. Předpokládám, že jde o odnětí, ať už ve vyšším zájmu, nebo prostě."

"Odnětí tvých buněk?"

"Tvrdí, že jim patří."

"Jak by jim mohly patřit tvoje buňky? Patří jim buňky tvého otce. Počkat, už je mi to jasné. Stejně buňky. Ale to je nesmysl, Alex."

"To vykládej soudci."

"Nemůžou narušit integritu tvého těla ani integritu, těla tvého dítěte, jen aby -"

"To si schovej pro soudce," zarazila ho. "Zavolám ti potom, jak to šlo."

Zaklapla telefon.

Podívala se na Jamieho. Pořád ještě spal, klidný jako andělíček.

Jestli se Koch dostane před polednem do Oxnardu, mohlo by se mu povést zařídit naléhavé soudní jednání na odpoledne. Zavolat ho může tak kolem čtvrté. To jí přišlo jako za hodně dlouhou dobu.

Vyjela k La Jolle.

KP082

No tohle nám ještě scházelo, pomyslel si Henry Kendall. Návštěva! Díval se nevrle, jak se Lynn vrhá do náruče Alex Burnetové a pak se sklání a objímá jejího syna Jamieho. Alex s Jamiem se tady z ničeho nic prostě objevili, bez předchozího ohlášení. Obě ženy rozčileně štěbetaly, mávaly rukama; byly zřejmě rády, že se vidí. Pak odešly do kuchyně připravit nějaké jídlo pro Alexina Jamieho. Jeho syn Jamie zatím hrál s Davem na PlayStationu Drive or Die!. Celý pokoj se ořádal jekotem sirén a skřípěním pomačkaných plechů.

Henry Kendall toho měl plné zuby. Zavřel se v ložnici, aby si to všechno promyslel. Právě se vrátil z policie, kde zhlédl záznam z bezpečnostní kamery na hřišti z předchozího dne. Kvalita obrazu nebyla právě nejlepší, díkybohu - pohled na toho kluka, na toho Billyho, jak kope a mlátí jeho syna, ho tak rozčilil, že se na to skoro nedokázal koukat. A musel to zhlédnout několikrát. A ti ostatní kluci, ta banda na skejtech, ti by patřili zavřít. S trochou štěstí je všechny vyhodí ze školy.

Henry ale věděl, že tím to neskončí. Nikdy to neskončí jenom tak. Dneska každý každého žaluje, a rodiče těch skejťáků určitě podají žalobu, aby se jejich synové mohli do školy vrátit. Budou žalovat Henryho rodinu a budou žalovat Jamieho a Davea. A při těch procesech určitě vyjde najevo, že neexistuje nic takového jako ten Gandalf-Křečkův syndrom, nebo co si to Lynn tehdy vymyslela. Určitě se prozradí, že ve skutečnosti je Dave transgenový šimpanz. A co bude pak? Nepředstavitelný mediální cirkus. Reportéři utáboření celé týdny před domem. A budou je mít v patách, kam se hnou. Ve dne v noci je bude někdo natáčet. Ničit jim život. A až to přestane bavit reportéry, vystřídají je kněží a ekologové. Henryho a jeho rodinu označí za bezbožníky. Za zločince. Za nebezpečné, za protiamerické, za ohrožení biosféry. Už v duchu viděl ty televizní komentáře v nejrůznějších jazycích - anglicky, španělsky, německy, francouzsky, japonsky. A za nimi v pozadí záběry na něj a na Davea. A to bude teprve začátek.

Davea mu seberou. Jeho možná pošlou do vězení. (I když tohle bylo nepravděpodobné; vědci porušují pravidla genetického testování už dvě desetiletí, ale do vězení zatím nešel nikdo, a to ani tehdy, když jejich pacienti umřeli.) Ale z výzkumu ho určitě vyhodí. Na rok nebo ještě déle mu zakáží přístup do laboratoře. Jak uživí rodinu? Lynn to sama nezvládne, a zakázky na webové stránky jí nejspíš taky vyschnou. A co se stane s Davem? A s Jamiem? A s Tracy? A co sousedi? La Jolla byla celkem liberální (přinejmenším některé části), ale je dost pravděpodobné, že se zdejšími lidem nebude líbit, aby do školy s jejich dětmi chodil šimpočlověk. To bylo nepochybně hodně radikální. Na tohle lidé nejsou připraveni. I liberálnost má svoje meze.

Možná se budou muset přestěhovat. Prodat dům a odstěhovat se někam daleko, třeba do Montany. Ačkoli tam je lidé možná přijmou ještě hůř než tady.

Tyhle a další myšlenky se mu honily hlavou za doprovodu skřípění brzd, řinčení aut narážejících do sebe a ženského smíchu z kuchyně. Bylo toho na něj moc. A uprostřed toho všeho, v samotném srdci toho všeho, byl hluboký pocit viny.

Jedna věc byla jasná. Musí mít o svých dětech přehled. Musí vědět, kde jsou. Nemůže riskovat další incidenty jako ten, ke kterému došlo včera. Lynn nechala děti doma o hodinu déle s tím, že do školy půjdou později, aby nedošlo k dalším konfliktům se staršími dětmi. Ten mladý Cleever byl chodící hrozba a bylo sotva pravděpodobné, že by ho zavřeli. Nejspíš ho jen trochu vystrašili a předali ho pod dohled otci. A Henry věděl, že ten otec pracuje jako analytik na vojenských zakázkách a je fanatik do zbraní. Takový ten intelektuál, co by nejradši na všechno střílel. Mužný intelektuál. Těžko odhadnout, co se může stát.

Sáhl po balíčku, který si přinesl z laboratoře. Byl na něm nápis TrackTech Industries, Čiba, Japonsko. Uvnitř se nacházelo pět lesklých, asi třicetimetových válečků, o něco tenčích než brčka na pití. Tyhle divy miniaturizace měly zabudované GPS a kromě toho čidla na teplotu, pulz, dýchání a krevní tlak. Aktivovaly se pomocí magnetu, který se přiložil k jednomu konci. Koneček jednou modře zazářil a dál se nedělo nic.

Byly určené ke sledování laboratorních primátů, opic a pavíánů.

Vkládaly se pod kůži na krku, těsně nad klíční kost, speciálním chirurgickým nástrojem, který vypadal jako přerostlá injekční stříkačka. Takhle to dětem samozřejmě udělat nemohl. Otázka tedy byla, kam s nimi?

Vrátil se do obývacího. Hodit jim je do školní tašky? To ne. Tak za límec košile? Kdepak. Cítily by je. Tak kam?

Chirurgický nástroj zafungoval perfektně. Přístrojky se snadno zaryly do gumové podrážky sportovních bot. Označil takhle Daveovu botu, pak Jamieho a nakonec, z náhlého popudu, zašel do kuchyně a řekl si o botu i tomu druhému Jamiemu, Alexinu synovi.

"Na co?" ptal se Jamie.

"Potřebuju si ji změřit. Hned jsem tu."

I do třetí boty vložil váleček.

Zbývaly mu ještě dva. Henry o tom chvíli přemýšlel. Napadalo ho hned několik možností.

KP083

Hummer zastavil za sanitkou a Vasco vystoupil. Došel k ní.

Dolly se přesunula na sedadlo vedle řidiče.

"Jak to vypadá?" zeptal se Vasco, když nasedl.

Dolly kývla směrem k domu na konci ulice. "Támhle bydlí Kendalloví. Vidiš, že před domem stojí auto té Burnetové. Už je tam hodinu."

Vasco se zamračil. "Co se tam děje?"

Zavrtěla hlavou. "Mohla bych vytáhnout směrový mikrofon, ale to bych ho musela namířit rovnou do okna, a předpokládám, že bys asi nechtěl, abych jezdila blíž."

"To tedy nechci."

Vasco se opřel, dlouze povzdychl a podíval se na hodinky.

"No, dovnitř nemůžem." Lovci odměn smějí vstoupit do bytu stíhaného, dokonce i bez příkazu k prohlídce, ale do domu jiných lidí ne, i když vědí, že hledaný je tam. "Dřív nebo později musejí vyjít ven," řekl. "A až to udělají, tak tam na ně budeme čekat."

KP084

Gerard byl unavený. Od poslední zastávky letěl už hodinu, a ta zastávka sama byla spíš katastrofa.

Krátce po rozednění přistál mezi nějakými budovami, odkud cítil jídlo. Domy byly dřevěné, barva na prknech léty vybledla. Stála tam stará auta zarostlá trávou. Za plotem frkala jakási velká zvířata. Stál na sloupku plotu a díval se, jak z domu vyšel chlapec v modrákách a s vědrem v ruce. Gerard cítil jídlo.

"Mám hlad," řekl.

Chlapec se otočil. Krátce se rozhlédl a pak šel dál.

"Chci jíst," ozval se znovu Gerard. "Mám hlad."

Chlapec se znovu zastavil. Znova se rozhlédl.

"Co je, neumíš mluvit?" zeptal se Gerard.

"Jo," odpověděl kluk. "Kde jseš?"

"Tady."

Kluk zamžoural. Došel k plotu.

"Jmenuju se Gerard."

"No fakt! Ty umíš mluvit!"

"To koukáš, co?" řekl Gerard. Vůně z kbelíku byla teď velmi silná. Cítil kukuřici a další zrní. Cítil také ještě něco jiného, co mu vůbec nevonělo. Ale měl takový hlad, že mu to bylo jedno.

"Chci jíst."

"A co bys chtěl?" zeptal se kluk. Sáh do kbelíku a vytáhl hrst krmení. "Chceš tohle?"

Gerard se předklonil a ochutnal. Okamžitě zase všechno vyprskl. "Fuj!"

"To je pro kuřata. Není na tom nic špatného. Klidně to žerou."

"Nemáš trochu čerstvé zeleniny?"

Kluk se zasmál. "Ty jsi legrační. Mluvíš jako Angličan. Jak se jmenuješ?"

"Gerard. Pomeranč. Nemáš pomeranč?" Poskakoval netrpělivě po plotě. "Já pomeranče rád."

"Jak to, že tak dobře mluvíš?"

"To bych se mohl zeptat taky já tebe."

"Víš ty co? Ukážu tě tátovi," řekl kluk. Natáhl k němu ruku.

"Jsi ochočený, ne?"

"To si piš," prohlásil Gerard a skočil mu na ruku.

Kluk si posadil Gerarda na rameno a vykročil zpátky k domu. "Určitě tě někdo koupí za spoustu peněz," řekl.

Gerard vyjekl a vyletěl na střešinu jedné z budov.

"Hej! Vrať se!"

Z domu se ozval hlas: "Jarede, máš nějaké povinnosti!"

Gerard se díval, jak se kluk neochotně vrátil zpátky na špinavý dvůr, kde začal z kbelíku rozhazovat hrsti krmení. Hejno žlutých ptáků poskakovalo a nadšeně zobalo zrní, které jim házel. Vypadalo to, že jsou neuvěřitelně hloupí.

Chvilku trvalo, než se Gerard rozhodl, že si přece jen dá také. Sletěl dolů, hlasitě zaječel, aby zahnal ty hloupé ptáky, a

pak se pustil do jejich zobu. Bylo to nechutné, ale něco jíst musel. Kluk se po něm vrhl s napřaženými pažemi. Gerard vyletěl do vzduchu, tvrdě ho klovnul do nosu - kluk zajechel - a pak dosedl o kus dál a pokračoval v jídle. Ti velcí žlutí ptáci byli všude kolem něj.

"Zmizte! Zmizte všichni!"

Žlutí ptáci si ho nevšíмали. Gerard napodobil sirénu. Kluk po něm znovu skočil a jenom těsně ho minul. Taký byl asi pěkně hloupý.

"Ztrácíme výšku! Ztrácíme výšku! Šest tisíc metrů a ztrácíme výšku! Postrčím tu páku až dopředu -" Pak zvuk obrovského výbuchu. Kuřata se při něm rozprchla a Gerard mohl chvilku v klidu jíst.

Kluk se teď vrátil se sítí a hnal se po něm. To už bylo na Gerarda moc rozčilení najednou. Stejně mu bylo špatně od žaludku z toho hrozného žrádla. Vyletěl tedy rychle do vzduchu, vyprázdnil se a zasáhl chlapce přesně do hlavy. Pak vystoupal k modrému nebi a odletěl.

* * *

O dvacet minut později, v chladnějším vzduchu, doletěl k pobřeží a vydal se podél něj. Bylo to tady snazší, protože ho nadnášely stoupavé proudy, což bylo požehnání pro jeho unavená křídla. Plachtit nemohl, ale i tak to pomáhalo.

Dokonce se i uklidnil.

Přinejmenším do doby, než nějaký veliký pták - strašně velikánský, obrovitý - tiše prosvítl těsně kolem něj a zanechal za sebou turbulenci, která Gerarda úplně roztočila. Když se zase vzpamatoval a vyrovnal let, ten pták už mířil pryč na velikých plochých křídlech. Uprostřed hlavy měl jen jedno oko, které se ve slunci lesklo. A ta křídla se vůbec nehýbala, zůstávala pořád rovná a plochá.

Gerard byl rád, že tu takových ptáků není celé hejno, ale jen jeden. Sledoval ho, jak se tiše v kruzích snáší k zemi. A v té chvíli si všiml té krásné zelené oázy uprostřed vysušeného pobřeží. Oáza! Rozkládala se kolem shluku velikých kamenů. Okolo nich rostly palmy a rozkládaly se přepychové zahrady a mezi tou zelení se uvelebily krásné budovy. Gerard si byl jistý, že tam najde nějaké jídlo. Lákal ho to tak, že se snesl dolů.

Bylo to skoro jako sen. Krásní lidé v bílých županech zvolna procházeli zahradou plnou květin a keřů, v chladivém stínu palm, a kolem poletovali ptáci nejrůznějších druhů. Jídlo tady necítil, ale byl si jistý, že tu nějaké být musí.

A pak ucítil - pomeranč! Nakrájený pomeranč!

Trvalo mu jen chvilku najít jiného ptáka, jasně modrého a červeného, který pod sebou měl táč a na něm spoustu pomerančů. Pomeranče, avokádo a taky kousky salátu. Gerard opatrně přistál kousek od něj.

"Chci, abys mě chtěl," řekl.

"A-hoj," řekl ten červeno-modrý pták.

"Potřebuju, abys mě potřeboval."

"A-hoj."

"Máš to tu moc hezké. Já jsem Gerard."

"A, co je nového, doktore?" řekl pták.

"Můžu si vzít pomeranč?"

"A-hoj," odpověděl pták. "Á, co je nového, doktore?"

"Říkal jsem, rád bych si vzal jeden ten pomeranč."

"A-hoj."

Gerard ztratil trpělivost. Natáhl se pro pomeranč. Červeno-modrý pták po něm vztekle klovl. Gerard uskočil a odletěl i s pomerančem v zobáku. Sedl si na větev a ohlédl se. Teprve v té chvíli si všiml, že ten druhý pták je připoutaný k bidýlku. Gerard si pomeranč pěkně vychutnal a potom se vrátil pro další. Nejdřív létal k bidýlku zezadu, později ze strany. Slétal dolů neočekávaně a pokaždé se mu povedlo vyhnout se ptákovi, který uměl říct jenom: "A-hoj."

Po půlhodině byl najedený a spokojený.

Mezitím si prohlížel lidi, kteří chodili kolem a povídali si o lécích na rýmu nebo třeba o želé. Prohlásil: "Želé, chutný moučník pro celou rodinu, teď obohacený kalcium - řam!" Dva z lidí v županech se po něm podívali. Někdo se zasmál. Pak šli dál. Byl tady klid; v potůčcích podél cestiček bublala voda. Gerard se rozhodl, že tady zůstane hodně, hodně dlouho.

KP085

"A vida, akce," upozornil Vasco. Z domu Kendallových vycházeli dva chlapci. Jeden byl takový tmavý, v baseballové čapce a s nohama trochu do O. Ten druhý byl světlejší a také si vykračoval v čapce. Na sobě měl plátěné kalhoty a sportovní tričko.

"To vypadá na Jamieho," řekl Vasco a zařadil rychlost.

Pomalu jeli vpřed.

"Já nevím," namítla Dolly. "Mně se úplně nezdá, že je to on." "To ta čepice," uklidňoval ji. "Prostě se ho zeptej." Dolly stáhla okénko. Zavolala: "Jamie, prosím tě?"

Chlapec se otočil. "Ano?"

Dolly vyskočila z auta.

Henry Kendall na počítači aktivoval TrackTech, když zvenčí uslyšel pronikavý jekot. Okamžitě věděl, že je to Dave. Vyskočil a rozběhl se ke dveřím. Lynn mu byla v patách, vyběhla z kuchyně. Všiml si ale, že Alex zůstala uvnitř a

popadla svého syna Jamieho do náruče. Vypadala vyděšeně.

To, co viděl, Davea znátlo. Jamie mluvil s tou ženou ve velkém bílém autě a ona vyskočila a chytila ho. Daveovi bylo nepříjemné útočit na samice, a tak se díval, jak ta žena Jamieho popadla, odtáhla ho kolem auta dozadu a otevřela zadní dveře. Dave uvnitř uviděl muže v bílém plášti a spoustu lesklých nástrojů, které ho polekaly.

Taky Jamie byl asi vyděšený, protože se najednou rozječel a žena za ním zabouchla dveře.

Než se auto rozjelo, Dave zařval a zezadu na něj skočil, přidržel se kliky. Bílé auto vyrazilo prudce vpřed a pořád přidávalo. Dave se držel vši silou, aby neztratil rovnováhu. Když se mu povedlo pořádně se zachytit, přitáhl se nahoru, aby viděl zadními okénky

dovnitř. Spatřil, jak se ten muž v plášti a ta žena snaží dostat Jamieho na lehátko a připoutat ho tam. Jamie křičel.

Davea se zmocnil vztek, vycenil zuby a zabouchal na dveře. Žena vzhledla. Zřejmě ji šokovalo, že Davea vidí. Křikla něco na řidiče.

Řidič začal autem prudce kličkovat. Dave měl co dělat, aby se u-

držel kliky. Když s ním auto zase jednou smýklo, natáhl se co nejvýš a zachytil se světlem nade dveřmi. Vytáhl se na střechu sanitky. Hrozně tu foukalo. Ležel na břiše a pomalu se plazil vpřed. Auto přestalo kličkovat a trochu zpomalilo. Zevnitř slyšel křik.

Lezl dál.

"Setřáslí jsme ho!" volala Dolly, když vyhlédla zadním oknem.

"Co to bylo?"

"Vypadalo to jako opice!"

"To není opice, to je můj kamarád!" rval se s ní Jamie. Při tom mu spadla baseballová čapka a Dolly uviděla, že má tmavohnědé vlasy. Zeptala se: "Jak se jmenuješ?"

"Jamie. Jamie Kendall."

"No nazdar," řekla.

"Kristepane," vztekal se za volantem Vasco. "Tys chytla špatnýho kluka?"

"Říkal, že se jmenuje Jamie!"

"Ale není to on. Kristepane, ty jsi idiot, Dolly. Tohle je únos."

"Moje chyba to není -"

"Ne? A čí teda asi?"

"Viděl jsi ho jako já."

"Neviděl jsem -"

"Koukal ses rovnou na něj."

"Kristepane, přestaň se hádat. Musíme ho odvézt zpátky."

"Jak to myslíš?"

"No zpátky tam, co jsme ho našli. Tohle je sakra únos."

A pak Vasco zaklel a zařval.

Dave ležel na střeše auta, opřený o majáček v místě, kde se střecha zešíkmovala. Naklonil se směrem k řidiči. Bylo tam velké zrcátko a v něm uviděl ošklivého vousáče, jak řídí a křičí. Věděl, že ten člověk Jamieho ublíží. Viděl, jak ten člověk cení zuby - jasná známka vzteku.

Dave se naklonil dolů, jednou rukou se chytil zrcátka a opřel se o něj. Druhou sáhl skrz otevřené okno dovnitř. Silnými prsty popadl vousáče za nos, ten zaječel a škulb hlavou. Daveovi sklouzly prsty, naklonil se ale znova dovnitř, zahryzl se muži do ucha a držel. Ten člověk na něj vztekle ječel. Dave jeho vztek přímo cítil - jenže v tomhle ohledu si s ním nezadal. Škulb a uvědomil si, jak se ucho utrhl a vytryskla horká krev.

Muž zařval a trhl volantem.

Sanitka se naklonila, levá kola se zvedla ze země, auto pomalu dopadlo na pravý bok. Kovový skřípot byl neuvěřitelně hlasitý. Dave se nepustil ani při pádu, ale při nárazu se už neudržel. Nohy mu sklouzly přímo vousáčovi do tváře a jedna sportovní bota se tomu člověku ocitla v puse. Auto doklouzalo a zastavilo se. Žena uvnitř ječela. Dave vytáhl nohu z boty a tu nechal vousáčovi v zubech. Z mužova ucha stříkala krev na všechny strany.

Strhl si i druhou botu. Oběhl sanitku dozadu a otevřel dveře. Muž v plášti ležel na boku a krvácel z úst. Jamie ležel pod ním a křičel. Dave vytáhl člověka v bílém plášti ven, pak se vrátil pro Jamieho, naložil si ho na záda a utíkal s ním zpátky domů.

Jamie se zeptal: "Udělali ti něco?"

Dave měl ucho pořád v puse. Vyplivl ho do dlaně. "Ne."

"Co to máš v ruce?"

Dave otevřel pěst. "Ucho."

"Br! Fúúú!"

"Ukousnul jsem mu ucho. Byl zlej. Ublížal ti."

Před sebou viděli, jak všichni stojí před jejich domem. Henry, Lynn a ti noví také. Dave postavil Jamieho na zem a ten se rozběhl k rodičům. Dave čekal, že ho jeho matka Lynn utěší, ale ta se starala jen o Jamieho. Bylo mu z toho smutno. Pustil na zem ucho, které držel. Nikdo se ho nedotkl, nikdo mu nezabořil prsty do srsti.

Byl smutnější a smutnější.

Pak uviděl to hranaté černé auto, jak se řítí ulicí k nim. Bylo mohutné, vysoké a vjelo rovnou na trávník.

KP086

Soudní síň v Oxnardu byla malá a tak studená, že si Bob Koch mohl být jistý, že z toho dostane zápal plic. Vůbec se necítil dobře. Po kocovině měl ještě překyselený žaludek. Soudce byl poměrně mladý, tak kolem čtyřicítky, a vypadal, že má taky kocovinu. Ale možná neměl. Koch si odkašlal.

"Vaše Ctihodnosti, zastupuji Alexandru Burnetovou, která nemohla přijít k líčení."

"Soud jí však přikázal dostavit se k jednání osobně," prohlásil soudce.

"Toho jsem si vědom, Vaše Ctihodnosti, ale ji a její dítě momentálně pronásleduje lovec odměn, který hodlá z jejich těla odebrat tkáň, a proto je na útěku, aby tomu zabránila."

"Jaký lovec odměn?" divil se soudce. "Co v tom má co dělat lovec odměn?"

"Přesně tohle bychom rádi věděli také, Vaše Ctihodnosti," pokýval Bob Koch.

Soudce se podíval na druhou stranu. "Pane Rodriguez?"

"Vaše Ctihodnosti," vstal Rodriguez, "žádný lovec odměn jako takový v případě nefiguruje."

"Tak kdo tedy?"

"Pracuje na něm profesionální agent - specialista na pátrání po hledaných osobách."

"S jakým zmocněním?"

"Nemá zmocnění jako takové. V tomto případě provádí občanské zatčení, Vaše Ctihodnosti."

"Či zatčení?"

"Paní Burnetové a jejího syna."

"Na jakém základě?"

"Vlastnictví odcizeného majetku, Vaše Ctihodnosti."

"Aby mohlo dojít k občanskému zatčení, musí zatýkající být přímým svědkem toho, že odcizený majetek je ve vlastnictví zatýkaného."

"Ano, Vaše Ctihodnosti."

"Čeho je tedy svědkem?"

"Vlastnictví výše zmíněného majetku, Vaše Ctihodnosti."

"To mluvíte o Burnetově buněčné kultuře," pochopil soudce.

"Ano, Vaše Ctihodnosti. Jak jsem už v minulosti před tímto soudem doložil, tato buněčná linie je majetkem Kalifornské univerzity, která propůjčila licenci na ni společnosti BioGen se sídlem ve Westview. Toto vlastnictví osvědčuje několik předchozích soudních rozhodnutí."

"Jak je tedy možné, že ji prohlašujete za ukradený majetek?"

"Vaše Ctihodnosti, máme důkazy, že pan Burnet zorganizoval spiknutí s cílem odstranit buněčné kultury v majetku BioGenu. Ale ať tomu tak je nebo ne, BioGen má právo obnovit buněčné linie, které vlastní."

"Může je získat od pana Burneta."

"Ano, Vaše Ctihodnosti. Vzhledem k rozhodnutí soudu, že buňky pana Burneta jsou majetkem BioGenu, vycházíme z předpokladu, že si firma může kdykoli vzít další. Zda je tento majetek konkrétně v těle pana Burneta nebo ne, to je nepodstatné. Buňky jsou majetkem BioGenu."

"Vy popíráte právo pana Burneta na integritu vlastního těla?" pozvedl soudce obočí.

"Při vši účtě, Vaše Ctihodnosti, žádné takové právo neexistuje. Předpokládejme, že někdo sebere vaší manželce diamantový prsten a spolkně ho. Ten prsten je stále vaším majetkem."

"Ano," připustil soudce, "ale patrně bych musel trpělivě čekat, až znova vyjde."

"Dobře, Vaše Ctihodnosti. Ale co když prsten z nějakého důvodu uvázne v útrokách? Máte právo si ho vzít zpátky? Zjevně máte. Nemůžete vám ho upřít. Je to váš majetek, ať je kdekoli. Kdo ho spolkně, riskuje jeho vyjmutí."

Koch si řekl, že je nejvyšší čas zasáhnout. "Vaše Ctihodnosti," řekl, "pokud si dobře pamatují, co jsme se na střední škole učili v biologii, cokoli, co spolkneme, není vlastně uvnitř těla, stejně jako se nedá říct, že otvor v kobliže je uvnitř koblihy. Prsten je ve skutečnosti mimo tělo."

Rodriguez se div neudávil: "Vaše Ctihodnosti -"

"Vaše Ctihodnosti," zvýšil Koch hlas, "myslím, že všichni se

shodneme na tom, že tady nehovoříme o ukradeném diamantovém prstenu. Mluvíme o buňkách, které jsou součástí lidského těla. Myšlenka, že tyto buňky může vlastnit někdo jiný - dokonce i když odvolací soud potvrdil rozhodnutí poroty -, vede k absurdním závěrům, jak sám vidíte. Pokud BioGen už buňky Burnetovy linie nemá, přišel o ně vlastní neopatrností. Nemá právo přijít a vzít si další. Když ztratíte diamantový prsten, taky nemůžete jít do diamantového dolu a chtít jiný."

Rodriguez se ohradil: "Ta analogie je nepřesná."

"Vaše Ctihodnosti, všechny analogie jsou nepřesné."

"V tomto případě," pokračoval Rodriguez, "žádám soud, aby se úzce držel daného problému a vzal rovněž v úvahu předchozí rozhodnutí soudu v této věci. Soud rozhodl, že BioGen buňky vlastní. Pocházejí od pana Burneta, ale jsou majetkem BioGenu. Jsme tedy přesvědčeni, že máme právo tyto buňky kdykoli znova odebrat."

"Vaše Ctihodnosti, tento argument je v přímém rozporu s Třináctým dodatkem k Ústavě USA, zakazujícím otroctví."

BioGen sice možná vlastní buňky pana Burneta, nevlastní ale pana Burneta samotného. To nelze."

"Nikdy jsme netvrdili, že vlastníme pana Burneta, pouze jeho buňky. A nic víc teď ani nežádáme."

"Ale praktickým důsledkem vašeho tvrzení je, že v podstatě pana Burneta vlastníte, protože se dožadujete práva

přístupu do jeho těla bez omezení -"

Soudce se tvářil unaveně. "Pánové, podstata věci je mi jasná," řekl, "ale co to má společného s paní Burnetovou a jejím synem?"

Bob Koch se stáhl. Na tomhle se Rodriguez pohrbí sám, pomyslel si. Neuměl si představit, že by soud mohl skutečně dojít k závěru, o který ho žádal.

"Vaše Ctihodnosti," začal Rodriguez, "pokud soud uzná, že buňky pana Burneta jsou majetkem mého klienta, a já jsem přesvědčený, že to uznat musí, pak jsou řečené buňky majetkem mého klienta, ať se nacházejí kdekoli. Například pokud pan Burnet daroval krev do krevní banky, bude darovaná krev obsahovat buňky, které patří nám. Můžeme uplatňovat právo na tyto buňky a dožadovat se, aby byly z darované krve extrahovány, protože pan Burnet nemá právo dát je komukoli jinému. Jsou naším majetkem.

Stejně tak se buňky, které vlastníme, nacházejí v dětech a dalších potomcích pana Burneta. Proto i tyto buňky jsou naše vlastnictví. A my máme právo si ty buňky vzít."

"A ten lovec odměn?"

"Ten specialista na pátrání po hledaných osobách provádí občanské zatčení na následujícím základě: Když uvidí potomky pana Burneta, pak vzhledem k tomu, že ze samé podstaty věci chodí po světě s naším vlastnictvím, je zcela zřejmé, že mají v držení ukradený majetek a že mohou být zatčeni."

Soudce povzdychl.

"Vaše Ctihodnosti," pokračoval Rodriguez, "je možné, že tento závěr může soudu připadat nelogický, ale fakt je ten, že žijeme v nové éře a to, co nám teď připadá zvláštní, za několik let zvláštní nebude. Velké procento lidského genomu už je v soukromém vlastnictví. Genetické informace pro různé choroboplodné organismy jsou v soukromém vlastnictví. Představa, že takové biologické prvky jsou v soukromých rukou, je podivná jen proto, že je pro nás nová. Ale soud musí rozhodnout v souladu s předchozími nálezy. Burnetovy buňky jsou naše."

"Ale v případě potomků jde o kopie," namítl soudce.

"Ano, Vaše Ctihodnosti, ale to není podstatné. Když vlastním postup na výrobu něčeho a někdo ho oxeroxuje a ten papír dá někomu jinému, zůstává stejně mým vlastnictvím. Já vlastním postup, bez ohledu na to, jak se zkopíruje a kdo ho zkopíruje. A mám právo vzít si tu kopii zpátky."

Soudce se obrátil k Bobu Kochovi. "Pane Kochu?"

* * *

"Vaše Ctihodnosti, pan Rodriguez vás žádal, abyste se při rozhodování úzce držel daného problému. Já vás žádám o totéž. Předchozí soudy rozhodly, že jakmile buňky pana Burneta opustí jeho tělo, už mu nepatří. Nebylo tam nic o tom, že pan Burnet je chodící zlatý důl, který BioGen může vyplenit znovu a znovu, jak se mu to právě hodí. A rozhodně tam není nic o tom, že BioGen má právo fyzicky si vzít tyto buňky bez ohledu na to, kdo je jejich nositelem. Toto tvrzení daleko přesahuje rámec jakéhokoli předchozího rozhodnutí soudu. Ve skutečnosti je to nový nárok, vznášený pouze na základě zbožných přání. A my žádáme soud, aby přikázal BioGenu svého lovce odměn odvolat."

Soudce prohlásil: "Nechápu, na základě čeho BioGen jednal na vlastní pěst, pane Rodriguez. Zdá se mi to uspěchané a ničím nepodložené. Rozhodně jste mohli počkat, až paní Burnetová předstoupí před soud."

"Bohužel, Vaše Ctihodnosti, to není možné. Obchodní situace mého klienta je kritická. A jak jsem už řekl, jsem přesvědčený, že jsme se stali obětí spiknutí, které nás má připravit o to, co nám právem patří. Nechci zacházet do detailů, ale je nezbytně nutné, aby ty buňky byly nahrazeny co nejdříve. Pokud nás soud donutí k odkladu, můžeme mezitím utrpět obrovské obchodní ztráty, tak velké, že naše společnost bude nucena ukončit činnost. Jen se pokoušíme včasné řešit naléhavý problém."

Bob viděl, že na tohle soudce slyší. Všechny ty kecy o včasném řešení na něj zabíraly; nechtěl být zodpovědný za krach kalifornské biotechnologické společnosti.

Bob to eso prostě musel vytáhnout. A musel to udělat teď hned.

"Vaše Ctihodnosti," začal, "ještě je tu jedna otázka, která má přímou souvislost s vaším rozhodnutím. Rád bych vám předložil toto místopřísežné prohlášení z lékařské fakulty Dukeovy univerzity, datované dnes." Podal kopii Rodriguezovi. "Shrnu Vaši Ctihodnosti stručně jeho obsah i to, jak se vztahuje k případu, který máte před sebou." Vysvětlil, že Burnetova buněčná linie je schopna vytvářet velké množství chemické látky zvané cytotoxikum TLA7D, která má silné protirakovinové účinky. Právě kvůli této látce byla buněčná linie pro BioGen tak cenná.

"Ovšem minulý týden americký Patentový úřad vydal patent na gen TLA4A. Toto je takzvaný promotér, neboli gen, který kóduje určitý enzym. Tento enzym umí vystříhnout hydroxylovou skupinu z bílkoviny, která se nazývá s cytotoxickým T-lymfocytem asociovaný protein 4B. Tato bílkovina je prekurzorem cytotoxika TLA7D, které vzniká právě po odstranění této hydroxylové skupiny. Pokud k tomu odstranění nedojde, není bílkovina vůbec biologicky aktivní. Z toho vyplývá, že gen ovládající vytváření produktu, o který BioGenu jde, je majetkem Dukeovy univerzity, a ta uplatňuje své vlastnické právo k němu dokumentem, který jsem vám právě předložil."

Rodriguez byl čím dál brunátnější. "Vaše Ctihodnosti," prohlásil, "to je jen pokus zkomplikovat případ, který by měl být velice jednoduchý. Důrazně vás žádám, abyste -"

"Ale vždyť to je jednoduché," souhlasil s ním Bob. "Pokud BioGen neuzavře licenční smlouvu s Dukeovou univerzitou, nemůže používat enzym vyráběný jejich genem. Enzym a jeho produkt jsou majetkem někoho jiného."

"Ale to je -"

"BioGen vlastní buňku, Vaše Ctihodnosti," připomněl Bob. "Ale ne všechny geny uvnitř té buňky."

Soudce se znova podíval na hodiny. "Vezmu to v úvahu," prohlásil, "a rozhodnu zítra."

"Ale Vaše Ctihodnosti -"

"Děkuji vám, pánové. Jednání je skončeno."

"Ale Vaše Ctihodnosti, je tady žena a malé dítě, které pronásleduje -"

"Domnívám se, že podstatu případu chápu. Musím se ale přesvědčit, že také správně chápu zákon. Uvidíme se zítra, pánové."

KP087

Kendallovi křičeli, když se hummer řítíl přímo k nim, ale Vasco Borden - který cenil rozbolavělé zuby a jednou rukou si přidržoval obvaz na krvácejícím uchu, věděl přesně, co dělá. Vjel autem na trávník a zablokoval vchod od domu. Pak on a Dolly vyskočili ven, popadli Alexina Jamieho, ohromenou chlapcovu matku srazili k zemi, skočili zpátky do hummeru a vyrazili pryč. A ostatní jen stáli a zírali.

"A je to, milánku," hulákal Vasco. "Jak vystrčíš nos z domu, jseš můj."

Auto se hnalo ulicí pryč.

"O sanitku jsme přišli, takže plán B." Ohlédl se přes rameno. "Dolly, miláčku, ať připraví operační sál. Řekni jim, že jsme tam za dvacet minut. Ještě hodinu, a máme to v kapse."

Henry Kendall byl v šoku. Přímě před jeho domem došlo k únosu, a on se nevrhl do boje, aby tomu zabránil; jeho vlastní syn vzlykal a tiskl se k matce; Dave pustil na trávník něčí ucho; matka toho druhého kluka se zvedala ze země a křičela, ať volají poldy; ale hummer byl už pryč, zahrnul za roh a byl pryč.

Připadal si jako slaboch, jako by vůbec nebyl muž, jako by udělal něco špatného; před Lynninou kamarádkou se cítil trapně, šel tedy dovnitř a znova sedl k počítači. Odtamtud se před pěti minutami zvedl, když Dave zaječel a tohle všechno začalo.

Měl ještě pořád otevřenou webovou stránku TrackTech, kam se zapisovala jména a sériová čísla. Udělal to už u Davea a pro Jamieho, ale pro toho druhého Jamieho ne. Se špatným svědomím tam ty údaje vložil teď.

Webová stránka se přepnula na mapu s kolonkou, kam se vyťukalo číslo hledané jednotky. První, kterou zkusil, patřila Jamieu Burnetovi. Jestli senzor funguje, uvidí ho, jak se pohybuje ulicí. Jenže modrá tečka se ani nehnula, zůstávala na místě. Adresa zněla Marbury Madison Drive 348, což byl jeho vlastní dům.

Rozhlédl se po obýváku a uviděl Jamieho bílé tenisky ležet v rohu, vedle malé cestovní tašky. Chlapec si ty boty znova nebul.

Pak vyťukal senzor svého vlastního syna. Stejný výsledek. Modrá skvrna stála na jeho domovské adrese. Pak se trochu pohnula a jeho syn Jamie vešel do dveří. "Tati. Co děláš? Venku jsou policajti. Chtějí se všema mluvit."

"Jo, hned jsem tam."

"Jeho máma strašně vyvádí, tati."

"Hned jsem tam."

"Brečí. Máma mě poslala pro kapesníky."

"Hned jsem u vás."

Henry rychle vyťukal třetí číslo - Daveovo. Obrazovka zbělela. Chvilku počkal. Sledoval, jak se mapa zase vykresluje. Byly na ní teď silnice severně od města, přibližně kolem Torrey Pines.

Modrá tečka se pohybovala.

Severní směr, Torrey Pines Road, ENE, rychlost 90 km/hod. Jak obrazovku sledoval, tečka uhnula na Gaylord Road směrem od pobřeží.

Davův senzor byl v tom hummeru. Bud' mu vypadl z boty, nebo mu tu botu sebrali. Ale senzor tam byl a fungoval.

Řekl: "Jamie, dojdí pro Alex. Že s ní potřebuju chvilku mluvit." "Ale tati -"

"A policajtům nic neříkej."

Alex upřeně hleděla na obrazovku. "Já toho hajzla dostanu a ustřelím mu hlavu. Sáhneš na moje dítě, jseš mrtvej." Její hlas byl plochý a chladný. Henrymu přeběhl mráz po zádech. Myslela to vážně.

"Kam jede?" zeptala se.

"Odbočil od pobřeží a míří do vnitrozemí, ale to se možná jen vyhýbá těm zácpám na Del Mar. Může se zase vrátit. To uvidíme za pár minut."

"Jak je daleko?"

"Deset minut."

"Jedem. Ty vezmi tohle," řekla a ukázala na laptop. "Já si vezmu flintu."

Henry vykoukl z předního okna. U chodníku stála tři blikající policejní auta a na trávníku se rojilo šest policajtů. "Tak jednoduché to nebude."

"Ale jo. Parkuju za rohem."

"Prý se mnou chtějí mluvit."

"Něco si vymysli. Budu v autě."

Řekl jim, že Dave potřebuje lékařské ošetření a že ho musí odvézt do nemocnice. Jeho manželka Lynn všechno viděla a může jim říct, co se stalo. On sám samozřejmě rád učiní kompletní prohlášení, až se vrátí, ale teď prostě musí s Davem do nemocnice.

Dave měl zkrvavené ruce, a tak tomu uvěřili. Lynn se po Henrym nechápavě podívala. "Budu zpátky co nejdřív," řekl. Obešel dům zezadu a pak si zkrátil cestu přes sousedův pozemek. Dave ho následoval.

"Co děláme?" zeptal se Dave.

"Jedeme najít toho chlapa. Toho s černými vousy."

"Ublížel Jamiemu."

"Jo, já vím."

"Já jsem mu taky ublížil."

"Jo, já vím."

"Ucho se mu trhlo."

"Hm."

"Příště bude nos."

"Dave," pokáral ho, "musíš se trochu ovládat."

"Co je to vlá-dat?" zeptal se Dave.

Bylo to příliš složité na vysvětlování. Alexina bílá toyota stála přímo před nimi. Nasedli. On dopředu, Dave dozadu.

"Co je tohle?" ukázal Dave na sedadlo vedle sebe.

"Na to nesahej, Dave," varovala ho Alex, "to je zbraň."

Zařadila a vyjela.

Zavolala Boba Kocha, pro ten nepravděpodobný případ, že má nějaké novinky.

"To mám," odpověděl, "ale mohly být lepší."

"Nechal to být?"

"Odložil to do zítřka."

"Snažil ses -"

"Jo, snažil. Je z toho zmatený. V téhle oblasti práva se soudci v Oxnardu obvykle nepohybují. Proto tu žalobu podali tam."

"Takže zítra?"

"Jo."

"Díky," řekla a zavěsila. Nemělo cenu mu vykládat, co se právě chystá udělat. Dokonce si nebyla ani jistá, že to opravdu udělá. Ale domnívala se, že pravděpodobně ano.

Henry seděl na sedadle spolujezdce a sledoval počítač. Teď venku v autě spojení občas na minutku na dvě vypadlo. Začal se obávat, aby ho neztratil docela. Ohlédl se po Daveovi, který byl bosý.

"Kde máš boty?"

"Upadaly."

"Kde?"

"V bílém autě." Tím myslel sanitku.

"Jak?"

"Jednu měl v puse. Ten chlap. Pak se auto překutálo."

"A tobě se zuly boty?"

"Jo, upadaly."

Alex zřejmě napadlo totéž, protože řekla: "Tak to jsou ty boty ještě v sanitce. Ne v hummeru. Sledujeme špatné auto."

"Ne, sanitka havarovala. Ta to být nemůže."

"A ten signál..."

"Muselo se mu to uvolnit z boty a uváznout tomu člověku někde v oblečení. I když nevím jak."

"Tak to může zas vypadnout."

"Jo. Může."

"Nebo to můžou najít."

"Jo."

Pak už neřekla nic.

Dál nespouštěl oči z obrazovky. Modrá tečka pokračovala na sever, pak na východ. Zase na sever. A nakonec opět na východ, kolem Rancho Santa Fe zpátky do pouště. Pak uhnula na Highland Drive. "Fajn," řekl, "teď už vím, kam jedou. Solana Canyon."

"Co to je?"

"Farma krásy. Hodně velká a hodně přepychová."

"Mají tam doktory?"

"Určitě. Myslím, že tam dokonce dělají plastiky. Facelifty, liposukci a tak."

"Tak to tam mají i chirurgický sál," prohlásila zachmuřeně. Šlápla na plyn.

Území o velikosti půl čtverečního kilometru, známé jako Solana Canyon, bylo triumfem marketingu. Ještě před pár desítkami let to tu všichni znali jen pod původním názvem - Palmové peklo. Byla to kamenitá placka a žádný kaňon se tu nevyskytoval. V Solana Canyon tudíž žádný kaňon nebyl a ani s pobřežním městečkem Solana Beach toho tohle místo nemělo moc společného. To jméno prostě působilo na cílovou skupinu líp než ostatní možnosti - Andělské lázně, Hora Zen, Cedrové prameny nebo Ašráh na stříbrné hoře. V porovnání s ostatními možnostmi v sobě mělo jméno Solana Canyon určitou střizlivou zdrženlivost, která se hodila k zařízení účtujícímu tisíce dolarů denně za omlazení těla,

myslí a duši svých klientů. Dosahovalo se toho pomocí kombinace jógy, masáží, meditace, spirituálního poradenství a dietních rad. To všechno prováděl personál, který hosty vítal rukama sepnutýma před tělem a srdečným: "Namaste."

Solana Canyon byl také oblíbeným místem celebrit: jezdily sem na odvykací kúry.

Alex projela kolem hlavní brány, postavené z rádobý starobylých nepálených cihel a umně skryté za vysokými palmami. Sledovali signál a ten se pohyboval k zadní části střediska.

"Má namířeno k servisnímu vjezdu," podotkl Henry.

"Tys už tady byl?"

"Jednou. Měl jsem tu přednášku o genetice."

"A co?"

"Už mě nepozvali. Co jsem jim říkal, se jim nelíbilo. Znáš to: profesori přičítají inteligenci svých studentů prostředí a inteligenci svých dětí genům. A s bohatými je to stejné. Když jsi bohatá nebo hezká, tak chceš slyšet, že za to můžou tvoje geny. Opravňuje tě to, aby ses cítila nadřazená jiným lidem - máš pak pocit, že si ten úspěch zasloužíš. A těm druhým pak můžeš vykládat všechny pitomosti, které - Počkat. Zastavili se. Zpomal."

"Co teď?" zeptala se. Byli na postranní cestě a před sebou měli servisní vjezd.

"Myslím, že jsou na parkovišti."

"No a co? Můžeme po nich jít tam jako jinde, ne?"

"Ne." Zavrtěl hlavou. "Na parkovišti je vždycky pár bezpečáků. Vytáhneš flintu a jsme v průšvihů." Díval se na obrazovku. "Nehýbají se... už zase ano. Teď ne." Zamračil se.

"Jestli tam jsou bezpečáci, tak si všimnou, že se s nimi Jamie při vystupování rve," napadlo ji.

"Třeba ho omámili. Nebo... já nevím," dodal rychle, když uviděl její bolestný výraz. "Počkat, znovu se hnuli. Objíždějí to zezadu."

Zařadila a projela služebním vchodem. Brána byla otevřená a nikdo ji nehlídal. Vjela na parkoviště. Zadní silnice začínala u jeho rohu.

"Co uděláme?" ptala se. "Pojedeme za nimi?"

"Radši ne. Viděli by nás přijíždět. Zaparkuj." Otevřel dveře. "Projedeme se krásnou přírodou Solana Canyonu." Podíval se na ni. "Tu brokovnici necháš tady?"

"Ne," zavrtěla hlavou. Otevřela kufr, vytáhla z něj ručník a zbraň do něj zabalila. "Můžeme."

"Fajn," kývl Henry. "Tak jdeme."

"Zatracená práce," ulevil si Vasco a dupl na brzdy. Jel po zadní cestě s úmyslem zaparkovat za chirurgickým centrem. Plán byl takový, že dr. Manuel Cajal vyjde ven, vklouzne do humeru a provede biopsii přímo tam. Nikdo nic neuvidí, nikdo se o ničem nedozví.

Jenže zadní silnice byla překopaná. Nějací dva chlápci tam vyhrabávali veliký příkop.

"Kurva, kurva, kurva," vztekal se Vasco.

"Klid, Vasco," chlácholila ho Dolly. "Nic se neděje. Když je silnice neprůjezdná, tak tam prostě dojdeme pěšky, zadním vchodem dovnitř a uděláme to tam."

"Kdekdo nás uvidí, jak se tady promenádujeme."

"No a co? Jsme jenom návštěvníci. Kromě toho, tady se všichni zajímají výhradně o sebe. Nemají čas přemýšlet o nás. A i kdyby si nás všimli a rozhodli se někoho zavolat - což neudělají -, tak bude celá procedura dávno hotová, než sem někdo přijde. Manuel to zvládne rychleji tam než tady venku."

"Mně se to nelíbí." Vasco se rozhlédl kolem, nejdřív na cestu, pak na okolní park. Měla ale pravdu. Byl to jen kousek cesty přes zahradu. Otočil se k dítěti. "Koukej," řekl, "bude to takhle. Půjdeme na procházku. Ty budeš mlčet. A všechno bude v pořádku." "Co mi chcete udělat?" ptal se chlapec.

"Nic. Jen ti vezmeme trochu krve."

"Injekcí?"

"Jen takovou malou, jako u doktora."

Obrátil se k Dolly. "Tak jo, zavolej Manuela. Že tam za chvíli jsme. A jdeme."

Jamie věděl, že kdyby se ho někdy někdo náhodou pokoušel unést, má křičet a kopat, a když ho prvně chytili, také to dělal. Teď byl ale příliš vyděšený a bál se, že by mu ublížili, kdyby dělal potíže. Šel tedy tiše po zahradní cestě. Žena ho držela za rameno a ten velký chlap šel po jeho druhém boku. Na hlavu si ten člověk narazil kovbojský klobouk, aby nebylo vidět poraněné ucho.

Míjeli lidi v županech, většinou ženy, které si povídaly a smály se, ale nikdo se na ně pořádně nepodíval. Když vešli do další části zahrady, uslyšel nějaký hlas: "Hele, potřebuješ pomoc s úkolem?"

Lekl se tak, že se zastavil. Podíval se nahoru.

Byl to pták. Takový nějaký šedivý pták.

"Ty jsi Evanův kamarád?" ptal se pták.

"Ne," odpověděl.

"Jsi stejně velký jako on. Kolik je jedenáct a uber devět?"

Jamie byl tak překvapený, že jen zíral.

"Pojd', miláčku," pobídla ho Dolly. "Je to jen pták."

"Jen pták!" zlobil se ten šedý. "Komu říkáš pták?"

"Ty toho fakt dost namluvíš," podotkl Jamie.

"A ty zas ne," opáčil pták. "Kdo jsou ti lidi? Proč tě drží?"
"My ho nedržíme," ohradila se Dolly.
"Vy určitě nechcete mého syna zabít, pánové, že ne?" řekl pták.
"Kristepane," ulevil si Vasco.
"Kristepane," napodobil pták přesně jeho hlas. "Jak se jmenu-
ješ?"
"Jdeme," vybídl je Vasco.
"Jmenuju se Jamie," odpověděl chlapec papouškovi.
"Ahoj, Jamie. Já jsem Gerard."
"Ahoj, Gerarde."
"No tak," naléhal zase Vasco. "Jdeme odsud."
"To záleží na tom, kdo je v sedle," podotkl Gerard.
"Dolly," zlobil se Vasco, "musíme dodržet časový plán."
"Nejlepší kamarád každého kluka je jeho matka," řekl pták podivným hlasem.
"Ty znáš moji mámu?" ptal se Jamie.
"Ne, chlapče," odpověděla místo něj Dolly, "nezná. Jen říká věci, které už někdy slyšel."
"Ta vaše historka se mi moc nezdá," prohlásil Gerard. Pak jiným hlasem dodal: "No to je škoda, a znáte nějakou lepší?"
Dospěli ale Jamieho postrkovali, aby šel. Už se nemohl déle zdržet a nechtěl udělat scénu. "Ahoj, Gerarde," řekl.
"Ahoj, Jamie."
Chvilku šli. Pak Jamie podotkl: "Ten byl legrační."
"To byl, miláčku," potvrdila Dolly a pevněji mu sevřela rameno.

Když Alex vešla do zahrady, minula nejdřív plavecký bazén. Byl to ten nejpodivnější bazén, jaký kdy viděla - nikdo necákal, nikdo nekřičel. Lidé leželi na slunci jako mrtvoly. Stála tu skříňka plná ručníků a županů. Alex si jeden župan vzala a přehodila si ho přes rameno, aby skryla brokovnici zabalenou v ručníku.

"Kde ses tohle naučila?" ptal se Henry, když ji viděl. Byl nervózní. Věděl, že má zbraň a hodlá ji použít. Nevěděl, jestli ten vousáč je taky ozbrojený, bylo ale dost pravděpodobné, že ano.

"Na právech," odpověděla se smíchem.

Dave šel pár kroků za nimi. Henry se obrátil a pobídl ho: "Přidej, Dave."

"Tak jo..."

Zahnuli za roh, prošli pod vepřovicovou bránou a ocitli se v další oddělené zahradě. Byl tady chládek, cesta ležela ve stínu. Kolem ní tekla potůček.

Uslyšeli nějaký hlas říct: "Pěkně zdravím, chytrolíne."

Henry vzhledl. "Co to bylo?"

"Já."

"Aha, to je pták," všiml si Henry.

"Promiňte," řekl pták, "jmenuji se Gerard."

"Jé, mluvící papoušek," usmála se Alex.

Papoušek řekl: "Jmenuju se Jamie. Ahoj, Jamie. Já jsem Gerard. Ahoj, Gerarde."

Alex ztuhla a vytřeštila na něj oči. "To je Jamie!"

"Ty znáš moji mámu?" napodobil Gerard věrně Jamieho hlas.

"Jamie!" vykřikla do zahrady Alex. "Jamie. Jamie!"

A z dálky se ozvalo: "Mami!"

Dave se rozběhl vpřed. Henry se podíval na Alex, která stála naprosto bez hnutí. Pustila ručník i župan na zem a metodicky nabíla zbraň. Natáhla kohoutek; ozvalo se dvojí kovové cvaknutí. Pak se obrátila k Henrymu.

"Jdeme." Byla naprosto klidná. Pušku měla opřenou o loket. "Možná se drž spíš za mnou."

"Ehm, tak jo."

Vykročila. "Jamie!"

"Mami!"

Přidala.

Nemohli být víc než nějakých pět šest metrů od vchodu do chirurgického pavilonu - nějaké tři čtyři pořádné kroky, víc to nebylo -, když to všechno začalo.

A Vasco Borden zuřil. Jeho spolehlivá asistentka mu tála před očima. Ten kluk zavolá: "Mami!" a ona ho pustí. A jenom tam trčí. Jako omráčená.

"Drž ho, kruci!" křikl na ni. "Co děláš?"

Neodpověděla.

"Mami! Mami!"

Přesně to, čeho jsem se bál, pomyslel si. Ten osmiletý kluk volal maminku a kolem chodily spousty ženských v županech. Předtím se na něj a na kluka nedívaly - teď už ale ano. Ukazovaly a něco vykládaly. Vasco tady působil úplně nemístně: metr devadesát, vousatý, celý v černém a s černým kovbojským kloboukem, který si musel narazit hodně do čela, aby schoval ukousnuté ucho. Dobře věděl, že vypadá jako padouch ze špatné kovbojky. A jeho ženská mu nijak nepomáhala - nechlácholila dítě a nevedla ho pryč, a jemu bylo jasné, že ten kluk se už každou chvíli obrátí a

uteče.

Vasco potřeboval dostat situaci pod kontrolu. Sáhl po zbrani, jenže ze všech stran se ze dveří vynořovaly další a další ženské -všechny účastnice kurzu jógy se vyrojily ven, aby zjistily, proč tu nějaké dítě volá maminku.

A uviděly jeho, chlapa v černém.

Byl nahraný.

"Dolly," utrl se na ni, "sakra, seber se. Potřebujeme toho mládence odvést na chirurgii -"

Tu větu ale Vasco nedokončil, protože v té chvíli se k němu přihnalo něco temného, vyskočilo to do vzduchu, zhouplo se to na větvi víc než dva metry vysoko a - právě ve chvíli, kdy si uvědomil, že to je zas ten černej kluk, ten chlupatej, ten, co mu uhryzl ucho - to tmavé dítě do něj vrazilo. Bylo to jako dostat kamenem rovnou do hrudi. Vasco se zapotácel, zakopl o růžové keře a padl na zadek, nohy ve vzduchu.

A to byl konec.

Kluk přehá a ječí přitom: "Mami, mami!" Dolly se najednou tváří, že ho v životě neviděla, a on je poškrábaný a pořezaný, leze z růží a ona mu vůbec nepomůže. Když jeden vstává a má přitom zadek plný trnů, moc důstojně to nevypadá. A na to všechno kouká snad sto lidí. A každou chvilku tu budou bezpečáci.

Ten černý opičák je pryč. Nikde ho není vidět.

Vasco si uvědomí, že odsud musí pryč. Je konec. Tohle je kurva katastrofa. Dolly tu pořád ještě trčí jako nějaká zasraná socha Svobody, takže ji začne postrkovat a křičet na ni, ať se pohne, že musejí pryč. Jenže všechny ostatní ženské v celé zahradě začnou bučet a syčet. Někáká stará bába v trikotu zařve: "Otrava testosteronem!" a ostatní se přidají:

"Nech ji být!"

"Úchyláku!"

"Zvrhlíku!"

Má chuť na ně zařvat: "Ona pro mě pracuje," jenže to samozřejmě taky už není pravda. Je zmatená a nic nechápe. A všechny ty baby v trikotech ječí: "Policie!"

Takže to bude všechno ještě horší.

Dolly je hrozně pomalá, jako kdyby byla náměsíčná. Vasco musí zmizet. Protáhne se kolem ní, napůl kluše zahradou a jeho jediná myšlenka teď je - pryč odsud, honem pryč. Ve vedlejší zahradě uvidí toho kluka vedle nějakého chlápka, a před těmi dvěma stojí ta čubka Alex a - do prdele! - v ruce drží dvanáctku s upilovanou hlavní. Vypadá to, že s ní umí zacházet - jednu ruku na pažbě, jednu na spoušti -, a řekne: "Jestli ten tvůj ksicht ještě někdy uvidím, tak ti ho ustřelím, hajzle."

Vasco neodpoví, jen ji pomalu mýjí, a najednou rána, od keřů těsně před ním se rozlétne celý oblak listů, okvětních plátků a hlíny. Do prdele! Zastaví se, samozřejmě se zastaví. Hned. Pomalu se otočí, ruce od těla.

Ta ženská řekne: "Do prdele, slyšels, co jsem ti řekla?"

"Ano, madam," odpoví. K dámě se zbrání je třeba se chovat zdvořile. Zvlášť když je rozčilená. Dav žen už je veliký - tři čtyři řady, štěbetají jako ptáci, natahují krky, aby viděly, co se děje. Ale ta čubka toho nenechá a nenechá.

"Tak co jsem řekla?" zaječí na něj.

"Říkala jste, že jestli mě ještě někdy uvidíte, tak mě zabijete."

"Správně," kývne. "A taky to udělám. Ještě jednou se dotkneš mě nebo mého syna, a já tě kurva fakt zabiju."

"Ano, madam," odpoví. Cítí, jak mu rudne tvář. Hněv, ponížení, vztek.

"Můžeš jít," pohne maličko hlavní. Moc dobře ví, co dělá. Advokátka, co chodí na střelnici. Ty jsou nejhorší.

Vasco kývne a odchází, jak nejrychleji to jde. Chce hlavně pryč od ní a pryč od všech těch zírajících ženských. Je to jako zlý sen, všechny ty baby v županech se dívají, jak mu to dala sežrat. Za chvilíčku už skoro utíká. Zpátky k hummeru a zmizet odsud.

A v té chvíli uviděl toho černého kluka, toho, co vypadá jako opičák. Ne, on to určitě je opičák, tím si byl Vasco jistý, když viděl, jak se pohybuje. Opičák oblečený jako dítě. Ale stejně opičák. Obcházel zahradu. Vascovi stačilo jen ho vidět a rozbolela ho hlava v místě, kde dřív bylo ucho. Ani o tom nepřemýšlel, jen vytrhl pistoli a začal pálit. Nepředpokládal, že by toho hajzlíka na tu dálku zasáhl, ale něco udělat musel. A opičák skutečně utekl, přelezl zeď a zmizel.

Vasco šel za ním. To zvíře zalezlo na záchod. Na dámský. Jenže kolem pusto prázdno. Uvnitř se nesvítlí. Nikdo tam tedy není, až na toho opičáka. Připravil si zbraň a vykročil.

Břink břink!

Ztuhl. Dobře znal zvuk dvojčinné spoušti. Když člověk něco takového slyší, nikdy do místnosti nevstoupí. Čekal.

"Ty si myslíš, že mě přepereš, co? Fakt si to myslíš?" Byl to chraplavý hlas a připadal mu povědomý.

Vasco stál ve dveřích na dámský záchod, vztekly a vyděšený, až si začal připadat jednak jako idiot a jednak hrozně zranitelný. "Ale seru na něj," prohlásil, otočil se a zamířil zpátky k autu. Na toho blbýho vopičáka se může leda tak...

Za ním se ozval nějaký hlas: "No ne. Takových flintíček všude, a tak málo rozumu."

Prudce se obrátil, ohlédl se. Ale uviděl jen toho ptáka, který pleskal křídly ve dveřích na záchod. Odkud vyšel ten hlas, to nevěděl.

Vasco utíkal k hummeru. Už teď uvažoval o tom, co řekne té právní firmě a lidem z BioGenu. Prostě to nešlo, no. Ta ženská byla ozbrojená a taky varovaná, někdo ji dal předem tip. S tím Vasco nemohl nic dělat. Je ve své práci dobrý, ale zázraky dělat neumí. Ať si pěkně zjistí, kdo ji varoval. Než to hodíte na mě, zameťte si před vlastním prahem. Máte problém ve vlastní organizaci.

Nebo něco v tom smyslu.

KP088

Adam Winkler ležel na nemocničním lůžku, křehký a slabý. Byl holohlavý a bledý. Kostnatou rukou svíral Joshovu dlaň. "Koukej," řekl, "nebyla to tvoje chyba. Stejně jsem se snažil sám sebe zabít. Bylo by se to stalo tak jako tak. Ten čas, který jsi mi dal - prokázal jsi mi velkou službu. Podívej se na mě. Nechci, aby sis něco vyčítal."

Josh nebyl schopen slova. Oči měl plné slz.

"Slib mi, že si to nebudeš vyčítat."

Josh kývl.

"Lháři," pousmál se Adam. "Co ta žaloba?"

"To nic," mávl Josh rukou. "To jsou lidi z New Yorku, co tvrdí, že jejich máma má kvůli nám Alzheimeru. Jenže jsme jí dali jenom vodu."

"Vyhraješ?"

"Jasně."

Adam povzdechl. "Lháři." Jeho ruka povolila. "Opatruj se, bráško." A zavřel oči.

Josh zpanikařil, otřel si slzy. Adam ale ještě dýchal. Spal, velmi poklidně spal.

KP089

Soudce v Oxnardu podal kopie svého rozhodnutí shromážděným advokátům a rozkašlal se přitom; v soudní síni byla zima. Přítomni byli Alex Burnetová, Robert Koch a Albert Rodriguez.

"Jak vidíte," řekl soudce, "rozhodl jsem takto: Fakt, že BioGen vlastní buňky pana Burneta, firmu neopravňuje k tomu, aby tyto buňky odebrala kterékoli osobě, živé nebo mrtvé, včetně pana Burneta samotného. Rozhodně tyto buňky nelze odebrat členům jeho blízké nebo vzdálenější rodiny. Jakékoli jiné rozhodnutí by bylo v rozporu se Třináctým dodatkem, zakazujícím otroctví.

V kontextu tohoto rozhodnutí konstatuji, že tato situace povstala ze zmatku způsobeného předchozími soudními rozhodnutími, v čem v oblasti biologie spočívá vlastnictví. Zprv je to myšlenka, že materiál odňatý z těla je "odpad" nebo "ztracený materiál", který je tedy pro osobu, jíž byl odňat, nedůležitý. Tento názor je nesprávný. Když vezmeme například v úvahu mrtvé narozený plod, pak i když opustil matčino tělo, můžeme s velkou mírou jistoty předpokládat, že matka nebo jiní příbuzní k němu mohou pociťovat silné pouto a budou si pravděpodobně přát rozhodnout o tom, jak s ním bude naloženo, zda bude pohřben, spálen nebo zda budou jeho tkáně poskytnuty pro výzkumné účely na pomoc jiným. Myšlenka, že nemocnice a lékař mohou s plodem dělat, co chtějí, je zjevně nesprávná a nelidská. Podobná logika platí i pro buňky pana Burneta. I když jsou z jeho těla odebrány, může mít právem pocit, že mu stále patří. Je to přirozený a obecně lidský postoj. Nezmizí jen proto, že soudy rozhodnou podle nějakého jiného pojetí naraženého na kopyto analogie. Lidské city se soudním příkazem zrušit nedají. Ale přitom přesně o to se soudy pokusily.

Některé soudy rozhodují v případech, kdy jde o tkáně, na základě představy, že tyto tkáně jsou odpad. Jiné soudy je považují za výzkumný materiál, asi jako knihy v knihovně. Další soudy považují tkáně za opuštěný majetek, který je možno za určitých okolností automaticky zlikvidovat, jako se po určité době smějí otevřít úložné schránky a jejich obsah může být prodán. A ještě jiné soudy se pokusily vyvážit vzájemně neslučitelná pojetí a nakonec rozhodly, že vlastnické nároky společnosti mají přednost před nároky jednotlivce.

Každá z těchto analogií však naráží na neoddiskutovatelný fakt lidské přirozenosti. Naše těla jsou náš soukromý majetek. V jistém smyslu slova je vlastnictví těla ten nejzákladnější druh vlastnictví, který známe. Vychází ze samé podstaty našeho bytí. Pokud soud odmítne uznat tuto základní myšlenku, bude jeho výrok neplatný, jakkoli správný se může zdát z hlediska litery zákona.

Proto když některý jedinec daruje lékaři svou tkáň pro výzkumné účely, není to totéž, jako když daruje knihu do knihovny. A nikdy ani nebude. Pokud si výzkumná instituce, ve které lékař pracuje, bude později přát použít tuto tkáň k jinému účelu, měla by mít povinnost vyžádat si souhlas s tímto novým využitím. A tak dále donekonečna. Když vás mohou časopisy upozornit, že vám už brzo vyprší předplatné, mohou vás univerzity upozornit, že si přejí využít vaše tkáně pro nějaký nový účel.

Slýcháme názory, že to škodí lékařskému výzkumu. Opak je pravdou. Pokud univerzity neuznají, že lidé mají ke svým tkáním trvalý a celkem oprávněný citový vztah, přestanou lidé darovat své tkáně pro výzkum. Místo toho je prodají nějaké firmě. A jejich právníci vypracují velmi dokonalé dokumenty, které zakážou univerzitám využít třeba jen odběr krve k jakémukoli účelu, aniž by se předtím dohodly na platbě. Pacienti nejsou naivní a jejich advokáti tím méně.

Pokud lékaři a univerzity budou i nadále jednat tímto povýšeným způsobem, cena lékařského výzkumu astronomicky vzroste. Zájmům celé společnosti tedy ve skutečnosti prospěje to, když se prosadí takové zákony, které lidem umožní, aby si bez časového omezení ponechali kontrolu nad využitím svých tkání.

Slýcháme také, že pacientův zájem na vlastních tkáních a jeho právo na soukromí končí s jeho smrtí. I to je zastaralý názor, který se musí změnit. Potomci zemřelého sdílejí jeho geny, a tak je zásahem do jejich soukromí, pokud se provádí nějaký výzkum nebo jsou zveřejněny genetické dispozice zemřelého. Děti mrtvého mohou přijít o zdravotní pojištění jen proto, že současný zákon nerespektuje současnou realitu.

Konečně však, Burnetův případ se zvrhl proto, že soudy učinily

jednu velkou a základní chybu. Otázky vlastnictví se vždycky znejasní, pokud je jednotlivec schopen ve svém těle produkovat něco, co podle rozhodnutí soudu je majetkem někoho jiného. Platí to o buněčných liniích, platí to o genech a také o jistých bílkovinách. Tyto věci nemůže nikdo vlastnit. Je platnou soudní zásadou, že společné lidské dědictví

nenmůže být majetkem jednotlivce. Je pravidlem, že přírodní jevy nelze vlastnit. Přesto se ale po víc než dvě desetiletí soudní rozhodnutí těchto pravidel nedržela. Stejně tak se jich nedržela rozhodnutí patentových soudů. Výsledné zmatky s časem a s pokroky vědy jen zesílí. Soukromé vlastnictví genomu nebo přírodních jevů začne být obtížnější, nákladnější a stále víc na překážku. Rozhodnutí oněch soudů byla chybná a musí se napravit. Čím dřív, tím líp."

Alex se obrátila k Bobu Kochovi. "To nemá ze své hlavy. Někdo mu pomohl."
"Dost možná," připustil Bob.

KP090

Rick Diehl se pokoušel to všechno nějak ustát, ale na co sáhl, to se mu rozpadalo pod rukama. Dozrávací gen byla katastrofa. A co hůř, BioGen teď žaluje nějaký newyorský advokát, chytrý a bezohledný. Rickovi právníci mu radili mimosoudní vyrovnání, jenže to by znamenalo bankrot firmy. Ačkoli k tomu nejspíš dojde tak jako tak. BioGen přišel o Burnetovu linii, nedokázal ji nahradit novými buňkami od toho dítěte a teď to ještě vypadalo, že jejich produktu stojí v cestě jiný patent, takže je prakticky bezcenný.

Na Diehlovu žádost se jeho manželka přestala skrývat a vrátila se do města. Děti odjely na léto k jejím rodičům do domu v Martha's Vineyard. Do péče je dostane ona. Jeho právník Barry Sindler se sám rozvádí a na Ricka už vůbec nemá čas. Navíc se strhl veliký povyk kolem toho genového testování ve sporech o péči. Tato praxe je prohlašována za neetickou a Sindlera všichni odsuzují za to, že ji první začal prosazovat.

V Kongresu se mluví o tom, že bude přijat zákon omezující genetické testování. Pozorovatelé ale pochybují o tom, že Kongres reálně něco udělá, protože pojišťovací společnosti ty testy chtěly. Celkem logicky; jejich hlavním oborem je přece neplatit pojistné nároky.

Brad Gordon před procesem odjel z města. Říká se, že cestuje někde po Západě, a kam přijde, tam se dostane do nějakého průšvihů.

Rodriguezova právní firma předložila BioGenu první část svého účtu, a to na víc než milion dolarů. Kromě toho chce další dva miliony zálohy vzhledem k tomu, jaké procesy firmu čekají.

Rickova asistentka zmáčkla bzučák interkomu: "Pane Diehle, přišla za vámi nějaká dáma z bezpečnostní agentury BDG." Narovnal se. Vzpomněl si dobře, jak fascinující je Jacqueline Maurerová. Vyzařovala z ní sexualita a kultivovanost. Pokaždé cítil, jak v její společnosti ožívá. A neviděl ji už několik týdnů.

"Ať jde dál." Vstal, rychle si zastrkal košili do kalhot a obrátil se ke dveřím.

Vešla mladá žena, tak kolem třicítky, v bezvýrazném modrém kostýmu a s aktovkou v ruce. Měla příjemný úsměv, buclatý obličej a hnědé vlasy po ramena. "Pan Diehl? Já jsem Andrea Woodmanová z BDG. Je mi líto, že to tak dlouho trvalo, jenže v posledních týdnech jsme měli s jinými klienty tak strašnou spoustu práce, že jsem se sem skutečně dřív nedostala. Hrozně ráda vás poznávám." Podala mu ruku.

Zmohl se jen na vytřeštěný pohled.

KP091

Frank Burnet vešel do stroze moderní kanceláře investora Jacka Watsona krátce po poledni. Bylo to tam stejné jako při jeho předchozích návštěvách. Nábytek od Miese, moderní umění - Warholův obraz Alexandra Velikého, Koonsova socha z balonů. Tanseyho obraz horolezců, visící za Watsonovým stolem. Tlumené zvonění telefonů, béžové koberce - a všechny ty nádherné ženy, které se tu pohybovaly tak tiše a výkonně. Jedna z nich stála za Watsonem, ruku položenou na jeho rameni.

"Vítám vás, Franku," řekl Watson, aniž vstal. "Znáte Jacque-line Maurerovou?"

"Zatím jsem to potěšení neměl."

Stiskla mu ruku. Působila velmi klidně a velmi přímočaře. "Těší mě, pane Burnete."

"A našeho místního technického génia Jimmyho Maxwella znáte určitě." Watson ukázal hlavou na mladíka, kterému mohlo být tak kolem dvacítky a který seděl v rohu místnosti. Měl brýle se silnou kostěnou obroučkou a bundu Dodgers. Vzhledl od laptopu a Burnetovi zamával.

"Jak se vede?"

"Zdravím," kývl Burnet.

"Požádal jsem vás, abyste přišel," poposedl Watson, "protože celá naše záležitost je víceméně u konce. Paní Maurerová právě dojednala licenční dohodu s Dukeovou univerzitou. Za velice výhodných podmínek."

Žena se usmála. "S vědci jsem odjakživa dobře vycházela," řekla.

"A Rick Diehl," pokračoval Watson "se vzdal své funkce šéfa BioGenu. Winkler a ostatní členové vyššího vedení odešli s ním. Většinou čelí té či oné žalobě a firma jim bohužel nebude schopna poskytnout podporu. Když někdo poruší zákon, firemní pojištění se na to nevztahuje. Budou si muset poradit sami."

"To je nepříjemné," podotkla Jacqueline Maurerová.

"Tak to chodí," pokrčil Watson rameny. "Ovšem vzhledem k současné krizi mě správní rada BioGenu požádala, abych se do toho vložil a postavil společnost zase na nohy. Souhlasil jsem, samozřejmě výměnou za příslušnou úpravu vlastnických podílů ve firmě."

Burnet kývl. "Takže všechno vyšlo podle plánu."

Watson se po něm podivně podíval. "Ehm, ano. V každém případě, Franku, nic už vám nebrání vrátit se zpátky ke své rodině. Vaše dcera a váš vnuk vás jistě rádi uvidí."

"Doufám," odpověděl Burnet. "Alex má na mě nejspíš vztek. Ale to se spraví. Vždycky se to spravilo."

"Přesně tak," pokývl Watson. Stále ještě vsedě mu podal ruku a trochu se přitom bolestně ušklíbl.

"Je vám něco?" zajímal se Frank.

"To nic. Přehnal jsem to včera s golfem. Pravděpodobně jsem si něco natáhl."

"Ale odpočinout si od práce je vždycky fajn."

"Máte pravdu," věnoval mu Watson jeden ze svých proslulých úsměvů. "Naprostou pravdu."

KP092

Brad Gordon se nechal unášet davem mířícím k Mocnému Kongovi, obrovské horské dráze v Cedar Point, Sandusky, stát Ohio. Už celé týdny jezdil od jednoho zábavního parku ke druhému; tenhle byl největší a nejlepší v Americe. Už se cítil líp; čelist ho skoro nebolela.

Jediné, co mu dělalo starost, byl ten jediný rozhovor, který vedl se svým právníkem, s tím Johnsonem. Ten člověk mu sice připadal chytrý, ale Brad z toho stejně neměl dobrý pocit. Proč mu strýc nezaplatil prvotřídního advokáta? Pokaždé to přece zatím udělal. Měl dojem, že jeho život balancuje na ostří nože.

Ale všechny ty myšlenky vyhnal z hlavy, když se podíval na dráhu nad sebou a slyšel ječení lidí ve vozících, které se řítily kolem něj. To byla horská dráha! Mocný Kong! Byl tam víc než sto dvacet metrů dlouhý sešup, takže lidé měli hodně proč ječet. Fronta nadšenců s lístky v rukou přímo bzučela rozčileným očekáváním. Brad počkal, jak bylo jeho zvykem, dokud do fronty nepřišly dvě mladé a velmi hezké dívky. Byly určité místní, krev a mlíko, zdravé, růžové ve tváři, s milými obličejíčky a právě se nalévajícími prsy. Jedna z nich měla rovnátka, což bylo úžasně roztomilé. Stál za nimi a spokojeně naslouchal jejich vysokým štěbetavým hláskům. A pak se rozječel spolu s ostatními, když vozík padal z té neuvěřitelné výšky.

Po té jízdě se přímo třásl adrenalinem a nahromaděným napětím. Když lezl z vozíku a díval se na malé zadečky dívek odcházejících k východu, trochu se mu podlamovala kolena. Počkat! Jedou ještě jednou! Skvěle! Následoval je a postavil se do fronty.

Připadal si jako ve snu, lapal po dechu, sjížděl pohledem po jejich měkkých vlnitých vlasech, po pihách na jejich ramenou, které byly vidět pod tílky. Začal právě snít o tom, jaké by to bylo s jednou z nich - ale co, s oběma -, když k němu přistoupil nějaký muž a řekl: "Pojďte se mnou, prosím."

Brad zamrkal a provinile se rozhlédl, protože si dobře uvědomil, o čem právě snil. "Prosím?"

"Šel byste prosím se mnou, pane?" Byl to hezký sebejistý obličej, s povzbudivým úsměvem. Brad okamžitě pojal podezření. Policajti taky většinou jednají přátelsky a zdvořile. Těm holkám vůbec nic neudělal, tím si byl jistý. Nedotkl se jich, neřekl nic, co -

"Pane? Prosím. Je to důležité. Můžete se mnou kousek stranou? Jen sem, takhle..."

Brad zvedl hlavu a uviděl kousek stranou stát lidi v nějakých uniformách, nejspíš bezpečnostní služby, a taky několik bílých plášťů, jaké nosí zřízenci z blázince. A byla tu taky televizní kamera, nebo prostě nějaký štáb, co to všechno točil. A jeho se náhle zmocnil záchvat stihomamu.

"Pane," naléhal ten hezký muž, "skutečně vás potřebujeme."

"K čemu?" zeptal se.

"Pane, prosím...", tahal Brada za loket, pak ho sevřel silněji. "Pane, máme tak málo dospělých, kteří přicházejí opakovaně -"

Dospělých, kteří přicházejí opakovaně... Brad se otrásl. Oni to vědí. A ten chlapík, ten hezký, okouzlující a výmluvný chlapík ho teď vede k lidem v bílém plášti. Bylo jasné, že jdou po něm, a on se pokusil vykroutit, ale ten muž ho držel pevně.

Bradovi bušilo srdce a zalila ho vlna paniky. Sklonil se a vytáhl z pouzdra pistoli. "Ne! Pusťte mě!"

Hezký muž vypadal šokovaně. Několik lidí zaječelo. Muž chlá-cholivě zvedl ruce "Uklidněte se," řekl, "je to jenom -"

Pistole v Bradově ruce vypálila. Neuvedomil si, že se to stalo, dokud neviděl, jak se ten muž zapotácel a začal padat.

Zachytil se Brada, visel na něm a Brad vypálil ještě jednou. Muž dopadl na zem. Kolem všichni ječeli. Někdo zavolal:

"Střelil doktora Bellarmina! On střelil Bellarmina!"

To už byl Brad docela zmatený; dav prchal, ty hezké malé zadečky utíkaly; všechno bylo v tahu; a když se objevili další muži v uniformách a křičeli na něj, ať odhodí zbraň, vypálil po nich také. A pak všechno zčernalo.

KP093

Na podzimním zasedání Organizace univerzitních zmocněnců pro využití technologií v praxi (OUZVTP), což byla skupina zaměřená na licencování výsledků práce univerzitních vědců, pronesl známý filantrop Jack B. Watson klíčový a velmi působivý projev. Rozehrál v něm svá tradiční témata: pozoruhodný rozkvět biotechnologií, důležitost genových patentů, význam toho, aby vědci měli právo na intelektuální vlastnictví svých objevů, ač k nim došli při výzkumech podporovaných z federálních grantů, a potřebu zachovat současný stav prospívající finančně jak firmám, tak univerzitám. "Zdraví a bohatství našich univerzit závisí na tom, zda budou mít partnery v silných biotechnologických firmách. To je klíč ke znalostem, to je klíč k budoucnosti!"

Řekl jim, co chtěli slyšet, a z pódia odcházel za obvyklého hromového potlesku. Jen několik diváků si všimlo, že maličko kulhá a že pravou rukou nepohybuje tak zlehka jako dřív.

Za scénou se zavěsil do krásné ženy. "Kde je doktor Robbins?"

"Čeká na klinice," odpověděla.

Watson zaklel, o ženu se ztěžka opřel a vykročil ven z budovy, k čekající limuzíně. Noc byla chladná a ve vzduchu se vznášela mlha. "Zatracený doktor," ulevil si Watson. "Já už na žádný další testy nejdu."

"Doktor Robbins neřikal nic o testech."

Řidič otevřel dveře. Watson neohrabaně nasedl, nohu vlekł za sebou. Svezl se na zadní sedadlo s bolestným úšklebkem. Žena nasedla z druhé strany. "Bolí to moc?"

"V noci je to horší."

"Chceš prášek?"

"Už jsem si vzal." Zhluboka se nadechl. "Víš Robbins, co je to sakra zač?"

"Myslím, že ví."

"Řekl ti to?"

"Ne."

"Lžeš."

"Neřekl mi nic, Jacku."

"Kristepane."

Klinika byla v tuhle noční hodinu prázdná. Doktor Fred Robbins, pětatřicátník, hezký jako filmová hvězda, čekal na Watsona spolu se dvěma mladšími lékaři ve velké ordinaci. Robbins měl na pro-světlovacích panelech rozvěšené výsledky z rentgenu, elektroforézy a magnetické rezonance.

Watson ztěžka dosedl na židli. Mávl na mladší muže: "Můžete jít."

"Ale Jacku -"

"Řekněte mi to sám," požádal Watson Robbinse. "Za poslední dva měsíce mě už prohlíželo devatenáct doktorů.

Krucifix Dělal jste mi tolik tomografů a magnetických rezonancí, že ve tmě svítím. Tak mi to řekněte." Mávl na ženu.

"Ty taky počkej venku."

Všichni odešli. Watson zůstal s Robbinsem sám.

"Říká se o vás, že jste nejlepší diagnostik v celé Americe, Frede. Tak ven s tím."

"No," začal Robbins. "Je to v podstatě hlavně biochemický proces. Proto jsem chtěl -"

"Před třemi měsíci," skočil mu Watson do řeči, "mě začala bolet noha. Stačil týden, a už jsem kulhal. Podrážky jsem měl po jednom kraji ošoupané. Krátce nato jsem nevylezl do schodů. Teď mi slábne pravá paže. Nemůžu tou rukou vymačkat ani pastu na zuby. Čím dál hůř se mi dýchá. Během tří měsíců. Tak mluvte."

"Říká se tomu Vogelmannova paréza," řekl Robbins. "Není to častá nemoc, ale ani vzácná. Několik tisíc případů ročně, celosvětově řečneme padesát tisíc. Poprvé ji popsali v roce 1890 francouzský -"

"Dá se to léčit?"

"V současné době," připustil Robbins, "žádná uspokojivá léčba neexistuje."

"To se to vůbec ničím nedá léčit?"

"Paliativní a podpůrná opatření, masáž, vitamin B -"

"Ale žádný lék."

"Ne, Jacku. Skutečný lék ne."

"Co to způsobuje?"

"To víme. Před pěti lety Enderův tým ve Scrippsově institutu izoloval gen BRD7A, který kóduje protein opravující myelinový obal nervových buněk. Dokázali, že bodová mutace toho genu způsobuje u zvířat Vogelmannovu parézu."

"Ale kruci," pochopil Watson, "takže mi vlastně říkáte, že mám prachobyčejnou genetickou poruchu."

"Ano, ale -"

"Jak dlouho to je, co ten gen objevili? Pět let? Tak to je jasný kandidát na genovou náhradu, která nastartuje nové vytváření toho kódovaného proteinu v těle..."

"Genová terapie je riskantní."

"A co mi na tom záleží? Koukněte se na mě, Frede. Kolik mám času?"

"To je samozřejmě různé, ale..."

"Tak ven s tím."

"Řekneme čtyři měsíce."

"Proboha." Watson se zprudka nadechl. Přejel si rukou přes čelo, znova se nadechl. "No dobře, taková je situace. Tak půjdeme do té terapie. Po pěti letech přece musejí mít protokol."

"Nemají," zavrtěl Robbins hlavou.

"Někdo ho mít musí."

"Nemá. Scripps si gen patentoval a prodal licenci Beinart Bag-hoffu, to je ten švýcarský farmaceutický gigant. Byla to součást hromadné smlouvy se Scrippsem, celkem šlo asi o dvacet různých oblastí spolupráce. A BRD7A nepovažovali za nijak důležitý."

"Co tím chcete říct?"

"Beinart nasadil na ten gen vysoký licenční poplatek."

"Proč? Není to žádná rozšířená nemoc, z které by koukal zisk, tak jaký dává smysl -"

Robbins pokrčil rameny. "Je to velká firma. Kdo ví, jak to u nich chodí. Jejich licenční oddělení určuje poplatky na osm

set genů, které mají pod kontrolou. V tom oddělení pracuje čtyřicet lidí. Je to úřední šiml. Zkrátka ty poplatky nasadili vysoko - "

"Probaha."

"A žádná laboratoř nikde na světě se za posledních pět let tou nemocí nezabývala."

"Probaha."

"Je to moc drahé, Jacku."

"Tak ten zatracený gen koupím."

"To nejde. Už jsem to ověřoval. Není na prodej."

"Všechno je na prodej."

"Kdyby ho Beinart chtěl prodat, musel by to schválit Scripps, a jejich správa pro využití technologií odmítá uvažovat _"

"To je fuk. Tak si koupím tu licenci."

"To jistě můžete."

"A ten genový přenos zařídím sám. Tady v nemocnici je dost dobrý tým, aby to zvládl."

"Sice bych hrozně rád, aby to šlo, Jacku, jenže genové transfery jsou krajně riskantní a žádná laboratoř si to dneska netroufne provést. Za nepovedený přenos genů sice ještě nikdo nešel sedět, ale spousta pacientů už umřela, a -"

"Frede. Podívejte se na mě."

"Můžete si to nechat udělat v Šanghaji."

"Ne. Tady."

Fred Robbins se kousl do rtu. "Jacku, musíte se podívat pravdě do tváře. Šance na úspěch je méně než jedno procento. Kdybychom na tom pět let pracovali, tak máme výsledky testů na zvířatech, vektorové testy, imunosupresivní postup, a vůbec všechny možné předpoklady k tomu, zvýšit vaše šance. Jenže střílet od boku -"

"Na víc ale nemám čas. Tak střílejte od boku."

Fred Robbins zavrtěl hlavou.

"Sto milionů dolarů," řekl Watson. "Pro kteroukoli laboratoř, co to provede. Najměte si soukromou kliniku někde v nějakém Západákově. Jenom já, nikdo se nic nedozví. Tam tu proceduru udělejte. Buď to zabere, nebo ne."

Fred Robbins smutně zavrtěl hlavou. "Je mi líto, Jacku. Vážně je mi to líto."

KP094

Na pitevně se jedna po druhé rozsvěcely řady stropních světel. Tohle bude úžasně dramatický úvodní záběr, pomyslel si Gorevitch. Muž v bílém plášti vypadal přísně a důstojně: stříbrné vlasy, brýle s drátěnými obroučkami. Byl to po celém světě uznávaný odborník na anatomii primátů Jorg Erickson.

Gorevitch se s ruční kamerou v ruce zeptal: "Pane doktore, jakou proceduru budeme dnes provádět?"

"Budeme zkoumat světově proslulý exemplář, údajného mluvícího orangutana z Indonésie. Tvrdí se, že toto zvíře hovořilo nejméně dvěma jazyky. Uvidíme."

Doktor Erickson se obrátil k nerezovému stolu, kde leželo mrtvé tělo zahalené bílou látkou. Teatrálním gestem látku odhodil. "Máme před sebou dospívající nebo velmi mladý dospělý exemplář druhu Pongo abelii, sumaterského orangutana, který se od bornejského orangutana liší velikostí - je menší. Tento jedinec je samec, přibližně tři roky starý, navenek v dobrém zdravotním stavu, bez znatelných vnějších šrámů či zranění... Tak začneme." Vzal do ruky skalpel.

"Předozadním řezem odhalíme přední skupinu svalstva krku a hltanu. Povšimněte si svrchní a spodní části svalu, který vede od jazyky k lopatce, to je tento, a od jazyky k hrudníku, tady... Hmmm." Erickson se naklonil nad krk zvířete.

Gorevitchovi se těžko hledal úhel, z kterého by něco zahlédl i kamera.

"Co tam vidíte, pane profesore?"

"Dívám se na musculus. stylohyoideus a musculus cricothyroi-deus - první vidíme tady, mezi jazykou a bodcovitým výběžkem, druhý tady, na spoji chrupavky prstencové a štítné... A tohle je skutečně zajímavé. Pongo obvykle má tuto přední skupinu svalů špatně vyvinutou a chybí mu jemné motorické ovládání hlasového ústrojí charakteristické pro člověka. Tento tvor je ale patrně přechodný exemplář, nese některé rysy klasického hltanu druhu Pongo, ale některé rysy jsou typičtější spíše pro krk člověka. Pohledte na sternocleidomastoideus..."

Probaha, pomyslel si Gorevitch. Sternocleidomastoideus. Tohle budou muset předabovat. "Profesore, mohl byste to prosím říct anglicky?"

"Ne, ty termíny jsou latinské a já neznám anglický překlad..."

"Chci říct, mohl byste to vysvětlit tak, aby to pochopil laik? Pro naše diváky?"

"Aha, jistě. Všechny tyto povrchové svaly, z nichž většina se upíná na jazyku - to je vlastně ohryzek na krku -, tedy tyto svaly jsou spíš lidské než opičí."

"Jak si to vysvětlujete?"

"Zřejmě nějaká mutace."

"A co ostatní části zvířete? Jsou také lidštější?"

"Zbytek zvířete jsem ještě neviděl," odsekl přísně Erickson. "Ale na všechno dojde. Zvláště budu zvědavý na to, zda došlo k rotaci osy foramen magnum, a samozřejmě na hloubku a uspořádání rýh v motorickém kortexu. Kolik toho zjistíme, bude pochopitelně záviset na tom, do jaké míry se šedá kůra mozková dochovala."

"Očekáváte, že v mozku najdete změny směrem k člověku?" "Upřímně řečeno ne. Neočekávám," odpověděl Erickson. Přenesl pozornost k temeni hlavy, přejel rukou po řídkých chlupcích ve skalpu orangutana a nahlížel kosti pod ním.

"Vidíte, že u tohoto zvířete kost lebeční ustupuje směrem k vrcholu lebky. To je tvar, s nímž se u orangutanů a šimpanzů běžně setkáváme. Lidé mají lebeční kost vyklenutou. Vrchní část jejich lebky je širší než spodní." Erickson ustoupil od stolu. Gorevitch se zeptal: "Takže podle vás je to zvíře něco mezi člověkem a lidoopem?" "Ne," zavrtil hlavou Erickson. "Je to lidoop. Je to nezvyklý li-doop, to ano. Ale nic víc než lidoop."

INVESTIČNÍ SKUPINA JOHNA B. WATSONA

Tisková zpráva

John B. "Jack" Watson, světově proslulý filantrop a zakladatel Watsonovy investiční skupiny, dnes zemřel v čínské Šanghaji. Pan Watson byl po celém světě velmi uznáván pro svou charitativní činnost a svou snahu pomoci chudým a utiskovaným tohoto světa. Jack Watson onemocněl před krátkou dobou velmi agresivní formou rakoviny. Odjel se léčit na soukromou kliniku v Šanghaji a tři dny po svém nástupu do nemocnice zemřel. Je to nenahraditelná ztráta pro jeho kolegy a přátele po celém světě.

PODROBNOSTI A ŽIVOTOPIS PŘIPRAVUJEME

KP095

Henryho Kendalla překvapilo, že Gerard byl schopen pomáhat Daveovi s úkoly. Věděl ale, že to dlouho nevydrží. Nakonec asi Dave bude přece jen potřebovat speciální výuku. Zdědil šimpanzí prchavou pozornost. Bylo pro něj čím dál těžší držet tempo s ostatními dětmi ve třídě, zvláště při čtení, které pro něj znamenalo utrpení. A na hřišti byl zase díky svým fyzickým schopnostem na docela jiné úrovni než ostatní děti, a ty ho proto nechťely brát do hry. Zkusil tedy surfování a brzo v něm vynikal.

Pravda už samozřejmě vyšla najevo. Obzvláště nepříjemný byl článek v časopise People, který vyšel pod titulkem Moderní rodina. Psalo se tam: "Jaká vlastně je moderní rodina? Rodina, kde jsou oba rodiče stejného pohlaví? Vícerasová rodina? Rodina vzniklá spojením dvou jiných? ‚Leda v minulém století,‘ prohlašuje Tracy Kendallová. A ta by o tom měla něco vědět, protože rodina Kendallových z kalifornské La Jolly je transgenová a mezidruhá - a její členové si užijí spoustu opičáren!"

Henry musel vypovídat v Kongresu; byl to zvláštní zážitek. Nejdřív dvě hodiny mluvili na kamery poslanci. Pak se zvedli a odešli s tím, že mají naléhavou práci někde jinde. Nato mluvili svědkové, každý šest minut, jenže tam už nezbyl žádný kongresman, který by jejich výpověď slyšel. Poslanci později všichni prohlásili, že připravují významný projev na téma transgenových tvorů.

Společnost pro liberalizaci vědy jmenovala Henryho Vědcem roku. Ekonom Jeremy Rifkin ho nazval "válečným zločincem". Národní rada církví ho podrobila zničující kritice. Papež ho ex-komunikoval, jenže později zjistil, že není katolík; Vatikán měl v záznamech nesprávného Henryho Kendalla. NZI jeho práci kritizoval, jenže místo Bellarmina teď v čele oddělení genetiky stál William Gladstone a ten byl mnohem svobodomyšlnější a méně velikašský, než býval Bellamino. Henry soustavně cestoval a přednášel o transgenových technikách na univerzitních seminářích po celé zemi.

Byl také předmětem neustálých sporů. Reverend Billy John Harker z Tennessee ho nazval "vtělením Satanovým". Bill Mayer, proslulý levicový reakcionář, otiskl v New York Review of Books hojně diskutovaný článek s názvem "Vyhánění z ráje: Proč musíme zabránit transgenovým fraškám". V článku se ovšem opomněl zmínit o tom, že transgenová zvířata existují už dvě desítky let. Psi, kočky, bakterie, myši, ovce a krávy, to všechno tu už bylo. Když se jednoho z významných vědců z NZI ptali novináři, co si o článku myslí, odkašlal si a zeptal se: "A co to je, ten New York Review?"

Lynn Kendallová řídila webovou stránku nazvanou TransGenic Times a popisovala na ní podrobně životy Davea, Gerarda i svých zcela lidských dětí Jamieho a Tracy.

Po roce života v La Jolle začal Gerard vydávat zvuky, jako když se vytáčí telefonní číslo. Už to dělal dřív, jenže pro Kendallové byly ty zvuky záhadou. Šlo zřejmě o nějaké telefonní číslo v cizině, ale z které země, to se jim zjistit nepodařilo. "Odkud vlastně jsi, Gerarde?" ptali se.

"Co jsem tě viděl ve dveřích stát, nemůžu jíst a nemůžu spát," zazpíval místo odpovědi. Zamiloval se do americké country. "Ty se mi leda vysmíváš."

"Z jaké země jsi, Gerarde?"

Na to jim nikdy neodpověděl. Mluvil trochu francouzsky a často hovořil s britským přízvukem. Předpokládali, že je z Evropy.

Pak u nich doma jednou večerel Henryho postgraduální student z Francie a uslyšel, jak si Gerard prozpěvuje.

"Panebože!" vykřikl, "já vím, co to dělá." Chvilku poslouchal. "Předčísli města tam není," řekl pak, "ale jinak... zkusíme to." Vytáhl svůj mobil a začal vytýkávat čísla. "Zopakuj to, Gerarde."

Gerard zazpíval tóny ještě jednou.

"Znova."

"Život je knížka, můžeš ji číst," zpíval Gerard. "Život je příběh, zkus mi ho říct."

"Tu písničku znám," kývl student.

"Co je to?" ptal se Henry.

"To je z Eurovize. Gerarde, ty tóny."

Konečně Gerard zopakoval vytáčené tóny. Student zkusil nejdřív Paříž. Zvedla to nějaká žena. Řekl francouzsky:

"Promiňte, ale neznáte šedého papouška, který se jmenuje Gerard?"

Žena se rozplakala. "Můžu s ním mluvit?" ptala se. "Je v pořádku?"

"V naprostém."

Přidrželi telefon Gerardovi u bidýlka a on chvíli naslouchal ženinu hlasu. Hlavou rozčileně kýval nahoru dolů. Pak řekl:

"Tak tady bydlíte? Mamince se tu bude strašně líbit!"

Cail Bondová za pár dní přijela na návštěvu. Zůstala týden a vrátila se pak sama. Gerard chtěl zřejmě zůstat, kde byl.

Celé dny pak prozpěvoval:

Krutou a zlou já milou mám,
přijde až k ránu, já jsem sám.
Všechno se ale obrátí,
až srdce mé se nevrátí.
Zas ona k pláči důvod má...
že není už má jediná...

Celkem vzato to dopadlo líp, než kdo čekal. Rodina měla dost co dělat, ale nějak spolu všichni vycházeli. Jen dvě věci jim dělaly starost. Henry si všiml, že Daveovi se kolem nosu objevilo pár šedých chlupů. Bylo tedy možné, že i on, jako většina jiných transgenových tvorů, zemře dřív, než je obvyklé.

A pak jistého podzimního dne, když Henry procházel venkovským trhem a vedl Davea za ruku, k němu přišel farmář v modrákách a prohlásil: "Jednoho takového bych si rád pořídil, aby mi makal na farmě."

Henrymu při tom přeběhl po zádech mráz.

Poznámka autora

Poté, co jsem shromáždil fakta pro tuto knihu, došel jsem k následujícím závěrům:

1. Přestaňte patentovat geny. Genové patenty možná vypadaly jako rozumná věc před dvaceti lety, ale obor se změnil tak, jak to nikdo nemohl předvídat. Dnes máme víc než dost důkazů, že genové patenty jsou zbytečné, nemoudré a škodlivé.

Situace kolem patentování genů je velice zmatená. Mnozí pozorovatelé spojují volání po zákazu těchto patentů s antikapi-talistickými a proti soukromému vlastnictví zaměřenými postoji. Nic takového to ale není. Je naprosto logické, že si jakýkoli průmyslový obor bude hledat způsoby, jak mít zisk ze svých investic. Patří sem i opatření, která by omezila konkurenty jimi vytvořeného produktu. Taková ochrana ovšem v tomto případě neznamená, že by geny samy měly být patentovány. Naopak, jejich patentování protirečí dávno uznávaným tradicím ochrany duševního vlastnictví. Zaprvé, geny jsou součástí přírody. Stejně jako gravitace, sluneční světlo nebo listy na stromech existují v přírodě i geny. A takovéto přírodní skutečnosti vlastnit nelze. Můžete vlastnit test na tento gen nebo látku, která ho ovlivňuje, ale gen sám ne. Můžete vlastnit lék na nějakou nemoc, ale ne nemoc samotnou. Genové patenty toto základní pravidlo porušují. Můžeme se samozřejmě přit o to, co je a co není přírodní skutečnost, a jsou i lidé, kteří jsou za to placeni.

Existuje však jedna prostá zkouška. Pokud něco existovalo miliony let předtím, než se na Zemi objevil homo sapiens, je to přírodní skutečnost. Tvrdit, že gen je z určitého hlediska vlastně lidský vynález, je směšné. Udělit někomu patent na gen je jako udělit patent na železo nebo uhlík.

A protože genový patent je patent na přírodní skutečnost, stává se neoprávněným monopolem. Patentová ochrana ni obvykle umožňuje, abych chránil svůj objev, ale vybízí ostatní, aby vytvořili svou vlastní verzi. Že já mám iPod, neznamená, že vy si nemůžete vyrobit svůj vlastní digitální audiopřehrávač. Moje patentovaná pastička na myši je ze dřeva, nic vám ale nebrání udělat si titanovou.

U genových patentů je to jiné. Tyto patenty sestávají z čisté informace, která už v přírodě existuje. Vzhledem k tomu, že nejde o žádný vynález, nemůže ani nikdo jiný přijít s žádnou inovací toho, co je patentováno, aniž by patent porušil. Žádné inovace tedy vzniknout nemohou. Je to, jako kdyby si někdo směl patentovat nosy. Nikdo by nemohl vyrábět brýle, papírové kapesníčky, nosní kapky, masky, make-up ani parfémy, protože to všechno tak či onak závisí na nosu. Mohli byste si namazat opalovacím krémem tělo, ale ne nos, protože jakákoli úprava vašeho nosu by porušovala patent na nosy. Šéfkuchaře by bylo možné žalovat za to, že vaří voňavá jídla - leda by zaplatili poplatek za použití nosu. A tak dále. Všichni se samozřejmě shodneme, že patent na nosy je absurdní. Jestliže každý má nos, jak by je všechny mohl někdo vlastnit? A s geny je to právě tak.

Není potřeba příliš bujná představivost, abychom pochopili, že monopolistické patentování brzdí tvořivost a produktivitu. Kdyby tvůrce Augusta Dupina mohl vlastnit všechny vymyšlené detektivy, nikdy bychom neměli Sherlocka Holmese, Sama Spada, Philipa Marlowa, slečnu Marplovou, komisaře Maigreta, Petera Wimseyho, Hercula Poirota, Mika Hammera nebo J. J. Gittese, abych jmenoval jen některé. Toto bohatství vynalézavosti by nám bylo upřeno jen vinou chyby při patentování. A přitom přesně stejnou chybu děláme, patentujeme-li geny.

Genové patenty nejsou k prospěchu veřejnosti. Máme víc než dostatečné důkazy, že poškozují zájmy pacientů a potlačují výzkum. Když si Myriad patentovala dva geny pro rakovinu prsu, účtovala skoro tři tisíce dolarů za test, ačkoli vytváření genových testů není zdaleka tak nákladné jako vývoj léku. Není divu, že Evropský patentový úřad tento patent zamítl pro technické nedostatky. Kanadská vláda oznámila, že bude testy provádět, aniž by za patent

platila. Před několika lety majitel genu pro Canavanovu nemoc odmítl dát svůj test k dispozici široké veřejnosti, ačkoli rodiny, v nichž se nemoc vyskytla, mu poskytly pro jeho výzkum čas, peníze i tkáň. Teď si tytéž rodiny nemohly test dovolit.

Takové případy jsou pobuřující, není to ale ještě zdaleka ten nejhorší důsledek genových patentů. Například výzkum nemoci SARS se v době, kdy ho bylo nejvíc potřeba, téměř zastavil, protože nebylo jisté, kdo vlastně příslušný genom vlastní; byly podány současně tři různé žádosti o patent. V důsledku toho nebyl výzkum SARS tak intenzivní, jak být mohl. To samo by mělo každého rozumného člověka vyděsit. V nějakých pětadvaceti zemích celého světa řádila vysoce nakažlivá nemoc, která v deseti procentech případů končila smrtí nemocného. Vědecký výzkum této nemoci se však zastavil - kvůli patentovým obavám.

V současné chvíli ta či ona instituce vlastní gen pro žloutenku typu C, HIV, hemofilii, chřipku a nejrůznější formy cukrovky. Ale nemělo by to tak být. Nikdo by neměl vlastnit nemoc.

Pokud by se genové patenty zrušily, dá se očekávat rozhořčený křik, že se firmy přestanou věnovat výzkumu, podniky zbankrotují, zdravotní péče utrpí a lidstvo vymře. Je ale mnohem pravděpodobnější, že zrušení genových patentů by všechny ohromně osvobodilo a výsledkem by byl celý gejzír nových produktů pro veřejnost.

2. Stanovte jasné směrnice pro využívání lidských tkání. Zásoby odebraných lidských tkání jsou pro lékařský výzkum stále důležitější a cennější. Sice už existují příslušná vládní nařízení pro správu tkáňových bank, soudy ale federální pravidla ignorují. V minulosti soudy rozhodovaly spory kolem lidských tkání podle existujícího majetkového práva. Obecně vzato, argumentovaly v tom smyslu, že jakmile vaše tkáň opustí vaše tělo, nemáte na ni už žádná práva. Tvrdily, že s tkání je to stejné, jako byste řekněme darovali knihu do knihovny. Lidé ale mají ke svým tělům silný vlastnický vztah a tento pocit se nedá zrušit pouhou právní formalitou. Proto potřebujeme nové, jasné a citlivé zákony. Proč je potřebujeme? Vezměte si nedávné rozhodnutí soudu v případě dr. Williama Catalony. Významný specialista na rakovinu prostaty nashromáždil rozsáhlou sbírku vzorků tkání od svých pacientů, aby mohl pracovat na výzkumu nemoci. Když dr. Catalona přecházel na jinou univerzitu, chtěl si svoje vzorky vzít s sebou. Washingtonská univerzita to ale odmítla s tím, že vzorky vlastní ona; soudce dal univerzitě za pravdu a ve svém rozhodnutí to odůvodňoval tak triviálními fakty, jako například že některé ze souhlasů pacientů byly sepsány na úředním papíře univerzity. Pacienti jsou samozřejmě pobouřeni. Byli přesvědčeni, že vzorky svých tkání dávají lékaři, kterého mají rádi, nikoli nějaké neosobní univerzitě číhající v pozadí; domnívali se, že tkáň věnují konkrétně pro výzkum rakoviny prostaty, ne pro jakýkoli účel, na který teď univerzita uplatňuje právo.

Myšlenka, že jakmile tkáň opustí vaše tělo, už vám nepatří, je absurdní. Představte si třeba takovou situaci: podle současného zákona, pokud mě někdo vyfotografuje, mám časově neomezené právo na využití snímku. Když se ho o dvacet let později někdo rozhodne uveřejnit nebo použít v reklamě, pořád mám na něj právo. Ale když si někdo vezme moje tkáň - část mého těla -, pak žádná práva nemám. To znamená, že mám větší právo na svůj obraz než na skutečné tkáň svého těla.

Potřebný zákon by měl také zajistit, aby měli pacienti kontrolu nad využitím svých tkání. Daruji svoje tkáň k nějakému účelu a pouze k tomuto účelu. Pokud je později chce někdo využít k účelu jinému, znovu potřebuje můj souhlas. A pokud ten souhlas nedostane, nesmí moje tkáň využít.

Takové pravidlo by uspokojilo významnou citovou potřebu. Respektovalo by ale také, že mohou existovat podstatné právní nebo náboženské důvody, proč si nepřejí, aby mě tkáň byla tím či oním způsobem využita.

Neměli bychom se obávat, že taková pravidla budou brzdou výzkumu. Koneckonců, Národní zdravotní institut také provádí výzkum a přitom podobná pravidla dodržuje. Neměli bychom uznat ani argument, že taková pravidla vědu příliš zatěžují. Když vás může časopis upozornit, že vám brzo vyprší předplatné, může vás také univerzita upozornit, že chce použít vaše tkáň pro jiný účel.

3. Prosadte zákony, které by zajistily zveřejňování údajů o genovém testování. Pokud má FDA mít možnost publikovat negativní výsledky testů genových terapií, je potřeba přijmout nové zákony. Za současného stavu to dělat nemůže. V minulosti se někteří vědci snažili zabránit zveřejnění faktů o smrti pacientů a tvrdili, že tato úmrtí jsou obchodní tajemství.

Veřejnost si je stále víc vědoma nedostatků v systému, který dnes používáme k informování o lékařských údajích. Výzkumné podklady nejsou přístupné ke kontrole jiným vědcům; nevyžaduje se úplné zveřejnění všech faktů; skutečně nezávislé ověření výsledků výzkumu je spíš výjimkou. Výsledkem toho je, že veřejnost je vystavena neznámým a nezveřejňovaným rizikům. Že jsou publikované studie zaujaté, to už je dnes spíš špatný vtíp než výjimka. Psychiatr John Davis porovnal testy financované farmaceutickými společnostmi, které spolu soupeřily o to, či antipsychotický lék je neúčinnější. Zjistil, že v devadesáti procentech případů byl lék vyráběný firmou, která studii sponzorovala (tedy platila), prohlášen za lepší než ostatní. Ten, kdo studii zaplatil, měl nejlepší lék.

Není to nic divného. Studie prováděné institucemi, které jsou finančně nebo jinak zainteresovány na výsledku, jsou ze samé podstaty věci zkreslené. To by měl vyřešit informační systém, který neumožní podjaté testování. Je třeba podniknout takové kroky, které by něčemu podobnému zabránily. Velké zkreslování výsledků ovšem zůstává v medicíně stále velmi běžné - a občas i v některých dalších vědeckých oborech, kde je hodně v sázce.

Vláda by měla zasáhnout. Z dlouhodobého hlediska zkreslené informace neprospějí nikomu. Z krátkodobého hlediska chce ale každý upravit fakta po svém. A dotyční kvůli tomu neváhají volat svoje senátory, ať demokraty nebo republikány. A tak to bude pokračovat, dokud si veřejnost nevymůže změnu.

4. Vyhněte se zákazům výzkumu. Mnohé skupiny různého politického přesvědčení chtějí zakázat ten či onen aspekt genetického výzkumu. Souhlasím s názorem, že některými směry výzkumu bychom se skutečně pouštět neměli, přinejmenším ne dnes. Ale z praktického hlediska jsem proti zákazům výzkumu a technologie. Zákazy se nedají vynutit. Nevím, proč jsme se to ještě nenaučili. Od prohibice po boj proti drogám opakovaně podléháme iluzi, že určité chování se dá zakázat. Nikdy neuspějeme. A v globální ekonomice mají zákazy i jinou podobu: i když v některé zemi určitý výzkum zakážete, bude dál pokračovat v Šanghaji. Čeho jste tedy dosáhli? Naděje je samozřejmě věčná a iluze neumírají; nejruznější skupiny se domnívají, že dokážou vyjednat celosvětový zákaz toho či onoho výzkumu. Ale podle toho, co o tom vím, se úspěšný celosvětový zákaz čehokoli nepodařilo ještě prosadit ani jednou. Je nepravděpodobné, že by právě genetické testování bylo první.

5. Zrušte Bayh-Doleův zákon. V roce 1980 Kongres usoudil, že objevy, k nimž dochází na univerzitách, nejsou dostatečně k dispozici široké veřejnosti. Aby to změnili, schválili poslanci zákon umožňující vědcům z univerzit prodat své objevy a mít z toho osobně zisk, i když jejich výzkum financovali daňoví poplatníci. Výsledkem tohoto zákona je, že většina univerzitních vědců má teď vazby k nějaké firmě - buď si založili vlastní, nebo se spojili s jinou biotechnologickou společností. Před třiceti lety existovala jasná hranice mezi výzkumem, který se prováděl na univerzitách, a tím v soukromém sektoru. Dnes se tyto rozdíly zamlžují nebo úplně stírají. Před třiceti lety se ke každé otázce ovlivňující tak či onak veřejnost dal najít vědec, který na ní neměl žádný osobní zájem a mohl ji objektivně posoudit. Nyní úsudek vědců ovlivňují jejich osobní zájmy. Akademické instituce se proměnily neočekávaným způsobem. Bayh-Doleův zákon v době svého vzniku uznával, že univerzity nejsou komerční instituce, a podporoval je v tom, aby daly výsledky svých výzkumů k dispozici těm organizacím, které komerční byly. Dnes se ale univerzity pokoušejí maximalizovat zisk tím, že samy provádějí stále víc a víc komerční činnosti, takže když se jejich produkty nakonec licencují, jsou cennější. Například pokud si univerzita myslí, že objevila nový lék, provede sama i testování vyžadované FDA, a tak podobně. Bayh-Doleův zákon tedy paradoxně zvýšil zaměření univerzit na komerci. Mnozí pozorovatelé jsou přesvědčeni, že tento zákon ve svých důsledcích univerzitám jako centrům studia škodí a kazí je.

Od začátku nebylo jasné, jak moc Bayh-Doleův zákon prospívá daňovým poplatníkům, kteří se prostřednictvím své vlády stávají stále štedřejšími investory. Daňoví poplatníci financují výzkum, ale když přinese ovoce, vědci ho prodají a zisk shrábnou buď oni sami, nebo jejich instituce. Potom se lék prodá zpátky daňovým poplatníkům. Spotřebitelé tak draze platí za lék, který pomáhali financovat.

Když investor vloží svůj kapitál do výzkumu, obvykle očekává, že se mu tato investice bohatě vrátí. Američtí poplatníci z toho nedostanou vůbec nic. Bayh-Doleův zákon předpokládal, že veřejnost bude zaplavena úžasnými léky a život zachraňujícími postupy, což bude víc než dostatečným ospravedlněním této investiční strategie. K tomu ale nedošlo. Místo toho nevýhody převážily klady. Výzkum je teď utajovaný, a to brzdí pokrok medicíny. Univerzity, kdysi útočiště učenosti, se dnes komercializovaly - útočiště je to tam. Vědci, dříve jednající ve jménu humánního poslání, se proměnili v obchodníky, kteří se starají o zisky a ztráty. Duchovní život se stal myšlenkou tak zastaralou jako korzet s velkými kosticemi.

Všechny tyto trendy byly jasně zřetelné už před patnácti lety; tehdy jim nikdo nevěnoval pozornost. Teď už je problém zřejmý všem. Dobrým prvním krokem k obnovení rovnováhy mezi akademií a firmami by bylo zrušení Bayh-Doleova zákona.

Bibliografie

Čtenářům je k dispozici mnoho vynikajících knih o genetice, včetně takových, které napsali sami vědci. Tato bibliografie klade důraz na ty texty, které jsem používal při přípravě své knihy. Především jsem se opíral o práci profesorky práva Lori Andrewsové, autorů Matta Ridleyho a Ronalda Baileyho a vědců Johna Aviseho, Stuarta Newmana a Louis-Marie Houdebineové.

Andrews, Lori a Dorothy Nelkin: *Body Bazaar: The Market for Human Tissue in the Biotechnology Age* (Tržiště těl: Obchod s lidskými tkáněmi ve věku biotechnologií). New York: Crown Publishers, 2001. Už po mnoho let je Andrewsová nejuznávanější autoritou na právní aspekty genetických problémů. Dorothy Nelkinová je profesorkou na Newyorské univerzitě. Jejich kniha je velmi obsáhlá a má široký záběr.

Andrews, Lori B.: *The Clone Age: Adventures in the New World of Re-productive Technology* (Věk klonů: Dobrodružství v novém světě reprodukční techniky). New York: Henry Holt and Company, 1999. Jestli se chcete dozvědět víc o skutečných případech, z nichž vycházejí ty moje fiktivní, přečtěte si její knihu.

Andrews, Lori B., Maxwell J. Mehlman a Mark A. Rothstein: *Genetics: Ethic, Law and Policy* (Genetika: Etika, zákon, politika). American Casebook Series. St. Paul, Minn.: West Group, 2002. Právnícký text o genetických otázkách. Avise, John C.: *The Hope, Hype, and Reality of Genetic Engineering* (Naděje, humbuk a skutečnost genetického inženýrství). New York: Oxford University Press, 2003. I přes nepřilíh lákavý titul je to jedna z nejlepších knih o genetickém inženýrství pro širokou veřejnost. Zahrnuje celou šíři otázek, od zemědělských plodin přes léky po lidskou genovou terapii, je obdivuhodně jasná a autor přesně vysvětluje, jaké procedury se na genetické úrovni provádějí. To ve většině knih nenajdete. Jestli si kladete otázku "Co to tam vlastně přesně dělají!", pak tohle je dobrý začátek.

Bailey, Ronald: *Liberation Biology: The Scientific and Moral Case for the Biotech Revolution* (Osvobozená biologie: Morální a vědecká obhajoba biotechnologické revoluce). Amherst, N.Y.: Prometheus, 2005. Vědecky podložená kritika

biokonzervativců - jedinců z pravého i levého konce politického spektra, kteří se pokoušejí tento obor brzdit. Baileyho protiargumenty vycházejí z vědeckých skutečností. Se svými protivníky jedná s respektem a v konečném důsledku je velice přesvědčivý, přinejmenším pro mne. Považuji tuto knihu za nejjasnější a nejpůlnější odpověď na náboženské námitky vůči biotechnologiím.

Buller, David J.: *Adapting Minds: Evolutionary Psychology and the Persistent Quest for Human Nature* (Přizpůsobování mysli: Evoluční psychologie a věčné hledání lidské přirozenosti). Cambridge, Mass.: MIT Press, 2005. Kritika evoluční psychologie.

Chesterton, G. K.: *What's Wrong with the World* (Co je ve světě špatně). San Francisco: Ignatius Press, 1910.

Chesterton, bonvivánský, vtipný a neúnavný autor, prohrál svůj spor o budoucí směřování společnosti se svými současníky H. G. Wellsem, Bertrendem Russellem a Georgem Bernardem Shawem. Chesterton viděl, jaké důsledky budou mít jejich představy o společnosti dvacátého století, a přesně předpověděl, co z nich vzejde. Chesterton se současnému čtenáři nečte právě příjemně; jeho bonmoty jsou formální, narážky na současníky se dávno ztratily v historii. Jeho základní myšlenky jsou ale tak pronikavé, že z toho běhá mráz po zádech.

Chesterton, G. K.: *Eugenics and Other Evils: An Argument Against the Scientifically Organized Society* (Eugenika a jiná zla: Námitka proti vědecky organizované společnosti). Redigoval Michael W. Perry. Seattle: Inkling Books, 2000. Původně kniha vyšla v roce 1922 a je neuvěřitelně předvídavá; její text výrazně přispívá k chápání genetiky v tehdejší (i v dnešní) době a vysvětluje, proč masy tak láká pseudověda. Chesterton byl jeden z mála, kdo se na začátku dvacátého století stavěl proti eugenice. Od samého začátku chápal, že je skrz naskrz falešná, a předpověděl velmi přesně, kam povede. Jeho kritiků byly zástupy; obviňovali ho z toho, že je reakcionář, že je směšný, nevědomý, hysterický, že si protřečel a že je slepě zaujatý; s hrůzou volali, že "svým značným vlivem zavádí lidi nesprávným směrem". Přesto ale měl Chesterton pravdu a vědci, političtí vůdci a inteligence, kteří se tehdy tak dojemně shodli, se mylili. Chesterton se ještě dožil hrůz nacistického Německa. Tato kniha stojí za přečtení, protože při zpětném pohledu je jasné, že Chestertonovy argumenty byly naprosto správné a zasloužily si promyšlenou odpověď, místo aby je většina prostě ukřičela, jak tomu ve skutečnosti bylo. A také proto, že ty nejohavnější myšlenky eugeniky se v jednadvacátém století začínají pod nejrůznějšími maskami znovu prosazovat. Redaktor tohoto vydání do něj zahrnul mnoho citátů zastánců eugeniky z dvacátých let, které se až neuvěřitelně podobají slovům současných proroků zkázy. Některé věci se nemění - bohužel včetně důvěřivosti tisku a veřejnosti. My lidé se neradi ohlížíme na své minulé chyby. Ale měli bychom.

Forgacs, Gabor a Stuart A. Newman: *Biological Physics of the Developing Embryo* (Biologická fyzika vyvíjejícího se embrya). Cambridge, England: Cambridge University Press, 2005. Vysokoškolský text o významném tématu.

Fukuyama, Francis: *Our Posthuman Future: Consequences of the Biotechnology Revolution* (Naše posthumánní budoucnost: Důsledky biotechnologické revoluce). New York: Farrar, Straus and Giroux, 2002. Kritici zprava i zleva předpovídají postupné odlišnění biotechnologie. Fukuyama namítá, že biotechnologii můžeme a měli bychom mít pod kontrolou. Já s ním sice souhlasím v tom, že by člověk neměl předpokládat nekontrolovatelnost technologií, v tomto případě ale pochybuji, že je taková kontrola možná.

Hamer, Dean a Peter Copeland: *The Science of Desire: The Search for the Gay Gene and the Biology of Behavior* (Věda touhy: Hledání gay genu a biologie chování). New York: Simon and Schuster, 1994. Kniha stejně zvláštní a scestná jako objev, který ji vyvolal. Nesourodá, dobromyslná a informativní.

Horgan, John: *The End of Science* (Konec vědy). Reading, Mass.: Addison Wesley, 1996. Pozoruhodná kniha, záměrně nesprávně vykládaná většinou těch, kdo ji napadají.

The Undiscovered Mind: How the Human Brain Defies Replication, Medication, and Explanation (Neobjevená mysl: Jak lidský mozek vzdoruje napodobování, léčení a poznání). New York: The Free Press, 1999. Horgan je jeden z nejchytřejších a nejobrazoborečtějších pozorovatelů dnešní vědy. Jeho styl je osvěžující a jeho názory propracované. Houdebine, Louis-Marie: *Animal Transgenesis and Cloning* (Transgeneze a klonování zvířat). Hoboken, N. J.: John Wiley and Sons, 2003. Jasný rozbor transgeneze, přístupný i čtenáři, který má o tyto otázky zájem, ale není příliš odborně zbehlý. Vkládání genů do embryí je neuvěřitelně složité.

Knight, H. Jackson: *Patent Strategy for Researchers and Research Managers* (Patentová strategie pro vědce a manažery výzkumu), 2. vydání. Chichester, England: John Wiley and Sons, 1996.

Krimsky, Sheldon a Peter Shorett, editoři: *Rights and Liberties in the Biotech Age: Why We Need a Genetic Bill of Rights* (Práva a svobody v biotechnologickém věku: Proč potřebujeme genetickou Listinu lidských práv). Lanham, Md.: Rowman and Littlefield, 2005. Tento sborník velmi krátkých článků se týká celé řady otázek, které dělají starost zastáncům omezování biotechnologií. Některé se týkají vědy, jiné filozofických nebo právních otázek.

Krimsky, Sheldon: *Science in the Primate Interest: Has the Lure of Profits Corrupted Biomedical Research?* (Věda v zájmu primátů: Zkorumpovala biomedicínský výzkum vidina zisků?). Lanham, Md.: Rowman and Littlefield, 2003.

Krimsky byl jeden z prvních a také nejhouževnatějších kritiků komercializace biologie. Přemýšlivá a významná kniha naznačující složité důsledky směřování ke komerci na univerzitní půdě.

Larson, Edward J.: *Summer for the Gods: The Scopes Trial and American Continuing Debate over Science and Religion* (Léto pro bohy: Scopesův případ a neutuchající americká diskuse o vědě a náboženství). Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1997. Málo událostí americké historie je tak špatně chápáno jako Scopesův "opičí" proces. Dnes je přímo symbolem boje mezi vědou a náboženstvím. Ve skutečnosti to ale nic takového nebylo; pravda je mnohem zábavnější, složitější a provokativnější. Skvělá kniha.

Midgley, Mary: *Evolution as a Religion* (Evoluce jako náboženství). Londýn: Methuen and Co., 1985. Naš postoj ke genetice je úzce spjat s naším chápáním evoluce. O našich názorech na evoluci a o tom, jaké závěry je z nich možné vyvodit, se vede dlouhodobá filozofická debata. Považuji ji za zajímavější než tu, která na sebe strhává všechnu

pozornost tisku, totiž debatu o mechanismech evoluce. Midgleyová, britská filozofka, která se celý život zabývá vědeckými otázkami, neváhá zpochybnit i posvátné krávy a ty významné kapacity, které považuje za neinformované nebo povrchní.

Moore, David S.: *The Dependent Gene: The Fallacy of "Nature vs. Nurture"* (Gen závislosti: Bludy sporu "dědičnost kontra výchova"). New York: Henry Holt and Company, 2001. Psycholog agresivně útočí na myšlenku, že geny a prostředí se ovlivňují jakýmkoli jednoduchým, nebo alespoň měřitelným způsobem. Kniha stojí za přečtení už kvůli rozborům výrazů jako dědičnost. Může se zdát, že autor příliš protestuje; je ovšem dobrým příkladem hlubokých vášní, které vládou ve sporech o význam dědičnosti a výchovy.

Morange, Michel: *The Misunderstood Gene* (Nepochopený gen). Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2001.

Mueller, Janice M.: *An Introduction to Patent Law* (Úvod do patentového práva). New York: Aspen Publishers, 2003.

National Research Council of the National Academies: *Reaping the Benefits of Genomic and Proteomic Research: Intellectual Property Rights, Innovation, and Public Health*. (Jak sklídit ovoce genetických a proteomických výzkumů: Práva k duševnímu vlastnictví, inovace a veřejné zdravotnictví). Washington, D. C.: National Academies Press, 2006. Genové patenty ohrožují budoucí výzkum.

Petryna, Adriana, Andrew Lakoff a Arthur Kleinman, editoři: *Global Pharmaceuticals: Ethics, Markets, Practices* (Globální léčiva: Etika, trhy, postupy). Durham, N. C.: Duke University Press, 2005.

Pincus, Jonathan H. a Gary J. Tucker: *Behavioral Neurology* (Behaviorální neurologie), 4. vydání. New York: Oxford University Press, 1974.

Ridley, Matt: *Genome: The Autobiography of a Species in 23 Chapters* (Genom: Autobiografie druhu ve třídaceti kapitolách). New York: HarperCollins, 1999. Ridley je vzácný druh popularizátora vědy - umí psát zábavně, ale přitom materiál nezjednodušuje. Snadno čtivý styl, humor, zajímavé historky a obecně svěží způsob myšlení.

The Agile Gene: How Nature Turns on Nurture (Agilní gen):

Jak dědičnost útočí na výchovu). New York: HarperCollins, 2003. Jak na sebe geny a prostředí navzájem působí? Co vlastně přesně ovlivňuje prostředí a co genetiku? Ridley vede čtenáře složitými otázkami pomocí skvělých příkladů.

Sargent, Michael G.: *Biomedicine and the Human Condition: Challenges, Risks, and Rewards* (Biomedicina a lidské zdraví: Výzvy, rizika a odměny). New York: Cambridge University Press, 2005.

Shanks, Pete: *Human Genetic Engineering: A Guide for Activists, Skeptics and the Very Perplexed* (Lidské genetické inženýrství: Průvodce pro aktivisty, skeptiky a zcela zmatené). New York: Nation Books, 2005. Vyvážená, přímočará a čtivá kniha.

Stock, Gregory: *Redesigning Humans: Our Inevitable Genetic Future* (Nový model člověka: Naše nevyhnutelná genetická budoucnost). New York: Houghton Mifflin, 2002. Biofyzik z UCLA hájí tuto novou technologii a zároveň se pokouší objasnit důvody, proč s ní jiní nesouhlasí nebo se jí obávají.

Tancredi, Laurence: *Hardwired Behavior: What Neuroscience Reveals About Morality* (Zadržované chování: Co nám neurověda říká o morálce). New York: Cambridge University Press, 2005. Autor má zkušenosti jak s medicínou, tak s právem a předkládá čtenářům jasný a zajímavý přehled. Přesně rozlišuje mezi současnou skutečností a budoucími možnostmi.

U.S. Department of Commerce: *Patents and How to Get One: A Practical Handbook* (Patenty a jak je získat: Praktická příručka). New York: Dover Publications, 2000.

Wailoo, Keith a Stephen Pemberton: *The Troubled Dream of Genetic Medicine* (Neklidné sny genetické medicíny).

Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2006.

Watson, James D.: *The Double Helix* (Dvojitá šroubovice). New York: Touchstone, 2001. Klasika. Memoáry stejně úžasné jako samotný objev.

Weiner, Jonathan: *Time, Love, Memory: A Great Biologist and His Quest for the Origins of Behavior* (Čas, láska, památka: Velký biolog a jeho cesta ke kořenům chování). New York: Knopf, 1999. Příliš mnoho knih nedokáže vůbec popsat, jak se vlastně dělá věda. Tohle příjemné čtení se zabývá Seymourem Benzerem a jeho prací.

West-Eberhard, Mary Jane.: *Developmental Plasticity and Evolution* (Vývojová plasticita a evoluce). New York: Oxford University Press, 2003. Vztah plasticity k evoluci je klíčový pro pochopení toho, jak evoluce doopravdy probíhá.

Výborný text tuto obtížnou otázku velmi dobře objasňuje.

ČLÁNKY Z TISKU

Attanasio, John B.: "The Constitutionality of Regulating Human Genetic Engineering: Where Procreative Liberty and Equal Opportunity Collide" ("Ústavnost regulace lidského genetického inženýrství: Kdy si protirečí tvůrčí svoboda a rovnost příležitostí"), *The University of Chicago Law Review* 53 (1986): 1274-1342. Já obvykle nemám rád vzdálené spekulace, ale tahle práce, teď dvacet let stará, je stále pozoruhodná svým podrobným a komplexním pojetím.

Charlton, Bruce G.: "The rise of boy-genius: Psychological neoteny, science and modern life" ("Vítězství mladistvého génia: Psychologická neotenie, věda a moderní život"), *Medical Hypotheses* 67, č. 4 (2006): 679-81.

Dobson, Roger a Abul Tahar: "Cavegirls Were the First Blondes to Have Fun" ("Prazeny byly první blondýnky, které si to užily"), *The Sunday Times* (U.K.), 26. února 2006.

Marshall, Eliot: "Fraud Strikes Top Genome Lab" ("Podvod ve špičkové genetické laboratoři"), *Science* 274 (1996): 908-910.

Newman, Stuart A.: "Averting the Clone Age: Prospects and Perils of Human Developmental Manipulation" ("Odvraťme věk klonů: Perspektivy a hrozby manipulace s lidským chováním"), *Journal of Contemporary Health Law and Policy* 19, č. 1 (2003): 431-63. Vědec argumentuje proti klonování.

Patterson, N" Daniel J. Richter, Sante Gnerre, Eric S. Lander a David Reich: "Genetic evidence for complex speciation of humans and chimpanzees" ("Genetické důkazy o složitém oddělování živočišných druhů člověka a šimpanze"), Nature (zveřejněno předem online), DOI: 10.1038/nature04789
Rajghatta, Chidanand: "Blondes Extinction Report is Pigment of Imagination" ("Zprávy o vymírání plavovlasých jsou barvitě fantazie"), Times of India, 3. října 2002.
"Scientist Admits Faking Stem Cell Data" ("Vědec se přiznal k falšování údajů o kmenových buňkách"), New York Times, 5. července 2006.
Stern, Andrew: "Artist Seeks to Free His Glowing Creation - Rabbit" ("Umělec se snaží osvobodit svůj zářivý výtvar - králíka"), Reuters, 23. září 2000, <http://www.ekac.org/reuters.html>
Wade, Nicholas: "University Panel Faults Cloning Co-Author" ("Univerzitní komise obviňuje spoluautora klonování"), New York Times, 11. února 2006.
"Journal to Examine How It Reviewed Articles" ("Časopis bude prověřovat postupy recenzování článků"), New York Times, 11. ledna 2006.
Neng Yu, M.D., Margot S. Kruskall, M.D., Juan J. Yunis, M.D., Joan H. M. Knoll, Ph.D., Lynne Uhl, M.D., Sharon Alosco, M.T., Marina Ohashi, Olga Clavijo, Zaheed Husain, Ph.D., Emilio J. Yunis, M.D., Jorge J. Yunis, M.D., a Edmond J. Yunis, M.D. (2002): "Disputed maternity leading to identification of tetragametic chimerism" ("Pochybnosti o mateřství vedly k objevu tetragametického chimérismu"), New England Journal of Medicine 346, č. 20: 1545-52.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Michael Crichton
Příští

Z anglického originálu Next,
vydaného nakladatelstvím HarperCollins v New Yorku roku
2006,

přeložila Veronika Volhejnová
Redigoval Michal Hrnčář
Obálku navrhl Ivan Brůha

Vydala Euromedia Group k. s. - Knižní klub v Praze roku 2007

Odpovědný redaktor Jakub Sedláček
Technický redaktor David Dvořák
Počet stran 416

Sazba Olaf Šnajder, Brandýs n. L.
Výtiskly Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica
Vydání první

jako svou 4117. publikaci

www.euromedia.cz
www.knizniweb.cz